

Lagrådsremiss

Nya regler för pensionsstiftelser med anledning av andra tjänstepensionsdirektivet

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 16 maj 2019

Per Bolund

Tord Gransbo
(Finansdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås vissa nya och ändrade regler om pensionsstiftelser i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. (tryggandelagen) för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (andra tjänstepensionsdirektivet). Andra tjänstepensionsdirektivet ersätter Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (första tjänstepensionsdirektivet), som är genomfört bl.a. i regler för pensionsstiftelser i tryggandelagen. Med tjänstepensionsinstitut avses i båda direktiven sådana institut som inte redan lyder under harmoniserade regler på EU-nivå och som förvaltar fonderade medel utifrån syftet att tillhandahålla tjänstepensionsförmåner. Liksom första tjänstepensionsdirektivet är andra tjänstepensionsdirektivet byggt på en princip om minimiharmonisering, dvs. medlemsstaterna har frihet att införa mera långtgående krav än vad som följer av direktivet.

Förslagen i denna lagrådsremiss omfattar i huvudsak bestämmelser om investeringar, företagsstyrning och information till de personer som omfattas av pensionsstiftelsers verksamhet. Dessutom föreslås en utvidgning av en sekretessbestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2019.

Innehållsförteckning

1	Beslut	5
2	Lagtext	6
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1967:531) om trygghande av pensionsutfästelse m.m.	6
2.2	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	26
3	Ärendet och dess beredning	28
4	Bakgrund.....	28
4.1	Tjänstepensionsmarknaden	28
4.2	Allmänt om pensionsstiftelser	29
4.3	Första tjänstepensionsdirektivet	30
4.4	Andra tjänstepensionsdirektivet	31
5	Direktivets tillämpningsområde	31
5.1	Direktivets tillämpning på pensionsstiftelser	31
5.2	Undantag för mindre pensionsstiftelser	34
6	Allmänna utgångspunkter	37
7	Villkor för att få driva verksamhet.....	40
8	Gränsöverskridande verksamhet	42
8.1	Rätt att driva gränsöverskridande verksamhet.....	42
8.2	Anmälan om gränsöverskridande verksamhet.....	43
8.3	Finansinspektionens prövning	44
8.4	Information om verksamhetsbestämmelser och inledande av gränsöverskridande verksamhet	45
8.5	Tillsyn och ingripande	46
9	Solvensregler	47
9.1	Tekniska avsättningar och skuldtäckning.....	47
9.2	Kapitalkrav	48
9.3	Aktsamhetsprincipen för placeringar	49
9.4	Övriga bestämmelser om placeringar	55
9.5	Förvaring av tillgångar och kapitalförvaltning.....	57
10	Företagsstyrning.....	60
10.1	Styrelsens ansvar	60
10.2	Företagsstyrningssystemet.....	61
10.2.1	Allmänna krav på företagsstyrning.....	61
10.2.2	Ledningen av pensionsstiftelser.....	65
10.3	Riskhantering	66
10.3.1	Riskhanteringssystemet	66
10.3.2	Riskhanteringsfunktionen.....	68
10.4	Internkontroll och internrevision.....	70
10.4.1	Internkontrollsystemet.....	70
10.4.2	Internrevisionsfunktionen.....	70
10.5	Aktuariefunktion	72

10.6	Krav på dem som utför arbete i riskhanteringsfunktionen och internrevisionsfunktionen	73
10.7	Skydd för dem som lämnar uppgifter till Finansinspektionen	78
10.8	Styrdokument	82
10.9	Krav på personer i styrelsen	86
10.10	Riskbedömning.....	89
10.11	Årsbokslut och förvaltningsberättelse	92
10.12	Placeringsriktlinjer	93
10.13	Uppdragsavtal.....	95
	10.13.1 Grundläggande bestämmelser om uppdragsavtal.....	95
	10.13.2 Särskilda bestämmelser för uppdragsavtal	99
11	Informationsbestämmelser	101
11.1	Delat ansvar för informationslämnande	101
11.2	Utvidgat bemyndigande om informationslämnande	106
11.3	Årligt pensionsbesked	107
11.4	Information inför anslutning.....	109
11.5	Information inför pensionering.....	109
11.6	Information under utbetalning	110
11.7	Information som ska lämnas på begäran	111
12	Beståndsöverlåtelser.....	112
13	Tillsyn	114
13.1	Delad tillsyn över pensionsstiftelser	114
13.2	Finansinspektionens tillsyn	117
	13.2.1 Tillsynsbefogenheter och uppgifter som ska lämnas till Finansinspektionen	117
	13.2.2 Finansinspektionens befogenheter att ingripa119	
13.3	Finansinspektionens informationshantering och samarbetskyldighet	121
	13.3.1 Transparens och ansvarighet	121
	13.3.2 Tystnadsplikt	122
	13.3.3 Användning av konfidentiella uppgifter och informationsutbyte mellan behöriga myndigheter.....	123
	13.3.4 Överföring av information till vissa myndigheter på nationell nivå och inom EU 124	
	13.3.5 Utlämning av information till vissa nationella organ	125
	13.3.6 Villkor för informationsutbyte.....	126
	13.3.7 Finansinspektionens samarbete med utländska institutioner och behandling av personuppgifter.....	127
14	Ikraftträdande.....	129
15	Förslagets konsekvenser.....	130

15.1	Förslagens syfte och bakgrund	130
15.2	Konsekvenser för konkurrensförhållandena och för mindre pensionsstiftelser	131
15.3	Konsekvenser för arbetsgivarna	131
15.4	Konsekvenser för tjänstepensionsmarknaden	132
15.5	Konsekvenser för kapitalmarknaden	133
15.6	Konsekvenser för arbetstagarna och deras efterlevande	134
15.7	Konsekvenser för pensionsstiftelserna	134
15.8	Konsekvenser för myndigheterna	137
15.9	Konsekvenser för domstolarna	138
15.10	Samhällsekonomiska konsekvenser	138
16	Författningskommentar	139
16.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.	139
16.2	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	154
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut	156
Bilaga 2	Sammanfattning av promemorian Nya regler för pensionsstiftelser med anledning av det andra tjänstepensionsdirektivet	205
Bilaga 3	Promemorians lagförslag	207
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna	226
Bilaga 5	Parallelluppställning över genomförandet i svensk rätt av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut	227

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.,
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.²

dels att 10 c och 15 e §§ ska upphöra att gälla,
dels att nuvarande 10 b och 10 d §§ ska betecknas 16 f och 10 l §§,
dels att 9 a, 10 a, 10 e, 10 i och 10 j §§, den nya 10 l §, 11, 15 a–15 c och 16 a §§, den nya 16 f §, 30, 31 och 34–35 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas sexton nya paragrafer, 4 a, 10 b–10 d, 10 m, 10 n, 16 b–16 e och 16 g–16 l §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §

Med reglerad marknad, MTF-plattform och OTF-plattform avses detsamma som i 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Lydelse enligt bet. 2018/19:CU16

Föreslagen lydelse

9 a §

Bestämmelserna i 10 a § andra–femte styckena, 10 b–10 k §§ och 11 § fjärde och femte styckena, 15 a–15 e och 16 a §§ gäller för en pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 sådana personer som avses i 9 § första stycket, och för vilka avsättningar har gjorts till stiftelsen.

För en pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 16 personer för vilka avsättningar har gjorts till stiftelsen gäller 10 a § andra stycket, 10 b–10 d och 16 b §§.

Om pensionsstiftelsen tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer för vilka avsättningar har gjorts till stiftelsen, gäller dessutom 10 e–10 l och 10 n §§,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse av

10 c § 2005:1124

15 e § 2005:1124.

11 § fjärde och femte styckena,
15 a–15 d, 16 a, 16 c–16 j och
16 l §§.

Bestämmelserna får tillämpas även av andra pensionsstiftelser i enlighet med 31 §, dock inte beträffande egenföretagares tryggnad i stiftelse för egen räkning.

Även för en pensionsstiftelse som har gjort en anmälan i enlighet med 31 § fjärde stycket andra meningen gäller bestämmelserna som anges i första och andra styckena, dock inte beträffande egenföretagares tryggnad i stiftelse för egen räkning.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 a §³

En pensionsstiftelses styrelse svarar för att förmögenheten är placerad på ett nöjaktigt sätt och för att stiftelsens medel inte används för annat än stiftelsens ändamål.

För en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § ska i fråga om placering av förmögenheten i stället för första stycket bestämmelserna i tredje–femte styckena gälla.

Pensionsstiftelsen ska placera tillgångarna på ett sådant sätt att lämplig riskspridning uppnås. Tillgångarna ska placeras på det sätt som bäst gagnar dem som omfattas av stiftelsens ändamål och också i övrigt på ett aktsamt sätt. Av tillgångarna får högst

1. fem procent utgöras av aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier samt obligationer och andra skuldförbindelser, om värdepapperen eller skuldförbindelserna getts ut av arbetsgivaren, och

En pensionsstiftelses styrelse ansvarar för att förmögenheten är placerad på ett nöjaktigt sätt och för att stiftelsens medel inte används för annat än stiftelsens ändamål. *Pensionsstiftelsens tillgångar ska förvaras på ett sådant sätt att de alltid är identifierbara och åtkomliga för stiftelsen. Förvaringen ska ske på ett säkert sätt och ska inte ge upphov till intressekonflikter.*

För sådana pensionsstiftelser som avses i 9 a § ska 10 b–10 d §§ gälla i stället för första stycket i fråga om placering av förmögenheten.

³ Senaste lydelse 2015:708.

2. tio procent utgöras av sådana tillgångar som avses i 1 och som getts ut av företag i en grupp av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning, vari arbetsgivaren ingår. Med en sådan grupp avses två eller flera fysiska eller juridiska personer som utgör en helhet från risksynpunkt därför att någon av dem har direkt eller indirekt ägarinflytande över en eller flera av de övriga i gruppen eller därför att de utan att stå i sådant förhållande har sådan inbördes anknytning att någon eller samtliga av de övriga kan råka i betalningssvårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem.

Begränsningarna i tredje stycket 1 och 2 gäller inte sådana tillgångar som svenska staten eller en utländsk stat svarar för.

Optioner och terminskontrakt eller andra liknande finansiella instrument får användas för att sänka den finansiella risken i en pensionsstiftelse eller för att i övrigt effektivisera förvaltningen av stiftelsens tillgångar. Pensionsstiftelsen ska tillämpa föreskrifter som har meddelats med stöd av bestämmelserna i 6 kap. 14 § 3 försäkringsrörelselagen (2010:2043) om användning av derivatinstrument, utom när föreskrifterna gäller effektivisering av förvaltningen av skulderna.

10 b §

Sådana pensionsstiftelser som avses i 9 a § ska placera tillgångarna på ett sådant sätt att lämplig riskspridning uppnås. Tillgångarna ska placeras på det sätt som bäst gagnar dem som omfattas av stiftelsens ändamål och också i övrigt på ett aktsamt sätt.

Pensionsstiftelsens tillgångar ska till övervägande del placeras på reglerade marknader. Placeringar

i finansiella instrument och andra tillgångar som inte är föremål för handel på en reglerad marknad, en MTF-plattform eller en OTF-plattform ska hållas på aktsamma nivåer.

Pensionsstiftelsen får beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer (hållbarhetsfaktorer) i sina placeringsbeslut.

10 c §

Av tillgångarna i sådana pensionsstiftelser som avses i 9 a § får högst

1. 5 procent utgöras av aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier samt obligationer och andra skuldförbindelser, om värdepapparen eller skuldförbindelserna har getts ut av arbetsgivaren, och

2. 10 procent utgöras av sådana tillgångar som avses i 1 och som har getts ut av företag i en grupp av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning som arbetsgivaren ingår i.

Med en grupp av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning avses två eller flera fysiska eller juridiska personer som utgör en helhet från risksynpunkt därför att
– någon av dem har direkt eller indirekt ägarinflytande över en eller flera av de övriga i gruppen, eller

– de har sådan inbördes anknytning att någon eller samtliga av de övriga kan råka i betalningssvårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem.

Begränsningarna i första stycket gäller inte för tillgångar som svenska staten eller en utländsk stat svarar för.

10 d §

Sådana pensionsstiftelser som avses i 9 a § får använda optioner

och terminskontrakt och andra liknande finansiella instrument för att sänka den finansiella risken i stiftelsen eller för att i övrigt effektivisera förvaltningen av stiftelsens tillgångar.

Pensionsstiftelsen ska tillämpa föreskrifter som har meddelats med stöd av bestämmelserna om användning av derivatinstrument i 6 kap. 14 § 3 försäkringsrörelselagen (2010:2043), utom när föreskrifterna gäller effektivisering av förvaltningen av skulderna.

Lydelse enligt bet. 2018/19:CU16 Föreslagen lydelse

10 e §

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § och som investerar i aktier som är upptagna till handel på en sådan reglerad marknad som avses i 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden och som har getts ut av ett bolag inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska anta principer för sitt aktieägarengagemang i fråga om sådana aktier. Av principerna ska det framgå hur stiftelsen integrerar aktieägarengagemanget i sin investeringsstrategi.

Principerna ska beskriva hur stiftelsen

1. övervakar relevanta frågor om bolag som den investerar i (portföljbolag), däribland bolagens strategi, finansiella och icke-finansiella resultat och risker, kapitalstruktur, sociala och miljömässiga påverkan och bolagsstyrning,
2. för dialoger med företrädare för portföljbolag,
3. utövar rösträtt och andra rättigheter som är knutna till aktieinnehavet,
4. samarbetar med andra aktieägare,
5. kommunicerar med relevanta intressenter i portföljbolag, och
6. hanterar faktiska och potentiella intressekonflikter.

10 i §

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § och som investerar i aktier som är upptagna till handel på en sådan reglerad marknad som avses i 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden och som har getts ut av ett bolag inom

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § *andra eller tredje stycket* och som investerar i aktier som är upptagna till handel på en reglerad marknad och som har getts ut av ett bolag inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), ska anta principer för sitt aktieägarengagemang i fråga om sådana aktier. Av principerna ska det framgå hur stiftelsen integrerar aktieägarengagemanget i sin investeringsstrategi.

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § *andra eller tredje stycket* och som investerar i aktier som är upptagna till handel på en reglerad marknad och som har getts ut av ett bolag inom EES, ska i fråga om sådana aktier redogöra för hur de

Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska i fråga om sådana aktier redogöra för hur de viktigaste inslagen i investeringsstrategin bidrar till tillgångarnas utveckling på medellång till lång sikt.

viktigaste inslagen i investeringsstrategin bidrar till tillgångarnas utveckling på medellång till lång sikt.

10 j §

Om en sådan kapitalförvaltare som avses i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/36/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/828, investerar för en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § och investeringarna avser aktier som är upptagna till handel på en *sådan* reglerad marknad *som avses i 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden* och som har getts ut av ett bolag inom *Europeiska ekonomiska samarbetsområdet*, ska pensionsstiftelsen i fråga om sådana aktier redogöra för

Om en sådan kapitalförvaltare som avses i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/36/EG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/828, investerar för en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § *andra eller tredje stycket* och investeringarna avser aktier som är upptagna till handel på en reglerad marknad och som har getts ut av ett bolag inom *EES*, ska pensionsstiftelsen i fråga om sådana aktier redogöra för

1. hur överenskommelsen med kapitalförvaltaren främjar investeringsbeslut som grundas på bedömningar av portföljbolagens finansiella och icke-finansiella resultat på medellång till lång sikt och främjar ett engagemang i portföljbolagen i syfte att förbättra deras resultat på medellång till lång sikt,

2. hur dels metoden och tiden för utvärdering av kapitalförvaltarens prestationer, dels ersättningen för kapitalförvaltningstjänsterna beaktar det långsiktiga resultatet i absoluta tal,

3. hur pensionsstiftelsen bevakar dels kapitalförvaltarens kostnader för portföljens omsättning, dels portföljens avsedda omsättningshastighet eller gränser för omsättningshastigheten, och

4. hur lång tid som överenskommelsen med kapitalförvaltaren gäller.

Om överenskommelsen med kapitalförvaltaren saknar en eller flera av de delar som redogörelsen ska omfatta, ska pensionsstiftelsen tydligt ange skälen för det.

Nuvarande lydelse

10 d §

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § skall till de personer som anges i den bestämmelsen ge den information som behövs om stiftelsen och dess verksamhet. En arbetsgivare skall till de personer som avses i 9 a § ge den information som behövs om pensionerna och de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vilken information som en pensionsstiftelse skall lämna.

Föreslagen lydelse

10 l §⁴

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § andra eller tredje stycket ska lämna den information som behövs om stiftelsen och dess verksamhet till de personer som stiftelsen tryggar utfästelser om pension till.

På begäran ska den som stiftelsen tryggar utfästelse om pension till också få del av pensionsstiftelsens senaste årsredovisning och placeringsriktlinjerna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken information som en pensionsstiftelse ska lämna och hur informationen ska lämnas.

10 m §

En arbetsgivare vars utfästelser om pension tryggas av en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § andra eller tredje stycket ska till de personer som omfattas av utfästelsen lämna den information som de behöver om

1. villkoren för pensionerna och deras värdeutveckling,

2. de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna, och

3. utbetalningsalternativ inför pensioneringen.

Arbetsgivaren ska också årligen ge de personerna ett pensionsbesked som innehåller den information som de behöver om de individuella förmånerna och en

upplysning om var ytterligare information finns tillgänglig.

10 n §

Informationen som avses i 10 l § och 10 m § första stycket 1 och 2 ska också ges till den som erbjuds pensionsförmåner som tryggas av en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § andra eller tredje stycket.

11 §⁵

En pensionsstiftelse får inte ta emot en fordran mot arbetsgivaren. Avtal som strider mot detta är ogiltigt. Stiftelsen får dock låna ut medel till arbetsgivaren, om det ställs betryggande säkerhet för lånet eller tillsynsmyndigheten medger det.

En *stiftelse* får inte ta emot egendom från arbetsgivaren på villkor, som väsentligt begränsar stiftelsens rätt att förfoga över egendomen. Inte heller får en stiftelse som har grundats av aktiebolag, utan att tillsynsmyndigheten godkänner det, äga aktier i bolaget eller i bolag vilket står i sådant förhållande till detta som avses i 1 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551).

Om en pensionsstiftelse har till ändamål att trygga *utfästelse* om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande i aktiebolag som är fåmansföretag enligt 56 kap. 2 och 3 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) *skall*, i fråga om stiftelsens rätt att lämna lån och ställa säkerhet, *bestämmelserna i* 21 kap. 1–9 och 11 §§ samt 30 kap. 1 § aktiebolagslagen tillämpas.

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § får ta upp eller ta över penninglån endast för att tillgodose tillfälliga likviditetsbehov, dock under förutsättning att den samlade upplåningen är av ringa betydelse med hänsyn till stiftelsens omfattning.

En *pensionsstiftelse* får inte ta emot egendom från arbetsgivaren på villkor, som väsentligt begränsar stiftelsens rätt att förfoga över egendomen. Inte heller får en stiftelse som har grundats av aktiebolag, utan att tillsynsmyndigheten godkänner det, äga aktier i bolaget eller i bolag vilket står i sådant förhållande till detta som avses i 1 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551).

Om en pensionsstiftelse har till ändamål att trygga *utfästelser* om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande i aktiebolag som är fåmansföretag enligt 56 kap. 2 och 3 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) *ska*, i fråga om stiftelsens rätt att lämna lån och ställa säkerhet, 21 kap. 1–9 och 11 §§ samt 30 kap. 1 § aktiebolagslagen tillämpas.

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § *andra eller tredje stycket* får ta upp eller ta över penninglån endast för att tillgodose tillfälliga likviditetsbehov, dock under förutsättning att den samlade upplåningen är av ringa betydelse

⁵ Senaste lydelse 2005:1124.

med hänsyn till stiftelsens omfattning.

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § får inte ställa säkerhet för tredje man.

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § *andra eller tredje stycket* får inte ställa säkerhet för tredje man.

15 a §⁶

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § får *åta sig uppdrag att från Sverige trygga utfästelse om pension som skall fullgöras i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (gränsöverskridande verksamhet).*

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § *andra eller tredje stycket* får *driva gränsöverskridande verksamhet om Finansinspektionen godkänner det.*

Med gränsöverskridande verksamhet avses tryggande av pensionsutfästelser där förhållandet mellan arbetsgivaren och berörda arbetstagare regleras av social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på tjänstepensionsområdet i ett annat land inom EES.

15 b §⁷

Varje gång en pensionsstiftelse åtar sig ett uppdrag att bedriva gränsöverskridande verksamhet enligt 15 a § skall stiftelsen lämna en särskild underrättelse till Finansinspektionen. Underrättelsen skall innehålla uppgift om

En pensionsstiftelse ska underrätta Finansinspektionen om den avser att driva gränsöverskridande verksamhet enligt 15 a §. Underrättelsen ska innehålla uppgift om

1. den arbetsgivare som skall göra inbetalningar till pensionsstiftelsen, och

1. arbetsgivarens namn och hemvist,

2. vilket lands social- och arbetsmarknadslagstiftning som reglerar förhållandet mellan arbetsgivaren och berörda arbetstagare, och

2. det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som skall ligga till grund för trygghandlet.

3. det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som ska ligga till grund för trygghandlet.

⁶ Senaste lydelse 2005:1124.

⁷ Senaste lydelse 2005:1124.

Finansinspektionen *skall*, om de förutsättningar som anges i andra stycket är uppfyllda, inom tre månader från det att en underrättelse enligt 15 b § tagits emot lämna meddelande om underrättelsen till den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten *skall bedrivas*.

Ett meddelande enligt första stycket *skall* lämnas, om *det inte finns skäl att ifrågasätta att*

1. pensionsstiftelsens organisation är ändamålsenlig,
2. pensionsstiftelsens finansiella situation är tillfredsställande med hänsyn till den planerade verksamhetens art och omfattning, och
3. *företrädaren för pensionsstiftelsen har tillräcklig kompetens och i övrigt är lämpad att leda den gränsöverskridande verksamheten.*

Finansinspektionen *skall* samtidigt som den lämnar meddelandet enligt första stycket underrätta pensionsstiftelsen om att meddelandet lämnas.

Om Finansinspektionen, med anledning av ett sådant meddelande som avses i första stycket, får veta vilka verksamhetsbestämmelser som är tillämpliga i det land där verksamheten *skall bedrivas*, *skall* inspektionen underrätta pensionsstiftelsen om *det*. Den gränsöverskridande verksamheten får inledas efter det att stiftelsen tagit emot underrättelsen från Finansinspektionen, eller i varje fall *två månader* efter att den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten *skall bedrivas* tagit emot inspektionens meddelande enligt första stycket.

Finansinspektionen *ska*, om de förutsättningar som anges i andra stycket är uppfyllda, inom tre månader från det att en underrättelse enligt 15 b § tagits emot lämna meddelande om underrättelsen till den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten *ska drivas*.

Ett meddelande enligt första stycket *ska* lämnas, om *Finansinspektionen bedömer att*

3. *den som ska leda den planerade verksamheten har tillräcklig kompetens och erfarenhet och i övrigt är lämplig för uppgiften.*

Finansinspektionen *ska* samtidigt som den lämnar meddelandet enligt första stycket underrätta pensionsstiftelsen om att meddelandet lämnas.

Om Finansinspektionen, med anledning av ett sådant meddelande som avses i första stycket, får veta vilka verksamhetsbestämmelser som är tillämpliga i det land där verksamheten *ska drivas*, *ska* inspektionen underrätta pensionsstiftelsen om *dess bestämmelser*. *Om Finansinspektionen får information om att bestämmelserna har ändrats, ska inspektionen underrätta pensionsstiftelsen om ändringarna.* Den gränsöverskridande verksamheten får inledas efter det att stiftelsen tagit emot underrättelsen från Finansinspektionen, eller i varje fall *sex veckor* efter att den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten

⁸ Senaste lydelse 2005:1124.

Om Finansinspektionen *finner* att förutsättningar för att *bedriva gränsöverskridande verksamhet inte föreligger*, skall inspektionen vägra att lämna meddelande enligt första stycket. Beslut om det skall fattas inom tre månader från det att en underrättelse enligt 15 b § togs emot.

ska drivas tagit emot inspektionens meddelande enligt första stycket.

Om Finansinspektionen *bedömer* att *det inte finns* förutsättningar för att *driva den planerade verksamheten* eller av någon annan anledning *inte lämnar ett meddelande enligt första stycket*, ska inspektionen *meddela beslut om detta* inom tre månader från det att en underrättelse enligt 15 b § togs emot.

16 a §⁹

En ledamot eller suppleant i styrelsen för en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § ska ha de insikter och den erfarenhet som måste krävas för att delta i ledningen av en sådan pensionsstiftelse och även i övrigt vara lämplig för uppgiften.

En ledamot eller suppleant i styrelsen för en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § *andra eller tredje stycket* ska ha de insikter och den erfarenhet som måste krävas för att delta i ledningen av en sådan pensionsstiftelse och även i övrigt vara lämplig för uppgiften.

Av 11 § lagen (2014:836) om näringsförbud följer att den som har näringsförbud inte får vara ledamot eller suppleant i styrelsen i en pensionsstiftelse.

16 b §

Sådana pensionsstiftelser som avses i 9 a § ska ha ett företagsstyrningssystem som säkerställer en sund och ansvarsfull styrning av verksamheten.

Företagsstyrningssystemet ska stå i proportion till verksamhetens art, omfattning och komplexitet.

16 c §

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § andra eller tredje stycket ska ha ett riskhanteringssystem och en riskhanteringsfunktion.

Riskhanteringssystemet ska omfatta lämpliga processer och rutiner för att identifiera, hantera och rapportera de väsentliga riskerna i verksamheten, inklusive

delar som omfattas av uppdragsavtal. Riskhanteringssystemet ska vara integrerat i stiftelsens organisations- och beslutsstruktur.

Riskhanteringsfunktionen ska på ett objektivt sätt bistå styrelsen i de uppgifter som utförs inom riskhanteringssystemet.

16 d §

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § andra eller tredje stycket ska ha ett internkontrollsystem och en internrevisionsfunktion.

Internkontrollsystemet ska omfatta stiftelsens förvaltning, redovisning och ramar för internkontrollen, inklusive delar som omfattas av uppdragsavtal.

Internrevisionsfunktionen ska på ett objektivt sätt utvärdera lämpligheten och effektiviteten hos internkontrollsystemet och andra delar av företagsstyrningssystemet.

Den som utför arbete inom internrevisionsfunktionen får inte utföra uppgifter i den verksamhet som utvärderas.

16 e §

Den som utför arbete i riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen i en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § andra eller tredje stycket ska ha de insikter och den erfarenhet som krävs för att utföra funktionens uppgifter och i övrigt vara lämplig för uppgiften.

Den som utför arbete i funktionerna ska regelbundet rapportera väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till styrelsen.

Den som utför arbete i funktionerna är skyldig att underätta Finansinspektionen om styrelsen inte vidtar lämpliga åtgärder inom skälig tid efter att den informerats om att

1. det inom funktionen har upptäckts att det finns en betydande risk att pensionsstiftelsen inte kommer att uppfylla ett väsentligt krav enligt lag och detta kan få väsentlig påverkan för de personer som stiftelsen tryggar utfästelser om pension till, eller

2. det inom funktionen har konstaterats att det förekommit en väsentlig överträdelse av lag eller andra bestämmelser som gäller för pensionsstiftelsens verksamhet.

10 b §

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § skall upprätta och följa placeringsriktlinjer. Sådana riktlinjer skall innehålla principerna för placering av samtliga tillgångar. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vad riktlinjerna skall innehålla.

Senast när placeringsriktlinjer börjar användas, skall de ges in till Finansinspektionen. Pensionsstiftelsen skall samtidigt lämna in en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för stiftelsen och dem som omfattas av stiftelsens ändamål. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vad redogörelsen skall innehålla.

Bestämmelserna i andra stycket gäller också vid ändring av placeringsriktlinjer.

16 f §¹⁰

En sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § andra eller tredje stycket ska upprätta, följa och offentliggöra placeringsriktlinjer. Sådana riktlinjer ska innehålla principerna för placering av samtliga tillgångar.

Senast när placeringsriktlinjerna börjar användas, ska de ges in till Finansinspektionen. Pensionsstiftelsen ska samtidigt lämna in en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för stiftelsen och dem som omfattas av stiftelsens ändamål.

Andra stycket gäller också vid ändring av placeringsriktlinjerna.

16 g §

En sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § andra eller tredje stycket ska upprätta och följa riktlinjer för

1. riskhantering,
2. internrevision, och

3. verksamhet som omfattas av uppdragsavtal.

Pensionsstiftelsen ska upprätta och vid behov följa en beredskapsplan som säkerställer att verksamheten kan bedrivas kontinuerligt.

Pensionsstiftelsen ska upprätta och följa en sund ersättningspolicy för personer som leder eller övervakar verksamheten eller på annat sätt kan påverka riskerna i verksamheten.

16 h §

De placeringsriktlinjer och styrdokument som avses i 16 f och 16 g §§ ska antas av styrelsen och ses över vid behov, dock minst vart tredje år.

16 i §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vad placeringsriktlinjerna och redogörelsen enligt 16 f § ska innehålla, och

2. vad de styrdokument som anges i 16 g § ska innehålla.

16 j §

En sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § andra eller tredje stycket ska genomföra och dokumentera en egen riskbedömning avseende de risker som verksamheten är utsatt för på kort och lång sikt. Riskbedömningen ska beaktas när stiftelsen fattar strategiska beslut.

Den egna riskbedömningen ska behandla

1. hur stiftelsen beaktar den egna riskbedömningen i sitt beslutsfattande,

2. riskhanteringssystemets effektivitet,

3. de operativa riskerna,

4. hur intressekonflikter förebyggs om en arbetsgivare utför uppgifter åt stiftelsen,

5. risker avseende hållbarhetsfaktorer om dessa beaktas i stiftelsens investeringsbeslut, och

6. metoden för genomförande av den egna riskbedömningen.

Den egna riskbedömningen ska genomföras vart tredje år eller utan dröjsmål vid en väsentlig förändring av riskerna.

16 k §

En pensionsstiftelse får uppdra åt någon annan att utföra visst arbete och vissa funktioner som ingår i stiftelsens verksamhet för tryggnad av tjänstepension (uppdragsavtal). Ett sådant uppdrag inskränker inte stiftelsens ansvar enligt denna lag.

Pensionsstiftelsen ska välja uppdragstagare med omsorg och löpande följa upp den verksamhet som omfattas av uppdragsavtal för att säkerställa att verksamheten fungerar tillfredsställande.

Ett uppdragsavtal ska vara skriftligt och reglera parternas skyldigheter och rättigheter.

16 l §

En sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § andra eller tredje stycket får inte ingå ett uppdragsavtal om det kan leda till att

1. kvaliteten i företagsstyrningssystemet försämras,

2. de operativa riskerna ökar väsentligt,

3. tillsynsmyndighetens eller Finansinspektionens möjligheter att utöva tillsyn försämras, eller

4. verksamheten inte kan drivas kontinuerligt.

Pensionsstiftelsen ska underrätta Finansinspektionen innan ett uppdragsavtal börjar gälla. Detsamma gäller vid betydande förändringar av verksamhet som omfattas av uppdragsavtal.

Beträffande personalstiftelse Bestämmelserna i 10 a § första stycket, 15 § tredje och fjärde styckena, 16, 17–20, 22 och 24 §§ mot-svarande tillämpning.

Sedan medel vid stiftelses likvidation avsatts för den skuld stiftelsen själv kan ha ådragit sig, användes återstående medel till att främja välfärd för dem som omfattas av stiftelsens ändamål.

En pensions- eller personalstiftelse står under tillsyn av den länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i det län där arbetsgivaren har *sitt* hemvist. Regeringen *meddelar* föreskrifter om vilken länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i ett län.

Styrelsen för en pensions- eller personalstiftelse ska anmäla stiftelsen för tillsyn senast sex månader efter det att styrelsen har tagit emot sitt uppdrag. En pensionsstiftelse som avses i 9 a § *första* stycket ska dock anmälas för tillsyn genast efter det att uppdraget har tagits emot.

Anmälan enligt andra stycket ska innehålla uppgift om stiftelsens postadress och *telefon* samt om styrelseledamöternas namn, personnummer, bostadsadress, postadress och *telefon*. Till anmälan ska fogas en bestyrkt kopia av de handlingar som arbetsgivaren upprättat avseende stiftelsen samt, om möjligt, uppgift om storleken och arten av stiftelsens förmögenhet. När en ändring har inträtt i något förhållande som tidigare har anmälts, ska detta genast anmälas till tillsynsmyndigheten.

När en pensionsstiftelses verksamhet når den omfattning som

En pensions- eller personalstiftelse står under tillsyn av den länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i det län där arbetsgivaren har *sin* hemvist. Regeringen *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* föreskrifter om vilken länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i ett län.

Styrelsen för en pensions- eller personalstiftelse ska anmäla stiftelsen för tillsyn senast sex månader efter det att styrelsen har tagit emot sitt uppdrag. En *sådan* pensionsstiftelse som avses i 9 a § *andra* stycket ska dock anmälas för tillsyn genast efter det att uppdraget har tagits emot.

En anmälan enligt andra stycket ska innehålla uppgift om stiftelsens postadress och *telefonnummer* samt om styrelseledamöternas namn, personnummer, bostadsadress, postadress och *telefonnummer*. Till anmälan ska fogas en bestyrkt kopia av de handlingar som arbetsgivaren upprättat avseende stiftelsen samt, om möjligt, uppgift om storleken och arten av stiftelsens förmögenhet. När en ändring har inträtt i något förhållande som tidigare har anmälts, ska detta genast anmälas till tillsynsmyndigheten.

När en pensionsstiftelses verksamhet når den omfattning som

¹¹ Senaste lydelse 1994:1223.

¹² Senaste lydelse 2009:246.

anges i 9 a § *första* stycket, ska dess styrelse genast göra en anmälan till tillsynsmyndigheten. Detsamma gäller när en pensionsstiftelse har beslutat att tillämpa de bestämmelser som anges i *nämnda stycke*.

Finansinspektionen får, om det finns särskilda skäl, efter ansökan från en pensionsstiftelse vars verksamhet inte längre har den omfattning som anges i 9 a § första stycket eller som inte längre vill tillämpa dessa bestämmelser i enlighet med vad som anges i 9 a § andra stycket besluta att stiftelsen inte längre ska tillämpa de regler som anges i det förstnämnda stycket.

anges i 9 a § *andra* stycket, ska dess styrelse genast göra en anmälan till tillsynsmyndigheten. Detsamma gäller när en pensionsstiftelse har beslutat att tillämpa de bestämmelser som anges i 9 a § *första och andra styckena*.

Efter ansökan från en pensionsstiftelse vars verksamhet inte längre har den omfattning som anges i 9 a § andra stycket får Finansinspektionen, om det finns särskilda skäl, besluta att pensionsstiftelsen inte längre ska tillämpa de bestämmelser som gäller enligt 9 a § andra stycket.

Efter ansökan från en pensionsstiftelse som i enlighet med fjärde stycket andra meningen har anmält att den beslutat att tillämpa de bestämmelser som gäller enligt 9 a § första och andra styckena får Finansinspektionen, om det finns särskilda skäl, besluta att pensionsstiftelsen inte längre är skyldig att tillämpa de bestämmelserna på grund av sin anmälan.

Tillsynsmyndigheten ska föra ett register över anmälda stiftelser.

Tillsynsmyndigheten ska underrätta Finansinspektionen om en anmälan enligt *andra stycket andra meningen* eller *fjärde stycket*. Finansinspektionen ska underrätta tillsynsmyndigheten om en ansökan enligt *femte stycket* och om det beslut som inspektionen fattar med anledning av en sådan ansökan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för tillsyn och registrering enligt denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *meddelar* närmare föreskrifter om ingivning av anmälningar i registreringsärenden.

Tillsynsmyndigheten ska underrätta Finansinspektionen om en anmälan enligt *andra* eller *fjärde stycket*. Finansinspektionen ska underrätta tillsynsmyndigheten om en ansökan enligt *femte stycket* och om det beslut som inspektionen fattar med anledning av en sådan ansökan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* närmare föreskrifter om ingivning av anmälningar i registreringsärenden.

34 §

Finansinspektionen ska utöva tillsyn över att en pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket förvaltas i enlighet med bestämmelserna i 10 a § andra–femte styckena, 10 b–10 k §§, 11 § fjärde och femte styckena, 15 a–15 e och 16 a §§ samt i enlighet med föreskrifter som meddelats med stöd av någon av dessa bestämmelser. *Inspektionen ska också utöva sådan tillsyn över förvaltningen av en stiftelse som med stöd av 9 a § andra stycket beslutat att tillämpa de bestämmelserna.*

Finansinspektionen ska i sin tillsynsverksamhet samarbeta med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

Finansinspektionen ska utöva tillsyn över att en pensionsstiftelse förvaltas i enlighet med 10 a § andra stycket, 10 b–10 l och 10 n §§, 11 § fjärde och femte styckena, 15 a–15 d och 16 a–16 l §§ samt i enlighet med föreskrifter som meddelats med stöd av någon av dessa bestämmelser.

Finansinspektionen ska i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter, Europeiska kommissionen och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

34 a §¹³

Finansinspektionens tillsyn över en pensionsstiftelse som avses i 34 § första stycket ska även omfatta lämpligheten i

1. stiftelsens kreditvärderingsförfaranden, och
2. stiftelsens användning av hänvisningar i placeringsriktlinjerna till kreditbetyg som har utfärdats av ett kreditvärderingsinstitut.

Finansinspektionens tillsyn över en pensionsstiftelse som avses i 9 a § andra stycket ska även omfatta lämpligheten i

Finansinspektionen ska utöva tillsyn enligt första stycket också över en stiftelse som med stöd av 9 a § tredje stycket beslutat att tillämpa de bestämmelser som anges i 9 a § första och andra styckena.

¹³ Senaste lydelse 2014:1016.

Finansinspektionen får meddela de anmärkningar i fråga om en pensionsstiftelses förvaltning som inspektionen anser behövs.

Finansinspektionen ska förelägga pensionsstiftelsen eller styrelsen att vidta rättelse, om inspektionen *finner att*

Finansinspektionen ska förelägga pensionsstiftelsen eller styrelsen att vidta rättelse, om inspektionen *bedömer att*

1. avvikelse skett från någon av de bestämmelser som anges i 34 § första stycket,

2. placeringsriktlinjerna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av stiftelsens förvaltning, *eller*

2. placeringsriktlinjerna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av stiftelsens förvaltning,

3. stiftelsen använder olämpliga kreditvärderingsförfaranden eller hänvisningar i placeringsriktlinjerna till kreditbetyg som har utfärdats av ett kreditvärderingsinstitut.

3. stiftelsen använder olämpliga kreditvärderingsförfaranden eller hänvisningar i placeringsriktlinjerna till kreditbetyg som har utfärdats av ett kreditvärderingsinstitut, *eller*

4. *styrdokumenten eller den egna riskbedömningen inte är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av stiftelsens förvaltning.*

Om Finansinspektionen bedömer att en stiftelse förvaltar medel som avsatts till stiftelsen för personer som *anges i 9 a § första stycket* på ett sådant sätt som innebär att dessa personers intressen hotas, får inspektionen besluta om att utse en särskild företrädare att sköta hela eller delar av driften av stiftelsen.

Om Finansinspektionen bedömer att en stiftelse förvaltar medel som avsatts till stiftelsen för personer som *den tryggar utfästelser om pension till* på ett sådant sätt som innebär att dessa personers intressen hotas, får inspektionen besluta om att utse en särskild företrädare att sköta hela eller delar av driften av stiftelsen.

Finansinspektionen får även begränsa pensionsstiftelsens förfoganderätt eller förbjuda stiftelsen att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om det bedöms vara nödvändigt för att skydda de personer som anges i tredje stycket. Finansinspektionen får besluta hur pensionsstiftelsen ska förvaltas efter ett sådant beslut.

I fråga om styrelsens skyldighet att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning och beträffande tillsynen i övrigt ska *bestämmelserna i 17 kap. 5 §, 7 § andra stycket, 8 § 1, 13 § första stycket första meningen och andra stycket,*

I fråga om styrelsens skyldighet att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning och beträffande tillsynen i övrigt ska 17 kap. 5 och 7 §§, 8 § 1, 13 § första stycket första meningen och andra stycket och 29 § samt 18 kap. 9, 15 och

29 § samt 18 kap. 9, 15 och 27 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) samt föreskrifter som meddelats med stöd av 17 kap. 30 § samma lag tillämpas på mot- svarande sätt.	27 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) samt föreskrifter som meddelats med stöd av 17 kap. 30 § samma lag tillämpas på motsvarande sätt.
--	---

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

2.2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs¹ att 30 kap. 4 b § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2018/19:83

Föreslagen lydelse

30 kap.

4 b §

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet för uppgift i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet.

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden, försäkringsväsendet eller pensionsstiftelser för uppgift i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet.

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet enligt lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, lagen (2017:317) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter, lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution eller lagen (2019:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s prospektförordning för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden i en anmälan eller utsaga, om

1. anmälan eller utsagan avser en överträdelse av bestämmelse i lag eller annan författning som gäller för

- a) värdepapperscentralers och utsedda kreditinstituts verksamhet,
- b) verksamhet i värdepappersinstitut, börser och leverantörer av data-rapporterings tjänster,
- c) den som utvecklar, ger råd om eller säljer en Priip-produkt,
- d) försäkringsdistributörers verksamhet, eller
- e) den som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1129 av den 14 juni 2017 om prospekt som ska offentliggöras när värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel på en reglerad marknad, och om upphävande av direktiv 2003/71/EG, och

2. uppgiften kan avslöja den anmäldes identitet och det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att denne lider skada eller men.

Sekretessen enligt andra stycket gäller inte beslut om sanktioner eller sanktionsförelägganden.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut, i den ursprungliga lydelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

3 Ärendet och dess beredning

Den 14 december 2016 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (andra tjänstepensionsdirektiv). Direktivet finns i *bilaga 1*. Direktivet skulle vara genomfört i medlemsstaterna senast den 13 januari 2019.

I Finansdepartementet har en promemoria upprättats med överväganden om hur direktivet ska genomföras i svensk rätt med avseende på pensionsstiftelser enligt lagen (1967:531) om trygghande av pensionsutfästelse m.m. (tryggandelagen). Promemorian Nya regler för pensionsstiftelser med anledning av andra tjänstepensionsdirektivet (Fi2018/01129/FPM) remitterades i mars 2018. Promemorians huvudsakliga innehåll och lagförslag finns i *bilagorna 2 och 3* och en förteckning över remissinstanserna i *bilaga 4*. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet.

Ett förslag till författningsändring för att genomföra direktivet med avseende på pensionsstiftelser lämnades också i promemorian En ny reglering för tjänstepensionsföretag (Fi2018/02661/FPM) som remitterades i juli 2018. Promemorians lagförslag samt en förteckning över remissinstanserna finns som bilagor till lagrådsremissen En ny reglering för tjänstepensionsföretag. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet.

I denna lagrådsremiss behandlas promemoriornas förslag till nya regler för pensionsstiftelser.

I *bilaga 5* finns en uppställning som visar vilka bestämmelser i svensk rätt som genomför andra tjänstepensionsdirektivet med avseende på pensionsstiftelser.

I lagrådsremissen En ny reglering för tjänstepensionsföretag lämnas förslag till bestämmelser som genomför andra tjänstepensionsdirektivet med avseende på en ny typ av institut, tjänstepensionsföretag, som enligt en ny lag om tjänstepensionsföretag ska få driva försäkringsrörelse på tjänstepensionsområdet.

Förslag till ändringar i skattelagstiftningen med anledning av genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet bereds i särskild ordning (se promemorian Skatteregler för tjänstepensionsföretag, Fi2018/03052/S1).

4 Bakgrund

4.1 Tjänstepensionsmarknaden

Tjänstepension är pension som är kopplad till en anställning och som erhålls som ett komplement till den allmänna (statliga) pensionen. Det finns tre skattemässigt avdragsgilla former för att säkerställa – trygga – de utfästelser om tjänstepension som arbetsgivare gör: genom att betala in premier till en tjänstepensionsförsäkring, genom att arbetsgivaren skuldför sina pensionsåtaganden i den egna balansräkningen (s.k. kontotryggande) och genom överföring av medel till en pensionsstiftelse. En överföring till en pensionsstiftelse sker i förening med att åtagandet skuldförs i den egna

balansräkningen. Pensionsstiftelsers verksamhet regleras i lagen (1967:531) om trygghande av pensionsutfästelse m.m. (tryggandelagen).

På den svenska tjänstepensionsmarknaden förvaltas tillgångar till ett sammanlagt värde av cirka 3 000 miljarder kronor. Tillgångarna förvaltas olika beroende på vilken form av trygghande som valts. Livförsäkringsföretagen, som driver försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), förkortad FRL, och tar emot merparten av de premier som betalas till tjänstepensionsförsäkringar, är överlägset störst på tjänstepensionsmarknaden och förvaltar omkring 75 procent av tillgångarna. Omkring 5 procent av tillgångarna förvaltas av tjänstepensionskassor, som med stöd av en övergångsregel driver försäkringsrörelse enligt den upphävda lagen (1972:262) om understödsföreningar. Av de resterande tillgångarna förvaltas omkring 10 procent av arbetsgivare genom kontotrygghande. Omkring 10 procent av tillgångarna förvaltas av pensionsstiftelser.

4.2 Allmänt om pensionsstiftelser

Pensionsstiftelser har haft en särskild reglering i svensk rätt sedan 1937. Detta år infördes lagen (1937:521) om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser. Lagen infördes i huvudsak för att komma tillrätta med brister i den då rådande ordningen med avsättningar till interna pensionsfonder i aktiebolagen. Med tiden uppstod även brister i hanteringen av pensionsstiftelser, bl.a. genom att pensionsstiftelser grundades utanför lagens tillämpningsområde. Detta ledde till att lagstiftningen reformerades i två steg. Först infördes den provisoriska lagen (1961:583) med vissa bestämmelser om pensionsstiftelser. Därefter infördes tryggandelagen, som trädde i kraft den 1 mars 1968 och som fortfarande gäller.

Sedan tryggandelagen infördes har det förekommit vissa ansatser till att modernisera lagen eller att ersätta den med en helt ny lag. Dessa ansatser har dock inte fullföljts. Inte heller i detta lagstiftningsärendet tas ett helhetsgrepp på tryggandelagens utformning. Syftet med lagstiftningsärendet är att inom ramen för tryggandelagens befintliga struktur föreslå nya och ändrade bestämmelser med anledning av förändrade unionsrättsliga bestämmelser på tjänstepensionsområdet.

Regleringen av pensionsstiftelser i tryggandelagen bygger på tre grundläggande principer. För det första är det alltid arbetsgivaren som ansvarar för pensionsutfästelsen gentemot en anställd och dennes efterlevande. En arbetsgivare kan inte begränsa sitt ansvar för pensionsutfästelserna till de tillgångar som finns i en pensionsstiftelse. För det andra utgör pensionsstiftelsen en säkerhet för arbetsgivarens pensionsutfästelse, eftersom pensionsstiftelsens förmögenhet inte ingår i en eventuell konkurs hos arbetsgivaren. Denna säkerhet får i första hand tas i anspråk av arbetsgivaren för att infria dennes pensionsutfästelser. Det sker genom att arbetsgivaren får pengar av stiftelsen – gottgörelse – för pensionsutbetalningar som arbetsgivaren gör till dem som har gått i pension eller deras efterlevande. Endast i sista hand kan säkerheten

utnyttjas direkt till förmån för dem vars pensioner tryggats i pensionsstiftelsen. För det tredje ska förmögenheten i en pensionsstiftelse bestå av reella tillgångar, inte av fordringar på arbetsgivaren.

Användningen av pensionsstiftelser och pensionsstiftelsernas verksamhet har ett nära samband med skattereglerna. Från arbetsgivarens perspektiv är det viktigt att avsättningar till pensionsstiftelser sker på ett sådant sätt att de är avdragsgilla i fråga om inkomstskatt. Pensionsstiftelser är befriade från inkomstskatt, men är skyldiga att betala avkastningsskatt på pensionsmedel. Arbetsgivaren ska betala särskild löneskatt på pensionskostnaderna. Pensionsstiftelserna spelar en särskild roll inom ramen för den kollektivavtalade pensionsplanen för privatanställda tjänstemän, ITP. Inom den planen kan en arbetsgivare välja att försäkra sina förmånsbestämda pensionsåtaganden i Alecia eller göra avsättningar i den egna balansräkningen. En arbetsgivare som väljer trygghande i den egna balansräkningen kan välja att också göra överföringar till en pensionsstiftelse. Alla arbetsgivare som skuldför sina pensionsåtaganden i den egna balansräkningen, oavsett om de också gör överföringar till en pensionsstiftelse eller inte, ska enligt ITP-avtalet teckna en kreditförsäkring för sina pensionsåtaganden.

Det finns totalt 1 512 pensionsstiftelser i maj 2019. De flesta pensionsstiftelser är små och avser t.ex. ledningspersoner i familjeföretag. Endast 78 pensionsstiftelser är registrerade som tjänstepensionsinstitut som omfattas av de bestämmelser i tryggandelagen som genomför första tjänstepensionsdirektivet. Det handlar om sådana större pensionsstiftelser som tryggar pensionsutfästelser för minst 100 personer. I den kretsen av personer inräknas såväl arbetstagare som deras efterlevande (se prop. 2004/05:165 s. 246). Gränsen på 100 personer är en följd av regleringen i första tjänstepensionsdirektivet.

4.3 Första tjänstepensionsdirektivet

Den 3 juni 2003 antog Europaparlamentet och rådet direktiv 2003/41/EG om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (första tjänstepensionsdirektivet). Direktivet avsåg att reglera verksamhet i tjänstepensionsinstitut, institut av skiftande slag i de olika medlemsländerna som då ännu inte omfattades av någon gemenskapsreglering. Direktivet utgjorde ett första steg mot en inre marknad för tjänstepensioner. Syftet med reglerna var bl.a. att garantera en hög grad av trygghet när det gäller tjänstepensionerna, samtidigt som en effektiv förvaltning av tjänstepensionskapitalet möjliggjordes.

Tryggandelagens bestämmelser om pensionsstiftelser utökades fr.o.m. den 1 januari 2006 till följd av genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet och sedan dess har inga betydande förändringar skett i lagen. De bestämmelser som genomför direktivet gäller endast för pensionsstiftelser som tryggar pensionsutfästelser för minst 100 personer.

Första tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser som syftar till att främja gränsöverskridande verksamhet. För pensionsstiftelsernas del är dessa bestämmelser genomförda i tryggandelagen. För de utländska tjänstepensionsinstitutens del är bestämmelserna genomförda i lagen

(1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige. Såvitt framgår av Finansinspektionens institutregister förekommer inte gränsöverskridande verksamhet avseende tjänstepensioner till eller från Sverige i någon nämnvärd omfattning.

4.4 Andra tjänstepensionsdirektivet

Första tjänstepensionsdirektivet har nu ersatts av andra tjänstepensionsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut). Andra tjänstepensionsdirektivet skulle vara genomfört i nationell lagstiftning senast den 13 januari 2019. Genom andra tjänstepensionsdirektivet upphävs första tjänstepensionsdirektivet. Det övergripande syftet är detsamma, dvs. att tjänstepensionsinstitut ska ha möjlighet att driva verksamhet i andra medlemsstater, samtidigt som en hög skyddsnivå säkerställs när det gäller tjänstepensionerna.

Syftet med andra tjänstepensionsdirektivet är att förbättra minimiskyddet och säkerställa en god företagsstyrning, tillhandahållande av information till de nuvarande och framtida pensionärerna och att skapa transparens och trygghet på tjänstepensionsområdet (skäl 4 i direktivet). I övrigt är mycket oförändrat jämfört med första tjänstepensionsdirektivet, t.ex. tillämpningsområdet, begreppet tjänstepensionsinstitut och bestämmelser om investeringar.

5 Direktivets tillämpningsområde

5.1 Direktivets tillämpning på pensionsstiftelser

Regeringens bedömning: Pensionsstiftelser är tjänstepensionsinstitut som omfattas av andra tjänstepensionsdirektivet.

Begreppet förmånsberättigad bör inte införas i tryggandelagen.

Promemorians bedömning och förslag överensstämmer delvis med regeringens bedömning. I promemorian föreslås att begreppet förmånsberättigad ska införas i tryggandelagen som gemensam beteckning på arbetstagare eller arbetstagares efterlevande som omfattas av en arbetsgivares pensionsutfästelse.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen och förslaget eller har inget att invända mot dem. *Svenskt Näringsliv* anser att pensionsstiftelser inte omfattas av andra tjänstepensionsdirektivet eftersom de inte har några pensionsåtaganden eller betalar ut pension. Även *Sveriges advokatsamfund* ifrågasätter om andra tjänstepensionsdirektivet är tillämpligt på pensionsstiftelser. Enligt Advokatsamfundet och *Svenska Pensionsstiftelsers Förening (SPFA)* passar direktivet inte för svenska pensionsstiftelser eftersom dessa till sin konstruktion endast är en form av pant som inte gör några egna utfästelser om pension.

SPFA anser att begreppet förmånsberättigad inte bör införas i tryggandelagen. Det begrepp som finns i nuvarande lagstiftning är arbetstagare. Eftersom bestämmelser om information till anställda inte bör ingå i tryggandelagen behövs inte något annat begrepp än arbetstagare. *Pensionskonsult Anders Palm AB* anför att begreppet förmånsberättigad behöver preciseras och att latent berättigade till efterlevandepension inte kan vara förmånsberättigade.

Skälen för regeringens bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet och gällande rätt

Andra tjänstepensionsdirektivet ska tillämpas på tjänstepensionsinstitut (artikel 2.1). Tjänstepensionsinstitut definieras som ett institut som, oavsett sin rättsliga form, förvaltar fonderade medel och som är etablerat oberoende av uppdragsgivande företag eller branschorganisation utifrån syftet att tillhandahålla tjänstepensioner i samband med yrkesutövning (artikel 6.1). Pensionsförmånerna ska grundas på överenskommelser som har slutits enskilt eller kollektivt mellan arbetsgivare och arbetstagare eller med egenföretagare (artikel 6.1.a och b). Bestämmelserna om direktivets tillämpningsområde och definitionen av tjänstepensionsinstitut har inte ändrats jämfört med första tjänstepensionsdirektivet.

En pensionsstiftelse är en stiftelse som har grundats av en arbetsgivare och som har som uteslutande ändamål att trygga arbetsgivarens utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande (9 § tryggandelagen).

Tryggandelagen innehåller bestämmelser som syftar till att hålla stiftelsens medel åtskilda från arbetsgivaren (11 §). En pensionsstiftelse får inte ta emot avsättningar i form av en fordran på arbetsgivaren (11 § första stycket). Stiftelsen får dock låna ut mottagna medel till arbetsgivaren mot en betryggande säkerhet eller med tillsynsmyndighetens medgivande. En pensionsstiftelse får inte heller ta emot egendom från arbetsgivaren med villkor som väsentligt begränsar stiftelsens förfoganderätt över egendomen (11 § andra stycket). Vidare får en pensionsstiftelse som har grundats av ett aktiebolag inte, utan tillstånd av tillsynsmyndigheten, äga aktier i det bolaget eller i andra bolag inom samma koncern.

En pensionsstiftelse är alltså att betrakta som ett tjänstepensionsinstitut

En pensionsstiftelse har till uppgift att förvalta de medel som arbetsgivaren har överfört till stiftelsen för att trygga utfästelse om pension (prop. 2004/05:165 s. 109). Genom att medel för utfästa pensioner förvaltas i en stiftelse som är en egen juridisk person, minskar beroendet av arbetsgivarens finansiella ställning.

När första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt behandlades frågan om pensionsstiftelsernas ställning särskilt. Av förarbetena (samma prop. s. 109 f.) framgår att svenska företrädare förde diskussioner med företrädare för Europeiska kommissionen i frågan. En grundläggande frågeställning var om definitionen av tjänstepensionsinstitut i artikel 6 a i första tjänstepensionsdirektivet innebar att direktivet endast var tillämpligt

på de institut som själva tillhandahåller tjänstepensionsförmåner. Med en sådan tolkning skulle pensionsstiftelserna inte ha omfattats, eftersom de inte själva får göra pensionsutfästelser och normalt inte betalar pensionsförmåner direkt till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande. Behandlingen av frågan mynnade ut i ställningstagandet att ett tjänstepensionsinstitut inte behöver tillhandahålla pensionsförmåner. I stället är det tillräckligt att tillgångar förvaltas utifrån ett syfte att tillhandahålla pensionsförmåner. Därmed fastslogs att pensionsstiftelserna är att beteckna som tjänstepensionsinstitut. Det ansågs sakna betydelse att en pensionsstiftelse inte själv får göra någon pensionsutfästelse.

Definitionen av tjänstepensionsinstitut har inte ändrats i andra tjänstepensionsdirektivet. Det har inte heller skett några ändringar i tryggandelagen som har ändrat de grundläggande förutsättningarna för pensionsstiftelsernas verksamhet. Därmed är pensionsstiftelser fortfarande, till skillnad från det *Svenskt Näringsliv*, *Sveriges advokatsamfund* och *SPFA* framför, att betrakta som tjänstepensionsinstitut som ska omfattas av andra tjänstepensionsdirektivet.

Det ska i detta sammanhang påpekas att andra tjänstepensionsdirektivet, i likhet med första tjänstepensionsdirektivet, gör skillnad mellan tjänstepensionsinstitut som gör egna pensionsåtaganden och de tjänstepensionsinstitut som inte gör det. Exempelvis gäller direktivets bestämmelser om kapitalkrav endast för sådana tjänstepensionsinstitut som har egna pensionsåtaganden (artikel 15.1 i andra tjänstepensionsdirektivet). Andra tjänstepensionsdirektivet utgår alltså från att det finns tjänstepensionsinstitut som inte står för åtaganden men som trots det ska omfattas av direktivet, i relevanta delar. Att pensionsstiftelserna inte gör några egna pensionsutfästelser kan därför inte utgöra ett argument för att undanta dem från andra tjänstepensionsdirektivets tillämpningsområde, som bl.a. *Svenskt Näringsliv* hävdar.

Begreppet förmånsberättigad bör inte införas i tryggandelagen

En arbetstagare och dennes efterlevande som omfattas av en arbetsgivares pensionsutfästelse är intressenter enligt flera bestämmelser i tryggandelagen. Dock är det, som *SPFA* för fram, olämpligt att införa termen förmånsberättigad som gemensam beteckning på såväl arbetstagare och deras efterlevande, vilket föreslås i promemorian. Som *Pensionskonsult Anders Palm AB* anför kan ett förordnande om att någon ska ha rätt till efterlevandepension ändras eller inskränkas om en pensionsberättigad och en arbetsgivare kommer överens om det. Som pensionskonsulten anger handlar det också om ömsesidigt uteslutande situationer. Om en arbetstagare är i livet vid pensioneringen så får han eller hon pension, varvid en efterlevande inte får efterlevandepension. Om å andra sidan en arbetstagare har avlidit så lämnas självfallet ingen pension, men däremot kan efterlevandepension lämnas till efterlevande. Begreppet förmånsberättigad riskerar därför att bli otydligt. Därtill kommer att vissa andra centrala bestämmelser i tryggandelagen, bl.a. bestämmelserna om hur en pensionsstiftelses styrelse ska utses, är uppbyggda kring begreppet arbetstagare (16 §). Detta begrepp – arbetstagare – behöver alltså finnas kvar i tryggandelagen, varför införandet av begreppet förmånsberättigad inte bidrar till en mera enhetlig terminologi i lagen som helhet.

5.2 Undantag för mindre pensionsstiftelser

Regeringens bedömning: Pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till färre än 100 personer bör, i de delar det tillåts av andra tjänstepensionsdirektivet, i huvudsak vara undantagna från de bestämmelser som följer av direktivet. Det bör vara fortsatt möjligt för en sådan mindre stiftelse att välja att frivilligt omfattas av regelverket genom en anmälan till tillsynsmyndigheten.

De bestämmelser som följer av direktivet bör fortsätta att gälla för en pensionsstiftelse som tryggar pensionsutfästelse till minst 100 personer, även om verksamheten sedermera minskar så att den inte längre har den omfattningen. Om det finns särskilda skäl, bör Finansinspektionen även i fortsättningen, efter ansökan, få besluta att de bestämmelser som följer av direktivet inte längre ska gälla för en sådan stiftelse. Detsamma gäller om en stiftelse vill ta tillbaka ett frivilligt val att omfattas av regelverket.

Bestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet bör fortsatt gälla endast för pensionsstiftelser som omfattas av alla bestämmelser i tryggandelagen som följer av direktivet.

Regeringens förslag: Personalstiftelser ska inte omfattas av de bestämmelser i tryggandelagen som genomför andra tjänstepensionsdirektivet med undantag för bestämmelserna om förvaring av tillgångar.

Promemorian bedömning och förslag överensstämmer delvis med regeringens bedömning och förslag. I promemorian föreslås att personalstiftelser ska omfattas av bestämmelser om aktsamhetsprincipen och krav på styrelseledamöter och suppleanter som genomför andra tjänstepensionsdirektivet.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen och förslaget eller har inget att invända mot dem. *Svenska Pensionsstiftelsers Förening* och *Sveriges advokatsamfund* anför att de gränser som behandlas i promemorian beträffande antal personer i stiftelsen inte kan kontrolleras. Eftersom pensionsskulden är kollektiv till sin karaktär kan vare sig arbetsgivaren eller pensionsstiftelsen ta fram information om vilka individer som har sin pension tryggad i stiftelsen.

Skälen för regeringens bedömning och förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om direktivets tillämpning på små tjänstepensionsinstitut (artikel 5 första stycket). Bestämmelserna innebär att medlemsstaterna får välja att helt eller delvis undanta tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner för färre än 100 medlemmar från tillämpningen av direktivet. Ett sådant undantag får dock inte avse bestämmelserna om kapitalförvaltningsuppdrag och förvaringsinstitut (artiklarna 32–35). Vidare framgår att bestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet (artikel 11) får tillämpas endast på tjänstepensionsinstitut som helt omfattas av direktivet. Dessutom anges att investeringsreglerna (artikel 19.1) och de allmänna kraven på företagsstyrning (artikel 21.1 och 21.2), ska tillämpas på tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner som sammanlagt har fler än 15 medlemmar.

Bestämmelserna om mindre tjänstepensionsinstitut i andra tjänstepensionsdirektivet har i stort sett samma materiella innehåll som motsvarande bestämmelser i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 5 första stycket). Det enda undantaget är den nya bestämmelsen om att investeringsreglerna och de allmänna kraven på företagsstyrning ska tillämpas på pensionsstiftelser som förvaltar pensionsplaner med fler än 15 medlemmar. Vidare är bestämmelserna om kapitalförvaltningsuppdrag och förvaringsinstitut, som enligt vad som ovan sägs ska tillämpas av alla tjänstepensionsinstitut, mer omfattande än motsvarande bestämmelser i första tjänstepensionsdirektivet (se artikel 19 i första tjänstepensionsdirektivet.)

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller även bestämmelser om institut som tillhandahåller tjänstepensioner enligt lag där pensionerna garanteras av en offentlig myndighet (artikel 5 andra stycket). Motsvarande bestämmelser finns i första tjänstepensionsdirektivet och bedömdes inte vara tillämpliga på svenska förhållanden (se prop. 2004/05:165 s. 115).

Gällande rätt

Enligt trygghandelagen omfattas pensionsstiftelser som tryggar pensionsutfästelser till minst 100 personer av särskilda bestämmelser i lagen (9 a § första stycket). Dessa särskilda bestämmelser har sin grund i första tjänstepensionsdirektivet. Det handlar om aktsamhetsprincipen för placeringar och placeringsbegränsningar (10 a § andra–femte stycket). Det handlar även om placeringsriktlinjer (10 b och 10 c §§). Stiftelserna ska också lämna behövlig information om stiftelsen och dess verksamhet (10 d §). Vidare gäller upplåningsbegränsningar och förbud mot att ställa säkerhet för tredje man (11 § fjärde och femte stycket). Det finns även bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet (15 a–15 e §§). Slutligen ska styrelseledamöter och suppleanter i dessa stiftelser uppfylla särskilda krav på insikt, erfarenhet och lämplighet (16 a §).

En mindre pensionsstiftelse som tryggar pensionsutfästelser till färre än 100 personer kan välja att omfattas av de bestämmelser som anges i stycket ovan (9 a §). Detta sker genom en anmälan till tillsynsmyndigheten (31 § fjärde stycket).

Om en pensionsstiftelse vill upphöra att tillämpa de bestämmelser som följer av direktivet, måste stiftelsen ansöka om det hos Finansinspektionen (31 § femte stycket). Det gäller både om verksamheten har minskat så att den inte längre avser 100 personer och om en mindre stiftelse vill återta ett frivilligt val att tillämpa bestämmelserna. Finansinspektionen får, om det finns särskilda skäl, besluta att bestämmelserna inte längre ska gälla för stiftelsen.

Undantag för mindre pensionsstiftelser

Som huvudsakligt motiv för att undanta mindre pensionsstiftelser från de bestämmelser som genomförde första tjänstepensionsdirektivet anförde regeringen att det inte fanns tillräckliga resurser inom tillsynen för att uppnå en effektiv och ändamålsenlig tillsyn över mindre pensionsstiftelser (prop. 2004/05:165 s. 111–115). Det ansågs inte heller vara befogat att tillföra ytterligare resurser för att kunna bedriva tillsyn över mindre

pensionsstiftelser. Dessutom ansågs att de nya bestämmelserna skulle kunna bli omotiverat betungande för många mindre stiftelser.

De skäl som angavs för att undanta mindre pensionsstiftelser från att tillämpa bestämmelser som följer av första tjänstepensionsdirektivet är fortfarande giltiga. Finansinspektionen har visserligen tillförts resurser för den finansiella tillsynen sedan första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt. Regelverken på det finansiella området har dock generellt sett har ökat i omfattning och kräver större resurser i tillsynen. Således finns inget överskott av tillsynskapacitet som kan användas för mindre pensionsstiftelser. Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller nya bestämmelser som skulle vara än mer betungande för många mindre pensionsstiftelser än första tjänstepensionsdirektivet. Sammantaget saknas det enligt regeringens uppfattning anledning att utvidga tillämpningsområdet för andra tjänstepensionsdirektivet i dess helhet till att omfatta pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till färre än 100 personer i vidare mån än vad direktivet kräver. Dessa stiftelser bör således vara i huvudsak undantagna från att tillämpa de bestämmelser i tryggandelagen som följer av andra tjänstepensionsdirektivet. Samtliga pensionsstiftelser bör dock omfattas av grundläggande bestämmelser om uppdragsavtal (se avsnitt 10.13.1). Vidare kräver andra tjänstepensionsdirektivet kräver att tillämpningsområdet för bestämmelserna om aktsamhet vid investeringar (artikel 19.1) och grundläggande krav vid företagsstyrning (artikel 21.1) utvidgas till att omfatta pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till minst 16 men färre än 100 personer. Detta behandlas vidare i avsnitten 9.3 och 10.2.1.

Som tidigare bör det, i enlighet med direktivets krav, vara möjligt för en pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till färre än 100 personer att frivilligt tillämpa alla bestämmelserna i tryggandelagen som följer av den unionsrättsliga regleringen för tjänstepensionsinstitut genom en anmälan till tillsynsmyndigheten.

Liksom tidigare ska ledamöterna i en pensionsstiftelses styrelse enligt tryggandelagen väljas till lika antal av arbetsgivaren och de arbetstagare som omfattas av stiftelsens ändamål (16 §). En stiftelse måste alltså kunna få tillgång till information om vilka arbetstagare som har sin pension tryggnad i stiftelsen, annars kan styrelsevalet inte ske. Det betyder att stiftelsen även måste kunna få tillgång till information om huruvida gränserna om 15 respektive 100 personer överskrids eller underskrids.

Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet är av sådan art att de bör tillämpas konsekvent över tiden för de pensionsstiftelser som omfattas av dem. Därför är det befogat att behålla ordningen att endast Finansinspektionen får besluta att en pensionsstiftelse inte längre ska omfattas av de bestämmelser som följer av andra tjänstepensionsdirektivet. Det bör även i fortsättningen krävas särskilda skäl för ett sådant beslut.

Personalstiftelser

I tryggandelagen finns även bestämmelser om personalstiftelser. Med personalstiftelse avses en stiftelse som grundats av arbetsgivare med ändamål att främja sådan välfärd åt arbetstagare eller arbetstagares efterlevande som inte avser pension, avlönning eller annan förmån som

arbetsgivaren är skyldig att utge till enskild arbetstagare (27 § trygghandelagen). En sådan stiftelse omfattas därmed inte av den unionsrättsliga tjänstepensionsregleringen.

Enligt trygghandelagen ska personalstiftelser tillämpa vissa av de bestämmelser som gäller för pensionsstiftelser (se hänvisningar i 30 §). Av förbiseende ändrades inte hänvisningarna till de tillämpliga bestämmelserna i samband med att första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt. Bestämmelserna om aktsamhetsprincipen och krav på styrelseledamöter och suppleanter har därför felaktigt kommit att gälla även för personalstiftelser (10 a § andra–femte styckena och 16 a §). Trygghandelagen bör nu ändras så att personalstiftelser inte omfattas av dessa bestämmelser. Personalstiftelser bör dock omfattas av de bestämmelser om förvaring av tillgångar som föreslås i avsnitt 9.5.

6 Allmänna utgångspunkter

Regeringens bedömning: Pensionsstiftelsernas särart bör beaktas vid genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet. Genomförandet bör inte ändra de grundläggande förutsättningarna för pensionsstiftelsernas verksamhet, utöver vad som krävs för genomförandet.

Placeringsreglerna för pensionsstiftelser och bestämmelserna om företagsstyrning bör utformas så att de i möjligaste mån anpassas till de särskilda förutsättningar som gäller för pensionsstiftelsernas verksamhet. Bestämmelserna om information bör beakta pensionsstiftelsernas särart och samtidigt säkerställa att den som har sin pension tryggad i en pensionsstiftelse får samma information som den som har sin pension tryggad genom en tjänstepensionsförsäkring.

Genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet bör inte ändra på den roll som arbetsmarknadens parter spelar i fråga om tjänstepensioner.

Promemorians bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens bedömning. I promemorian föreslås dock att bestämmelserna om placeringar ska utformas så att de ligger så nära direktivet som möjligt.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inga invändningar mot den. *Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti* anför att den föreslagna nationella regleringen till följd av andra tjänstepensionsdirektivet inte är baserad på en djupare analys av de förutsättningar som gäller för svenska pensionsstiftelser. *Förhandlings- och samverkansrådet PTK* anför att det saknas en bakgrundsbeskrivning och analys i promemorian av hur pensionsstiftelser fungerar i de kollektivavtalade tjänstepensionssystemen.

Skälen för regeringens bedömning

Pensionsstiftelsernas verksamhet skiljer sig från försäkringsverksamhet

Pensionsstiftelsernas verksamhet skiljer sig på flera sätt från den som bedrivs av försäkringsföretag och tjänstepensionskassor. Även om

pensionsstiftelserna är att betrakta som tjänstepensionsinstitut togs hänsyn till dessa skillnader när första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt (se t.ex. prop. 2004/05:165 s. 110 och 154 f.). Detta fick till följd att tjänstepensionsregleringen delvis fick en annan karaktär för pensionsstiftelserna trots den gemensamma unionsrättsliga grunden.

Regeringen delar *Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti* och *Förhandlings- och samverkansrådet PTK* uppfattning att pensionsstiftelsernas särart behöver beaktas även vid genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet.

Pensionsstiftelsernas särart och det sätt på vilket de skiljer sig från försäkringsföretag och tjänstepensionskassor kan sammanfattas i följande sju punkter:

1. Pensionsstiftelser behöver inte auktoriseras innan verksamheten inleds. En pensionsstiftelse grundas av arbetsgivaren. Därefter ska styrelsen anmäla pensionsstiftelsen till den behöriga länsstyrelsen för tillsyn.
2. En pensionsstiftelse har ingen ägare, inga medlemmar och ingen stämma. Styrelsen ansvarar för verksamheten i en pensionsstiftelse. Styrelseledamöterna utses av arbetsgivaren och arbetstagarerna till lika antal.
3. En pensionsstiftelse får inte utfästa pension. Därmed har en pensionsstiftelse ingen pensionsskuld till de förmånsberättigade.
4. Arbetsgivaren ansvarar för pensionsutfästelserna och för att avsätta rätt belopp för pensionsskulden i sin balansräkning.
5. Utbetalningar från pensionsstiftelser sker i första hand genom gottgörelse (ersättning) till arbetsgivaren för dennes utgifter för pensioner.
6. Pensionsstiftelser har ingen verksamhet för anskaffning, förvaltning eller fullgörande av avtal om pensionsförmåner.
7. I sista hand kan de förmånsberättigade få del av stiftelsens förmögenhet, vilket t.ex. gäller vid likvidation eller om arbetsgivaren har bristande betalningsförmåga.

Associationsrätt

Andra tjänstepensionsdirektivet reglerar inte tjänstepensionsinstitutens associationsform. Direktivet är enligt sin lydelse tillämpligt även när pensionsmedel förvaltas i en form som inte utgör en egen juridisk person. Direktivet förutsätter inte heller att ett tjänstepensionsinstitut måste ansvara för pensionsutfästelserna. I huvudsak är det förvaltningen av tjänstepensionsmedel av någon annan än arbetsgivaren själv som regleras. Eftersom direktivet inte kräver det bör de grundläggande förutsättningarna för pensionsstiftelsernas verksamhet inte ändras när direktivet genomförs i svensk rätt. Detta gäller bl.a. ansvarsfördelningen mellan arbetsgivaren och pensionsstiftelsen. Direktivet innehåller dock vissa bestämmelser om förvaltnings-, lednings- och tillsynsorgan som bör beaktas på ett sätt som är förenligt med den rådande associationsrättsliga ordningen för pensionsstiftelserna.

Investeringar och kapitalkrav

En pensionsstiftelses verksamhet består i huvudsak av att förvalta de medel som arbetsgivaren har avsatt till stiftelsen. Därför är investeringsreglerna i andra tjänstepensionsdirektivet av stor betydelse för pensionsstiftelsernas del. Det gäller särskilt i fråga om aktsamhetsprincipen för investeringar och möjligheten att ta hänsyn till investeringsbeslutens långsiktiga konsekvenser när det gäller miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer (hållbarhetsfaktorer). Förslagen till placeringsregler bör därför utformas så att de så väl som möjligt passar de särskilda förutsättningar som gäller för pensionsstiftelsernas verksamhet, och inte i första hand – som föreslagits i promemorian – så att de ligger så nära andra tjänstepensionsdirektivet som möjligt. Därigenom skapas bl.a. bättre möjligheter att beakta pensionsstiftelsernas funktion inom området för kollektivavtalade tjänstepensioner, som *Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti* och *Förhandlings- och samverkansrådet PTK* vill se.

Företagsstyrning

Första tjänstepensionsdirektivet innehåller inga konkreta bestämmelser om företagsstyrning. De relativt omfattande bestämmelserna om företagsstyrning i andra tjänstepensionsdirektivet utgör således en av de mest betydelsefulla nyheterna jämfört med första direktivet. Pensionsstiftelserna har emellertid en enklare verksamhet än sådana institut som själva står för utfästelserna gentemot de enskilda. Genomförandet av direktivet bör därför anpassas till de särskilda förutsättningar som gäller för pensionsstiftelsernas verksamhet, när det är lämpligt och möjligt.

Informationskrav

Bestämmelserna om information till dem som omfattas av utfästelser om pension som tryggas i en pensionsstiftelse är lika relevanta för pensionsstiftelser som för försäkringsföretag och de föreslagna nya tjänstepensionsföretagen. En framtida pensionär bör inte gå miste om väsentlig information om sin pension enbart på grund av att arbetsgivaren har valt att trygga pensionsutfästelsen i en pensionsstiftelse. Genomförandet av direktivets bestämmelser om information måste dock med nödvändighet ta hänsyn till ansvarsfördelningen mellan pensionsstiftelsen och arbetsgivaren. Ansvarsfördelningen innebär bl.a. att en pensionsstiftelse inte kan antas ha kännedom om enskilda arbetstagares individuella pensionsförmåner eller andra personliga förhållanden.

Arbetsmarknadens parter

Det framgår uttryckligen av andra tjänstepensionsdirektivet att bestämmelserna inte påverkar den roll som arbetsmarknadens parter spelar i förvaltningen av tjänstepensionsinstitutet (artikel 20.2). Därför bör genomförandet av direktivet inte innebära någon ändring av arbetsmarknadens parter nuvarande roll på tjänstepensionsmarknaden.

7 Villkor för att få driva verksamhet

Regeringens förslag: Tillsynsmyndigheten ska underrätta Finansinspektionen om samtliga pensionsstiftelsers anmälningar för tillsyn.

Regeringens bedömning: Tryggandelagens bestämmelser om anmälan för tillsyn och registrering är förenliga med andra tjänstepensionsdirektivet och behöver inte ändras. Direktivets nya bestämmelser om huvudsaklig förvaltningsort kräver ingen ändring i tryggandelagen.

Promemorians bedömning överensstämmer delvis med regeringens förslag och bedömning. I promemorian finns inte något förslag om ändring av bestämmelsen om tillsynsmyndighetens underrättelser till Finansinspektionen.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet och gällande rätt

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska alla tjänstepensionsinstitut registreras av tillsynsmyndigheten i ett nationellt register eller vara auktoriserade av tillsynsmyndigheten (artikel 9). Registrering eller auktorisation ska ske inom det territorium där tjänstepensionsinstitutet har sin huvudsakliga förvaltningsort, vilket är den plats där institutet fattar sina viktigaste strategiska beslut. Informationen från registret ska meddelas till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa), som ska offentliggöra den på sin webbplats. Vid gränsöverskridande verksamhet ska värdländerna antecknas i registret.

Motsvarande bestämmelse om registrering eller auktorisation finns i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 9.1 a). Uttrycket huvudsaklig förvaltningsort, som nämns ovan, är dock nytt i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 9).

Enligt tryggandelagen står en pensionsstiftelse under tillsyn av den länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i det län där arbetsgivaren har sitt hemvist (31 § första stycket). Enligt andra stycket i samma paragraf ska styrelsen för en pensionsstiftelse anmäla stiftelsen till den behöriga länsstyrelsen för tillsyn. För mindre pensionsstiftelser ska anmälan ske inom sex månader från det att uppdraget togs emot. För större stiftelser som tryggar utfästelser för minst 100 personer ska anmälan dock ske genast. Länsstyrelsen ska föra ett register över anmälda stiftelser. Länsstyrelsen ska underrätta Finansinspektionen om anmälningar från pensionsstiftelser som tryggar åtaganden för minst 100 personer. Finansinspektionen ska underrätta den behöriga länsstyrelsen om en anmälan om frivillig tillämpning av regelverket från en mindre pensionsstiftelse.

Anmälan och registrering

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet är det en grundläggande förutsättning att ett tjänstepensionsinstitut antingen registreras eller auktoriserar för att få driva verksamhet. Samma krav gäller enligt första tjänstepensionsdirektivet.

Den gällande ordningen med anmälan för registrering framstår som ändamålsenlig för pensionsstiftelserna. Verksamheten inleds i en pensionsstiftelse när stiftelsen tar emot tillgångar för att trygga en arbetsgivares pensionsutfästelser. Detta ger dock inte upphov till något nytt rättsförhållande mellan pensionsstiftelsen och de personer som omfattas av arbetsgivarens utfästelser. Arbetsgivaren svarar alltså för utfästelserna gentemot dessa personer. När första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt ansågs det inte förenligt med direktivet att en pensionsstiftelse skulle anmäla sig för tillsyn inom sex månader. Därför infördes regeln i tryggandelagen (31 § andra stycket sista meningen), att pensionsstiftelser som tryggar utfästelser för minst 100 personer ska anmäla sig för tillsyn genast efter det att uppdraget har tagits emot. Genom denna ändring ansågs direktivets krav på registrering vara uppfyllt. Därför är det lämpligt att behålla den gällande ordningen med anmälan för tillsyn och registrering när det gäller pensionsstiftelser som tryggar utfästelser för minst 100 personer. I avsnitt 13 föreslås att Finansinspektionen ska utöva viss tillsyn även över pensionsstiftelser som tryggar utfästelser för minst 16 personer. Eftersom Finansinspektionen behöver få kännedom även om dessa pensionsstiftelser bör bestämmelsen om att tillsynsmyndigheten ska underrätta Finansinspektionen om anmälningar för tillsyn ändras på så sätt att tillsynsmyndigheten ska underrätta Finansinspektionen om samtliga anmälningar för tillsyn från pensionsstiftelser.

Det krävs, som framgår ovan, att information från det nationella registret om de medlemsstater i vilka en pensionsstiftelse tryggar utfästelser om pension som ska fullgöras i annat land, ska meddelas Eiopa. Detta krav bedöms kunna uppfyllas inom ramen för den samarbetskyldighet med Eiopa och andra tillsynsmyndigheter som följer för Finansinspektionens del enligt bestämmelsen i 34 § andra stycket tryggandelagen, se avsnitt 13.3.7.

Huvudsaklig förvaltningsort

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller det nya uttrycket huvudsaklig förvaltningsort (artikel 9). Uttrycket definieras i artikeln som den plats där tjänstepensionsinstitutet fattar sina viktigaste beslut. Den huvudsakliga förvaltningsorten avgör inom vilken medlemsstat som ett tjänstepensionsinstitut ska vara registrerat eller auktoriserat.

Enligt gällande rätt ska en pensionsstiftelse stå under tillsyn av den länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i det län där arbetsgivaren har sin hemvist (31 § första stycket tryggandelagen). Därmed skulle det kunna uppstå en skillnad mellan ett tjänstepensionsinstituts huvudsakliga förvaltningsort enligt direktivet och en pensionsstiftelses hemvist enligt tryggandelagen. Direktivets bestämmelse syftar emellertid till att bestämma inom vilken medlemsstat som ett tjänstepensionsinstitut ska vara registrerat eller auktoriserat. Tryggandelagens bestämmelse avser å sin sida frågan om stiftelsens lokalisering inom Sverige. Vidare ska en pensionsstiftelse drivas av styrelsen, vars ledamöter utses till lika antal av arbetsgivaren och arbetstagarna. Därmed får en pensionsstiftelse i praktiken ofta en geografisk förankring i arbetsgivarens hemvist, så att den sammanfaller med stiftelsens huvudsakliga förvaltningsort. Ändrade bestämmelser om pensionsstiftelsers hemvist skulle dessutom kunna få

stora konsekvenser för såväl stiftelserna som länsstyrelserna, vilket knappast är befogat med hänsyn till frågans begränsade betydelse. Av dessa skäl saknas det anledning att föreslå en ny reglering avseende pensionsstiftelsernas hemvist.

8 Gränsöverskridande verksamhet

8.1 Rätt att driva gränsöverskridande verksamhet

Regeringens förslag: Rätten att driva gränsöverskridande verksamhet ska förtydligas genom att andra tjänstepensionsdirektivets definition av gränsöverskridande verksamhet tas in i tryggandelagen.

Promemorians bedömning överensstämmer inte med regeringens förslag. I promemorian lämnas inget förslag om att ta in andra tjänstepensionsdirektivets definition av gränsöverskridande verksamhet i tryggandelagen.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens förslag: Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna tillåta att tjänstepensionsinstitut driver gränsöverskridande verksamhet (artikel 11.1). Det ska också vara tillåtet för andra företag att stödja tjänstepensionsinstitut som bedriver gränsöverskridande verksamhet. Som promemorian konstaterar är detta genomfört i svensk rätt (15 a § tryggandelagen).

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller en definition av gränsöverskridande verksamhet som är ny i förhållande till första tjänstepensionsdirektivet (artikel 6.19). Med gränsöverskridande verksamhet avses att ett tjänstepensionsinstitut förvaltar en pensionsplan där förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och berörda medlemmar och förmänstagare styrs av social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner i en annan medlemsstat än hemmedlemsstaten. Denna definition skiljer sig från vad som föreskrevs i första tjänstepensionsdirektivet där det angavs att medlemsstaterna ska tillåta institut att åta sig uppdrag för företag som är etablerade inom andra medlemsstaters territorier (artikel 20.1). Själva innebörden är emellertid huvudsakligen densamma med den skillnaden att det som är avgörande för om det är fråga om gränsöverskridande verksamhet är om en annan social- och arbetsmarknadslagstiftning ska tillämpas än den som gäller i hemmedlemsstaten.

Regeringen anser att rätten att driva gränsöverskridande verksamhet bör förtydligas genom att andra tjänstepensionsdirektivets definition av gränsöverskridande verksamhet tas in i tryggandelagen. Definitionen bör dock formuleras så att den överensstämmer med den verksamhet som pensionsstiftelser bedriver, dvs. tryggande av pensionsutfästelser.

8.2 Anmälan om gränsöverskridande verksamhet

Regeringens förslag: Det ska anges i tryggandelagen att en pensionsstiftelse får driva gränsöverskridande verksamhet om Finansinspektionen godkänner det.

En pensionsstiftelse ska underrätta Finansinspektionen om den avser att driva gränsöverskridande verksamhet. Underrättelsen ska innehålla uppgift om arbetsgivarens hemvist och vilket lands social- och arbetsmarknadslagstiftning som reglerar förhållandet mellan arbetsgivaren och berörda arbetstagare.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian lämnas inget förslag om att förtydliga att pensionsstiftelser får driva gränsöverskridande verksamhet om Finansinspektionen godkänner det. Det finns inte heller något förslag om att arbetsgivarens hemvist ska framgå av underrättelsen. I promemorian föreslås att en underrättelse om gränsöverskridande verksamhet ska innehålla uppgift om de länder inom EES där utfästelser om pension ska fullgöras.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Krav på godkännande av gränsöverskridande verksamhet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 11.2) måste ett tjänstepensionsinstitut som erbjuder sig att bedriva gränsöverskridande verksamhet godkännas i förväg av den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten (hemlandsmyndigheten). Kravet på förhandsgodkännande är, som promemorian konstaterar, uppfyllt genom tryggandelagens bestämmelser om Finansinspektionens prövning och vid vilken tidpunkt som verksamheten får inledas (15 c § andra och fjärde styckena). Det framgår dock bara indirekt att det krävs godkännande för att få driva gränsöverskridande verksamhet. Att det krävs godkännande bör enligt regeringens uppfattning förtydligas genom att det anges i lagen att en pensionsstiftelse får driva gränsöverskridande verksamhet om Finansinspektionen godkänner det.

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska ett tjänstepensionsinstitut anmäla att det avser att driva gränsöverskridande verksamhet (artikel 11.3). Enligt tryggandelagen ska en pensionsstiftelse lämna en särskild underrättelse till Finansinspektionen varje gång stiftelsen åtar sig ett uppdrag att driva gränsöverskridande verksamhet (15 b §). Andra tjänstepensionsdirektivet är därmed genomfört i denna del. Regeringen anser dock att det finns anledning att förenkla uttryckssättet genom att det anges i lagen att en pensionsstiftelse ska underrätta Finansinspektionen om den avser driva gränsöverskridande verksamhet. Det får i likhet med vad som uttalades när första tjänstepensionsdirektivet genomfördes anses självklart att en underrättelse ska göras varje gång ett institut åtar sig ett nytt uppdrag (prop. 2004/05:165 s. 188).

Innehållet i anmälan

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska en anmälan om gränsöverskridande verksamhet innehålla uppgifter om a) vårdmedlemsstaterna, b) det uppdragsgivande företags namn och huvudsakliga verksamhetsort och c) de viktigaste särdragen i den pensionsplan som ska förvaltas för det uppdragstagande företags räkning (artikel 11.3).

Enligt tryggandelagen ska underrättelsen till Finansinspektionen endast innehålla uppgifter om den arbetsgivare som ska göra inbetalningar till pensionsstiftelsen och om det huvudsakliga innehållet i de överenskomelser som ska ligga till grund för tryggandet (15 b §). I dag kräver tryggandelagens bestämmelser således inte att pensionsstiftelsen lämnar uppgift om vårdmedlemsstaterna. Med vårdmedlemsstat avses i direktivet den medlemsstat vars social- och arbetsmarknadslagstiftning på tjänstepensionsområdet som är tillämplig på förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och medlemmarna eller förmånstagarna (artikel 6.11). Det bör därför anges i lagen att pensionsstiftelsen ska lämna uppgift om vilket lands social- och arbetsmarknadslagstiftning som reglerar förhållandet mellan arbetsgivaren och berörda arbetstagare. Detta tydliggör också att det är fråga om gränsöverskridande verksamhet.

När det gäller det uppdragsgivande företaget föreskriver direktivet att underrättelsen ska innehålla uppgift om företags namn och huvudsakliga förvaltningsort. Detta får anses uppfyllt genom kravet i tryggandelagen på att uppgifter ska lämnas om den arbetsgivare som ska göra inbetalningar till pensionsstiftelsen. Enligt regeringens uppfattning bör det dock uttryckligen anges att uppgifterna ska omfatta arbetsgivarens hemvist.

8.3 Finansinspektionens prövning

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska bedöma om pensionsstiftelsen har förutsättningar för att driva den gränsöverskridande verksamheten. Det ska bedömas om den som ska leda den planerade verksamheten har tillräcklig kompetens och erfarenhet och i övrigt är lämplig för uppgiften. Om inspektionen bedömer att det inte finns förutsättningar för att driva den planerade verksamheten och därför inte lämnar ett meddelande till världandsmyndigheten, ska inspektionen meddela beslut om detta inom tre månader från pensionsstiftelsens underrättelse. Detsamma ska gälla om inspektionen av någon annan anledning inte lämnar ett meddelande till världandsmyndigheten.

Promemorians bedömning överensstämmer inte med regeringens förslag. I promemorian lämnas inte några förslag om förtydliganden av de bestämmelser i tryggandelagen som rör Finansinspektionens prövning.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens förslag: Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska hemlandsmyndighetens prövning avse om tjänstepensionsinstitutets administrativa uppbyggnad, finansiella ställning och dess lednings anseende, yrkeskvalifikationer och erfarenhet är förenliga med den föreslagna gränsöverskridande verksamheten (artikel 11.4). Detta överensstämmer med det som föreskrivs i första tjänstepensionsdirektivet

(artikel 20.4) och är redan i dag i huvudsak genomfört i tryggandelagen (15 c § andra stycket). En skillnad är dock att andra tjänstepensionsdirektivet inte uttrycker att prövningen ska avse om det om det finns skäl att betvivla om de aktuella förutsättningarna är uppfyllda, vilket första tjänstepensionsdirektivet gör. Regeringen anser att tryggandelagens bestämmelser om prövningen bör förenklas genom att det endast anges vad Finansinspektionen ska bedöma och alltså inte, som i dag, om det finns skäl att ifrågasätta att förutsättningarna är uppfyllda. När det gäller ledningsprövningen bör det förtydligas att prövningen ska omfatta den som ska leda den planerade verksamheten och inte, som hittills angetts i tryggandelagen, företrädaren för pensionsstiftelsen. För att genomföra direktivet bör det även anges att personens erfarenhet ska beaktas vid prövningen.

Enligt det förfarande som följer av andra tjänstepensionsdirektivet ska den behöriga myndigheten lämna underrättelser till värdlandsmyndigheten och tjänstepensionsinstitutet om den gränsöverskridande verksamheten godkänns (artikel 11.4). Om värdlandsmyndigheten inte underrättas inom tre månader ska hemlandsmyndigheten meddela ett motiverat och överklagbart beslut (artikel 11.5).

I enlighet med den bedömning som görs i promemorian är detta genomfört i svensk rätt genom motsvarande bestämmelser i tryggandelagen (15 c § första och femte styckena). I tryggandelagen finns också bestämmelser om överklagande av Finansinspektionens beslut (36 §). Beslut av detta slag ska vara motiverade (jfr 32 § förvaltningslagen [2017:900]). För att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet bör dock bestämmelserna i tryggandelagen ändras så att det tydliggörs att Finansinspektionen alltid ska meddela beslut inom angiven frist om inget meddelande lämnas till den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten, alltså oavsett om detta beror på att förutsättningarna för att driva verksamheten inte bedöms vara uppfyllda eller någon annan anledning.

8.4 Information om verksamhetsbestämmelser och inledande av gränsöverskridande verksamhet

Regeringens förslag: Fristen för när en pensionsstiftelse får påbörja gränsöverskridande verksamhet ska förkortas från två månader till sex veckor.

Om Finansinspektionen får information om att verksamhetsbestämmelserna i det land där verksamheten bedrivs har ändrats, ska inspektionen underrätta pensionsstiftelsen om ändringarna.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian lämnas inget förslag om att Finansinspektionen ska underrätta pensionsstiftelsen om ändringar i de bestämmelser som ska tillämpas i värdmedlemsstaten.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska värdlandsmyndigheten informera hemlandsmyndigheten om viss lagstiftning i värdmedlemsstaten inom sex veckor från det att meddelandet

om gränsöverskridande verksamhet togs emot (artikel 11.7). Hemlandsmyndigheten ska lämna informationen till tjänstepensionsinstitutet. Tjänstepensionsinstitutet får inleda den gränsöverskridande verksamheten när institutet tar emot meddelandet om värmedlemsstatens lagstiftning (artikel 11.8). Om tjänstepensionsinstitutet inte får ett sådant meddelande, får det inleda den gränsöverskridande verksamheten efter utgången av den tidsfrist som världlandsmyndigheten har för att informera om lagstiftningen.

Tryggandelagen innehåller bestämmelser som överensstämmer med andra tjänstepensionsdirektivet när det gäller de nu aktuella leden i förfarandet (15 c § tredje och fjärde styckena). I tryggandelagen är dock tidsfristen för när verksamheten får påbörjas två månader. Denna tidsfrist bör i enlighet med direktivet förkortas till sex veckor.

Enligt direktivet ska information även vidareförmedlas om ändringar i de krav som ska tillämpas i värmedlemsstaten (artikel 11.9). Några sådana bestämmelser finns inte i tryggandelagen. Det bör därför införas en bestämmelse om att Finansinspektionen ska underrätta pensionsstiftelsen om ändringar i verksamhetsbestämmelserna.

8.5 Tillsyn och ingripande

Regeringens bedömning: Andra tjänstepensionsdirektivet kräver inga ändringar i tryggandelagens bestämmelser om tillsyn och ingripande avseende pensionsstiftelser som driver gränsöverskridande verksamhet.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska hemlandsmyndigheten, efter underrättelse från världlandsmyndigheten, vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att ett tjänstepensionsinstitut upphör med överträdelser av verksamhetsbestämmelser i världlandet (artikel 11.10). Hemlandsmyndigheten ska vidta åtgärderna i samordning med världlandsmyndigheten.

Enligt tryggandelagen ska Finansinspektionen utöva tillsyn över att en pensionsstiftelse följer reglerna om bl.a. gränsöverskridande verksamhet i 15 a–15 e §§ i tryggandelagen (34 § första stycket). Enligt andra stycket i samma paragraf ska Finansinspektionen samarbeta med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter i den utsträckning som följer av medlemskapet i Europeiska unionen. Finansinspektionen får meddela de anmärkningar i fråga om en pensionsstiftelses förvaltning som inspektionen anser behövs (35 §). Därmed medger tryggandelagens bestämmelser att Finansinspektionen i samarbete med världlandsmyndigheter ingriper om en pensionsstiftelse inte följer de bestämmelser som gäller för gränsöverskridande verksamhet. Det behövs inga ytterligare lagstiftningsåtgärder i denna del för genomförande av andra tjänstepensionsdirektivet.

9 Solvensregler

9.1 Tekniska avsättningar och skuldtäckning

Regeringens bedömning: Bestämmelserna om tekniska avsättningar och skuldtäckning i andra tjänstepensionsdirektivet är inte tillämpliga på pensionsstiftelser.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Skälen för regeringens bedömning: I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser om tekniska avsättningar (artikel 13) och om skuldtäckning av tekniska avsättningar (artikel 14).

Tjänstepensionsinstitut som förvaltar tjänstepensionsplaner ska alltid ha tillräckliga tekniska avsättningar som motsvarar deras finansiella åtaganden till följd av gällande pensionsavtal. De tekniska avsättningarna ska, i tillämpliga fall, täcka biometrisk risker (dvs. risker knutna till en persons liv eller hälsa) eller garantier om en viss avkastning eller förmånsnivå (artikel 13.2). De tekniska avsättningarna ska vidare beräknas och bestyrkas av en aktuarie eller någon annan expert på området (artikel 13.4). Beräkningarna ska ske enligt nationellt vedertagna aktuariella principer och vissa särskilda bestämmelser som anges i direktivet (artikel 13.4 a–d). Det är tillåtet att införa nationella bestämmelser om tekniska avsättningar som går utöver direktivets krav (artikel 13.5).

Varje tjänstepensionsinstitut ska alltid ha tillräckliga och lämpliga tillgångar som täcker de tekniska avsättningarna för alla pensionsplaner som det förvaltar (artikel 14.1). Medlemsstaterna får under en övergångsperiod tillåta att tjänstepensionsinstitut har otillräckliga tillgångar för skuldtäckning, under vissa angivna förutsättningar (artikel 14.2). De behöriga myndigheterna ska ingripa om ett tjänstepensionsinstitut som bedriver gränsöverskridande verksamhet inte har tillräckliga tillgångar för att skuldtäcka alla pensionsplaner som förvaltas (artikel 14.3).

Bestämmelserna om tekniska avsättningar och om skuldtäckning i andra tjänstepensionsdirektivet motsvarar i huvudsak bestämmelserna i första tjänstepensionsdirektivet (artiklarna 15 och 16). I tryggandelagen finns det inte några bestämmelser om tekniska avsättningar eller skuldtäckning för pensionsstiftelser.

I samband med att första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt konstaterades att direktivets bestämmelser om tekniska avsättningar och skuldtäckning inte kunde tillämpas på pensionsstiftelser. Enligt de överväganden som gjordes beror detta på att pensionsstiftelser, till skillnad från försäkringsföretag, inte står för några pensionsåtaganden (prop. 2004/05:165 s. 154 f.). Enligt tryggandelagen är det uttryckligen förbjudet för en pensionsstiftelse att utfästa pension (12 §). En pensionsstiftelse utgör i stället en säkerhet för den pensionsutfästelse som arbetsgivaren har gjort. Därmed finns det ingen pensionsskuld hos pensionsstiftelsen utan denna finns i stället hos arbetsgivaren. Sammantaget ansågs detta innebära

att en pensionsstiftelse är uppbyggd på ett sådant sätt att första tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om tekniska avsättningar inte är tillämpliga. Pensionsstiftelser omfattas därmed inte heller av bestämmelserna om skuldtäckning och kapitalkrav i första tjänstepensionsdirektivet.

De överväganden som gjordes i samband med genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet om bestämmelserna om tekniska avsättningar och skuldtäckning är fortfarande giltiga. Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om tekniska avsättningar och skuldtäckning som motsvarar dem i första tjänstepensionsdirektivet i materiellt avseende. De grundläggande verksamhetsförutsättningarna för pensionsstiftelser har inte heller förändrats sedan första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt i tryggandelagen. Det innebär sammanfattningsvis att bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om tekniska avsättningar och skuldtäckning inte är tillämpliga på pensionsstiftelser. De föranleder därför inte några lagstiftningsåtgärder i fråga om pensionsstiftelser.

9.2 Kapitalkrav

Regeringens bedömning: Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om erforderlig solvensmarginal och tillgänglig solvensmarginal är inte tillämpliga på pensionsstiftelser.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Skälen för regeringens bedömning: I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser om solvenskrav för tjänstepensionsinstitut (artiklarna 15–18). Ett tjänstepensionsinstitut som täcker biometrisk risker eller garanterar en viss avkastning eller ersättningsnivå ska ha kompletterande tillgångar utöver de tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna (artikel 15). De kompletterande tillgångarna ska fungera som en buffert för att kompensera skillnader mellan förväntade och verkliga kostnader och intäkter. I direktivet finns även bestämmelser om de tillgångar som får användas som en disponibel solvensmarginal för att täcka solvenskravet (artikel 16) och om den föreskrivna solvensmarginalen som utgör nivån på solvenskravet (artikel 17). I huvudsak ska den föreskrivna solvensmarginalen beräknas som en andel av de tekniska avsättningarna för pensionsförmåner som motsvarar livförsäkring. I direktivet finns också bestämmelser om beräkning av den erforderliga solvensmarginalen för pensionsförmåner som motsvarar skadeförsäkring (artikel 18). I huvudsak ska den föreskrivna solvensmarginalen beräknas på grundval av ett premieindex eller ett skadeindex, där det högsta beloppet ska användas.

Första tjänstepensionsdirektivet innehåller samma solvensregler genom en övergripande bestämmelse om solvenskrav och en hänvisning till de utförliga solvensbestämmelserna i det konsoliderade livförsäkringsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/83/EG av den 5 november 2002 om livförsäkring) och skadeförsäkringsdirektivet (rådets första direktiv 73/239/EEG av den 24 juli 1973 om samordning av lagar och andra författningar angående rätten att etablera och driva verksamhet

med annan direkt försäkring än livförsäkring). Dessa tidigare försäkringsdirektiv upphävdes i samband med att Solvens II-direktivet trädde i kraft. Genom Solvens II-direktivet (se artikel 303) överfördes de fullständiga bestämmelserna om kapitalkrav från de tidigare försäkringsdirektiven till första tjänstepensionsdirektivet. Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller i stort sett samma kapitalkravsregler. Ett undantag är bestämmelserna i första tjänstepensionsdirektivet om garantibelopp som den lägsta nivån på kapitalkravet. Garantibeloppet har slopats i andra tjänstepensionsdirektivet.

I tryggandelagen finns det inte några bestämmelser om kapitalkrav för pensionsstiftelser.

I samband med att första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt konstaterades att direktivets kapitalkrav inte kan tillämpas på pensionsstiftelser. Skälen för denna bedömning var desamma som för bestämmelserna om tekniska avsättningar och skuldtäckning, se avsnitt 9.1. Även kapitalkravens utformning förutsätter att tjänstepensionsinstitutet har ett direkt åtagande gentemot dem som ska få pension.

Av lydelsen i andra tjänstepensionsdirektivet framgår även att kapitalkravet gäller endast om det är tjänstepensionsinstitutet, inte det uppdragsgivande företaget, som står för åtagandet att täcka biometrisk risk eller garanterar en viss avkastning eller förmånsnivå (artikel 15). För pensionsstiftelsernas del är det uppenbart att de aldrig kan stå för sådana åtaganden eftersom de enligt tryggandelagen är förbjudna att göra utfästelser om pension.

Av samma skäl som anfördes när första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt kan andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om kapitalkrav inte tillämpas på pensionsstiftelser (prop. 2004/05:165 s. 154 f.). De föranleder därför inte några lagstiftningsåtgärder i fråga om pensionsstiftelser.

9.3 Aktsamhetsprincipen för placeringar

Regeringens förslag: Tillgångarna i en pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 16 personer ska till övervägande del placeras på reglerade marknader. Placeringar i finansiella instrument och andra tillgångar som inte är föremål för handel på en reglerad marknad, en MTF-plattform eller en OTF-plattform ska hållas på aktsamma nivåer.

En bestämmelse ska införas i tryggandelagen om att en pensionsstiftelse ska få beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer i sina placeringsbeslut.

Bestämmelserna om placeringar i tryggandelagen som baserar sig på aktsamhetsprincipen i andra tjänstepensionsdirektivet ska tillämpas av pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till minst 16 personer.

Regeringens bedömning: Andra tjänstepensionsdirektivets krav i fråga om placeringar i uppdragsgivande företag och användning av derivatinstrument är uppfyllda genom gällande bestämmelser i tryggandelagen.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens förslag och bedömning. I promemorian föreslås att uttrycket investeringar ska ersätta uttrycket placeringar och att uttrycket optioner, terminskontrakt och andra liknande finansiella instrument ska ersättas av uttrycket derivatinstrument. I promemorian föreslås även att det ska införas mera detaljerade bestämmelser i tryggandelagen om agerandet vid en eventuell intressekonflikt och om krav på lämplighet, säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet för en pensionsstiftelses tillgångar.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* konstaterar att den nya bestämmelsen om att de samlade tillgångarna i en pensionsstiftelse ska vara lämpliga med hänsyn till behoven av säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet avviker från nuvarande reglering i tryggandelagen, andra tjänstepensionsdirektivet och försäkringsrörelselagen. Om avsikten med formuleringen är att åstadkomma en förändring i sak efterfrågar Finansinspektionen ett förtydligande av motiven för detta. Om så inte är fallet anser inspektionen att bestämmelsen bör formuleras på ett sätt som närmare följer direktivet. *Svenska Pensionsstiftelsers Förening* (SPFA) anser, med instämmande av *Sveriges advokatsamfund*, att uttrycket ”investeringar” inte bör ersätta uttrycket ”placeringar”. SPFA och Advokatsamfundet konstaterar att det inte föreslås någon ändring i detta avseende för mindre pensionsstiftelser som inte omfattas av aktsamhetsprincipen. Enligt dem bör olika begrepp, ”investeringar” och ”placeringar”, inte användas i samma lag för samma aktivitet. De anser även att bestämmelsen om intressekonflikter inte är relevant för pensionsstiftelser eftersom dessa inte har någon annan roll än att vara en pant för arbetsgivares åtaganden. Dessutom är arbetstagarnas intressen tillgodosedda genom att styrelsens ledamöter till hälften utses av arbetstagarna. Enligt SPFA och Advokatsamfundet bör det inte heller införas någon begränsning av investeringar i onoterade tillgångar eftersom förutsättningarna i denna del inte har förändrats sedan genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet. Även *Svenskt Näringsliv* framför liknande synpunkter som SPFA i fråga om bestämmelserna om intressekonflikter och investeringar i onoterade tillgångar. *TCO* anser att det kan finnas skäl att göra skillnad på kraven på pensionsstiftelser beroende på vilken utfästelse som arbetsgivaren har. Enligt TCO kan förslaget komma att påverka de överenskommelser om tjänstepensionstryggande i egen regi i kombination med kreditförsäkring som arbetsmarknadernas parter sedan lång tid har avtalat om i ITP-planen. En begränsning av dessa pensionsstiftelsers placeringsmöjligheter skulle riskera att öka arbetsgivarens kostnader men inte öka tryggheten för de förmånsberättigade. Kreditförsäkringen tryggar de anställdas förmåner i händelse av att arbetsgivaren inte kan uppfylla sin åtaganden och att pensionsstiftelsens tillgångar inte är tillräckliga. För stiftelser som tryggar utfästelser som inte är kollektivavtalade och inte har krav på kreditförsäkring kan förslagen däremot fylla en funktion genom att de förmånsberättigades trygghet kan öka. *Saco* och *PTK* avstyrker förslaget att investeringar till övervägande del ska göras i tillgångar som är föremål för handel på reglerade marknader i den omfattning det berör kollektivavtalade utfästelser som är kreditförsäkrade.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsinstitut investera sina tillgångar i enlighet med akksamhetsprincipen (artikel 19.1). Akksamhetsprincipen är den grundläggande principen för kapitalinvesteringar enligt direktivet (skäl 46). Innebörden av akksamhetsprincipen utvecklas vidare genom kvalitativa bestämmelser i direktivet.

Tillgångarna ska investeras på det sätt som på lång sikt bäst gagnar intressena hos medlemmar och förmånstagare (artikel 19.1 första stycket a). Vid en eventuell intressekonflikt ska investeringen göras utslutande i medlemmarnas och förmånstagarnas intresse.

Inom ramen för akksamhetsprincipen får tjänstepensionsinstituten ta hänsyn till långsiktiga miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer (hållbarhetsfaktorer) i samband med investeringsbeslut (artikel 19.1 första stycket b).

De samlade tillgångarna ska vara investerade på ett sätt som tillförsäkrar säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet i investeringsportföljen (artikel 19.1 första stycket c). Tillgångarna ska investeras så att riskerna i investeringsportföljen sprids på ett lämpligt sätt (artikel 19.1 första stycket f).

Vidare ska medlen i ett tjänstepensionsinstitut till övervägande del investeras på reglerade marknader (artikel 19.1 första stycket d). Investeringar i tillgångar som inte är föremål för handel på reglerade finansmarknader måste under alla förhållanden hållas på aktsamma nivåer.

Tjänstepensionsinstitut får investera i derivatinstrument under vissa förutsättningar (artikel 19.1 första stycket e). Sådana investeringar får göras endast om de minskar investeringsriskerna eller underlättar förvaltningen av portföljen. I direktivet finns även bestämmelser om värdering av derivatinstrument och riskspridning.

Ett tjänstepensionsinstitut får inte investera mer än fem procent av de samlade tillgångarna i ett uppdragsgivande företag (artikel 19.1 första stycket g). Tjänstepensionsinstitutet får inte investera mer än tio procent av de samlade tillgångarna i en koncern där ett uppdragsgivande företag ingår. Medlemsstaterna får undanta statsobligationer från begränsningen.

Direktivet innehåller även kvantitativa och kvalitativa begränsningar för tjänstepensionsinstitutens investeringar. Dessa behandlas i avsnitt 9.4 nedan.

De nu aktuella bestämmelserna ska tillämpas på alla tjänstepensionsinstitut som har fler än 15 medlemmar (artikel 5 första stycket).

Även i första tjänstepensionsdirektivet utgör akksamhetsprincipen den grundläggande principen för kapitalinvesteringar. Bestämmelserna i det direktivet (artikel 18) motsvarar i huvudsak motsvarar dem i andra tjänstepensionsdirektivet. Första tjänstepensionsdirektivet innehåller dock inte någon bestämmelse om att hållbarhetsfaktorer får beaktas i samband med investeringsbeslut.

Aksamhetsprincipen i svensk rätt

Aksamhetsprincipen infördes i svensk rätt vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet. Den närmare innebörden av principen behandlas i prop. 2004/05:165 (s. 101–103). I tryggandelagen (10 a § tredje–femte

styckena) infördes bestämmelser som motsvarar bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om aktsamhetsprincipen (artikel 19.1), medlemmars och förmånstagares intressen (artikel 19.1 första stycket a första meningen), lämplig riskspridning (artikel 19.1 första stycket f), samt investeringar i uppdragsgivande företag (artikel 19.1 första stycket g) och derivatinstrument (artikel 19.1 första stycket e).

För pensionsstiftelser som hör till en bank eller ett kreditmarknadsföretag gäller utöver det som anges i tryggandelagen ytterligare bestämmelser om tillgångarna. Enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska Finansinspektionen se till att stiftelsens tillgångar placeras med skälig säkerhet, förutsatt att stiftelsens förmögenhet huvudsakligen kommer från medel som har tillskjutits av banken eller kreditmarknadsföretaget (13 kap. 15 §). Vid den bedömningen ska stiftelsens ändamål beaktas och hänsyn tas till placeringsreglerna i den lagen.

Uttrycket placeringar bör behållas

I tryggandelagen används termen placeringar för att beteckna hanteringen av de medel som tillförs stiftelsen från arbetsgivaren för att trygga pensionerna. I promemorian föreslås att den termen ska ersättas med termen investeringar i de bestämmelser som följer av andra tjänstepensionsdirektivet. Enligt promemorians förslag ska dock termen placeringar även i fortsättningen användas för de stiftelser som inte omfattas av direktivet. Regeringen anser att en enhetlig terminologi bör användas i tryggandelagen när det gäller den centrala delen av en pensionsstiftelses verksamhet och delar *SPFA:s* och *Sveriges advokatsamfunds* uppfattning att termen placeringar bör behållas för samtliga stiftelser.

Reglerade marknader och onoterade tillgångar

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska ett tjänstepensionsinstitut tillgångar till övervägande del investeras på reglerade marknader (artikel 19.1 första stycket d första meningen). Regeringen anser därför, i likhet med den bedömning som görs i promemorian och till skillnad från några av remissinstanserna, att det i tryggandelagen bör införas en uttrycklig bestämmelse med ett sådant krav. Eftersom direktivets krav är absolut och gäller för samtliga tillgångar i ett tjänstepensionsinstitut finns det inte möjlighet att undanta pensionsstiftelser i detta avseende, oavsett om en kreditförsäkring har tecknats för åtagandena eller inte av arbetsgivaren. En sådan särbehandling som *Saco* och *PTK* förordar är därför inte möjlig.

Termen reglerad marknad bör ges samma betydelse som den har i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (1 kap. 4 b §), som i svensk rätt genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (MiFID II) (artikel 4.1.21, se artikel 6.14 i andra tjänstepensionsdirektivet).

I promemorian föreslås även att en pensionsstiftelses placeringar i tillgångar som inte är upptagna till handel på *reglerade marknader* ska hållas på aktsamma nivåer. Andra tjänstepensionsdirektivets krav på aktsamma nivåer omfattar dock tillgångar som inte är föremål för handel på *reglerade finansmarknader* (artikel 19.1 första stycket d andra meningen).

Vad som ska avses med reglerad finansmarknad anges, till skillnad mot reglerad marknad, inte i andra tjänstepensionsdirektivet. I skälen i direktivet (skäl 48) anges dock bl.a. följande. Eftersom tjänstepensionsinstituten är mycket långsiktiga investerare med låga likviditetsrisker, har de förutsättningar att inom aktsamma gränser investera i icke-likvida tillgångar, t.ex. aktier, och i andra instrument som har en långsiktig ekonomisk profil och inte är föremål för handel på reglerade marknader, multilaterala handelsplattformar (MTF-plattformar) eller organiserade handelsplattformar (OTF-plattformar). Med MTF-plattformar och OTF-plattformar avses detsamma som i definitionerna i MiFID II (artikel 6.15 och 6.16 i andra tjänstepensionsdirektivet).

Mot bakgrund av det som anges i skälen i andra tjänstepensionsdirektivet om att vissa investeringar får göras inom aktsamma gränser gör regeringen bedömningen att begreppet reglerade finansmarknader avser reglerade marknader, MTF-plattformar och OTF-plattformar. Det är alltså tillgångar som inte föremål för handel på en sådan handelsplats som under alla förhållanden ska hållas på aktsamma nivåer enligt direktivet (artikel 19.1 första stycket d). Regeringen anser därför att promemorians förslag är alltför restriktivt i förhållande till direktivet. Det bör i stället införas en bestämmelse i tryggandelagen om att placeringar i finansiella instrument och andra tillgångar som inte är föremål för handel på en reglerad marknad, en MTF-plattform eller en OTF-plattform ska hållas på aktsamma nivåer.

I sammanhanget bör det poängteras att en pensionsstiftelses samtliga placeringar måste ske i enlighet med den övergripande aktsamhetsprincipen.

Miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsinstitut tillåtas att ta hänsyn till investeringsbeslutens långsiktiga konsekvenser vad gäller miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer (s.k. hållbarhetsfaktorer) (artikel 19.1 första stycket b). Det finns enligt gällande rätt ett utrymme för en pensionsstiftelse att, inom aktsamma gränser, placera i instrument med långsiktig ekonomisk profil. Vidare är det vedertaget att pensionsstiftelser, liksom försäkringsföretag som tillhandahåller tjänstepensionsförsäkringar och andra företag, får välja en etisk inriktning på sin investeringsstrategi.

Aktsamhetsprincipen kan inte anses tvinga en pensionsstiftelse att välja en placering som framstår som olämplig med hänsyn till hållbarhetsfaktorer. Tvärtom riskerar underlåtenhet att beakta hållbarhetsfaktorer vid placeringsbeslut att öka risken i förvaltningen, utan motsvarande ökning av förväntad avkastning, vilket inte ligger i de nuvarande och framtida pensionärernas intresse. Hållbarhetsriskernas betydelse för den finansiella avkastningen uppmärksammas alltmer och ett omfattande arbete för att identifiera och kvantifiera sådana risker bedrivs internationellt och nationellt.

Regeringen anser att det bör införas en uttrycklig bestämmelse i tryggandelagen om att pensionsstiftelser får beakta hållbarhetsfaktorer i sina placeringsbeslut så att det tydligt framgår att sådan hänsyn får tas. En

pensionsstiftelse bör i placeringsriktlinjerna ange hur hållbarhetsfaktorer beaktas, se avsnitt 10.12.

Placeringar i uppdragsgivande företag

Andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om investeringar i uppdragsgivande företag överensstämmer med motsvarande bestämmelser i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 18.1 första stycket f). De bestämmelserna är genomförda i tryggandelagen med ett undantag för tillgångar som svenska staten eller utländsk stat svarar för (10 a § tredje och fjärde styckena). Bestämmelserna är materiellt oförändrade i andra tjänstepensionsdirektivet och kräver därmed inte någon lagstiftningsåtgärd.

Optioner, terminskontrakt och andra liknande finansiella instrument

Andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om investeringar i derivatinstrument överensstämmer med motsvarande bestämmelser i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 18.1 första stycket d). De bestämmelserna är genomförda i tryggandelagen, där det föreskrivs att optioner och terminskontrakt eller andra liknande finansiella instrument får användas för att sänka den finansiella risken i en pensionsstiftelse eller för att i övrigt effektivisera förvaltningen av stiftelsens tillgångar (10 a § femte stycket tryggandelagen). Enligt bestämmelsen ska pensionsstiftelser även tillämpa föreskrifter om användning av derivatinstrument som har meddelats enligt ett bemyndigande i försäkringsrörelselagen. Sådana föreskrifter har dock ännu inte meddelats.

En motsvarande bestämmelse finns även i försäkringsrörelselagen, till följd av bestämmelser i Solvens II-direktivet (6 kap. 5 § respektive artikel 132.4 andra stycket).

Bestämmelsen i tryggandelagen om optioner, terminskontrakt eller andra liknande finansiella instrument motsvarar kraven i andra tjänstepensionsdirektivet. Bestämmelsen i direktivet har inte ändrats. Regeringen anser inte heller att det framkommit skäl för att, som föreslås i promemorian, ändra bestämmelsen i lagen.

Aktsamhetsprincipen utformas i övrigt på samma sätt som hittills

I promemorian föreslås även att tryggandelagen ska kompletteras med bestämmelser om hur pensionsstiftelser ska agera vid intressekonflikter och om krav på att stiftelsernas tillgångar ska vara lämpliga med hänsyn till behoven av säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet. De bestämmelserna följer av bestämmelser i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 19.1 första stycket a och c). Motsvarande bestämmelser finns i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 18.1 första stycket a och b).

Enligt tryggandelagen ska en pensionsstiftelsens tillgångar placeras på det sätt som bästagnar dem som omfattas av stiftelsens ändamål (10 a § andra stycket). Syftet med bestämmelsen, som infördes när första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt, är att undvika intressekonflikter (prop. 2004/05:165 s. 174). Bestämmelsen får anses innebära att det är arbetstagarnas och deras efterlevandes intressen som alltid ska gå före andra intressen vid eventuella intressekonflikter. Regeringen anser därför, i likhet med flera av remissinstanserna, att tryggandelagen redan

uppfyller andra tjänstepensionsdirektivets krav i fråga om intressekonflikter. Det finns därmed inte behov av någon ytterligare lagstiftningsåtgärd.

Enligt regeringens uppfattning finns det inte heller skäl att införa en uttrycklig bestämmelse i tryggandelagen om att pensionsstiftelsernas tillgångar ska vara lämpliga med hänsyn till behoven av säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet. Direktivets krav i denna del tillgodoses redan genom kravet på att en pensionsstiftelse ska placera sina tillgångar så att lämplig riskspridning uppnås.

Utöver de ändringar som regeringen föreslår ovan bör alltså de bestämmelser i tryggandelagen som genomför aktsamhetsprincipen utformas på samma sätt som hittills.

Det bör överlämnas till rättstillämpningen att närmare avgöra innebörden av aktsamhetskravet för placeringar. Vid prövningen i det enskilda fallet av vad som är en aktsam placering bör det bl.a., som TCO anför, kunna ges vikt huruvida en arbetsgivare vars pensionsutfästelse tryggas genom överföringar till en pensionsstiftelse har tecknat kreditförsäkring, som fallet är för de arbetsgivare som är bundna av ITP-planen. Om en pensionsutfästelse omfattas av kreditförsäkring åtnjuter arbetstagarna en hög grad av skydd redan därigenom, och då kan det finnas skäl att ställa lägre krav på riskreducering i de placeringar som en pensionsstiftelse gör.

Den särskilda bestämmelsen i lagen om bank- och finansieringsrörelse med placeringsregler för pensionsstiftelser som hör till ett kreditmarknadsinstitut gäller utöver placeringsbestämmelserna i tryggandelagen (samma prop. s. 170). Därför föreligger inget hinder mot att de kvalitativa bestämmelser som följer av aktsamhetsprincipen i grunden gäller även för sådana pensionsstiftelser.

Utvidgning av aktsamhetsprincipen till att omfatta även mindre pensionsstiftelser

Bestämmelserna i tryggandelagen om aktsamhetsprincipen för placeringar bör gälla för pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till minst 16 arbetstagare eller arbetstagares efterlevande, och inte som i dag för pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till minst 100 sådana personer. Denna utvidgning av tillämpningsområdet är ett krav enligt andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 5 första stycket).

9.4 Övriga bestämmelser om placeringar

Regeringens förslag: Bestämmelsen i tryggandelagen om tillämpning av mer strikta placeringsregler i ett annat land inom EES ska upphävas.

Regeringens bedömning: Andra tjänstepensionsdirektivets krav i fråga om upplåningsbegränsning, förbud mot ställande av säkerhet till förmån för tredje man och tillsyn över kreditvärderingsförfaranden är uppfyllda genom gällande bestämmelser i tryggandelagen. Andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om investeringar i särskilda typer av tillgångar och villkorade investeringsbeslut kräver inga lagstiftningsåtgärder.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag och bedömning. Promemorian behandlar inte frågorna om investeringar i särskilda typer av tillgångar och villkorade investeringsbeslut.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inget att invända mot dem. *Praktikertjänst AB:s pensionsstiftelse* anser att det i tryggandelagen bör preciseras att en pensionsstiftelse ska föreläggas att vidta rättelse om de i sina kreditvärderingsförfaranden förlitar sig ensidigt och mekaniskt på kreditbetyg.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Upplåningsbegränsning

Tjänstepensionsinstitut får enligt andra tjänstepensionsdirektivet endast ta upp lån under en begränsad tid för att tillgodose ett likviditetsbehov (artikel 19.3). En sådan bestämmelse finns även i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 18.2). Den bestämmelsen är genomförd i tryggandelagen, där det anges att en pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer (dvs. som omfattas av de bestämmelser i den lagen som genomför första tjänstepensionsdirektivet) endast får ta upp eller ta över penninglån för att tillgodose tillfälliga likviditetsbehov, samt under förutsättning av att den samlade upplåningen är av ringa betydelse med hänsyn till stiftelsens omfattning (11 § fjärde stycket). Tryggandelagen uppfyller därmed redan andra tjänstepensionsdirektivet och det krävs därför inte någon lagstiftningsåtgärd i denna del.

Förbud mot ställande av säkerhet för tredje man

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska det vara förbjudet för tjänstepensionsinstitut att ställa säkerhet för tredje man (artikel 19.3). En sådan bestämmelse finns även i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 18.2). Den bestämmelsen är genomförd i tryggandelagen (11 § femte stycket). Tryggandelagen uppfyller därmed andra tjänstepensionsdirektivet och det krävs därför inte någon lagstiftningsåtgärd i denna del.

Kvantitativa investeringsregler

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet får medlemsstaterna, med vissa villkor och begränsningar, fastställa mer detaljerade investeringsregler, inbegripet begränsande kvantitativa regler (artikel 19.6 och 19.7). Motsvarande bestämmelser finns i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 18.5 och 18.6). Möjligheten utnyttjades inte för pensionsstiftelsernas del vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet. Regeringen gör bedömningen att de placeringsregler som nu föreslås, och som följer av andra tjänstepensionsdirektivet, är tillräckliga för pensionsstiftelsernas del. Därför bör inga kvantitativa investeringsregler införas utöver dem som redan finns i tryggandelagen.

Kreditvärderingsförfaranden

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska de behöriga myndigheterna övervaka lämpligheten hos tjänstepensionsinstitutens kreditvärderingsförfaranden (artikel 19.2). En motsvarande bestämmelse finns i första

tjänstepensionsdirektivet (artikel 18.1a). Den bestämmelsen har genomförts i bestämmelser i tryggandelagen (34 a och 35 §§, se prop. 2013/14:108 s. 15–19).

Regeringen finner att de bestämmelserna i tryggandelagen tillräckligt tydligt uttrycker syftet med den nu bestämmelsen i andra tjänstepensionsdirektivet, nämligen att pensionsstiftelser inte ensidigt och mekaniskt ska förlita sig på kreditbetyg. Det behövs därför inte någon sådan lagändring som *Praktikertjänst AB:s pensionsstiftelse* förordar.

Placeringsregler vid gränsöverskridande verksamhet

I första tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser om investeringsregler vid gränsöverskridande verksamhet (artikel 18.7). Enligt dem ska ett tjänstepensionsinstitut som driver gränsöverskridande verksamhet tillämpa särskilda kvantitativa begränsningar för investeringarna som finns i värdlandet, om det landet begär det. De bestämmelserna är genomförda i tryggandelagen (15 e §, se prop. 2004/05:165 s. 181). Några motsvarande bestämmelser finns dock inte i andra tjänstepensionsdirektivet. Enligt direktivet gäller i stället att den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten för ett tjänstepensionsinstitut som bedriver gränsöverskridande verksamhet inte får fastställa investeringsregler utöver dem som anges i direktivet (artikel 19.8).

Eftersom andra tjänstepensionsdirektivet förbjuder värdmedlemsstaterna att ställa upp striktare placeringsregler för de tjänstepensionsinstitut som driver gränsöverskridande verksamhet, kommer en behörig myndighet i ett annat land inom EES inte längre att kunna lämna någon begäran till en pensionsstiftelse om att stiftelsen ska tillämpa striktare nationella placeringsregler. Den nu aktuella bestämmelsen i tryggandelagen bör därför utmönstras.

Investeringar i särskilda typer av tillgångar och villkorade investeringsbeslut

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet får medlemsstaterna inte kräva att tjänstepensionsinstitut investerar i särskilda typer av tillgångar (artikel 19.4). Medlemsstaterna får inte heller kräva att investeringsbeslut som fattas av ett tjänstepensionsinstitut eller av dess kapitalförvaltare ska vara villkorat av något godkännande i förväg eller någon systematisk anmälan (artikel 19.5). Eftersom pensionsstiftelser inte omfattas av några sådana krav i svensk rätt krävs inga lagstiftningsåtgärder för att tillgodose direktivet i dessa delar.

9.5 Förvaring av tillgångar och kapitalförvaltning

Regeringens förslag: En pensionsstiftelses tillgångar ska förvaras så att de alltid är identifierbara och åtkomliga för stiftelsen. Förvaringen av tillgångarna ska ske på ett säkert sätt och ska inte ge upphov till intressekonflikter.

Regeringens bedömning: Andra tjänstepensionsdirektivets krav i fråga om kapitalförvaltare och förvaringsinstitut som är auktoriserade i andra länder inom EES kräver inte några lagstiftningsåtgärder.
--

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag och bedömning. I promemorian förslås dock inte någon bestämmelse om att förvaringen av tillgångar ska ske på ett säkert sätt och att förvaringen inte ska ge upphov till intressekonflikter.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inget att invända mot dem.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Medlemsstaterna får enligt andra tjänstepensionsdirektivet införa krav på att tjänstepensionsinstitut ska anlita förvaringsinstitut, dvs. förvara sina tillgångar hos en särskild extern part (artikel 33.1 och 33.2).

Tjänstepensionsinstitut ska ha rätt att anlita kapitalförvaltare eller förvaringsinstitut som är etablerade och auktoriserade eller godkända i en annan medlemsstat (artiklarna 32 och 33.3).

De behöriga myndigheterna ska kunna förbjuda förvaringsinstitut att förfoga över ett tjänstepensionsinstituts tillgångar på begäran av den behöriga myndigheten i tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat (artikel 33.4).

Motsvarande bestämmelser finns i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 19).

I andra tjänstepensionsdirektivet finns även bestämmelser som inte har någon motsvarighet i första tjänstepensionsdirektivet. Det är fråga om bestämmelser om krav på avtalet mellan ett tjänstepensionsinstitut och ett förvaringsinstitut (artikel 33.5), krav på hederlighet m.m. när ett förvaringsinstitut anlitas (artikel 33.6), krav på hantering av intressekonflikter när ett förvaringsinstitut anlitas (artikel 33.7) och krav på hantering av intressekonflikter om inget förvaringsinstitut anlitas (artikel 33.8). Det är även fråga om bestämmelser om att förvaringsinstitut ska utföra vissa uppgifter i samband med uppdrag åt tjänstepensionsinstitut (artikel 35). Uppgifterna omfattar att följa institutets anvisningar, regler och nationell rätt att, betala ersättningar för transaktioner till tjänstepensionsinstitutet inom sedvanliga frister och att säkerställa att inkomster används i enlighet med tjänstepensionsinstitutets regler. Om ett tjänstepensionsföretag inte anlitar något förvaringsinstitut, ska institutet självt utföra dessa uppgifter.

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller också bestämmelser om förvaringsinstitutets hantering av tillgångar som förvaras åt tjänstepensionsinstitut (artikel 34.1–34.4). Dessa bestämmelser omfattar bl.a. kontoföring och registrering av tjänstepensionsinstitutets tillgångar samt ansvar för brister i förvaringen. Det finns även bestämmelser om förvaring när ett tjänstepensionsinstitut inte anlitar ett förvaringsinstitut (artikel 34.5). Enligt dem ska pensionsstiftelser hantera finansiella instrument med vederbörlig omsorg och skydd, och föra register som gör det möjligt att alltid och utan dröjsmål identifiera alla tillgångar. Pensionsstiftelser ska även vidta de åtgärder som är nödvändiga för att undvika intressekonflikter

när det gäller förvaringen av tillgångar och på begäran underrätta de behöriga myndigheterna om det sätt på vilket tillgångar förvaras.

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska de nu aktuella bestämmelserna gälla för alla tjänstepensionsinstitut, oberoende av antalet medlemmar i institutet (artikel 5 första stycket).

Inget krav på att anlita förvaringsinstitut

När första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt framhölls att försäkringsföretag, tjänstepensionskassor och pensionsstiftelser inte omfattades av något krav på att anlita förvaringsinstitut. Någon sådan reglering ansågs inte heller behövas (prop. 2004/05:165 s. 212). Situationen har inte förändrats i något avseende som föranleder någon annan bedömning i fråga om andra tjänstepensionsdirektivet. Något sådant krav bör därför inte införas. Den svenska lagstiftningen ger utrymme för att tjänstepensionsinstitut anlitar förvaringsinstitut, såväl inom Sverige som inom övriga EES. Det finns därför inte något behov av lagstiftningsåtgärder med anledning av bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om att medlemsstaterna får kräva att tjänstepensionsinstitut anlitar förvaringsinstitut och att de inte får begränsa möjligheten att utse förvaringsinstitut som är etablerade i en annan medlemsstat (artikel 33.1–33.3).

Finansinspektionen har möjlighet att ingripa mot kreditinstitut och värdepappersbolag – de typer av företag som är aktuella för uppdrag som förvaringsinstitut – enligt gällande rätt (15 kap. 1 § lagen om bank- och finansieringsrörelse respektive 25 kap. 1 § lagen om värdepappersmarknaden). Därigenom tillgodoses kravet i andra tjänstepensionsdirektivet på att medlemsstaterna ska kunna agera mot ett förvaringsinstitut som anlits av ett tjänstepensionsinstitut i ett annat land inom EES (artikel 33.4). Eftersom det inte föreslås att det ska införas krav på att svenska tjänstepensionsinstitut ska anlita förvaringsinstitut finns det inte heller skäl att införa bestämmelser om vilka uppgifter sådana förvaringsinstitut ska ha. De bestämmelser i andra tjänstepensionsdirektivet som gäller förhållandet mellan tjänstepensionsinstitut och de förvaringsinstitut de utser och förvaringsinstitutets ansvar kräver därför inte några lagstiftningsåtgärder (artiklarna 33.5–33.7, 34.1–34.4, 35.1 och 35.2).

Egen förvaring av tillgångar

I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser om förvaring av tillgångar när ett tjänstepensionsinstitut inte anlitar ett förvaringsinstitut (artiklarna 33.8, 34.5 och 35.3). Eftersom det, som framgår ovan, inte bör vara obligatoriskt för svenska tjänstepensionsinstitut att anlita ett förvaringsinstitut bör det införas bestämmelser om pensionsstiftelsers förvaring av tillgångar. Detta behov förstärks av att pensionsstiftelser inte omfattas av sådana bestämmelser om tillgångsregister som gäller för försäkringsföretag (se 6 kap. 11 och 12 §§ försäkringsrörelselagen). Det är därför befogat att komplettera aktsamhetsprincipens generella bestämmelse om tillgångarnas karaktär (se avsnitt 9.3) med en särskild bestämmelse om förvaring av tillgångarna.

Om ett tjänstepensionsinstitut inte utser ett förvaringsinstitut ska tjänstepensionsinstitutet ha kontroll över sina tillgångar (artikel 34.5). Ett

minimikrav för att en pensionsstiftelse ska ha en sådan kontroll som direktivet kräver är att tillgångarna är identifierbara och åtkomliga. Detta minimikrav kan i regel antas vara uppfyllt för tillgångar som är införda i ett oberoende konto- eller registersystem i pensionsstiftelsens namn. För tillgångar som inte är införda i ett sådant system, kan stiftelsen uppfylla kravet på identifiering och åtkomst genom att föra ett eget register som är tillräckligt utförligt.

Det bör därför införas en ny bestämmelse i tryggandelagen som innebär att en pensionsstiftelsens tillgångar ska förvaras på ett sådant sätt att de alltid är identifierbara och åtkomliga för stiftelsen. Den bestämmelsen bör gälla för alla pensionsstiftelser, oberoende av antalet personer som omfattas av utfästelse om pension som tryggas i stiftelsen. Det bör anges uttryckligen att förvaringen av en pensionsstiftelsens tillgångar ska ske på ett säkert sätt, och att förvaringen inte ska ge upphov till intressekonflikter. På så sätt tillgodoses motsvarande krav i andra tjänstepensionsdirektivet (artiklarna 33.8, 34.5 a–c och 35.3).

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska ett tjänstepensionsinstitut på begäran underrätta de behöriga myndigheterna om det sätt på vilket tillgångar förvaras (artikel 34.5 d). Det kravet tillgodoses genom den upplysningsskyldighet som åligger pensionsstiftelser enligt tryggandelagen (35 § femte stycket) och någon lagstiftningsåtgärd krävs därför inte.

Kapitalförvaltare i andra länder inom EES

När första tjänstepensionsdirektivet genomfördes gjordes bedömningen att svensk rätt redan tillåter att svenska institut anlitar kapitalförvaltare i andra medlemsstater (prop. 2004/05:165 s. 212). Rättsläget har inte förändrats i detta avseende. Därmed krävs inga lagstiftningsåtgärder för att uppfylla andra tjänstepensionsdirektivets krav när det gäller förbudet mot att ställa upp hinder mot att en pensionsstiftelse anlitar kapitalförvaltare i andra länder inom EES (artikel 32).

10 Företagsstyrning

10.1 Styrelsens ansvar

Regeringens bedömning: Direktivets bestämmelser om styrelsens ansvar för en pensionsstiftelses verksamhet och regelefterlevnad är uppfyllda genom bestämmelser i tryggandelagen.

Det behöver inte införas någon bestämmelse i lag om den roll som arbetsmarknadens parter har i förvaltningen av pensionsstiftelserna.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska ett tjänstepensionsinstituts lednings- eller tillsynsorgan ha det yttersta ansvaret för att institutet följer de lagar och andra författningar som antas enligt direktivet (artikel 20.1). Direktivet påverkar inte den roll

som arbetsmarknadsparterna spelar i förvaltningen av tjänstepensionsinstituten (artikel 20.2).

I första tjänstepensionsdirektivet finns det inte några bestämmelser som särskilt rör lednings- eller tillsynsorgans ansvar och inte heller finns det någon artikel om arbetsmarknadens parter roll i förvaltningen av tjänstepensionsinstitut.

Av svensk rätt följer att en pensionsstiftelse ska ha en styrelse. Enligt tryggandelagen har styrelsen ansvar för några av de skyldigheter som följer av första tjänstepensionsdirektivet. Detta gäller anmälan för tillsyn (31 § andra stycket), förvaltning av förmögenheten (10 a § första stycket) och kraven på placeringsriktlinjer (10 c §). Dessutom får Finansinspektionen förelägga styrelsen för en pensionsstiftelse att vidta rättelse om avvikelse har skett från någon av de bestämmelser i tryggandelagen som följer av första tjänstepensionsdirektivet (35 § andra stycket 1). Detsamma gäller om stiftelsens placeringsriktlinjer inte längre är tillfredsställande (35 § andra stycket 2) eller om dess kreditvärderingsförfaranden är olämpliga (35 § andra stycket 3).

Enligt tryggandelagen får arbetstagarorganisationer i vissa fall utse styrelseledamöter och suppleanter för arbetstagarnas räkning (17 §).

Styrelsen är det enda associationsrättsliga styrningsorganet i en pensionsstiftelse och därför kan det styrnings- eller tillsynsorgan som avses i artikel 20.1 i andra tjänstepensionsdirektivet endast vara en pensionsstiftelses styrelse. Styrelsen ska således ha det yttersta ansvaret för att stiftelsen följer de bestämmelser som följer av andra tjänstepensionsdirektivet.

Bestämmelserna i tryggandelagen innebär att styrelsen dels har direkt ansvar för vissa uppgifter, dels kan föreläggas av Finansinspektionen att vidta rättelse. Ett sådant föreläggande kan omfatta alla bestämmelser i tryggandelagen som följer av första tjänstepensionsdirektivet. Styrelsen i en pensionsstiftelse har därmed redan i dag det yttersta ansvaret för att stiftelsen följer den reglering som gäller för dess verksamhet, oavsett om bestämmelserna har sin grund i unionsrätten eller är svenska nationella bestämmelser. Svensk rätt uppfyller därmed de krav som anges i andra tjänstepensionsdirektivet om att ett tjänstepensionsinstituts lednings- eller tillsynsorgan ska ha det yttersta ansvaret för att institutet följer de lagar och andra författningar som antas enligt direktivet (artikel 20.1).

De bestämmelser som föreslås för att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet bör inte påverka arbetsmarknadsparternas roll på tjänstepensionsområdet. Det finns inte något behov av att införa en särskild bestämmelse i tryggandelagen om att direktivet inte ska påverka den roll som arbetsmarknadens parter spelar i förvaltningen av tjänstepensionsinstituten (artikel 20.2 i andra tjänstepensionsdirektivet).

10.2 Företagsstyrningssystemet

10.2.1 Allmänna krav på företagsstyrning

Regeringens förslag: En pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 16 personer ska ha ett företagsstyrningssystem som säkerställer en sund och ansvarsfull styrning av verksamheten.

Företagsstyrningssystemets utformning ska stå i proportion till verksamhetens art, omfattning och komplexitet.

Regeringens bedömning: För en pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer bör företagsstyrningssystemet uppfylla vissa särskilt angivna krav på riskhanteringssystem, internkontrollsystem, centrala funktioner, styrdokument, placeringsriktlinjer, egen riskbedömning och uppdragsavtal.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svenska pensionsstiftelsers förening (SPFA)* och *Sveriges advokatsamfund* anser att man i stället för företagsstyrning bör använda begreppet verksamhetsstyrning eller något liknande som bättre lämpar sig för stiftelsernas verksamhet. *Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti* anför att det bör föreslås mer nyanserade regler än de som följer av direktivets texter då en pensionsstiftelses organisation och verksamhet skiljer sig från andra svenska och europeiska tjänstepensionsinstitut. *Svenskt Näringsliv* och *TCO* framhåller vikten av proportionalitetsprincipen och att denna bör leda till att pensionsstiftelserna inte behöver bygga upp företagsstyrningssystem som i grunden är avsedda för försäkrings- och tjänstepensionsföretag.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska alla tjänstepensionsinstitut upprätta ett effektivt företagsstyrningssystem som ger en sund och ansvarsfull ledning av verksamheten (artikel 21.1). Företagsstyrningssystemet ska bl.a. omfatta en tydlig organisation och ansvarsfördelning samt effektiva rapporteringsvägar. I samband med investeringsbeslut ska företagsstyrningssystemet beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer. Företagsstyrningssystemet ska ses över regelbundet. Vidare gäller att företagsstyrningssystemet ska stå i proportion till arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet (artikel 21.2). Bestämmelserna i artikel 21.1 och 21.2 ska tillämpas på alla tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner som sammanlagt har fler än 15 medlemmar (artikel 5 första stycket).

Grundläggande krav på företagsstyrning

I första tjänstepensionsdirektivet finns det inte några bestämmelser om företagsstyrning och inte heller finns det i dag några bestämmelser om detta i tryggandelagen.

Det är naturligt att varje organisation ska ha en tillfredsställande och transparent organisationsstruktur med en tydlig ansvarsfördelning med lämplig grad av uppdelning av uppgifterna och ett effektivt system för att säkerställa att information förs vidare.

Även en pensionsstiftelse, som förvaltar pensionsmedel, har behov av en organisationsstruktur som ger en sund och ansvarsfull styrning av verksamheten. För pensionsstiftelser finns det i dag inte några näringsrättsliga bestämmelser som motsvarar andra tjänstepensionsdirektivets

krav (artikel 21.1). Bestämmelser som motsvarar direktivets grundläggande krav på företagsstyrningssystem bör därför införas i tryggandelagen för de pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension för minst 16 personer, se avsnitt 5.2.

I andra tjänstepensionsdirektivet används begreppet företagsstyrning och det är detta begrepp som används för tjänstepensionsföretag i lagrådsremissen En ny reglering för tjänstepensionsföretag. Även för försäkringsföretagen används begreppet företagsstyrning både i Solvens II-regelverket och i dess genomförande i försäkringsrörelselagen (2010:2043). Regeringen instämmer i vad *SPFA, Sveriges advokatsamfund* och till viss del *Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti* framför om att begreppet företagsstyrning inte helt träffar en pensionsstiftelses verksamhet. Det är dock samma grundläggande principer om en tillfredställande och överblickbar organisationsstruktur med en tydlig ansvarsfördelning och ett effektivt system för att säkerställa att information förs vidare, som ska gälla för pensionsstiftelser som för tjänstepensionsföretag och försäkringsföretag. Därför finns starka skäl att inte införa något nytt begrepp för pensionsstiftelser, även om deras verksamhet skiljer sig från verksamhet som rör försäkringsrörelse. Regeringen anser därför att begreppet företagsstyrning bör användas också för pensionsstiftelser.

En pensionsstiftelse får beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer (s.k. hållbarhetsfaktorer) i sina placeringsbeslut, se avsnitt 9.3. I andra tjänstepensionsdirektivet finns även ett krav på att företagsstyrningssystemet ska beakta hållbarhetsfaktorer i samband med investeringsstillgångar vid investeringsbeslut (artikel 21.1). I kravet på att en pensionsstiftelse ska ha ett företagsstyrningssystem som säkerställer en sund och ansvarsfull styrning av verksamheten får anses ingå att företagsstyrningssystemet ska beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer i samband med investeringstillgångar vid investeringsbeslut.

Proportionalitet

Proportionalitet är en viktig princip för företagsstyrningsreglerna i andra tjänstepensionsdirektivet. Proportionalitetsprincipen gäller för de allmänna kraven på företagsstyrning (artikel 21.2) och återkommer dessutom i artiklarna om ersättningspolicy (artikel 23.1), nyckelfunktioner (artikel 24.3), riskhantering (artikel 25.1 och 25.2), internrevision (artikel 26) och egen riskbedömning (artikel 28.1–28.3).

Pensionsstiftelser skiljer sig i flera avseenden från försäkringsföretag som meddelar tjänstepensionsförsäkringar. En pensionsstiftelse ansvarar inte för pensionsutfästelserna gentemot arbetstagarna eller deras efterlevande. Därmed ägnar sig pensionsstiftelser inte åt anskaffning, förvaltning eller (i normalfallet) fullgörande av avtal eller utfästelser om pensionsförmåner. Pensionsstiftelser har inte heller någon pensionsskuld som ska beräknas eller täckas med tillgångar. Detta medför att pensionsstiftelser inte har behov av sådana företagsstyrningsfunktioner som är knutna till förmåner och åtaganden gentemot kunder och ersättningsberättigade. När det gäller verksamhetens art och komplexitet, kan den huvudsakliga verksamheten i en pensionsstiftelse beskrivas som en relativt

renodlad och enkel investeringsverksamhet. Detta innebär att proportionalitetsprincipen får särskilt stor betydelse för kraven på företagsstyrning, och som *Svenskt Näringsliv* och *TCO* framhåller är avsikten inte att en pensionsstiftelse ska ha ett företagsstyrningssystem som är utformat för ett företag som driver försäkringsrörelse. Det är främst andra tjänstepensionsdirektivets företagsstyrningsregler som rör investeringar som bör gälla för en pensionsstiftelse och dess verksamhet, eftersom verksamheten i huvudsak består av förvaltningen av de medel som en arbetsgivare har satt av. Som utgångspunkt bör företagsstyrningssystemet hos en pensionsstiftelse säkerställa att investeringarna sker i enlighet med aktsamhetsprincipen, placeringsriktlinjer och reglerna om placeringsbegränsningar. Därutöver bör företagsstyrningssystemet naturligtvis säkerställa att stiftelsen drivs i enlighet med de övriga krav som gäller för verksamheten.

Omfattningen av en pensionsstiftelses verksamhet kan bestämmas dels utifrån förmögenhetens storlek och antalet personer som har en förmån som tryggas av stiftelsen, dels utifrån antalet arbetsgivare och pensionsplaner som verksamheten avser. Ju mer omfattande verksamhet, desto högre krav bör ställas på företagsstyrningen.

Proportionalitetsprincipen ska gälla för alla delar av företagsstyrningssystemet. Den omfattar bl.a. företagsstyrningssystemets utformning och bemanning samt styrdokumentens innehåll och omfattning. Proportionalitetsprincipen innebär att företagsstyrningssystemet inte behöver vara mer omfattande än vad som krävs med hänsyn till den verksamhet som en pensionsstiftelse driver i det enskilda fallet. Om flera arbetsgivare tryggar pensionsåtaganden i samma stiftelse eller om pensionsstiftelsen tryggar utfästelser för ett större antal personer kan det finnas skäl att ställa högre krav på företagsstyrningssystemet, och då särskilt för hur stiftelsen hanterar intressekonflikter. Detta gäller även om stiftelsen anlitar någon annan, arbetsgivaren eller en helt extern part, för att utföra uppgifter i centrala funktioner eller uppgifter inom investeringsverksamheten. Om en stiftelses verksamhet är av mindre komplext slag eller av mindre omfattning kan det också vara tillräckligt med mindre arbetsinsatser för att kraven i fråga om företagsstyrning ska tillgodoses. Det gäller såväl arbete av styrelsen själv som av anställda och anlitade uppdragstagare.

En kreditförsäkring syftar till att säkerställa en arbetsgivares pensionsåtaganden. I skäl 52 i andra tjänstepensionsdirektivet anges att vissa risker inte kan minskas genom kvantitativa krav, utan kan hanteras på rätt sätt endast genom att man ställer krav på företagsstyrningen. Att säkerställa ett effektivt företagsstyrningssystem är därför av central betydelse för en fullgod riskhantering och för skyddet av medlemmar och förmånstagare. Ett av syftena med företagsstyrningssystemet är därmed, precis som för en kreditförsäkring, att skydda dem som omfattas av ett pensionsåtagande. Detta innebär att om arbetsgivaren har tecknat en kreditförsäkring, som *TCO*, *SACO* och *PTK* framför i vissa fall följer av kollektivavtal (se även avsnitt 9.3), kan det finnas anledning att inte ställa lika höga krav på företagsstyrningssystemet som om pensionsåtagandena inte omfattas av en sådan försäkring.

Som *TCO*, *SACO* och *PTK* även framför kan det i kollektivavtal finnas ytterligare regler, förutom ett krav på kreditförsäkring, som har till syfte att stärka skyddet för de som omfattas av en pensionsutfästelse. En sådan reglering som är bindande för arbetsgivaren, kan leda till att det finns skäl

att inte ställa lika höga krav på en pensionsstiftelses företagsstyrnings-system. Detta är dock något som måste avgöras utifrån det enskilda avtalsvillkoret och sett till det totala skyddet för dem som omfattas av ett pensionsåtagande.

Det allmänna kravet på företagsstyrningssystem bör, för pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer, omfatta de särskilda krav på riskhanteringssystem, internkontrollsystem, centrala funktioner, styrdokument, placeringsriktlinjer, riskbedömning och uppdragsavtal som införs i lagen. Detta behandlas nedan i avsnitten 10.3.1–10.4.2, 10.8, 10.10, 10.12 och 10.13.2.

10.2.2 Ledningen av pensionsstiftelser

Regeringens bedömning: Andra tjänstepensionsdirektivets krav på att verksamheten i praktiken ska ledas av minst två personer är redan uppfyllt genom att en pensionsstiftelse ska ha en styrelse med minst två ledamöter. Några författningsändringar behövs därför inte för att tillgodose direktivets krav.

Det bör inte införas någon möjlighet att tillåta att färre än två personer i praktiken leder en pensionsstiftelse.

Promemorians bedömning överensstämmer delvis med regeringens bedömning. Promemorian innehåller inte någon bedömning om att det inte bör införas en möjlighet att tillåta att färre än två personer i praktiken leder en pensionsstiftelse.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsinstitutet ha minst två personer som i praktiken leder institutet (artikel 21.6). Medlemsstaterna får tillåta att endast en person i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet, på grundval av en motiverad bedömning genomförd av de behöriga myndigheterna. Den bedömningen ska ta hänsyn till arbetsmarknadsparternas roll i den samlade ledningen av tjänstepensionsinstitutet samt storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.

Första tjänstepensionsdirektivet innehåller inte någon bestämmelse om att det ska vara minst två personer som i praktiken leder ett tjänstepensionsinstitut.

I en pensionsstiftelse är styrelsen det enda och därmed också det högsta förvaltningsorganet. Styrelsen har alltid det yttersta ansvaret för att verksamheten i stiftelsen bedrivs i enlighet med tryggandelagens bestämmelser, se avsnitt 10.1. Styrelsen i en pensionsstiftelse ska bestå av minst två ledamöter, eftersom arbetsgivaren och arbetstagarna ska utse lika antal ledamöter och eventuella suppleanter (16 § första stycket tryggandelagen). Om en styrelse endast består av två personer måste båda närvara för att styrelsen ska vara beslutför. Detta följer av tryggandelagens krav på att lika många ledamöter måste närvara från arbetsgivarsidan, som från arbetstagarsidan för att styrelsen ska vara beslutför (16 § tredje stycket). Bestämmelserna i tryggandelagen uppfyller därmed andra tjänstepensionsdirektivets krav om att ett tjänstepensionsinstitut i praktiken ska ledas av minst två personer.

Tryggandelagens krav på att styrelsen för att vara beslutsför alltid måste bestå av minst två ledamöter och att lika många ska närvara från vardera sidan, arbetsgivaren och arbetstagaren, utgör ett grundläggande skydd mot intressekonflikter. Detta krav bidrar även till att de som har förmåner som tryggas av pensionsstiftelsen får en direkt insyn i stiftelsens verksamhet. Det finns därför inte skäl att utnyttja möjligheten som andra tjänstepensionsdirektivet ger att tillåta att endast en person i praktiken leder ett tjänstepensionsinstitut.

10.3 Riskhantering

10.3.1 Riskhanteringssystemet

Regeringens förslag: En pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer ska ha ett riskhanteringssystem. Riskhanteringssystemet ska omfatta lämpliga processer och rutiner för att identifiera, hantera och rapportera de väsentliga riskerna i verksamheten, inklusive delar som omfattas av uppdragsavtal. Riskhanteringssystemet ska vara integrerat i stiftelsens organisations- och beslutsstruktur.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svenska Pensionsstiftelsers Förening (SPFA)* och *Sveriges advokatsamfund* instämmer i att ett riskhanteringssystem måste anpassas efter pensionsstiftelsernas särart. De anser dock att det inte behöver införas några andra bestämmelser om riskhantering än de som redan finns i Finansinspektionens föreskrifter. Dessa föreskrifter bör, om det behövs, tas in i lag.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Tjänstepensionsinstitut ska enligt andra tjänstepensionsdirektivet ha ett riskhanteringssystem (artikel 25.1). Riskhanteringssystemet ska utgöras av strategier, processer och rapporteringsrutiner för att spåra, mäta, hantera och rapportera de risker som institutet och dess pensionsplaner är eller kan bli utsatta för. Det omfattar även inbördes beroenden mellan riskerna. Riskerna ska rapporteras till förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorganet. Riskhanteringssystemet ska vara effektivt och väl integrerat i tjänstepensionsinstitutets organisationsstruktur och beslutsprocesser. Riskhanteringssystemet ska stå i proportion till arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet. Riskhanteringssystemet ska även täcka riskerna i en verksamhet som utförs av någon annan enligt ett uppdragsavtal (artikel 25.2). Direktivet innehåller en uppräkningslista över områden som riskhanteringssystemet ska täcka, såsom teckningsrisker, matchningsrisker, investeringar, likviditets- och koncentrationsrisker, operativ risk, återförsäkring och andra riskreduceringstekniker samt

hållbarhetsfrågor (artikel 25.2 a–25.2 g). Om medlemmar eller förmåns- tagare står risk enligt pensionsplanen ska riskhanteringssystemet även beakta riskerna ur deras synvinkel (artikel 25.3).

Första tjänstepensionsdirektivet innehåller inga bestämmelser om risk- hanteringssystem.

Riskhanteringssystem i en pensionsstiftelse

En av skillnaderna mellan första och andra tjänstepensionsdirektivet är tillkomsten av bestämmelser om företagsstyrning. Ett flertal av dessa bestämmelser gäller ett tjänstepensionsinstituts riskhantering.

Verksamheten i en pensionsstiftelse är utsatt för risker. Detta gäller främst risker med anknytning till de enskilda investeringstillgångarna och den samlade massan av investeringstillgångar. En stiftelses förvaltning är även utsatt för operativa risker. I verksamheter som förvaltar medel för andras räkning finns dessutom alltid risker för att intressekonflikter kan uppstå. Detta gäller särskilt om arbetsgivaren utför uppgifter för stiftelsens räkning. Även risker avseende hållbarhetsfaktorer är relevanta för pensionsstiftelser i den mån de beaktas i verksamheten. Andra tjänste- pensionsdirektivets krav på riskhanteringssystem är därför tillämpliga på pensionsstiftelser.

För pensionsstiftelser finns det inte några bestämmelser i lag om riskhanteringssystem. Finansinspektionens har, som *SPFA* och *Sveriges advokatsamfund* påtalar, meddelat föreskrifter om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för pensionsstiftelser (Finansinspektionens föreskrifter [FFFS 2015:11] om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för pensionsstiftelser). I dessa föreskrifter anges att placeringsriktlinjerna ska innehålla en övergripande beskrivning av pensionsstiftelsens organisation för styrning av placeringsrisker samt att beskrivningen minst ska innehålla uppgifter om vilka beslutsinstanser som finns, en beskrivning av pensions- stiftelsens process för riskstyrning, en redogörelse för vilka styrdokument som finns (2 kap. 5 §). Finansinspektionens föreskrifter är inriktade på en beskrivning av hur stiftelsen hanterar olika risker, till skillnad från andra tjänstepensionsdirektivet som ställer kvalitativa krav på hur riskerna identifieras, hanteras och rapporteras. Regleringen i Finansinspektionens föreskrifter är därför, till skillnad från vad *SPFA* och *Sveriges advokat- samfund* anför, inte tillräcklig för att genomföra andra tjänstepensions- direktivet i svensk rätt. Regeringen anser därför att det bör införas bestäm- melser om riskhanteringssystem i tryggandelagen.

En mer utförlig reglering i lag som närmare följer andra tjänstepension- sdirektivet bidrar till att öka förutsebarheten för de pensionsstiftelser som omfattas av bestämmelserna om riskhantering.

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att medlemsstaterna får välja att helt eller delvis underlåta att tillämpa direktivet på tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium och som förvaltar pensionsplaner som sammanlagt har färre än 100 medlemmar (artikel 5 första stycket). Bestämmelser om riskhanteringssystem leder till ökade kostnader för en pensionsstiftelse. Ett riskhanteringssystem torde kunna bidra till en ökad kontroll och säkerhet för de medel som stiftelsen förvaltar. Vid denna tryggandeform är det dock inte pensionsstiftelsen som står för pensionsutfästelsen, utan i stället är det alltid arbetsgivaren som

ansvarar för utfästelsen mot den som omfattas av ett pensionsåtagande. En sådan utfästelse omfattas dessutom ofta av en kreditförsäkring och enligt vissa kollektivavtalade tjänstepensionsplaner är detta till och med ett krav för att en arbetsgivare ska få använda sig av denna trygghetsform. Sammantaget anser regeringen att bestämmelserna om riskhanteringssystem inte bör gälla för pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till färre än 100 personer.

Vissa risker är inte relevanta för pensionsstiftelser

I andra tjänstepensionsdirektivet finns en uppräkningslista av de områden som riskhanteringssystemet, i tillämpliga fall, ska omfatta (artikel 25.2 a–25.2 g). En pensionsstiftelse är inte utsatt för samma risker som ett företag som driver försäkringsrörelse. Som *SPFA* och *Sveriges advokatsamfund* framhåller måste ett riskhanteringssystem för pensionsstiftelser anpassas till en sådan stiftelses särart och de risker som en pensionsstiftelse faktiskt är utsatt för. Detta gäller framförallt förhållandet att en stiftelse inte är utsatt för risker med anknytning till pensionsförmånerna och pensionskulden eftersom det är arbetsgivaren och inte stiftelsen som står för pensionsåtagandet. Bestämmelserna i direktivet om teckningsrisker, matchningsrisker och återförsäkringsrisker (punkterna a, b och f i artikel 25.2) är därför inte relevanta för den verksamhet som drivs av en pensionsstiftelse. Att det inte finns någon pensionsskuld innebär också att stiftelsen blir mindre utsatt för risker med inbördes beroenden, även om sådana beroenden kan finnas mellan olika tillgångsslag. Detta gäller även för koncentrationsrisker.

Den mer renodlade investeringsverksamheten i en pensionsstiftelse medför att en stiftelse i regel har en enklare organisation med färre funktioner än vad som finns i finansiella företag som svarar för åtaganden gentemot enskilda, exempelvis ett försäkringsföretag. Även om en pensionsstiftelse normalt sett inte står för åtagandena gentemot arbetstagarna eller deras efterlevande, behöver stiftelsen upprätthålla den likviditet som krävs över tiden för att tillgodose arbetsgivarens anspråk på gottgörelse ur stiftelsens medel. Sammanfattningsvis bör en pensionsstiftelse ha ett riskhanteringssystem som är anpassat till de risker som verksamheten är eller kan bli utsatt för.

10.3.2 Riskhanteringsfunktionen

Regeringens förslag: En pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer ska ha en riskhanteringsfunktion. Riskhanteringsfunktionen ska på ett objektivt sätt bistå styrelsen i de uppgifter som utförs inom riskhanteringssystemet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag

Större pensionsstiftelser ska ha en riskhanteringsfunktion

Ett tjänstepensionsinstitut ska enligt andra tjänstepensionsdirektivet ha en riskhanteringsfunktion (artikel 24.1). Riskhanteringsfunktionen ska vara effektiv och proportionellt utformad (artikel 25.1). Riskhanteringsfunktionen ska underlätta hanteringen av riskhanteringssystemet. Första tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om att tjänstepensionsinstitut ska ha en riskhanteringsfunktion. Inte heller finns det något krav i tryggandelagen om att en pensionsstiftelse ska ha en riskhanteringsfunktion. För att uppfylla andra tjänstepensionsdirektivets krav bör det därför införas en bestämmelse i tryggandelagen om att pensionsstiftelser ska ha en riskhanteringsfunktion.

Regeringen finner, av de skäl som anförs ovan när det gäller kravet på riskhanteringssystem (se avsnitt 10.3.1), att det inte finns skäl att låta kravet på inrättande av en riskhanteringsfunktion omfatta de pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till färre än 100 personer. De stiftelserna bör därför, i enlighet med den valmöjlighet som erbjuds medlemsstaterna i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 5 första stycket), undantas från detta krav.

Riskhanteringsfunktionens uppgifter

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att riskhanteringsfunktionen ska struktureras på ett sådant sätt att den underlättar hanteringen av ett riskhanteringssystem, med avseende på vilket tjänstepensionsinstitutet ska anta de strategier, processer och rapporteringsrutiner som är nödvändiga för att spåra, mäta, hantera och till institutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan regelbundet rapportera de risker, på enskild och sammantagen nivå, som tjänstepensionsinstitutet och de pensionsplaner det förvaltar är, eller kan komma att bli, exponerade för, och det inbördes beroendet mellan dessa (artikel 25.1).

För att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet bör det införas en bestämmelse i tryggandelagen om vilka uppgifter som riskhanteringsfunktionen ska utföra. Riskhanteringsfunktionen i en pensionsstiftelse bör i enlighet med vad som anges i andra tjänstepensionsdirektivet på ett objektivt sätt bistå styrelsen i de uppgifter som utförs inom riskhanteringssystemet.

Proportionalitetsprincipen innebär att riskhanteringsfunktionen inte behöver vara mer omfattande än vad som är motiverat av stiftelsens verksamhet och riskhanteringssystemets utformning. I en mindre stiftelse torde alltså riskhanteringsfunktionen inte fordra stora arbetsinsatser, till skillnad från riskhanteringsfunktionen i en stiftelse som driver en mer omfattande verksamhet.

Bestämmelser om de personer som utför uppgifter i riskhanteringsfunktionen behandlas i avsnitt 10.6. Utläggning av bl.a. riskhanteringsfunktionen genom ett uppdragsavtal behandlas i avsnitt 10.13.1.

10.4 Internkontroll och internrevision

10.4.1 Internkontrollsystemet

Regeringens förslag: En pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer ska ha ett internkontrollsystem. Internkontrollsystemet ska omfatta stiftelsens förvaltning, redovisning och ramar för internkontrollen, inklusive delar som omfattas av uppdragsavtal.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska varje tjänstepensionsinstitut upprätta ett effektivt system för internkontroll (artikel 21.4). Ett sådant system ska omfatta institutets administration, redovisning, ramar för internkontroll och lämpliga rapporteringsrutiner. I första tjänstepensionsdirektivet finns det inte någon motsvarande artikel om internkontrollsystem. Enligt gällande rätt finns det inget krav på att en pensionsstiftelse ska ha ett internkontrollsystem. För att uppfylla andra tjänstepensionsdirektivets krav bör det därför införas en bestämmelse om internkontrollsystem i tryggandelagen.

Regeringen anser, av de skäl som anförs i avsnitten 10.3.1 och 10.3.2 när det gäller kraven på riskhanteringssystem och riskhanteringsfunktion att det inte finns skäl att låta kravet på inrättande av ett internkontrollsystem omfatta de pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till färre än 100 personer. De stiftelserna bör därför, i enlighet med den valmöjlighet som erbjuds medlemsstaterna i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 5 första stycket), undantas från detta krav.

På motsvarande sätt som föreslås för riskhanteringssystemet i avsnitt 10.3.1 bör det även för internkontrollsystemet i lag anges vad systemet ska omfatta. Internkontrollsystemet hos en pensionsstiftelse bör omfatta stiftelsens förvaltning, redovisning och ramar för internkontrollen, inklusive delar som omfattas av uppdragsavtal.

10.4.2 Internrevisionsfunktionen

Regeringens förslag: En pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer ska ha en internrevisionsfunktion. Internrevisionsfunktionen ska på ett objektivt sätt utvärdera internkontrollsystemet och andra delar av företagsstyrningssystemet.

Den som utför uppgifter inom internrevisionsfunktionen får inte utföra uppgifter i den verksamhet som utvärderas.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Internrevisorernas förening* framför att det bör förtydligas att styrelsen ska kräva av sin internrevisionsfunktion att den arbetar i enlighet med internationell god internrevisionssed. *Svenska Pensionsstiftelsers Förening (SPFA)* anser att en internrevisionsfunktion inte bör vara obligatorisk eftersom många pensionsstiftelser inte har några

anställda. I dessa stiftelser är det i stället styrelsen som sköter hela verksamheten och ett krav på internrevisionsfunktion innebär i praktiken att funktionen utses av styrelsen för att kontrollera styrelsens arbete.

Skälen för regeringens förslag

Vissa pensionsstiftelser ska ha en internrevisionsfunktion

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna kräva att ett tjänstepensionsinstitut inrättar en internrevisionsfunktion (artikel 24.1). Internrevisionsfunktionen ska vara effektiv och proportionellt utformad (artikel 26). Det finns inte några bestämmelser om en internrevisionsfunktion i första tjänstepensionsdirektivet. I tryggandelagen finns det inte något krav att en pensionsstiftelse ska ha en internrevisionsfunktion. För att uppfylla kraven i andra tjänstepensionsdirektivet anser regeringen därför, till skillnad från *SPFA*, att pensionsstiftelser ska ha en internrevisionsfunktion.

Regeringen anser av de skäl som anförs i avsnitten 10.3.1, 10.3.2 och 10.4.1 när det gäller kravet på riskhanteringssystem, riskhanteringsfunktion och internkontrollsystem att det inte finns skäl att utsträcka kravet på inrättande av en internrevisionsfunktion till att omfatta de pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till färre än 100 personer. De stiftelserna bör därför, i enlighet med den valmöjlighet som erbjuds medlemsstaterna i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 5 första stycket), undantas från detta krav.

Internrevisionsfunktionens uppgifter

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att internrevisionsfunktionen ska utvärdera lämpligheten och effektiviteten hos systemet för internkontroll samt andra aspekter av företagsstyrningssystemet, inklusive verksamheter som utkontrakterats.

För att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet bör det på motsvarande sätt som i avsnitt 10.3.2 föreslås för riskhanteringsfunktionen, i tryggandelagen införas en bestämmelse om vilka uppgifter som internrevisionsfunktionen ska utföra. Internrevisionsfunktionen i en pensionsstiftelse ska på ett objektivt sätt utvärdera internkontrollsystemet och andra delar av företagsstyrningssystemet, inklusive verksamheter som omfattas av uppdragsavtal.

Som anges i andra tjänstepensionsdirektivet ska funktionen vara anpassad till verksamhetens art, omfattning och komplexitet (artikel 26). Internrevisionsfunktionen behöver därmed inte vara mer omfattande än vad som motiveras av stiftelsens verksamhet, organisationsstruktur, internkontrollsystem och företagsstyrningssystem i övrigt. Detta innebär att det ställs högre krav på internrevisionsfunktionen, och för företagsstyrningssystemet i sig, om stiftelsen har anställda och bedriver en mer omfattande verksamhet. Detta gäller även om stiftelsen anlitar annan för att utföra någon del av verksamheten inom ramen för ett uppdragsavtal.

De som utför uppgifter inom internrevisionsfunktionen

I avsnitt 10.6 föreslås att de som utför arbete inom internrevisionsfunktionen ska ha de insikter och den erfarenhet som behövs för att utföra

funktionen och i övrigt vara lämpliga för uppgiften. I detta krav får det anses ingå att dessa personer följer de bestämmelser som gäller inom detta område. En uttrycklig reglering om att god internrevisionssed ska följas kan dessutom ge intryck av att det endast är den regleringen som behöver följas. Då detta inte är avsikten anser regeringen, till skillnad från *Internrevisorernas förening*, att det inte finns skäl för en uttrycklig reglering om vilka regler som de som arbetar inom internrevisionsfunktionen ska följa.

Det är av särskild vikt att internrevisionsfunktionen är oberoende. Detta kommer också till uttryck i andra tjänstepensionsdirektivet, som anger att tjänstepensionsinstitut får låta en enda person eller organisatorisk enhet utöva flera nyckelfunktioner, med undantag för internrevisionsfunktionen, som ska vara oberoende från andra nyckelfunktioner (artikel 24.2). Med oberoende avses att den som utför arbete inom internrevisionsfunktionen inte själv ska utföra arbete inom de verksamheter som ska utvärderas, inbegripet riskhanteringsfunktionen som är en del av det företagsstyrningssystem som ska utvärderas. Däremot behöver internrevisionsfunktionen inte vara helt fristående i förhållande till stiftelsen och det föreslås således inte något krav om att en pensionsstiftelse måste anlita en extern part för att utföra internrevisionsfunktionen.

10.5 Aktuariefunktion

Regeringens bedömning: En pensionsstiftelse behöver inte ha någon aktuariefunktion.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna, i tillämpliga fall, kräva att tjänstepensionsinstitutet har en aktuariefunktion (artikel 24.1). Ett tjänstepensionsinstitut ska inrätta en aktuariefunktion om institutet står för biometrisk risker eller garanterar en viss avkastning eller nivå på förmånerna (artikel 27). Första tjänstepensionsdirektivet innehåller ett krav om att de tekniska avsättningarna ska utföras och bestyrkas av en aktuarie eller någon annan expert på området (artikel 15.4). I tryggandelagen finns det inte något krav på att en pensionsstiftelse ska ha en aktuarie eller en aktuariefunktion.

En pensionsstiftelse får inte själv utfästa pension (12 § tryggandelagen). En pensionsstiftelse står därmed inte för biometrisk risker eller några garantier avseende pensionsförmånerna. Detta medför att andra tjänstepensionsdirektivet inte kan anses kräva att en pensionsstiftelse ska ha någon aktuariefunktion. Vidare gäller att aktuariefunktionens uppgifter, som de anges i artikel 27.1 a–27.1 h i andra tjänstepensionsdirektivet, i huvudsak är kopplade till de tekniska avsättningarna i ett tjänstepensionsinstitut. Pensionsstiftelser har inte några tekniska avsättningar och därmed skulle en aktuariefunktion inte ha några egentliga uppgifter hos en stiftelse. En pensionsstiftelse behöver därför inte ha någon aktuariefunktion.

10.6 Krav på dem som utför arbete i riskhanteringsfunktionen och internrevisionsfunktionen

Regeringens förslag: Den som utför arbete i riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen ska ha de insikter och den erfarenhet som behövs för att utföra funktionen och i övrigt vara lämplig för uppgiften.

Den som utför arbete i riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen ska regelbundet rapportera väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till styrelsen.

Den som utför arbete i riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen ska underrätta Finansinspektionen om allvarliga missförhållanden som upptäcks inom funktionen. Skyldigheten att underrätta Finansinspektionen ska endast gälla om styrelsen, trots kännedom om missförhållandena, inte inom skälig tid vidtar lämpliga åtgärder.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas några bestämmelser om att den som utför arbete i riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen ska anmälas till Finansinspektionen. För utländska medborgare bör det inte införas några bestämmelser om vilka bevis som kan godtas till styrkande av vissa krav kopplat till gott anseende eller konkursfrihet.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens förslag och bedömning. Promemorian innehåller inte något förslag om att de som utför uppgifter i riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen under vissa förutsättningar ska anmäla allvarliga missförhållanden till Finansinspektionen. Ett sådant förslag finns dock i promemorian En ny reglering för tjänstepensionsföretag. Promemorian innehåller inte heller någon uttrycklig bedömning om att de som utför arbete i pensionsstiftelsens riskhanteringsfunktion eller internrevisionsfunktion inte ska anmälas till Finansinspektionen. Promemorian saknar även en bedömning om att det inte behöver införas några bestämmelser om vilka bevis som kan godtas till styrkande av vissa krav kopplat till anseende, särskilt när det gäller utländska medborgare.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inget att invända mot dem. *Svenska Pensionsstiftelsers Förening (SPFA)* påtalar att det även hos större pensionsstiftelser kan finnas tydliga proportionalitetsskäl för att lägga ut centrala funktioner till en arbetsgivare och att detta är något som får hanteras inom ramen för lämplighetsbedömningen. SPFA framhåller även att det bör tydliggöras att den som ansvarar för (innehar) en central funktion inte behöver anmälas till Finansinspektionen för lämplighetsprövning.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Begreppen nyckelfunktioner – centrala funktioner

I andra tjänstepensionsdirektivet används uttrycket ”nyckelfunktioner” för att, inom ett företagsstyrningssystem, beteckna en intern kapacitet att

utföra praktiska uppgifter som omfattar riskhanteringsfunktionen, internrevisionsfunktionen och aktuariefunktionen (artikel 6.18). Dessa funktioner benämns i försäkringsrörelselagen centrala funktioner (10 kap. 4 §). Även i lagrådsremissen En ny reglering för tjänstepensionsföretag föreslås att dessa funktioner ska benämnas som centrala funktioner.

Riskhanteringsfunktionen respektive internrevisionsfunktionen bör hos en pensionsstiftelse ha samma huvudsakliga uppgifter som hos ett försäkringsföretag, vilket även motsvarar det som föreslås för tjänstepensionsföretag. Dessa funktioner bör därför också i tryggandelagen benämnas centrala funktioner.

Krav på lämplighet och redbarhet

I andra tjänstepensionsdirektivet anges flera krav på lämplighet och redbarhet. Personer som utför nyckelfunktioner ska ha tillräckliga kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter för att utföra sina nyckelfunktioner på ett tillfredsställande sätt (artikel 22.1 a ii och 22.1 a iii). I fråga om redbarhet ska gälla, att deras anseende och integritet ska motsvara högt ställda krav (artikel 22.1 b). Första tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om nyckelfunktioner och därmed inte heller några krav för dem som ska utföra uppgifter i sådana funktioner.

Det finns inte några bestämmelser i tryggandelagen som motsvarar andra tjänstepensionsdirektivets krav på lämplighet och redbarhet för dem som ska utföra arbete i nyckelfunktioner. För att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet krävs därför att det införs bestämmelser i tryggandelagen för dem som ska utföra arbete i en pensionsstiftelses centrala funktioner, dvs. riskhanteringsfunktionen och internrevisionsfunktionen.

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller krav om att de som utför nyckelfunktioner i ett tjänstepensionsinstitut ska ha tillräckliga kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter för att utföra sina nyckelfunktioner på ett tillfredsställande sätt. Detta får anses innebära en skillnad jämfört med kraven som anges i direktivet för de som ska ingå i en pensionsstiftelses styrelse. Som utvecklas i avsnitt 10.9 anges för dessa att deras kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter ska vara tillräckliga för att de ska kunna säkerställa en sund och ansvarsfull ledning av tjänstepensionsinstitutet (artikel 22.1 a i). De som ska utföra centrala funktioner i en pensionsstiftelse behöver inte uppfylla de krav som syftar till en sund och ansvarsfull ledning av stiftelsen som helhet. I stället ska de ha sådan kompetens som gör det möjligt för dem att utföra de uppgifter som ska utföras av riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen. För de som ska utföra uppgifter inom internrevisionsfunktionen innebär detta dessutom att de ska ha de yrkeskvalifikationer, kunskaper och erfarenheter som är tillräckliga för att de ska kunna utföra uppgifter inom funktionen på ett tillfredsställande sätt.

Kraven för dem som ska utföra arbete i de centrala funktionerna skiljer sig således från de krav som ska gälla för de som ingår i styrelsen. Det mest lämpliga är att lämplighetskraven för de som ska utföra arbete i en pensionsstiftelses riskhanteringsfunktion och internrevisionsfunktionen regleras i en särskild bestämmelse, skild från de krav som ska gälla för dem som ska ingå i styrelsen för en pensionsstiftelse. I tryggandelagen bör

det därför införas en bestämmelse om att en person som utför arbete inom riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen ska ha de insikter och den erfarenhet som behövs för att utföra funktionen och i övrigt vara lämplig för uppgiften.

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller också krav på redbarhet. I direktivet anges att anseendet och integriteten hos de som ska utföra arbete i riskhanteringsfunktionen och internrevisionsfunktionen ska motsvara högt ställda krav. Detta krav får anses rymmas inom kravet på att en person som ska utföra arbete inom riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen i övrigt ska vara lämplig för uppgiften. Någon särskild bestämmelse om redbarhet behövs därför inte.

Anmälan till Finansinspektionen

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga myndigheterna kan bedöma om de personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet eller utför nyckelfunktioner uppfyller de krav på lämplighet och redbarhet som anges i direktivet (artikel 22.2). I skäl 55 i direktivet anges att endast personer som innehar nyckelfunktioner bör omfattas av krav på anmälan till den behöriga myndigheten. Detta motsvarar skäl 34 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), nedan Solvens II-direktivet. Detta direktiv har genomförts för försäkringsföretag genom bestämmelser i försäkringsrörelselagen (2010:2043). För försäkringsföretag gäller bl. a. att företaget ska anmäla ändringar av vilka som ansvarar för en central funktion i företaget (10 kap. 5 § andra stycket). Detta generella anmälningsskrav gäller endast de som ansvarar för en central funktion. För dem som utför arbete i centrala funktioner finns inget generellt anmälningsskrav. I stället gäller att en anmälan ska ske först om de inte längre uppfyller lämplighetskraven (10 kap. 5 § tredje stycket). Inte heller bör det för pensionsstiftelser alltid krävas att de som utför uppgifter inom centrala funktioner ska anmälas till Finansinspektionen.

För pensionsstiftelser är det inte ändamålsenligt att alltid skilja mellan personer som ansvarar för en central funktion och personer som utför uppgifter inom en central funktion. Detta beror på att en pensionsstiftelsers organisationsstruktur är förhållandevis enkel jämfört med ett företag som självt står för pensionsåtaganden. Verksamheten i en pensionsstiftelse är dessutom relativt begränsad och rör i huvudsak investeringar. Ofta har en pensionsstiftelse endast ett fåtal eller saknar helt egna anställda. Dessutom gäller att styrelsen alltid har det yttersta ansvaret för stiftelsens verksamhet, inbegripet ansvaret för de centrala funktionerna. Därmed får det anses tillräckligt att en pensionsstiftelse i första hand själv prövar att den som ska ansvara för en central funktion uppfyller lämplighetskraven. Till skillnad mot vad som gäller för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen bör det, som *SPFA* efterfrågar, inte krävas att de som ska ansvara för centrala funktioner i en pensionsstiftelse ska anmälas till Finansinspektionen.

I avsnitt 13.1 föreslås att Finansinspektionen ska utöva tillsyn över tillämpningen av de bestämmelser i tryggandelagen som följer av andra tjänstepensionsdirektivet. Detta innefattar tillsyn över att de som utför

arbete inom en pensionsstiftelses centrala funktioner uppfyller de krav som föreslås gälla för dessa uppgifter. Enligt tryggandelagen gäller, genom hänvisningen till försäkringsrörelselagen, att styrelsen är skyldig att lämna upplysningar och hålla handlingar tillgängliga för granskning (35 § femte stycket). Dessa bestämmelser ger Finansinspektionen rätt att begära in uppgifter om vilka som utför arbete i centrala funktioner och underlag om huruvida de uppfyller de krav som gäller för dessa uppgifter. Bestämmelserna i tryggandelagen är tillräckliga för att uppfylla andra tjänstepensionsdirektivets krav (artikel 22.2) om att behöriga myndigheter ska kunna bedöma om de som utför nyckelfunktioner uppfyller de krav som gäller enligt direktivet.

Bevis om gott anseende m.m.

I andra tjänstepensionsdirektivet finns detaljerade bestämmelser om vilka bevis som kan godtas till styrkande av vissa krav kopplat till anseende, särskilt när det gäller utländska medborgare (artikel 22.3–22.7). Dessa bestämmelser kräver enligt regeringens bedömning inte några nya bestämmelser i lag. Samma bedömning gjordes vid genomförandet i svensk rätt av motsvarande bestämmelser i Solvens II-direktivet (se prop. 2015/16:9 s. 218).

Rapportering till styrelsen

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att nyckelfunktionerna ska rapportera alla väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorganet (artikel 24.4). I direktivet anges dessutom att tjänstepensionsinstitut ska göra det möjligt för personer som innehar nyckelfunktioner att utföra sina uppgifter effektivt på ett objektivt, korrekt och oberoende sätt (artikel 24.1). De grundläggande uppgifterna för de centrala funktionerna är därmed att objektivt övervaka väsentliga delar av företagsstyrningssystemet och rapportera väsentlig information om detta till styrelsen, så att styrelsen sedan kan agera och vidta åtgärder utifrån den information som lämnas. För att genomföra andra tjänstepensionsdirektivets krav bör det införas en bestämmelse i tryggandelagen om att de personer som utför arbete inom riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen regelbundet ska rapportera väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till styrelsen.

Mer än en uppgift i pensionsstiftelsen

Uppgifterna i de centrala funktionerna behöver utföras regelbundet. I mindre pensionsstiftelser behöver detta inte vara ett heltidsuppdrag. Personer som utför uppgifter inom de centrala funktionerna bör därför få utföra andra uppgifter i en pensionsstiftelse. Vissa begränsningar bör dock gälla. Detta gäller särskilt för dem som ska utföra uppgifter inom internrevisionsfunktionen. I avsnitt 10.4.2 föreslås att den som ska utföra uppgifter inom internrevisionsfunktionen inte ska få utföra uppgifter i den verksamhet som utvärderas. Detta begränsar de uppgifter som kan utföras tillsammans med internrevisionsfunktionen och en person får som exempel inte utföra uppgifter i båda de centrala funktionerna.

I vissa fall kan det av proportionalitetsskäl vara motiverat att låta en person som ingår i styrelsen ansvara för eller utföra uppgifter i en central funktion. Detta gäller om verksamheten är så begränsad att det vore orimligt betungande att anställa eller anlita en person enbart för att ansvara för eller utföra uppgifter inom den centrala funktionen. Eftersom de centrala funktionerna, enligt vad som nu föreslås, ska rapportera till styrelsen finns det inget som hindrar att en styrelseledamot utför uppgifter i funktionen, förutsatt att ledamoten uppfyller de krav som ställs. I dessa fall ska styrelseledamoten eller suppleanten som ska ansvara för eller utföra uppgifter inom den centrala funktionen uppfylla, dels kraven som föreslås för ledningspersoner, se avsnitt 10.9, dels kraven som föreslås för de som ska utföra uppgifter inom den centrala funktionen. Om det rör sig om uppgifter inom internt revisionsfunktionen gäller dessutom, som föreslås i avsnitt 10.4.2, att denna person inte får utföra uppgifter i den verksamhet som utvärderas.

Uppgifter inom de centrala funktionerna får även läggas ut på annan inom ramen för ett uppdragsavtal (se avsnitt 10.13.1).

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet kan det godtas att samma person eller enhet ansvarar för eller utför uppgifter inom centrala funktioner hos ett tjänstepensionsinstitut och hos arbetsgivaren, om det är befogat av proportionalitetsskäl (artikel 24.3). Detta förutsätter emellertid att pensionsstiftelsen kan visa hur intressekonflikter undviks i det enskilda fallet och att detta hanteras i stiftelsens egna riskbedömning, se avsnitt 10.10. Dessutom krävs att de som utför arbetet uppfyller de lämplighetskrav som gäller för funktionen. Under dessa förutsättningar bör det vara möjligt för pensionsstiftelser att låta personal hos arbetsgivaren utföra uppgifter inom de centrala funktionerna i stiftelsen. Detta bör gälla för samtliga pensionsstiftelser, såväl stora som små. Det finns därmed inte något uttryckligt hinder mot att större pensionsstiftelser lägger ut en central funktion till en arbetsgivare om det, som *SPFA* framhåller, finns skäl för detta med beaktande av storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet, dvs. om det är proportionerligt. Att låta arbetsgivaren utföra uppgifter i en central funktion hos en pensionsstiftelse är att anse som en utläggning av verksamhet och detta omfattas därmed av bestämmelserna om uppdragsavtal, se avsnitt 10.13.1. Som *SPFA* även framhåller är detta något som i slutändan får avgöras utifrån om den som ska utföra uppgifter inom den centrala funktionen är lämplig för uppgiften.

Om verksamheten har en större omfattning eller komplexitet är det mer naturligt att inrätta de centrala funktionerna internt, eller att uppdra åt en extern part att utföra dessa uppgifter. Så kan vara fallet om stiftelsen tryggar avsättningar för ett stort antal personer, för flera arbetsgivare eller flera pensionsplaner.

Rapportering av allvarliga missförhållanden till tillsynsmyndigheten

I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser om att tillsynsmyndigheten i vissa fall ska underrättas om allvarliga missförhållanden som upptäcks i den egna verksamheten. Enligt direktivet ska personer med nyckelfunktioner i ett tjänstepensionsinstitut underrätta den behöriga myndigheten om institutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan inte

i vederbörlig tid vidtar lämpliga korrigerande åtgärder när personen har upptäckt en betydande risk för att institutet inte kommer att uppfylla ett väsentligt lagstadgat krav och rapporterat detta till det organet, om det skulle kunna få en väsentlig inverkan på medlemmarnas och förmåns-tagarnas intressen (artikel 24.5 a). Samma krav på underrättelse gäller om personen har konstaterat en väsentlig överträdelse av lagar eller andra författningar som är tillämpliga på tjänstepensionsinstitutet och dess verksamhet i samband med personens nyckelfunktion och rapporterat detta till förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorganet (artikel 24.5 b). Första tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser som motsvarar artikel 24.5 a och 24.5 b i andra tjänstepensionsdirektivet. I tryggandelagen finns det inte några bestämmelser om att tillsynsmyndigheten ska underrättas om de allvarliga missförhållanden som upptäcks i den egna verksamheten. För att genomföra denna del av andra tjänstepensionsdirektivet krävs att det införs en bestämmelse i tryggandelagen om att personer som utför arbete i centrala funktioner i en pensionsstiftelse, dvs. riskhanteringsfunktionen och internrevisionsfunktionen, ska underrätta Finansinspektionen om allvarliga missförhållanden som de upptäcker inom sin centrala funktion.

Den första typen av allvarliga missförhållanden som bör rapporteras till Finansinspektionen är om det finns en risk för att pensionsstiftelsen inte kommer att uppfylla ett materiellt väsentligt krav enligt lag och detta kan få en väsentlig påverkan för arbetstagare eller arbetstagares efterlevande vars förmåner tryggas av stiftelsen. Den andra typen av missförhållanden är om det har konstaterats att det förekommit en väsentlig överträdelse av lag eller andra bestämmelser som gäller för pensionsstiftelsen och dess verksamhet.

Skyldigheten att rapportera om allvarliga missförhållanden till Finansinspektionen bör endast gälla om styrelsen har informerats om missförhållandena och därefter inte inom skälig tid har vidtagit lämpliga åtgärder.

10.7 Skydd för dem som lämnar uppgifter till Finansinspektionen

Regeringens förslag: Sekretess ska gälla i en statlig myndighets verksamhet som består i tillsyn enligt tryggandelagen för uppgifter i en anmälan eller utsaga om överträdelse av en bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet.

Tystnadsplikten ska ha företräde framför meddelarfriheten.
Sekretessen ska gälla i högst femtio år.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Länsstyrelsen i Stockholms län* anför att det bör utredas om ett skydd för visselblåsare även ska omfatta tillsynen över stiftelser enligt stiftelselagen (1994:1220).

Skälen för regeringens förslag

Sekretess ska gälla för visselblåsare

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa det rättsliga skyddet för dem som underrättar den behöriga myndigheten om sådana allvarliga missförhållanden som anges i artikel 24.5 a och 24.5 b (artikel 24.6). Direktivet kräver därmed att det finns ett skydd för dem som underrättar tillsynsmyndigheten om missförhållanden i den verksamhet som de själva är verksamma i, dvs. ett skydd för s.k. visselblåsare. I första tjänstepensionsdirektivet finns det inte några sådana bestämmelser och tryggandelagen innehåller inte heller några bestämmelser om skydd för visselblåsare.

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, finns flera bestämmelser om skydd för personer som underrättar tillsynsmyndigheterna om allvarliga missförhållanden i finansiell verksamhet. Ett skydd gäller för uppgifter i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet (30 kap. 4 b § första stycket). Bestämmelsen gäller emellertid endast för statliga myndigheters verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet samt statliga myndigheters verksamhet avseende värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument.

En pensionsstiftelse tillhör inte försäkringsväsendet eller någon av de andra verksamheter som uttryckligen anges i den nyss nämnda bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen om skydd för uppgifter i en anmälan eller utsaga. Det finns inte heller någon annan bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen som omfattar de uppgifter som en visselblåsare lämnar om en pensionsstiftelse. De personer som lämnar uppgifter om allvarliga missförhållanden i en pensionsstiftelse saknar därmed skydd enligt svensk rätt. För att uppfylla direktivets krav på skydd för uppgiftslämnare bör en bestämmelse införas om att sekretess ska gälla i en statlig myndighets verksamhet som består i tillsyn enligt tryggandelagen för uppgift i en anmälan eller utsaga om överträdelse av en bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet.

Vem ska omfattas av sekretessskyddet?

Andra tjänstepensionsdirektivet anger att det rättsliga skyddet ska gälla för personer med nyckelfunktioner som upptäcker allvarliga missförhållanden inom den egna verksamheten och sedan anmäler detta till den behöriga myndigheten (artikel 24.6).

På senare tid har sekretessskyddet stärkts för personer som underrättar tillsynsmyndigheterna om överträdelser i finansiella företag. Det förstärkta sekretessskyddet följer i huvudsak av EU-direktiv som ställer krav på rättsligt skydd för sådana personer. Bestämmelsen i 30 kap. 4 b § första stycket OSL infördes till följd av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG, nedan kapitaltäckningsdirektivet (prop.

2013/14:228 s. 320). Bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen omfattar hela det finansiella området, även försäkringsväsendet, som inte omfattas av kapitaltäckningsdirektivet.

Det nu gällande sekretesskyddet för personer som underrättar tillsynsmyndigheterna om allvarliga missförhållanden inom bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden och försäkringsväsendet är generellt. Det är inte begränsat till en viss krets av personer sett till vilken roll de har i verksamheten. På motsvarande sätt finns skäl att överväga att införa ett generellt sekretesskydd för personer som underrättar tillsynsmyndigheterna om allvarliga missförhållanden i en pensionsstiftelses verksamhet. Det framstår inte som ändamålsenligt att utpeka personer med centrala funktioner som de enda som är skyddsvärda i en pensionsstiftelse. Även andra personer med anknytning till en pensionsstiftelse kan få kännedom om allvarliga missförhållanden och därmed ha ett behov av sekretesskydd för att kunna underrätta tillsynsmyndigheterna. Med hänsyn till den relativt enkla verksamheten i en pensionsstiftelse och styrelsens ställning som ensam ansvarig för verksamheten och regelefterlevnaden framstår det inte heller som lämpligt att endast peka ut personer med centrala funktioner som möjliga uppgiftslämnare och skyddsvärda. En sådan ordning skulle motverka syftet med sekretesskyddet eftersom det skulle innebära att endast ett fåtal personer i varje pensionsstiftelse skulle omfattas. Dessa personer skulle förhållandevis enkelt kunna identifieras indirekt med ledning av den tillämpliga sekretessbestämmelsen. Det skulle sannolikt ha en avskräckande verkan på dessa personer. En begränsning av kretsen skyddade personer skulle även kunna avskräcka de personer som inte omfattas av skyddet från att lämna uppgifter till tillsynsmyndigheterna. Därför bör det införas ett generellt sekretesskydd för personer som underrättar tillsynsmyndigheterna om allvarliga missförhållanden i en pensionsstiftelses verksamhet. En sådan reglering stämmer även överens med vad som föreslås gälla för tjänstepensionsföretag i lagrådsremissen. En ny reglering för tjänstepensionsföretag.

Detta lagstiftningsärende behandlar hur andra tjänstepensionsdirektivet ska genomföras i svensk rätt. Direktivet reglerar verksamhet som bedrivs av tjänstepensionsinstitut (artikel 1). Det finns därmed inte möjlighet att, som *Länsstyrelsen i Stockholms län* efterfrågar, inom ramen för detta lagstiftningsärende föreslå ändringar för annan verksamhet än den som bedrivs av tjänstepensionsinstitut. De ändringar som nu föreslås ska därför endast gälla för pensionsstiftelser.

Skaderekvisit

När det övervägs att införa en ny sekretessbestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen ska det alltid göras en avvägning mellan sekretessintresset och insynsintresset (se prop. 1979/80:2 Del A s. 75 f. och prop. 2013/14:228 s. 256). En sekretessbestämmelse kan innehålla ett rakt skaderekvisit, ett omvänt skaderekvisit eller helt sakna skaderekvisit, s.k. absolut sekretess. Ett rakt skaderekvisit innebär att sekretess endast gäller om det kan antas att viss skada uppstår om uppgiften lämnas ut. Det omvända skaderekvisitet innebär att en uppgift endast kan lämnas ut om det står klart att en viss skada inte uppstår. Absolut sekretess innebär att

uppgiften hålls hemlig utan någon bedömning av skadan vid ett eventuellt utlämnande.

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna ”säkerställa” ett rättsligt skydd för de personer som ska underrätta tillsynsmyndigheterna om allvarliga missförhållanden (artikel 24.6). Detta motsvarar bestämmelserna i kapitaltäckningsdirektivet som innebär att medlemsstaterna ska ”se till” att det finns vissa rättsliga skydd för uppgiftslämnare (artikel 71.1 och 71.2). I såväl andra tjänstepensionsdirektivets som kapitaltäckningsdirektivets engelska lydelse används uttrycket ”ensure”.

Vid genomförandet av kapitaltäckningsdirektivet framhölls att ett s.k. visseblåarsystem syftar till att oegentligheter som påvisas inom instituten ska komma fram (samma prop. s. 257). Vidare uttalades att för att ett sådant system ska vara effektivt och ändamålsenligt är det angeläget att säkerställa att anmälarens identitet inte röjs. Det är därför inte tillräckligt att göra sekretessen beroende av utfallet av en skadeprövning. För att kunna garantera anmälarens anonymitet är det nödvändigt att införa absolut sekretess. Detta innebär att uppgifterna i fråga inte får lämnas ut även om det står klart att anmälaren inte kommer att lida men om uppgifterna röjs.

De som lämnar uppgifter om missförhållanden i en pensionsstiftelse har samma behov av sekretesskydd som personer som lämnar motsvarande uppgifter inom bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet. En pensionsstiftelse är i och för sig vanligtvis ett institut med få anställda och en mindre komplicerad verksamhet. Inom bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden och försäkringsväsendet finns det också företag med få anställda och en mindre komplicerad verksamhet. För företag inom dessa områden finns det i dag redan ett starkt sekretesskydd till förmån för s.k. visseblåare. Sekretessintresset överväger därmed insynsintresset och absolut sekretess bör därför gälla för de som lämnar uppgifter som rör pensionsstiftelser.

Meddelarfrihet

Meddelarfriheten enligt tryckfrihetsförordningen (1 kap. 1 §) och yttrandefrihetsgrundlagen (1 kap. 1 och 2 §§) har normalt företräde framför tystnadsplikten. Det kan därmed vara tillåtet att lämna en muntlig uppgift för publicering, trots att den handling som innehåller uppgiften omfattas av sekretess. Sekretessen kan dock ges företräde framför meddelarfriheten genom att detta särskilt anges. Exempelvis gäller att sekretesskyddet enligt 30 kap. 4 b § första stycket OSL har företräde framför meddelarfriheten (30 kap. 30 § OSL). Vid genomförandet av kapitaltäckningsdirektivet framfördes att stor återhållsamhet bör iaktas vid prövningen av om undantag från meddelarfriheten ska göras i ett särskilt fall (prop. 2013/14:228 s. 257 f.). Vidare uttalades att visseblåarsystem syftar till att göra det möjligt för samtlig personal att utan rädsla för repressalier rapportera om allvarliga händelser begångna inom institutet. För att uppnå detta syfte är det nödvändigt att garantera anonymitet för anmälaren. Därmed krävs att tystnadsplikten ges företräde framför meddelarfriheten.

Personer som underrättar tillsynsmyndigheterna om allvarliga missförhållanden i en pensionsstiftelses verksamhet har samma behov av

sekretesskydd som personer inom bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet. Sekretesskyddet bör därför även för personer i en pensionsstiftelse ges företräde framför meddelarfriheten.

Tidsbegränsning

I flera bestämmelser begränsas sekretessen i tiden. Detta gäller till exempel för sekretessen enligt 30 kap. 4 b § första stycket OSL (30 kap. 4 b § fjärde stycket OSL). Sekretess i arbetsrelaterade förhållanden brukar begränsas till att gälla i högst femtio år vilket också är den tidsgräns som valdes vid genomförandet av kapitaltäckningsdirektivet (prop. 2013/14:228 s. 258). Detta bör gälla också för uppgifter som rör pensionsstiftelser. Därmed bör sekretessen gälla i högst femtio år.

Andra former av rättsligt skydd

I andra tjänstepensionsdirektivet anges inte närmare vad som menas med det rättsliga skyddet (artikel 24.6). Frågorna om dels ett system för att ta emot de uppgifter som lämnas, dels ett skydd för visseblåsare har behandlats i flera tidigare lagstiftningsärenden på finansmarknadsområdet (se bl.a. prop. 2013/14:228 s. 243–259, prop. 2016/17:162 s. 511–521 och prop. 2017/18:216 s. 368–376). I samtliga dessa lagstiftningsärenden har det konstaterats att svensk rätt har ett tillräckligt skydd mot att anställda som anmäler missförhållanden ska drabbas av repressalier, diskriminering eller andra former av missgynnande behandling från arbetsgivarens sida. Det finns inte skäl att i detta lagstiftningsärende göra någon annan bedömning än att svensk rätt har ett tillräckligt skydd för de som anmäler missförhållanden inom den verksamhet som de själva är verksamma i.

Enligt rättegångsbalken får ett vittne vägra att yttra sig om en omständighet vars yppande skulle röja att vittnet har förövat brottslig eller vanärande handling (36 kap. 6 § första stycket). De som rapporterar om missförhållanden får därmed anses ha ett fullgott processrättsligt skydd enligt svensk rätt.

Sammanfattningsvis får det därmed, med den ändring som föreslås i offentlighets- och sekretesslagen, anses finnas ett tillräckligt rättsligt skydd i svensk rätt för de som underrättar tillsynsmyndigheten om allvarliga missförhållanden i den verksamhet som de själva är verksamma i.

10.8 Styrdokument

Regeringens förslag: En pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer ska upprätta och följa skriftliga riktlinjer för riskhantering, internrevision och verksamhet som omfattas av uppdragsavtal. Vidare ska en pensionsstiftelse upprätta och vid behov följa en beredskapsplan som säkerställer att verksamheten kan bedrivas kontinuerligt. En pensionsstiftelse ska också upprätta och följa en sund ersättningspolicy för de personer som leder eller övervakar stiftelsen, eller som på annat sätt påverkar riskerna i verksamheten.

Styrdokumentet ska antas av styrelsen. Styrdokumentet ska ses över vid behov, dock minst vart tredje år.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vad styrdokumenterna ska innehålla.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svenska Pensionsstiftelsers Förening (SPFA)* anser att det inte finns skäl för något bemyndigande då det i direktivet inte finns några ytterligare bestämmelser än de som anges i lagförslaget.

Skälen för regeringens förslag

Skriftliga riktlinjer

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsinstitutet upprätta och tillämpa skriftliga riktlinjer för riskhantering, internrevision samt, i tillämpliga fall, aktuariell och utlagd verksamhet (artikel 21.3). Motsvarande bestämmelser i första tjänstepensionsdirektivet är mer begränsade och i det direktivet finns det endast ett krav på skriftliga riktlinjer för placeringsverksamheten (artikel 12). Vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet infördes en bestämmelse om placeringsriktlinjer för pensionsstiftelser (prop. 2004/05:165 s. 181–184 och 247). Placeringsriktlinjer behandlas i avsnitt 10.12. I tryggandelagen finns det inte några bestämmelser om att en pensionsstiftelse ska upprätta och tillämpa sådana skriftliga riktlinjer som anges i artikel 21.3 i andra tjänstepensionsdirektivet. För att genomföra kraven i andra tjänstepensionsdirektivet bör det därför införas bestämmelser om att en pensionsstiftelse ska upprätta och följa skriftliga riktlinjer för riskhantering, internrevision och verksamhet som omfattas av uppdragsavtal.

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att medlemsstaterna får välja att helt eller delvis underlåta att tillämpa direktivet på tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium och som förvaltar pensionsplaner som sammanlagt har färre än 100 medlemmar (artikel 5 första stycket). Ovan föreslås att kraven på riskhanteringssystem (avsnitt 10.3.1), riskhanteringsfunktion (avsnitt 10.3.2), internkontrollsystem (avsnitt 10.4.1) och internrevisionsfunktion (avsnitt 10.4.2), inte ska gälla för pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till färre än 100 personer. Motsvarande föreslås nedan också för särskilda bestämmelser om uppdragsavtal (avsnitt 10.13.2). Av samma skäl som anges ovan beträffande de nyss nämnda kraven bör kraven inte gälla sådana pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till färre än 100 personer.

Kontinuitet i verksamheten och beredskapsplan

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att tjänstepensionsinstitutet ska säkerställa att verksamheten bedrivs med kontinuitet och på ett korrekt sätt, inklusive utarbetande av beredskapsplaner (artikel 21.5). Tjänstepensionsinstitutet ska använda lämpliga och proportionella resurser i detta syfte. Första tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om kontinuitet i verksamheten och beredskapsplaner. Inte heller finns det några bestämmelser om detta i tryggandelagen. För att genomföra kraven

i andra tjänstepensionsdirektivet om kontinuitet i verksamheten och beredskapsplan bör det därför införas en bestämmelse om detta i trygghandelagen.

I Solvens II-direktivet (artikel 41.4) finns en bestämmelse som motsvarar bestämmelsen om kontinuitet och beredskapsplan i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 21.5). Vid genomförandet av Solvens II-direktivet infördes en bestämmelse i försäkringsrörelselagen om att ett försäkringsföretag ska ha system, resurser och rutiner som är lämpliga för att verksamheten ska kunna bedrivas med kontinuitet och i enlighet med gällande regler (10 kap. 3 § första stycket).

På samma sätt som för försäkringsföretag bör det för pensionsstiftelser gälla att verksamheten ska bedrivas med kontinuitet och på ett korrekt sätt. En bestämmelse som motsvarar vad som gäller för försäkringsföretag bör därför införas för pensionsstiftelser. Bestämmelserna kommer dock inte fullt ut att få samma innebörd. Pensionsstiftelser skiljer sig från försäkringsföretag eftersom stiftelsen inte själv står för pensionsåtagandena. Vid denna trygghandelform är det i stället alltid arbetsgivaren som står för åtagandet mot den som omfattas av ett pensionsåtagande. Dessutom gäller att pensionsstiftelserna inte har någon verksamhet som avser tecknande, förvaltning och fullgörande av avtal som avser pensionsförmåner. Kravet på att verksamheten bedrivs med kontinuitet och på ett korrekt sätt avser därmed i första hand investeringsverksamheten och att arbetsgivarens rätt till gottgörelse ur stiftelsens medel sker i enlighet med trygghandelagens bestämmelser.

På samma sätt som för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen (10 kap. 3 § andra stycket) kräver andra tjänstepensionsdirektivet att ett tjänstepensionsinstitut ska upprätta en beredskapsplan. I trygghandelagen bör det därför införas ett krav om detta. En pensionsstiftelse ska således upprätta och vid behov följa en beredskapsplan som säkerställer att verksamheten kan bedrivas kontinuerligt.

Ersättningspolicy

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att tjänstepensionsinstituten ska upprätta och tillämpa en sund ersättningspolicy för alla personer som leder verksamheten, utövar nyckelfunktioner eller har en väsentlig inverkan på institutets riskprofil (artikel 23.1). Ersättningspolicyn ska stå i proportion till verksamhetens art, omfattning och komplexitet. I direktivet finns detaljerade principer för upprättandet och tillämpningen av en ersättningspolicy (artikel 23.3 a–23.3 g). Tjänstepensionsinstituten ska också regelbundet offentliggöra information om ersättningspolicyn, om inte annat föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (artikel 23.2). Det finns inte några bestämmelser i första tjänstepensionsdirektivet om ersättningspolicy. Inte heller finns det några sådana bestämmelser i trygghandelagen.

En pensionsstiftelse ägnar sig i huvudsak åt investeringsverksamhet. Kraven på företagsstyrningssystem, styrdokument och centrala funktioner ska bidra till en sund och ansvarsfull styrning av verksamheten. Utöver

detta kan riskerna i verksamheten också påverkas av den ersättningspolicy som gäller hos stiftelsen. En ersättningspolicy som genom sin utformning uppmuntrar till ett överdrivet risktagande kan undergräva en sund och effektiv riskhantering i stiftelsen (skäl 53 i andra tjänstepensionsdirektivet). Andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om ersättningspolicy är således relevanta för den verksamhet som drivs av pensionsstiftelser. För att genomföra kraven i denna del av andra tjänstepensionsdirektivet bör det därför införas bestämmelser om ersättningspolicy i tryggandelagen.

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att ersättningspolicyn ska omfatta personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet och personer som utövar nyckelfunktioner samt andra personalkategorier vars yrkesutövning har en väsentlig inverkan på tjänstepensionsinstitutets riskprofil. Ersättningspolicyn för en pensionsstiftelse ska därmed omfatta styrelseledamöter och suppleanter och dem som annars påverkar riskerna i verksamheten. För att en ersättningspolicy ska anses vara sund ska den motverka ett överdrivet risktagande.

Översyn av skriftliga riktlinjer, beredskapsplan och ersättningspolicy

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att de skriftliga riktlinjerna ska ses över minst vart tredje år och anpassas till väsentliga förändringar inom det berörda systemet eller området (artikel 21.3). För ersättningspolicyn anges att tjänstepensionsinstitutet ska fastställa allmänna principer för policyn, se över och uppdatera policyn åtminstone vart tredje år och ansvara för dess genomförande (artikel 23.3 f). I direktivet finns det inte någon bestämmelse om hur ofta en beredskapsplan ska ses över och uppdateras (se artikel 21.5). För att uppfylla kraven i andra tjänstepensionsdirektivet bör det införas bestämmelser i tryggandelagen om att styrdokumentet och ersättningspolicyn regelbundet ska ses över. Detta bör även gälla för beredskapspolicyn. Begreppet styrdokument bör användas som samlingsterm för skriftliga riktlinjer, beredskapsplan och ersättningspolicyn.

Verksamheten i en pensionsstiftelse är förhållandevis begränsad i jämförelse med den verksamhet som drivs av ett försäkringsföretag. I huvudsak rör det sig om en investeringsverksamhet och en pensionsstiftelse har inte några egna åtaganden mot de som omfattas av en pensionsutfästelse. Det saknas därför anledning att kräva en regelbunden översyn av de skriftliga riktlinjerna och ersättningspolicyn oftare än vart tredje år. Detsamma bör gälla för beredskapsplanen. Det är dock viktigt att dessa dokument ses över och uppdateras om ett behov uppstår i verksamheten inom denna tidsperiod. Detta kan t.ex. avse förändringar i stiftelsens organisationsstruktur, ändrade marknadsförhållanden eller andra faktorer som påverkar förvaltningen av stiftelsen. Det bör därför införas en bestämmelse i tryggandelagen som innebär att styrdokumentet ska ses över vid behov, dock minst vart tredje år.

Bemyndigande

I andra tjänstepensionsdirektivet anges inte närmare vad styrdokumentet ska innehålla. För försäkringsföretag finns en motsvarande bestämmelse om styrdokument i försäkringsrörelselagen (10 kap. 2 §). Inte heller i denna bestämmelse, som genomför artikel 41.3 i Solvens II-direktivet,

anges närmare vad styrdokumentet ska innehålla. Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen kompletteras dock av Solvens II-förordningen med ytterligare och mer detaljerade bestämmelser om vad styrdokumentet ska innehålla. För tjänstepensionskassorna finns i Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2005:1) om styrning och kontroll av finansiella företag mer utförliga bestämmelser om de interna reglerna och vad de ska innehålla. För att skapa en bättre förutsebarhet och underlätta pensionsstiftelsernas arbete, dels med att ta fram styrdokument, dels med att uppdatera dessa, bör det införas mer detaljerade bestämmelser där det tydligt anges vad styrdokumentet ska innehålla.

Det mest lämpliga är att mer detaljerade bestämmelser införs på lägre nivå än lag. Det bör därför finnas en möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vad styrdokumentet ska innehålla. Genom en sådan reglering på lägre nivå än lag kan det säkerställas att styrdokumentet i en stiftelse inte på ett obefogat sätt avviker från vad som gäller för försäkringsföretag och andra finansiella företag, samtidigt som det inte ställs krav på styrdokumentet som blir alltför långtgående för mindre pensionsstiftelser.

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller också mer detaljerade bestämmelser om vad en ersättningspolicy ska innehålla (artikel 23.3 a–23.3 d). Även detta är det enligt regeringens uppfattning mest lämpligt att reglera i föreskrifter på lägre nivå än lag. Detta överensstämmer med vad som föreslås för tjänstepensionsföretag i lagrådsremissen En ny reglering för tjänstepensionsföretag.

10.9 Krav på personer i styrelsen

Regeringens bedömning: Det bör även fortsättningsvis gälla att en person som ska vara ledamot eller suppleant i styrelsen för en pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer ska ha de insikter och den erfarenhet som måste krävas för att delta i ledningen av en sådan stiftelse och även i övrigt vara lämplig för uppgiften.

För utländska medborgare bör det inte införas några bestämmelser om vilka bevis som kan godtas till styrkande av vissa krav kopplat till gott anseende eller konkursfrihet.

Direktivets krav på att de behöriga myndigheterna ska kunna fastställa att lämplighetskraven är uppfyllda tillgodoses genom gällande rätt. Några författningsändringar behövs därför inte.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens bedömning. I promemorian föreslås att det ska vara tillräckligt att den som ska vara ledamot eller suppleant i styrelsen för en pensionsstiftelse uppfyller krav på lämplighet för att gemensamt i styrelsen delta i ledningen av pensionsstiftelse som tryggar pension åt minst 100 personer. Promemorian innehåller inte någon bedömning om att det inte behöver införas några bestämmelser om vilka bevis som kan godtas till styrkande av vissa krav kopplat till anseende, särskilt när det gäller utländska medborgare. Inte heller innehåller promemorian någon bedömning om att det inte behövs några särskilda bestämmelser om att behöriga myndigheter ska kunna

bedöma om de som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet uppfyller de krav som gäller enligt andra tjänstepensionsdirektivet.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens bedömning

Lämplighet och redbarhet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsinstitutet säkerställa att de personer som i praktiken leder ett tjänstepensionsinstitut eller utför nyckelfunktioner uppfyller de krav på lämplighet och redbarhet som anges i direktivet. För personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet innebär lämplighetskravet att deras kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter kollektivt ska vara tillräckliga för att de ska kunna säkerställa en sund och ansvarsfull ledning av tjänstepensionsinstitutet (artikel 22.1 a i). Beträffande redbarhet gäller att personernas anseende och integritet ska motsvara högt ställda krav (artikel 22.1 b).

I tryggandelagen anges att den som ska vara styrelseledamot eller suppleant i en pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer, ska ha de insikter och den erfarenhet som måste krävas för att delta i ledningen av en sådan pensionsstiftelse och även i övrigt vara lämplig för uppgiften (16 a § första stycket). Dessa krav infördes vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet (prop. 2004/05:165 s. 140–142 och 249 f.). I första tjänstepensionsdirektivet anges att institutets faktiska verksamhet ska drivas av personer med god vandel som antingen själva har erforderlig yrkesmässig kompetens och erfarenhet på området eller anlitar rådgivare som besitter sådan kompetens och erfarenhet (artikel 9.1 b).

Lämplighetskraven i första tjänstepensionsdirektivet överensstämmer inte fullt ut med lämplighetskraven i andra tjänstepensionsdirektivet. Till skillnad från nu gällande bestämmelser i tryggandelagen innebär bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet att kravet på tillräckliga kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter ska bedömas kollektivt för styrelsen. Detta innebär att styrelseledamöternas och suppleanternas samlade kompetenser ska vara tillräckliga för att säkerställa en sund och ansvarsfull ledning. En sådan kollektiv bedömning skiljer sig från vad som i dag anges i tryggandelagen där varje styrelseledamot, var för sig, ska uppfylla lämplighetskraven.

Andra tjänstepensionsdirektivet tillåter att medlemsstaterna behåller eller inför ytterligare bestämmelser för att skydda tjänstepensionsplaners medlemmar och förmånstagare, förutsatt att sådana bestämmelser står i överensstämmelse med medlemsstaternas förpliktelser enligt unionsrätten (skäl 3).

För andra företag som driver verksamhet som rör tjänstepension gäller att styrelseledamöter var för sig ska uppfylla lämplighetskraven. Detta gäller såväl försäkringsföretag (10 kap. 5 § första stycket FRL) som tjänstepensionskassor (27 a § första stycket UFL). Kraven på tillräckliga insikter och erfarenheter för styrelseledamöter och suppleanter i en pensionsstiftelse är ett centralt moment i skyddet för de personer vars pension tryggas i stiftelsen. Om olämpliga personer ges tillträde till

styrelseuppdrag i stiftelsen kan stor skada åsamkas de framtida pensionärerna. Därför anser regeringen, till skillnad från vad som föreslås i promemorian, att det alltså ska gälla ett lämplighetskrav för var och en som ska vara ledamot eller suppleant i styrelsen för en pensionsstiftelse som tryggar pension till minst 100 personer. Bristande insikter och erfarenheter hos en person i styrelsen ska alltså inte kunna kompenseras av goda insikter och stor erfarenhet hos en annan ledamot eller suppleant.

Det finns stora skillnader mellan de olika pensionsstiftelserna. Vissa pensionsstiftelser förvaltar betydande belopp och tryggar utfästelser för ett stort antal personer. Det kan även vara flera arbetsgivare som tryggar utfästelser i en och samma stiftelse. Andra stiftelser har inte några egna anställda och förvaltar relativt sett mindre förmögenhetsmassor. Vissa utfästelser omfattas dessutom av en kreditförsäkring. Dessa skillnader bör kunna beaktas genom att kraven på styrelseledamöter i en pensionsstiftelse ses i förhållande till verksamhetens art, omfattning och komplexitet. För en mer omfattande och komplex verksamhet bör högre krav gälla för styrelseledamöter än för dem som ska leda en verksamhet som är av mindre omfattning. Genom att sådana hänsyn tas kan det undvikas att lämplighetskraven blir oskäligt betungande för pensionsstiftelserna.

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att medlemsstaterna får välja att helt eller delvis underlåta att tillämpa direktivet på tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium och som förvaltar pensionsplaner som sammanlagt har färre än 100 medlemmar (artikel 5 första stycket). Tryggandelagens lämplighetskrav gäller i dag endast för ledamöter och suppleanter i stiftelser som tryggar utfästelser till minst 100 personer. Detta bör fortsatt gälla. En person som ska vara ledamot eller suppleant i styrelsen för en pensionsstiftelse, som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer, bör därför ha de insikter och den erfarenhet som måste krävas för att delta i ledningen av en sådan stiftelse.

Det gällande kravet i tryggandelagen om att styrelseledamöter och suppleanter ska vara i övrigt lämpliga för uppgiften (16 a § första stycket) få anses innefatta kravet på redbarhet i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 22.1 b). Även detta krav ska uppfyllas av varje ledamot eller suppleant för sig.

Anmälan till tillsynsmyndigheten

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga myndigheterna kan bedöma om de personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet eller utför nyckelfunktioner uppfyller de krav på lämplighet och redbarhet som följer av direktivet (artikel 22.2). I tryggandelagen anges att en pensionsstiftelse ska anmälas för tillsyn genast efter det att uppdraget har tagits emot (31 § andra stycket). En sådan anmälan ska innehålla uppgifter om styrelseledamöterna (31 § tredje stycket tryggandelagen och 10 kap. 2 § tredje stycket FFFS 2015:8). Om någon styrelseledamot byts ut ska detta genast anmälas till tillsynsmyndigheten och uppgifter om den nya ledamoten ska lämnas in (31 § tredje stycket tryggandelagen). Enligt tryggandelagen gäller även, genom hänvisningen till försäkringsrörelselagen, att styrelsen är skyldig att lämna upplysningar och hålla handlingar tillgängliga för granskning

(35 § femte stycket). Dessa bestämmelser ger Finansinspektionen en möjlighet att begära in ytterligare uppgifter om en pensionsstiftelses styrelseledamöter.

Sammantaget får bestämmelserna i tryggandelagen anses tillräckliga för att tillgodose andra tjänstepensionsdirektivets krav om att de behöriga myndigheterna ska kunna bedöma om de som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet uppfyller de krav som gäller enligt direktivet (artikel 22.2). Därmed finns inte skäl för att i tryggandelagen införa en särskild regel som motsvarar artikel 22.2 i andra tjänstepensionsdirektivet.

Bevis om gott anseende m.m.

I andra tjänstepensionsdirektivet finns detaljerade bestämmelser om vilka bevis som kan godtas till styrkande av vissa krav kopplat till anseende, särskilt när det gäller utländska medborgare (artikel 22.3–22.7). Dessa bestämmelser kräver enligt regeringens bedömning inte några nya bestämmelser i lag. Samma bedömning gjordes vid genomförandet i svensk rätt av motsvarande bestämmelser i Solvens II-direktivet (se prop. 2015/16:9 s. 218).

10.10 Riskbedömning

Regeringens förslag: En pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer ska genomföra och dokumentera en egen riskbedömning av de risker som verksamheten är utsatt för på kort och lång sikt. Den egna riskbedömningen ska beaktas när stiftelsen fattar strategiska beslut.

Den egna riskbedömningen ska beskriva:

1. hur stiftelsen beaktar den egna riskbedömningen i sitt beslutsfattande,
2. riskhanteringssystemets effektivitet,
3. de operativa riskerna,
4. hur intressekonflikter förebyggs om en arbetsgivare utför uppgifter åt stiftelsen,
5. nya och kommande hållbarhetsrisker om dessa beaktas i stiftelsens investeringsbeslut, och
6. metoden för genomförande av den egna riskbedömningen.

Den egna riskbedömningen ska genomföras vart tredje år, eller oftare om riskerna förändras väsentligt.

Regeringens bedömning: Det behöver inte införas någon särskild bestämmelse om att en pensionsstiftelse ska underrätta tillsynsmyndigheten om den egna riskbedömningen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag. Promemorian innehåller inte någon bedömning om att det inte behöver införas någon särskild regel om att en pensionsstiftelse ska underrätta tillsynsmyndigheten om den egna riskbedömningen.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *SPFA* och *Sveriges advokatsamfund* anser att en pensionsstiftelse inte kan tillämpa delar av den riskbedömning som

föreslås, eftersom den liknar den riskbedömning som ett försäkringsföretag ska utföra.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Tjänstepensionsinstitut ska enligt andra tjänstepensionsdirektivet utföra en egen riskbedömning (artikel 28.1). Den egna riskbedömningen ska dokumenteras och stå i proportion till verksamhetens art, omfattning och komplexitet. Ett tjänstepensionsinstitut ska genomföra den egna riskbedömningen minst vart tredje år, eller utan dröjsmål om riskprofilen för tjänstepensionsinstitutet eller dess pensionsplaner förändras betydligt.

Enligt direktivet (artikel 28.2) ska den egna riskbedömningen, med beaktande av tjänstepensionsinstitutets storlek och interna organisation samt av storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet, innehålla följande:

- en beskrivning av hur den egna riskbedömningen är integrerad i tjänstepensionsinstitutets ledningsprocess och beslutsprocesser (artikel 28.2 a),
- en bedömning av riskhanteringssystemets effektivitet (artikel 28.2 b),
- en beskrivning av hur tjänstepensionsinstitutet förebygger intressekonflikter med arbetsgivare som utför nyckelfunktioner åt institutet (artikel 28.2 c),
- en bedömning av tjänstepensionsinstitutets totala finansieringsbehov, inklusive en beskrivning av en tillämplig återhämtningsplan (artikel 28.2 d),
- en bedömning av riskerna för medlemmar och förmånstagare avseende utbetalningarna av deras pensionsförmåner och effektiviteten hos eventuella justeringsmekanismer, såsom indexering eller nedsättning (artikel 28.2 e),
- en kvalitativ bedömning av skyddsmekanismerna för pensionsförmånerna, såsom garantiordningar, återförsäkring etc. (artikel 28.2 f),
- en kvalitativ bedömning av de operativa riskerna (artikel 28.2 g) och
- en bedömning av nya eller framväxande hållbarhetsrisker, om dessa beaktas vid investeringsbeslut (artikel 28.2 h).

Tjänstepensionsinstitutet ska ha proportionerliga metoder för att kartlägga och bedöma risker på kort och lång sikt som kan påverka institutets förmåga att fullgöra sina skyldigheter. Metoderna ska beskrivas i den egna riskbedömningen (artikel 28.3).

Den egna riskbedömningen ska beaktas vid tjänstepensionsinstitutets strategiska beslut (artikel 28.4).

I direktivet anges att medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har de befogenheter och de medel med avseende på alla tjänstepensionsinstitut, registrerade eller auktoriserade inom deras territorium, som är nödvändiga för att få tillgång till bl.a. den egna riskbedömningen (artikel 50 c).

Egen riskbedömning

Alla tjänstepensionsinstitut är inte utsatta för samma typer av risker. Vilka risker som ett visst tjänstepensionsinstitut är utsatt för beror på vilken typ av verksamhet som bedrivs i det enskilda fallet. En pensionsstiftelse har inte några egna pensionsåtaganden och är därmed, som flera remissinstanser också för fram, inte utsatt för risker som anknyter till pensionsförmånerna och pensionsskulden. Pensionsstiftelser är dock utsatta för flera av de andra riskerna som ska behandlas i den egna riskbedömningen enligt andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 28.2). Detta gäller t.ex. operativa risker och risker för intressekonflikter vid utläggning av delar av verksamheten till arbetsgivaren. En pensionsstiftelse är även utsatt för hållbarhetsrisker, om de beaktas i stiftelsens investeringsbeslut. Första tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om att tjänstepensionsinstitut ska göra en egen riskbedömning. I tryggandelagen finns det inte några bestämmelser om att en pensionsstiftelse ska utföra en egen riskbedömning. För att uppfylla andra tjänstepensionsdirektivets krav bör det därför införas en bestämmelse i tryggandelagen om att pensionsstiftelser ska genomföra och dokumentera en egen riskbedömning.

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att medlemsstaterna får välja att helt eller delvis underlåta att tillämpa direktivet på tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium och som förvaltar pensionsplaner som sammanlagt har färre än 100 medlemmar (artikel 5 första stycket). I avsnitten 10.3.1 och 10.3.2 föreslås att mindre stiftelser, dvs. stiftelser som tryggar utfästelser om pension till färre än 100 personer, inte ska omfattas av bestämmelser om riskhanteringssystem och riskhanteringsfunktion eftersom fördelarna med att införa kravet inte uppväger den ökade regelbörda som det medför för de mindre pensionsstiftelserna. Regeringen anser av samma skäl att pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till färre än 100 personer inte ska omfattas av kravet på att genomföra och dokumentera en egen riskbedömning.

Risker som ska beaktas

De risker som en pensionsstiftelse är utsatt för är delvis desamma som de risker som ett försäkringsföretag är utsatt för. Regeringen anser därför, till skillnad från *SPFA* och *Sveriges advokatsamfund*, att en pensionsstiftelses riskbedömning bör påminna om den riskbedömning som ett försäkringsföretag ska genomföra enligt försäkringsrörelselagen (10 kap. 11 §).

Kraven på en pensionsstiftelse ska dock anpassas så att den egna riskbedömningen inte omfattar risker som inte är aktuella för pensionsstiftelser. De risker som anges i andra tjänstepensionsdirektivet som inte är aktuella för pensionsstiftelser är finansieringsbehov, utbetalning av förmåner och skyddsmekanismer (artikel 28.2 d–28.2 f). Även i övrigt kan kraven på vilka risker som ska beaktas uttryckas på ett förenklat sätt, med hänsyn till en pensionsstiftelses enklare form av verksamhet som i huvudsak rör investeringar.

Vidare ska den egna riskbedömningen stå i proportion till verksamhetens art, omfattning och komplexitet (artikel 28.1 första stycket). Detta innebär att den egna riskbedömningen inte behöver vara mer omfattande än vad som är motiverat av verksamheten, och då i huvudsak investeringsverksamheten.

Underrättelser till behöriga myndigheter

För försäkringsföretagen gäller att de ska underrätta Finansinspektionen om resultatet av varje egen risk- och solvensbedömning (10 kap. 13 § FRL). För tjänstepensionsföretag föreslås i lagrådsremissen En ny reglering för tjänstepensionsföretag att de ska rapportera resultatet av varje risk- och solvensbedömning till Finansinspektionen.

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte något krav på att tjänstepensionsinstitut självmant ska underrätta de behöriga myndigheterna om resultatet av den egna riskbedömningen. Däremot gäller att de behöriga myndigheterna ska kunna få tillgång till den egna riskbedömningen (artikel 50 c). I skäl 57 i direktivet anges att riskbedömningen bör göras tillgänglig för de behöriga myndigheterna.

I tryggandelagen finns en generell bestämmelse om att styrelsen i en pensionsstiftelse, om Finansinspektionen begär det, är skyldig att tillhandahålla handlingar för granskning (35 § femte stycket). Denna bestämmelse ger Finansinspektionen rätt att ta del av en pensionsstiftelses egen riskbedömning, som enligt vad som nu föreslås alltid ska dokumenteras. Det behöver därmed inte införas någon särskild bestämmelse i tryggandelagen för att uppfylla kraven i andra tjänstepensionsdirektivet om att den behöriga myndigheten ska ha rätt att ta del av tjänstepensionsinstitutets egna riskbedömning (artikel 50 c).

En pensionsstiftelses verksamhet rör, som redan framhållits, i huvudsak investeringar. Verksamheten är förhållandevis begränsad jämfört med verksamheten hos ett försäkringsföretag, eller för den delen en tjänstepensionskassa, som har egna pensionsåtaganden. Även de risker som en pensionsstiftelse är utsatt för skiljer sig från dem som ett försäkringsföretag har att hantera. Det bör därför inte införas något krav på att en pensionsstiftelse självmant ska underrätta Finansinspektionen om den egna riskbedömningen.

10.11 Årsbokslut och förvaltningsberättelse

Regeringens bedömning: Svensk rätt uppfyller andra tjänstepensionsdirektivets krav på upprättande och offentliggörande av årsbokslut och förvaltningsberättelse. Några författningsändringar behövs därför inte för att tillgodose direktivets krav.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska varje tjänstepensionsinstitut upprätta och offentliggöra årsbokslut och förvaltningsberättelser som omfattar alla pensionsplaner som institutet förvaltar (artikel 29). Dessa ska ge en rättvisande bild av tjänstepensionsinstitutets finansiella ställning och betydande investeringsinnehav. Årsboksluten och uppgifterna i förvaltningsberättelserna ska, i enlighet med nationell rätt, vara konsekventa, uttömmande och sakliga samt godkända av auktoriserade personer. I skäl 59 i andra tjänstepensionsdirektivet anges att årsredovisningen och förvaltningsberättelsen

är mycket betydelsefulla informationskällor för medlemmar och förmåns- tagare i en pensionsplan. I samma skäl framhålls även att de behöriga myndigheterna med stöd av årsredovisningarna och förvaltningsberättel- serna kan bedöma om tjänstepensionsinstitutet drivs på ett sunt sätt och har förmåga att infria sina åtaganden. Skäl 59 anger även att årsbokslut och förvaltningsberättelser därför bör offentliggöras, antingen på en webbplats eller på annat sätt som t.ex. att tryckta exemplar tillhandahålls på begäran.

Första tjänstepensionsdirektivet innehåller motsvarande bestämmelser om årsbokslut och förvaltningsberättelser (artikel 10). Det fanns dock inte några bestämmelser med krav på offentliggörande av årsbokslut och förvaltningsberättelser i det direktivet.

Pensionsstiftelser är bokföringsskyldiga enligt 2 kap. 3 § tredje stycket 6 bokföringslagen (1999:1078). Pensionsstiftelser ska även upp- rätta en årsredovisning (6 kap. 1 § första stycket 5 bokföringslagen och 1 kap. 1 § andra stycket årsredovisningslagen [1995:1554]). Årsredovis- ningen ska innehålla en förvaltningsberättelse (2 kap. 1 § första stycket 4 årsredovisningslagen). Av bokföringslagen (6 kap. 2 §) och årsredovis- ningslagen (8 kap. 3 § första stycket 4) följer att en pensionsstiftelse ska offentliggöra sin årsredovisning genom att lämna in den till den läns- styrelse som är tillsynsmyndighet. I årsredovisningslagen finns bestäm- melser om vad som gäller om ett företag väljer att dessutom publicera sin årsredovisning (8 kap. 14 och 15 §§).

Svensk rätt uppfyller därmed andra tjänstepensionsdirektivets krav på upprättande och offentliggörande av årsredovisning och förvaltnings- berättelse. I förhållande till arbetstagare och arbetstagares efterlevande vars pensionsförmåner tryggas av en stiftelse finns dock skäl att tydligare reglera deras möjlighet att ta del av pensionsstiftelsernas årsredovisningar. Detta behandlas i avsnitt 11.7.

10.12 Placeringsriktlinjer

Regeringens förslag: En pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer ska offentliggöra placeringsriktlinjer.

Styrelsen ska fastställa placeringsriktlinjerna. Styrelsen ansvarar för att riktlinjerna följs och ska fortlöpande pröva om de behöver ändras.

Regeringens bedömning: Tryggandelagens bestämmelser om placeringsriktlinjer uppfyller i huvudsak andra tjänstepensions- direktivets krav på investeringsriktlinjer.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att det i promemorian föreslås att uttrycket investeringsriktlinjer ska ersätta uttrycket placeringsriktlinjer.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svenska Pensionsstiftelsers Förening (SPFA)* anser att det inte finns skäl för en bestämmelse om offentlig- görande av investeringsriktlinjer eftersom det redan i dag finns möjlighet att erhålla placeringsriktlinjerna från Finansinspektionen efter att de lämnats in.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet och gällande rätt

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att varje tjänstepensionsinstitut ska utarbeta och minst vart tredje år se över skriftliga riktlinjer för investeringsverksamheten (artikel 30). Dessa riktlinjer ska ofördröjligen ses över efter varje väsentlig förändring av investeringspolicyn. Riktlinjerna ska innehålla i vart fall sådana uppgifter som metoder för att mäta investeringsrisker, införda processer för riskhantering och den strategiska allokeringen av tillgångar i förhållande till pensionsåtagandenas art och varaktighet samt hur hänsyn tas i investeringspolicyn till miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer. Riktlinjerna ska offentliggöras.

Första tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om riktlinjer för placeringsverksamheten (artikel 12). Dessa bestämmelser motsvarar i huvudsak artikel 30 i andra tjänstepensionsdirektivet. Bestämmelserna om miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer har dock tillkommit i andra tjänstepensionsdirektivet. Enligt första tjänstepensionsdirektivet ska de behöriga myndigheterna regelbundet få tillgång till riktlinjerna för placeringsverksamheten (artikel 13.1 c).

I trygghandelagen finns bestämmelser om placeringsriktlinjer. Dessa bestämmelser infördes vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet (prop. 2004/05:165 s. 181–184 och 247). En pensionsstiftelse, som tryggar pensionsutfästelser till minst 100 personer, ska upprätta och följa placeringsriktlinjer som innehåller principerna för placering av samtliga tillgångar (10 b § första stycket). Placeringsriktlinjerna ska fastställas av styrelsen, som också ansvarar för att de följs (10 c §). Styrelsen ska fortlöpande pröva om placeringsriktlinjerna behöver ändras. Placeringsriktlinjerna ska lämnas till Finansinspektionen, senast när de börjar gälla (10 b § andra stycket). Pensionsstiftelsen ska samtidigt lämna en redogörelse för placeringsriktlinjernas konsekvenser för stiftelsen och dem som omfattas av stiftelsens ändamål. I trygghandelagen finns även ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer om att meddela närmare föreskrifter om vad placeringsriktlinjerna och konsekvensanalysen ska innehålla (10 b § andra stycket). Finansinspektionen har med stöd av bemyndigandet meddelat föreskrifter om innehållet i placeringsriktlinjerna och redogörelsen av konsekvenserna som riktlinjerna får för stiftelsen (Finansinspektionens föreskrifter [FFFS 2015:11] om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för pensionsstiftelser). I föreskrifterna anges vad riktlinjerna ska innehålla i fråga om placeringsstrategi, organisation för riskstyrning, mätning av placeringsrisker samt riskkontroll och riskuppföljning. Föreskrifterna anger även vad konsekvensanalysen ska innehålla.

Bestämmelserna i trygghandelagen om placeringsriktlinjer uppfyller i huvudsak andra tjänstepensionsdirektivets krav på investeringsriktlinjer. Utgångspunkten bör därmed vara att trygghandelagens bestämmelser om placeringsriktlinjer bör behållas. För att fullt ut tillgodose kraven i andra tjänstepensionsdirektivet bör det göras vissa justeringar.

Hållbarhetsfaktorer

En av nyheterna i andra tjänstepensionsdirektivet är att tjänstepensionsinstitut nu uttryckligen får beakta hållbarhetsfaktorer, dvs. miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer, i sina investeringsbeslut (se avsnitt 9.3). För pensionsstiftelser som utnyttjar detta blir hållbarhetsfaktorer en del av stiftelsens investeringsbeslut. I dessa fall måste hållbarhetsfaktorer behandlas i placeringsriktlinjerna för att dessa ska bli fullständiga.

Som övriga mer detaljerade krav i andra tjänstepensionsdirektivet på vad riktlinjerna ska innehålla (artikel 30) bör även kravet om hållbarhetsfaktorer behandlas i föreskrifter på lägre nivå än lag. Bemyndigandet i tryggandelagen för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer lämnar utrymme för ett sådant genomförande (10 b § första stycket).

Offentliggörande

Artikel 30 i andra tjänstepensionsdirektivet anger att investeringsriktlinjerna ska offentliggöras. I skäl 60 i direktivet anges att investeringsriktlinjerna bör göras tillgängliga på begäran för varje pensionsplans medlemmar och förmånstagare.

Finansinspektionens föreskrifter innehåller i dag bestämmelser om att en pensionsstiftelse ska lämna information om placeringsriktlinjerna till en informationsberättigad som begär det (1 kap. 2 § första stycket 2 Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2011:39] om information som gäller försäkring och tjänstepension, samt bilaga 1 andra punkten till dessa föreskrifter och allmänna råd). Med informationsberättigad avses en person som omfattas av verksamheten i en pensionsstiftelse. Medlemmars och förmånstagares rätt att ta del av placeringsriktlinjer behandlas närmare i avsnitt 11.7.

I tryggandelagen anges i dag att placeringsriktlinjerna ska ges in till Finansinspektionen (10 b § andra stycket). Riktlinjerna blir allmänna handlingar när de ges in till Finansinspektionen. Placeringsriktlinjerna kan dock innehålla uppgifter som omfattas av sekretess hos Finansinspektionen (30 kap. 18 § OSL). Bestämmelserna i tryggandelagen om att placeringsriktlinjerna ska ges in till Finansinspektionen är därmed inte tillräckliga för att uppfylla andra tjänstepensionsdirektivets krav på offentliggörande. För att fullt ut genomföra andra tjänstepensionsdirektivet bör det, till skillnad från vad *SPFA* anser, införas en bestämmelse i tryggandelagen om att en pensionsstiftelse ska offentliggöra sina placeringsriktlinjer. Hur detta offentliggörande ska ske får avgöras av den enskilda pensionsstiftelsen efter vad som bedöms lämpligast.

10.13 Uppdragsavtal

10.13.1 Grundläggande bestämmelser om uppdragsavtal

Regeringens förslag: En pensionsstiftelse ska få uppdra åt någon annan att utföra visst arbete och vissa funktioner som ingår i stiftelsens verksamhet för tryggande av tjänstepension genom ett uppdragsavtal.

Stiftelsen är fortsatt ansvarig för den verksamhet som omfattas av ett uppdragsavtal.

En pensionsstiftelse ska välja uppdragstagare med omsorg och löpande följa upp den verksamhet som omfattas av ett uppdragsavtal för att säkerställa att verksamheten fungerar tillfredsställande.

Ett uppdragsavtal ska vara skriftligt och reglera parternas skyldigheter och rättigheter.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorian anger dock att både pensionsstiftelsen och styrelsen är fortsatt ansvariga för den verksamhet som omfattas av ett uppdragsavtal.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svenska Pensionsstiftelsers Förening (SPFA)* framför att pensionsstiftelser, oavsett storlek, kan ha skäl för att lägga ut delar av sin verksamhet. De påpekar även att det behöver förtydligas att vad som avses är att den eller de som utför arbete inom en central funktion inte själva ska utföra arbete inom de verksamheter som utvärderas eller utför uppgifter i en annan central funktion.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet får en medlemsstat tillåta eller kräva att ett tjänstepensionsinstitut helt eller delvis överlåter verksamheter, inbegripet nyckelfunktioner och ledningen av dessa tjänstepensionsinstitut, till en tjänsteleverantör som arbetar för tjänstepensionsinstitutets räkning (artikel 31.1). Ett tjänstepensionsinstitut som utkontrakterar nyckelfunktioner eller andra verksamheter behåller det fulla ansvaret för att uppfylla alla sina förpliktelser enligt andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 31.2). Tjänstepensionsinstitutet ska säkerställa att utlagda verksamheter fungerar väl genom valet av tjänsteleverantör och genom löpande övervakning av tjänsteleverantörens verksamheter (artikel 31.4). Tjänstepensionsinstitut som lägger ut verksamheter som omfattas av andra tjänstepensionsdirektivet ska ingå ett skriftligt avtal med tjänsteleverantören. Avtalet ska vara rättsligt bindande och tydligt ange parternas rättigheter och skyldigheter (artikel 31.5).

Bestämmelser om uppdragsavtal ska införas i tryggandelagen

I första tjänstepensionsdirektivet anges att medlemsstaterna får tillåta eller kräva att tjänstepensionsinstitut helt eller delvis överlåter driften till andra enheter som agerar för institutets räkning (artikel 9.4). Vid genomförandet av det direktivet gjordes bedömningen att direktivets bestämmelser om uppdragsavtal inte hade relevans för svenska sammanhang och därför infördes det inte några bestämmelser om uppdragsavtal i svensk rätt (prop. 2004/05:165 s. 145). Det finns således i dag inte några bestämmelser om uppdragsavtal för pensionsstiftelser.

I praktiken förekommer dock utläggning av verksamhet, t.ex. genom att arbetsgivarens anställda utför uppgifter för pensionsstiftelsens räkning eller genom användning av externa konsulter. Som *SPFA* framför gäller detta för samtliga pensionsstiftelser, såväl för de större stiftelserna som i dag är tjänstepensionsinstitut, som för de mindre stiftelserna som helt eller

delvis får undantas från andra tjänstepensionsdirektivets tillämpningsområde. En pensionsstiftelse driver en verksamhet som i huvudsak rör investeringar och det är inte alltid så att en pensionsstiftelse har några egna anställda. I dessa fall består stiftelsen i huvudsak av styrelsen som i sin tur anlitar uppdragstagare i den mån det behövs för den löpande verksamheten. I vissa fall bör det vara så att en anställd hos arbetsgivaren utför vissa uppgifter också hos pensionsstiftelsen, vilket utgör ett uppdragsavtal enligt andra tjänstepensionsdirektivet. Det grundläggande syftet med bestämmelserna om uppdragsavtal är att skyddet för de som omfattas av ett pensionsåtagande ska vara detsamma oavsett hur tjänstepensionsinstitutet väljer att driva sin verksamhet, helt i egen regi eller genom att andra anlitas för att utföra vissa uppgifter. Vid denna tryggandeform är det i och för sig inte pensionsstiftelsen som står för pensionsutfästelserna men det finns vanligtvis ett nära samband mellan arbetsgivaren och pensionsstiftelsen, exempelvis gäller att arbetsgivaren ska utse hälften av styrelsens ledamöter och suppleanter (16 § första stycket tryggandelagen). Bestämmelser om uppdragsavtal bör kunna minska risken för intressekonflikter. Sådana bestämmelser bör även kunna bidra till en tydligare och mer förutsebar reglering för pensionsstiftelserna när det gäller uppgifter som utförs av annan. Regeringen anser därför att bestämmelserna om uppdragsavtal är relevanta för den verksamhet som drivs av pensionsstiftelser. För att uppfylla kraven i andra tjänstepensionsdirektivet bör det därför införas bestämmelser om uppdragsavtal i tryggandelagen.

En pensionsstiftelse kan, som *SPFA* framför, oavsett storlek ha ett intresse av att anlita någon annan för att utföra en del av sin verksamhet. En bestämmelse om att pensionsstiftelser får ingå uppdragsavtal bör därför gälla för samtliga pensionsstiftelser, även för dem som tryggar utfästelser om pension för färre än 100 personer. Genom en sådan reglering kommer det att framgå av lag att utläggning av en del av verksamheten är tillåten. Artikel 31 i andra tjänstepensionsdirektivet bör därför genomföras på så sätt att Sverige tillåter, men inte kräver, utläggning av den tjänstepensionsverksamhet som drivs av pensionsstiftelserna.

Ansvar för verksamhet som omfattas av uppdragsavtal

Det är en grundläggande princip att en pensionsstiftelse inte kan överlåta sitt ansvar för verksamheten genom ett uppdragsavtal. I andra tjänstepensionsdirektivet anges detta uttryckligen genom att ett tjänstepensionsinstitut vid utkontrakterad verksamhet ska behålla det fulla ansvaret för att uppfylla alla sina förpliktelser enligt direktivet (artikel 31.2). En motsvarande bestämmelse finns i artikel 49.1 i Solvens II-direktivet. Denna artikel har genomförts i försäkringsrörelselagen där det anges att ett uppdragsavtal inte inskränker ett försäkringsföretags ansvar enligt lagen (10 kap. 19 §). En bestämmelse som motsvarar vad som gäller för försäkringsföretag föreslås för tjänstepensionsföretag i lagrådsremissen En ny reglering för tjänstepensionsföretag. Även för pensionsstiftelser bör gälla att ett uppdragsavtal inte inskränker stiftelsens ansvar och en bestämmelse med denna innebörd bör därför tas in i tryggandelagen. Detta bör gälla för samtliga pensionsstiftelser, oavsett hur många som stiftelsen tryggar utfästelser om pension till.

Grundläggande krav för uppdragsavtal

För att pensionsstiftelser ska kunna fullgöra sitt ansvar enligt de bestämmelser som nu föreslås för uppdragsavtal är det viktigt att stiftelsen väljer uppdragstagare med omsorg och löpande följer upp den utlagda verksamheten samt att utläggningen regleras i ett skriftligt avtal. Dessa grundläggande krav för uppdragsavtal, som även anges i artikel 31.4 och 31.5 i andra tjänstepensionsdirektivet, är av sådan vikt för utläggning av verksamhet att de bör anges i lag. Bestämmelser med den innebörden bör därför tas in i tryggandelagen.

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att medlemsstaterna får välja att helt eller delvis underlåta att tillämpa direktivet på tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium och som förvaltar pensionsplaner som sammanlagt har färre än 100 medlemmar (artikel 5 första stycket). Ytterligare bestämmelser och krav för uppdragsavtal leder vanligtvis till ökade kostnader. Dessa krav på skriftliga avtal, att uppdragstagaren väljs med omsorg och att den utlagda verksamheten löpande följs upp är dock så pass grundläggande att de bör gälla för alla pensionsstiftelser. Bestämmelserna med dessa grundläggande krav bör därför omfatta samtliga pensionsstiftelser.

Uppdragsavtal som rör tjänstepensionsverksamhet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet kan utläggning tillåtas av hela eller delar av verksamheten, inklusive nyckelfunktioner och ledningen av tjänstepensionsinstitut (artikel 31.1). I skäl 61 i direktivet anges att avtal för operativa tjänster, till exempel säkerhets- eller underhållspersonal, inte omfattas vid tillämpningen av direktivet. För försäkringsföretag gäller enligt försäkringsrörelselagen att reglerna om uppdragsavtal endast gäller för den verksamhet som ingår i företagets försäkringsrörelse (10 kap. 19 §). En reglering som motsvarar vad som gäller för försäkringsföretag föreslås även för tjänstepensionsföretag i lagrådsremissen En ny reglering för tjänstepensionsföretag. För pensionsstiftelser bör detsamma gälla som för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag. Uppdragsavtal som inte rör en pensionsstiftelses verksamhet för tryggnad av tjänstepension ska därför inte omfattas av de bestämmelser om uppdragsavtal som nu föreslås i tryggandelagen.

Delar av verksamheten som får läggas ut

Vissa begränsningar bör gälla för vilken typ av verksamhet som kan omfattas av ett uppdragsavtal. För pensionsstiftelserna kan det aldrig bli fråga om att överlåta ledningen av stiftelsen, eftersom denna alltid ska utövas av styrelsen. Inte heller bör stiftelsen kunna anlita någon annan för att utföra uppgifter som enligt lag ska utföras av styrelsen. Därmed kan inte en pensionsstiftelses hela verksamhet läggas ut. Ett uppdragsavtal måste alltså alltid avse en viss del av verksamheten.

Riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen bör kunna läggas ut, liksom operativa verksamheter, som t.ex. hela eller delar av investeringsverksamheten. Av andra tjänstepensionsdirektivet följer att internrevisionsfunktionen ska vara oberoende från andra nyckelfunktioner (artikel 24.2). Detta gäller oavsett om funktionen utförs inom stiftelsen

eller genom ett uppdragsavtal. Som *SPFA* påpekar gäller alltid att internrevisionsfunktionen ska vara oberoende från den verksamhet som funktionen ska granska. Även kraven på att de som utför uppgifter inom riskhanteringsfunktionen och internrevisionsfunktionen ska utföra sina uppgifter objektivt bör gälla oavsett om de utförs internt inom stiftelsen eller externt inom ramen för ett uppdragsavtal.

10.13.2 Särskilda bestämmelser för uppdragsavtal

Regeringens förslag: En pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer får inte ingå ett uppdragsavtal om det kan leda till att

- kvaliteten i företagsstyrningssystemet försämras,
- den operativa risken ökar väsentligt,
- tillsynsmyndighetens eller Finansinspektionens tillsyn försvåras, eller
- verksamheten inte kan bedrivas utan avbrott.

Pensionsstiftelsen ska underrätta Finansinspektionen innan ett uppdragsavtal börjar gälla. Finansinspektionen ska även underrättas om det sker betydande förändringar av verksamhet som omfattas av ett uppdragsavtal.

Regeringens bedömning: Det behöver inte införas några särskilda bestämmelser om att Finansinspektionen ska ha rätt att begära in uppgifter om verksamhet som omfattas av uppdragsavtal.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag och bedömning. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att det i promemorian föreslås att kraven på den verksamhet som omfattas av uppdragsavtal endast ska gälla för verksamhet av väsentlig betydelse. I promemorian föreslås även att en pensionsstiftelse endast ska underrätta Finansinspektionen om uppdragsavtal av väsentlig betydelse.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Krav på verksamhet som omfattas av uppdragsavtal

Artikel 31.3 i andra tjänstepensionsdirektivet ställer särskilda krav på utläggning av verksamhet. Nyckelfunktioner eller andra verksamheter får inte läggas ut på ett sådant sätt att kvaliteten på företagsstyrningssystemet försämras, den operativa risken ökas i otillbörlig utsträckning, tillsynsmyndigheterna får sämre möjligheter att kontrollera att tjänstepensionsinstitutet uppfyller sina förpliktelser, eller kontinuiteten i verksamheten undergrävs (artikel 31.3). Motsvarande krav gäller enligt i artikel 49.2 i Solvens II-direktivet. För försäkringsföretagen har denna artikel genomförts genom en särskild bestämmelse i försäkringsrörelselagen (10 kap. 20 §). I första tjänstepensionsdirektivet finns det endast övergripande bestämmelser om att medlemsstaterna får tillåta eller kräva att tjänstepensionsinstitut helt eller delvis överlåter driften till andra enheter som

agerar för institutens räkning (artikel 9.4). Det finns inte några bestämmelser i tryggandelagen som motsvarar de krav som anges i artikel 31.3 i andra tjänstepensionsdirektivet. För att genomföra kraven i direktivet bör det därför införas särskilda bestämmelser om uppdragsavtal för pensionsstiftelser.

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att medlemsstaterna får välja att helt eller delvis underlåta att tillämpa direktivet på tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium och som förvaltar pensionsplaner som sammanlagt har färre än 100 medlemmar (artikel 5 första stycket). Ytterligare bestämmelser och krav för uppdragsavtal leder vanligtvis till ökade kostnader och detta kan enligt regeringens mening inte anses motiverat för den nu aktuella kategorin av mindre pensionsstiftelser. De särskilda bestämmelserna om uppdragsavtal ska därmed inte gälla för pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till färre än 100 personer.

I promemorian föreslås att kraven ska gälla för uppdragsavtal som avser verksamhet av väsentlig betydelse. Andra tjänstepensionsdirektivet ger dock inte utrymme för att begränsa kraven till att endast gälla vissa uppdragsavtal. Regeringen anser därför att de särskilda kraven ska gälla för alla uppdragsavtal som ingår av pensionsstiftelser som tryggar pensioner för minst 100 personer.

Underrättelser till Finansinspektionen

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska ett tjänstepensionsinstitut underrätta de behöriga myndigheterna om all verksamhet som läggs ut i god tid. Om utläggningen avser nyckelfunktioner eller förvaltning av tjänstepensionsinstitut ska underrättelsen ske innan avtalet träder i kraft (artikel 31.6). Genom underrättelser får tillsynsmyndigheten en möjlighet att anpassa sin tillsyn. En motsvarande bestämmelse finns i artikel 49.3 i Solvens II-direktivet och har genomförts för försäkringsföretag i försäkringsrörelselagen (10 kap. 21 §). I lagrådsremissen En ny reglering för tjänstepensionsföretag föreslås att ett tjänstepensionsföretag ska underrätta Finansinspektionen om uppdragsavtal. Motsvarande bör gälla för pensionsstiftelser och därför bör det införas en särskild bestämmelse i tryggandelagen om att uppdragsavtal ska anmälas till Finansinspektionen.

För en pensionsstiftelse torde uppdragsavtal främst avse investeringsverksamheten eller någon av de centrala funktionerna, dvs. riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen. Regeringen anser att det inte finns skäl för att införa skilda regler om när ett uppdragsavtal ska anmälas, utifrån vad avtalet rör. En pensionsstiftelse ska därför underrätta Finansinspektionen om samtliga uppdragsavtal innan de börjar gälla.

Kravet på att den behöriga myndigheten ska underrättas om uppdragsavtal gäller endast för verksamhet som omfattas av direktivet. Underrättelseskyldigheten bör därför endast gälla för pensionsstiftelser som tryggar pensionsutfästelser för minst 100 arbetstagare eller arbetstagares efterlevande.

I promemorian föreslås att en pensionsstiftelse ska underrätta Finansinspektionen om uppdragsavtal som avser verksamhet av väsentlig betydelse. Direktivet ger dock inte utrymme för att begränsa underrättelseskyldigheten till att endast avse uppdragsavtal som avser verksamhet av

väsentlig betydelse. Regeringen anser därför att underrättelseskyldigheten ska gälla alla uppdragsavtal som omfattas ingås av pensionsstiftelser som tryggar pensionsutfästelser till minst 100 personer.

Kravet på underrättelse innebär inte något krav på att tillsynsmyndigheten ska godkänna att verksamheten läggs ut eller vidta någon annan åtgärd med anledning av underrättelsen. Det är tillräckligt att uppgiften används i den fortsatta tillsynen över pensionsstiftelsen.

Finansinspektionens möjlighet att begära in uppgifter

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att den behöriga myndigheten när som helst ska kunna begära in information om verksamheter som omfattas av ett uppdragsavtal (artikel 31.7).

För pensionsstiftelser som tryggar pensionsutfästelser till minst 100 arbetstagare eller arbetstagares efterlevande föreslås att Finansinspektionen ska utöva tillsyn över de nya bestämmelser som införs med anledning av andra tjänstepensionsdirektivet (avsnitt 13.1). Inom ramen för denna tillsyn har Finansinspektionen möjlighet att begära in upplysningar och handlingar från pensionsstiftelserna och genomföra undersökningar hos de företag som omfattas av uppdragsavtal (35 § femte stycket tryggandelagen). Dessa bestämmelser ger Finansinspektionen rätt att begära in uppgifter om den del av en pensionsstiftelses verksamhet som omfattas av ett uppdragsavtal. Detta får anses tillräckligt för att tillgodose andra tjänstepensionsdirektivets krav om att behöriga myndigheter ska kunna begära in information om verksamheter som omfattas av uppdragsavtal. Några särskilda bestämmelser om rätt för tillsynsmyndigheten att begära in uppgifter behövs därför inte.

11 Informationsbestämmelser

11.1 Delat ansvar för informationslämnande

Regeringens förslag: En arbetsgivares ansvar att lämna information till arbetstagare och arbetstagares efterlevande ska utvidgas till att även gälla information om villkoren för pensionerna och deras värdeutveckling.

Regeringens bedömning: En pensionsstiftelses och en arbetsgivares delade ansvar för att lämna information till arbetstagare och arbetstagares efterlevande bör behållas. En pensionsstiftelse bör även i fortsättningen lämna information om sin verksamhet samtidigt som en arbetsgivare bör lämna information om pensionerna och de överenskommer som ligger till grund för pensionerna. Det behöver inte införas några bestämmelser för pensionsstiftelser om att medlemmar och förmänstagare ska ha rätt till viss information om de står för någon form av risk eller får fatta egna investeringsbeslut.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker regeringens förslag och bedömning eller har inget att invända mot dem. *Svenska pensionsstiftelsers förening (SPFA)* och *Sveriges advokatsamfund* anför att pensionsstiftelserna inte kan tillämpa bestämmelserna eftersom de inte har några medlemmar eller förmånsberättigade och därmed saknar information om vilka pensionsåtaganden som gäller för de olika individerna eller ens vet vilka de är. *Näringslivets regelnämnd (NNR)* ifrågasätter om det i en pensionsstiftelse går att få fram information om värdeutvecklingen för en enskild förmånstagares inestående medel. Normalt sett är det tjänstepensionsinstitut som hanterar information på detta individuella sätt och har möjlighet att ta fram information för varje pensionsberättigad. *Svenskt Näringsliv* anför att information om anställningsvillkor, som pension, är något som i praktiken hanteras av företagen. Därför finns ingen anledning att ta in lagregler om detta i tryggandelagen och det är direkt opassande att ha sådana bestämmelser i lagen som reglerar pensionsstiftelserna. *Försäkringsbolaget PRI pensionsgaranti* och *Sveriges advokatsamfund* motsätter sig, med instämmande av SPFA, att arbetsgivarna ska vara skyldiga att lämna information till dem som omfattas av pensionsåtaganden som tryggas i en pensionsstiftelse eftersom arbetsgivaren inte är något tjänstepensionsinstitut. Försäkringsbolaget anser även att det saknas analyser om arbetsgivarna är skyldiga att uppfylla informationskraven på annan rättslig grund och hur detta förhåller sig till de bestämmelser som i dag finns om informationslämnande till dem som omfattas av pensionsåtaganden som tryggas i en pensionsstiftelse. SPFA och Advokatsamfundet anför också att den nyligen beslutade lagen (2018:131) om villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension ålägger arbetsgivarna en årlig informationsplikt om den anställdes pensionsförmåner på i princip på samma som sätt som nu föreslås. TCO anför att förslaget innebär en ökad risk för oklarheter för dem som omfattas av pensionsåtaganden som tryggas i en pensionsstiftelse om informationen kommer från flera olika håll, d.v.s. både från valcentralen och från arbetsgivaren.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet och gällande rätt

I skäl 16 i andra tjänstepensionsdirektivet anges att direktivet syftar till att höja miniminivån för den mängd information som lämnas till medlemmar och förmånstagare, dvs. i förhållande till första tjänstepensionsdirektivet. Enligt skäl 63 bör tjänstepensionsinstituten ge information till presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare till stöd för deras beslut om pensionering. Informationskraven syftar till att säkerställa transparens under pensionsplanens alla faser, inför anslutningen, under medlemskapet, inför pensioneringen och under pensioneringen. Informationen bör omfatta intjänade pensionsrättigheter, beräknad nivå på pensionsförmånerna, risker och garantier samt kostnader. Om medlemmar står för en investeringsrisk är det också mycket viktigt med ytterligare information om investeringsprofilen, tillgängliga alternativ och historisk avkastning. Informationen bör beakta behoven hos personer med funktionsnedsättningar. Medlemsstaterna kan välja att närmare specificera vem som får lämna informationen till presumtiva medlemmar, medlemmar och

förmånstagare, inbegripet genom insamling av pensionsuppgifter (eng. "pension tracking services").

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att medlemmar och förmånstagare hålls tillräckligt informerade om de pensionsplaner som tjänstepensionsinstitutet förvaltar (artikel 37). I detta syfte ska tjänstepensionsinstitutet tillhandahålla en rad uppgifter, särskilt vad gäller rättigheter och skyldigheter (artikel 37.1 b), eventuella garantier (artikel 37.1 e), om medlemmar står någon risk (artikel 37.1 g och 37.2) och valmöjligheter avseende pensionsförmånerna (artikel 37.1 i). Om reglerna för pensionsplanen ändras ska medlemmar och förmånstagare eller deras företrädare få information om detta inom skälig tid (artikel 37.3). Det är tjänstepensionsinstitutet som ska tillhandahålla den allmänna informationen om pensionsplanen (artikel 37.4). Informationen ska avfattas på ett tydligt sätt (artikel 36.2 b), den får inte vara vilseledande (artikel 36.2 c) och ska presenteras på ett lättläst sätt (artikel 36.2 d).

Även första tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om information som ska lämnas till medlemmar och förmånstagare (artikel 11). Dessa bestämmelser är dock inte lika omfattande som bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet. Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet omfattar även information som ska lämnas till presumtiva medlemmar. Vissa likheter finns, exempelvis vad gäller information om ändringar i pensionsplanens regler (artikel 11.2 b) och individuell information om den medlemmen själv står för en del av investeringsrisken (artikel 11.4 c).

Enligt tryggandelagen ska en pensionsstiftelse lämna den information som behövs om stiftelsen och dess verksamhet medan en arbetsgivare ska lämna den information som behövs om pensionerna och de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna. Informationen, både för en pensionsstiftelse och en arbetsgivare, ska lämnas till arbetstagare och arbetstgares efterlevande som omfattas av en utfästelse om pension (10 d §).

I lagen (2018:131) om villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension anges att en arbetsgivare på begäran av en arbetstagare ska lämna skriftlig och tydlig information om hur tjänstepensionen skulle påverkas av att anställningen upphör (12 § första stycket). Vidare anges att informationen ska innehålla åtminstone uppgifter om 1) villkor för intjänande av pensionsrättigheter och konsekvenserna av att dessa villkor tillämpas när anställningen upphör, 2) värdet av förvärvade pensionsrättigheter och 3) villkor för värdeutvecklingen av förvärvade pensionsrättigheter efter det att anställningen har upphört (12 § andra stycket). Vissa av dessa uppgifter ska även lämnas till blivande förmånstagare (12 § tredje stycket).

Delat ansvar för informationslämnande

Informationsansvaret är enligt tryggandelagen uppdelat mellan pensionsstiftelsen och arbetsgivaren. Regeringen anser att en sådan uppdelning är ändamålsenlig eftersom det är naturligt att det är pensionsstiftelsen som ska lämna information om stiftelsen och dess verksamhet medan det bör vara arbetsgivaren som ska lämna information om pensionsförmånerna

och de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna, eftersom det är arbetsgivaren som står för pensionsåtagandena.

Bestämmelserna om information i andra tjänstepensionsdirektivet har, liksom motsvarande bestämmelser i första tjänstepensionsdirektivet, till syfte att skydda dem som kan komma att omfattas av ett pensionsåtagande. Även om regeringen instämmer i vad *Försäkringsbolaget PRI pensionsgaranti* och *Sveriges advokatsamfund* framför om att andra tjänstepensionsdirektivet inte innehåller någon informationsskyldighet för arbetsgivarna, får det delade informationsansvaret anses vara det mest lämpliga sättet att ge arbetstagare och arbetstagares efterlevande den information som de enligt direktivet har rätt till. Den nu gällande uppdelningen av ansvaret för informationslämnande bör därför behållas.

Som *SPFA* och *TCO* framför kan information från två olika håll leda till oklarheter för dem vars pensioner tryggas av en pensionsstiftelse. Vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet framhölls att oklarheter kan undvikas genom att informationen utformas så att det tydligt framgår vilken roll som stiftelsen har i tryggheten och att mottagaren, tillsammans med informationen om själva pensionsplanen, ska kunna få en helhetsbild av sin tjänstepension (prop. 2004/05:165 s. 153). Detta gäller alltså och risken för oklarheter genom att information ska lämnas av både pensionsstiftelser och arbetsgivare kan därför förebyggas genom att informationen utformas på ett pedagogiskt sätt i enlighet med direktivets krav om tydlighet och läslighet (artikel 36.2).

Pensionsstiftelsers informationslämnande

Enligt nu gällande bestämmelser i tryggandelagen ska en pensionsstiftelse lämna den information som behövs om stiftelsen och dess verksamhet till dem som har en utfästelse om pension tryggad i stiftelsen (10 d § första stycket första meningen). Denna bestämmelse infördes vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet. *SPFA* och *Sveriges advokatsamfund* anför att bestämmelsen inte kan tillämpas eftersom pensionsstiftelserna inte har några medlemmar eller förmånsberättigade och därmed saknar information om vilka pensionsåtaganden som gäller för olika individer och inte heller vet vilka som omfattas.

En pensionsstiftelse inrättas av arbetsgivaren och pensionsstiftelsens ledamöter väljs till lika antal av arbetsgivaren och de arbetstagare vars pensionsförmåner tryggas av stiftelsen. Det innebär att en pensionsstiftelse har möjlighet att lämna sådan information om stiftelsen och dess verksamhet som krävs för att uppfylla kraven i tryggandelagen (se även prop. 2004/05:165 s. 152 f.). Regeringen anser också, som ovan sägs, att den nu gällande ordningen där det är pensionsstiftelsen som ska lämna information om stiftelsen och dess verksamhet är den mest ändamålsenliga.

En pensionsstiftelse ska därför även i fortsättningen vara skyldig att lämna information till arbetstagare och arbetstagares efterlevande om stiftelsen och dess verksamhet.

Arbetsgivares informationslämnande

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller, i förhållande till första tjänstepensionsdirektivet, skärpta krav på vilken information som ska lämnas till

presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare. Direktivet ska höja miniminivån på den information som ska lämnas till medlemmar och förmånstagare (skäl 16). Syftet är att skapa transparens under alla faser av en pensionsplan. Detta gäller inför anslutningen, under medlemskapet, inför utbetalningen och under utbetalningen.

En arbetsgivares skyldighet att lämna information regleras både i tryggandelagen och i lagen om villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension.

Skyldigheten att lämna information enligt lagen om villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension gäller endast om arbetstagaren begär uppgifterna och rör endast information om hur tjänstepensionen påverkas av att anställningen upphör. Den information som anges i andra tjänstepensionsdirektivet (artiklarna 36–43) ska lämnas oavsett om den begärts och avser betydligt fler situationer än den som anges i lagen om villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension. Därutöver är bestämmelserna i lagen om villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension av civilrättslig natur, till skillnad från de bestämmelser som nu föreslås i tryggandelagen som uteslutande är näringsrättsliga. Bestämmelserna i lagen om villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension är därmed, till skillnad från vad *SPFA* och *Sveriges advokatsamfund* anser, inte tillräckliga för att tillgodose andra tjänstepensionsdirektivets krav på informationslämnande. För att uppfylla direktivets krav bör arbetsgivarens informationsansvar enligt tryggandelagen utvidgas på så sätt att arbetsgivaren ska lämna den information som behövs om villkoren för pensionerna och deras värdeutveckling. Liksom tidigare bör gälla att arbetsgivaren ska lämna information om de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna.

Information som särskilt rör en viss typ av tjänstepensionsmodell

I andra tjänstepensionsdirektivet finns detaljerade bestämmelser om vilken information som ska lämnas till medlemmar och förmånstagare. Flera av dessa bestämmelser rör information som ska lämnas när medlemmar eller förmånstagare står för risk eller kan fatta egna investeringsbeslut (se exempelvis artikel 37.1 d och 37.2).

Det finns i huvudsak två olika typer av tjänstepensioner, förmånsbestämda och premiebestämda. Dessa typer kan också kombineras. Det finns inte några tvingande civilrättsliga bestämmelser om hur tjänstepension ska tryggas. I stället är detta något som vanligtvis regleras i de olika kollektivavtalen (prop. 2004/05:165 s. 82). I Sverige är det uteslutande förmånsbestämda tjänstepensioner som tryggas i pensionsstiftelser. Vid förmånsbestämd tjänstepension står medlemmarna inte för någon finansiell risk och de har inte heller som enskilda medlemmar rätt att fatta egna investeringsbeslut. Detta medför att flera av andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om informationslämnande inte är relevanta för denna tryggandeform. Andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om att medlemmar och förmånstagare ska ha rätt till viss information när de står för någon form av risk eller får fatta egna investeringsbeslut behöver därmed inte införas genom särskilda bestämmelser för pensionsstiftelser.

11.2 Utvidgat bemyndigande om informationslämnande

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om hur informationen ska lämnas.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag: Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller allmänna principer för tjänstepensionsinstitutens information till presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare (artikel 36). Tjänstepensionsinstitutet ska åtminstone tillhandahålla den information som anges till presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare (artikel 36.1). Informationen ska lämnas kostnadsfritt, antingen i elektronisk form på varaktiga medier eller på en webbplats, eller i pappersform (artikel 36.2). Den ska uppdateras regelbundet och vara uttryckt på ett enkelt, lättläst, rättvisande och konsekvent sätt. Medlemsstaterna får införa informationsregler som går utöver direktivets krav (artikel 36.3).

Första tjänstepensionsdirektivet innehåller mindre utförliga bestämmelser om information till medlemmar och förmånstagare (artikel 11). Bestämmelserna i artikel 36 i andra tjänstepensionsdirektivet har inte någon direkt motsvarighet i första tjänstepensionsdirektivet.

Enligt tryggandelagen ska en pensionsstiftelse, som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer, lämna den information som behövs om stiftelsen och dess verksamhet till de personer som omfattas av pensionsutfästelser som tryggas av stiftelsen (10 d § första stycket första meningen). Arbetsgivaren ska ge samma personer den information som behövs om pensionerna och de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna (10 d § första stycket andra meningen).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vilken information som en pensionsstiftelse ska lämna till de personer som omfattas av pensionsåtaganden som tryggas i stiftelsen (10 d § andra stycket tryggandelagen). Finansinspektionen har meddelat sådana föreskrifter (Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2011:39] om information som gäller försäkring och tjänstepension). Föreskrifterna innebär i huvudsak att en pensionsstiftelse på begäran ska lämna ut sin senast upprättade årsredovisning och information om innehålllet i placeringsriktlinjerna.

De som i framtiden ska få tjänstepension är beroende av information för att kunna ta tillvara sina intressen. För att informationen ska vara av nytta behöver den lämnas på rätt sätt, i rätt tid och med rätt innehåll. Detta gäller även för de som omfattas av en pensionsutfästelse som tryggas i en pensionsstiftelse. En väsentlig skillnad mellan pensionsstiftelserna och försäkringsföretagen är att en pensionsstiftelse inte behöver hantera individuell information om arbetstagarna eller arbetstagarnas efterlevande och inte heller dessa gruppers pensionsförmåner. Enligt gällande rätt ska i stället arbetsgivarna lämna information om pensionerna och de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna.

Andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser (artikel 36.2) om hur information ska lämnas gäller för den information som ska lämnas av pensionsstiftelser. I svensk rätt finns i dag inte några bestämmelser om hur information ska lämnas och därmed krävs ytterligare bestämmelser för att genomföra denna del av andra tjänstepensionsdirektivet.

Den nuvarande ordningen med övergripande bestämmelser i lag och kompletterande bestämmelser på lägre nivå än lag lämpar sig väl för att genomföra andra tjänstepensionsdirektivets mer detaljerade bestämmelser om informationslämnande. Denna lagstiftningsmodell används i försäkringsrörelselagen för försäkringsföretags skyldighet att lämna information (4 kap. 2 § och 18 § 2) och för tjänstepensionsföretag föreslås en motsvarande regel i lagrådsremissen En ny reglering för tjänstepensionsföretag. Bemyndigandet i informationsregeln i tryggandelagen (10 d § andra stycket) ska därför utvidgas till att avse både informationen i sig och hur informationen ska lämnas. Därmed skapas utrymme för att med bestämmelser på lägre nivå än lag införa bestämmelser motsvarande relevanta delar av artikel 36 i andra tjänstepensionsdirektivet.

11.3 Årligt pensionsbesked

Regeringens förslag: En arbetsgivare vars utfästelser om pension tryggas i en pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer ska årligen ge arbetstagarna och arbetstagarnas efterlevande ett pensionsbesked.

Pensionsbeskedet ska innehålla den information som behövs om de individuella förmånerna och en upplysning om var ytterligare information finns tillgänglig.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.
Remissinstanserna har inte några synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet och gällande rätt

Artiklarna 38–40 i andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om pensionsbesked och kompletterande information. Ett tjänstepensionsinstitut ska upprätta ett kostnadsfritt årligt pensionsbesked i kortfattad form för varje medlem (artikel 38). Pensionsbeskedet ska innehålla vissa basfakta om medlemmens pensionsförmåner (artikel 39). Dessa basfakta omfattar bl.a. pensionsålder, tjänstepensionsinstitutets namn och kontaktuppgifter, den aktuella pensionsplanen, uppgift om eventuella garantier, prognoser för pensionsförmånens slutliga värde, intjänade rättigheter, arbetsgivarens bidrag till pensionen, avdragna kostnader och pensionsplanens finansieringsnivå. Pensionsbeskedet ska även ange var kompletterande information kan inhämtas. Den kompletterande informationen ska omfatta praktisk information om valmöjligheter, tillgång till årsredovisning och information om investeringsriktlinjer samt den förmånsnivå som gäller om anställningen upphör (artikel 40.1). För pensionsplaner där medlemmarna står för investeringsrisk och där ett investeringsalternativ åläggs medlemmen genom en särskild bestämmelse

som anges i pensionsplanen ska pensionsbeskedet ange var ytterligare information finns tillgänglig (artikel 40.2).

Första tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om årliga pensionsbesked.

Tryggandelagen innehåller inga bestämmelser om årliga pensionsbesked.

Pensionsbesked ska upprättas av arbetsgivarna

De uppgifter som ett årligt pensionsbesked ska innehålla enligt andra tjänstepensionsdirektivet är i huvudsak sådana uppgifter som en pensionsstiftelse inte kan tillhandahålla. I stället är det arbetsgivaren som ansvarar för pensionsutfästelsen och därmed även beräknar värdet av pensionsförmånerna. Detta medför att det är arbetsgivaren som i praktiken har möjlighet att sammanställa den information som enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska anges i pensionsbeskedet.

Tryggandelagens bestämmelser innebär emellertid att en arbetsgivare inte står under tillsyn av någon myndighet, vare sig någon länsstyrelse eller Finansinspektionen. Som påtalades vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet är det varken lämpligt eller praktiskt genomförbart att ställa varje berörd arbetsgivare under tillsyn (prop. 2004/05:165 s. 153).

I skäl 66 i andra tjänstepensionsdirektivet anges att pensionsbeskedet bör innehålla viktig personlig och allmän information om pensionsplanen. Det anges även att pensionsbeskedet bör vara tydligt och fullständigt samt innehålla sådan information som underlättar förståelsen av pensionsrättigheter och främjar arbetskraftens rörlighet.

När en arbetsgivare tryggar sina pensionsutfästelser i en pensionsstiftelse råder delvis andra förutsättningar än när pensionerna tryggas i ett tjänstepensionsinstitut som självt står för utfästelsen. Denna skillnad i förutsättningarna innebär dock inte att arbetstagarna och arbetstagarnas efterlevande bör gå miste om årliga individuella pensionsbesked. En arbetsgivare bör därför vara skyldig att ge arbetstagare och arbetstagares efterlevande, vars pensionsförmåner tryggas i en stiftelse som arbetsgivaren har grundat, årliga pensionsbesked med de individuella uppgifter om förmånerna som behövs. Pensionsbeskedet ska också innehålla en upplysning om var arbetstagarna och arbetstagarnas efterlevande kan vända sig för att få ytterligare information om sina pensioner. I enlighet med andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser ska de årliga pensionsbeskeden lämnas såväl under intjänandetiden som under tiden för utbetalning.

Skyldigheten att lämna årliga pensionsbesked kan uppfyllas på olika sätt. Arbetsgivaren kan t.ex. upprätta separata pensionsbesked eller tillhandahålla uppgifterna inom ramen för sin löneadministration. Arbetsgivaren kan också uppdra åt en tjänsteleverantör att upprätta pensionsbeskeden eller ansluta sig till en webbaserad pensionsportal som tillhandahåller uppgifterna till arbetstagarna och arbetstagarnas efterlevande. Det väsentliga är att arbetstagarna och arbetstagarnas efterlevande vars pensionsförmåner tryggas av en stiftelse får den information som de enligt andra tjänstepensionsdirektivet har rätt till.

11.4 Information inför anslutning

Regeringens förslag: En pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer och en arbetsgivare som tryggar sina pensionsutfästelser i en sådan stiftelse, ska lämna information till den som erbjuds att ansluta sig till en pensionsförmån som tryggas i pensionsstiftelsen. Informationen ska motsvara den information som ska lämnas till arbetstagare och arbetstagares efterlevande vars pensionsförmåner redan tryggas av stiftelsen, med undantag för information om utbetalningsalternativ inför pensionering.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om information som ska lämnas till presumtiva medlemmar (artikel 41). Informationen ska omfatta de alternativ som de presumtiva medlemmarna har, inklusive investeringsalternativ (artikel 41.1). Vidare ska informationen omfatta typen av förmåner och andra relevanta inslag i pensionsplanen. Om hållbarhetsfaktorer beaktas i investeringsstrategin ska sådan information lämnas. En presumtiv medlem ska också informeras om var ytterligare information finns tillgänglig. Presumtiva medlemmar som ansluts automatiskt till en pensionsplan ska få den nämnda informationen direkt efter anslutningen och i annat fall innan de ansluter sig (artikel 41.3). För pensionsplaner där medlemmarna står investeringsrisk ska presumtiva medlemmar få information om den historiska avkastningen under en femårsperiod (artikel 41.2). Information ska också lämnas om avgiftsstrukturen i sådana fall.

Första tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om information som ska lämnas till presumtiva medlemmar.

I tryggandelagen finns inte några bestämmelser som motsvarar artikel 41 i andra tjänstepensionsdirektivet. För att uppfylla direktivets krav bör det införas en bestämmelse om att den som erbjuds att ansluta sig till en pensionsförmån som tryggas i en pensionsstiftelse ska få motsvarande information som de som redan har en pensionsförmån hos stiftelsen. Kravet bör gälla för sådan information som ska lämnas såväl av pensionsstiftelsen som av arbetsgivaren. Information om utbetalningsalternativ inför pensioneringen behöver dock inte lämnas.

11.5 Information inför pensionering

Regeringens förslag: Inför pensioneringen ska en arbetsgivare lämna information om utbetalningsalternativ till arbetstagare och arbetstagares efterlevande.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om information som ska lämnas till medlemmar före pensionering. Tjänstepensionsinstitutet ska, i god tid innan pensionsåldern uppnås, lämna information om de utbetalningsalternativ som

medlemmarna har (artikel 42). Denna information ska även lämnas på begäran från medlemmen.

Första tjänstepensionsdirektivet innehåller en motsvarande artikel om information i samband med pensionering (artikel 11.5).

I tryggandelagen finns inga särskilda bestämmelser om information som ska lämnas till arbetstagare och deras efterlevande inför pensioneringen.

Det är viktigt att en arbetstagare får individuell information om de utbetalningsalternativ som finns för pensionsförmånerna. En sådan informationsskyldighet som direktivet föreskriver bör därför införas i tryggandelagen.

Den information som avses i artikel 42 i andra tjänstepensionsdirektivet är hänförlig till de enskilda pensionsåtagandena. Informationsskyldigheten ska därför åligga arbetsgivaren i enlighet med den uppdelning av ansvaret för informationslämnande som behandlas i avsnitt 11.1.

11.6 Information under utbetalning

Regeringens bedömning: Det krävs inte någon särskild bestämmelse om att förmånstagare ska ha rätt till samma information under utbetalningstiden som under intjänandetiden.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om information som ska lämnas till förmånstagarna under utbetalningsfasen (artikel 43). Informationen ska avse de förmåner som ska utbetalas och tillämpliga utbetalningsalternativ (artikel 43.1). Vidare ska information lämnas tre månader i förväg, om ett tjänstepensionsinstitut har beslutat att reducera förmånsnivåerna (artikel 43.2). Slutligen ska förmånstagarna regelbundet få behövlig information om de står för en betydande del av investeringsrisken (artikel 43.3).

Första tjänstepensionsdirektivet anger endast att en förmånstagare ska få lämplig information om de förmåner som förmånstagaren har rätt till och de utbetalningsalternativ som finns (artikel 11.5).

I tryggandelagen finns inga särskilda bestämmelser om information som ska lämnas under utbetalningsfasen

Den information som enligt andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 43) ska lämnas under utbetalningstiden omfattas av arbetsgivarens skyldighet att lämna information om villkoren för pensionsförmånerna och deras värdeutveckling som föreslås i avsnitt 11.1. Av den föreslagna bestämmelsen följer att informationen ska lämnas även under utbetalningsperioden eftersom det inte anges någon tidsbegränsning. Därmed finns det inget behov av att införa en särskild bestämmelse om information som ska lämnas under utbetalningsperioden.

11.7 Information som ska lämnas på begäran

Regeringens förslag: En pensionsstiftelse ska till en arbetstagare eller arbetstagares efterlevande som har en pensionsförmån som tryggas av stiftelsen och som begär det, tillhandahålla sin senaste årsredovisning och placeringsriktlinjerna.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet och gällande rätt

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om komplett-erande information som ska lämnas till medlemmar och förmånstagare på begäran (artikel 44). Informationen omfattar dels pensionsstiftelsens årsredovisning och investeringsriktlinjer, dels information om de antaganden som ligger till grund för prognoser om pensionsförmånernas värdeutveckling.

Första tjänstepensionsdirektivet innehåller motsvarande bestämmelser om att medlemmar och förmånstagare på begäran ska få del av årsredovisning (artikel 11.2 a), riktlinjer för placeringsverksamheten (artikel 11.3) och mer detaljerad information om pensionsförmånerna (artikel 11.4).

Enligt tryggandelagen ska en pensionsstiftelse lämna den information som behövs om stiftelsens verksamhet till de personer som omfattas av en utfästelse som tryggas i stiftelsen (10 d § första stycket). Tryggandelagen innehåller ett bemyndigande där det föreskrivs att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vilken information som en pensionsstiftelse ska lämna (10 d § andra stycket).

Pensionsstiftelser omfattas av Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:39) om information som gäller försäkring och tjänstepension, nedan FFFS 2011:39. Enligt dessa föreskrifter ska en pensionsstiftelse efter begäran tillhandahålla den senaste årsredovisningen och information om placeringsriktlinjerna (1 kap. 2 § andra stycket och bilaga 1).

Årsredovisning och placeringsriktlinjer

En pensionsstiftelse är i dag skyldig att, på begäran, tillhandahålla en ersättningsberättigad sin senast upprättade årsredovisning (bilaga 1 till FFFS 2011:39). Detsamma gäller mot en informationsberättigad eller någon som företräder denne i fråga om information om placeringsriktlinjerna (bilaga 1 till FFFS 2011:39). Dessa föreskrifter får i huvudsak anses uppfylla de krav som anges i artikel 44 a och b i andra tjänstepensionsdirektivet.

Utformningen av Finansinspektionens föreskrifter kan göra det svårt för enskilda som har pensionsförmåner som tryggas i en stiftelse att få kännedom om sin rätt att få del av denna information. Regeringen anser att det är viktigt att arbetstagare och deras efterlevande får del av denna

information. I skäl 59 och 60 i andra tjänstepensionsdirektivet anges också att årsredovisningen och investeringsriktlinjerna är viktiga källor till information om tjänstepensionsinstitutet. Regeringen anser att rätten att ta del av denna information bör framgå av lag.

Enligt gällande rätt behöver en pensionsstiftelse inte lämna ut sina fullständiga placeringsriktlinjer till de informationsberättigade. I stället är det tillräckligt att stiftelserna lämnar sammanfattande information om innehållet i riktlinjerna där det är tillräckligt att informationen innehåller en övergripande beskrivning av de tillgångar som avser tjänstepension och en uppgift om avkastningsmål (bilaga 1 till FFFS 2011:39). Detta kan inte anses förenligt med andra tjänstepensionsdirektivet som kräver att riktlinjerna ska tillhandahållas medlemmar eller förmånstagare (artikel 44 b). Det bör därför införas en särskild bestämmelse i tryggandelagen som anger att en pensionsstiftelse ska tillhandahålla stiftelsens senaste årsredovisning och placeringsriktlinjerna till en arbetstagare eller arbetstagares efterlevande som har en pensionsförmån som tryggas i stiftelsen och som begär det. Bestämmelsen hindrar inte att en pensionsstiftelse publicerar uppgifterna på en webbplats och hänvisar de som har rätt till denna information dit.

12 Beståndsöverlåtelse

Regeringens bedömning: Det bör inte införas några särskilda bestämmelser för pensionsstiftelserna om gränsöverskridande överlåtelse av en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter samt motsvarande tillgångar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet och gällande rätt

I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser om att medlemsstaterna ska godkänna att ett tjänstepensionsinstitut överlåter en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar, till ett annat tjänstepensionsinstitut i en annan medlemsstat, dvs. gränsöverskridande överlåtelse (artikel 12 och definitioner av överlåtande respektive mottagande tjänstepensionsinstitut i artikel 6.12 och 6.13).

En sådan överlåtelse måste förhandsgodkännas av en majoritet av förmånstagarna (artikel 12.3 a), av det uppdragsgivande företaget (artikel 12.3 b) och av de behöriga myndigheterna för de mottagande och överlåtande tjänstepensionsinstitutet (artikel 12.4). De behöriga myndigheterna ska samverka om ansökan i en särskilt angiven process med vissa tidsfrister (artikel 12.7–12.11).

Första tjänstepensionsdirektivet saknar bestämmelser om gränsöverskridande överlåtelse och pensionsstiftelser omfattas inte av några bestämmelser om sådana överlåtelse enligt gällande rätt.

Det finns en möjlighet för arbetsgivare att ändra trygghandform genom att teckna pensionsförsäkringar för dem som omfattas av pensionsutfästelser som tryggas i en pensionsstiftelse. I ett sådant fall får arbetsgivaren gottgöra sig för avgiften ur pensionsstiftelsens medel (14 § första stycket trygghandlagen). En pensionsstiftelse kan även åta sig att trygga pensionsutfästelser som ska fullgöras i ett annat land inom EES, enligt trygghandlagens bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet (15 a–15 e §§).

Pensionsstiftelsernas särart behandlas i avsnitt 6. Enligt trygghandlagen får en pensionsstiftelse inte utfästa pensionsförmåner (12 §). En pensionsstiftelse har därmed ingen pensionsskuld, utan förvaltar endast de medel som en arbetsgivare har avsatt för att trygga sina utfästelser om pension. Stiftelsen saknar följaktligen sådana skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter som kan överlåtas till ett annat tjänstepensionsinstitut enligt andra tjänstepensionsdirektivet. I en pensionsstiftelse finns endast tillgångar som ska trygga en eller flera arbetsgivares utfästelser om pension. När det gäller pensionsstiftelsers tillgångar begränsar trygghandlagen pensionsstiftelsernas möjligheter att avhända sig tillgångar till ett fåtal situationer. Pensionsstiftelsens tillgångar kan under vissa särskilt angivna förutsättningar användas till betalning för arbetsgivarens räkning eller för gottgörelse till arbetsgivaren (13 och 14 §§ trygghandlagen). Tillgångar kan också överföras från en pensionsstiftelse i samband med att en näringsverksamhet övergår från en arbetsgivare till en annan och det avtalas att ansvaret för en pensionsutfästelse ska övergå på efterträdaren. En sådan överföring förutsätter att tillsynsmyndigheten beslutar om ändring av stiftelsens stadgar. Tillsynsmyndigheten får på ansökan av pensionsstiftelsen besluta om ändring av stiftelsens stadgar om det inte längre finns någon som omfattas av pensionsstiftelsens ändamål, om stiftelsens kapital väsentligen överstiger vad som kan komma att fordras för att tillgodose ändamålet, eller om det annars finns särskilda skäl att ändra innehållet i stiftelsens stadgar (22 och 24 §§ trygghandlagen).

Inga bestämmelser om beståndsöverlåtelse för pensionsstiftelser

Artikel 12.1 i direktivet anger enligt sin lydelse att en överlåtelse som faller inom direktivets tillämpningsområde ska avse såväl pensionsåtagandena och de tekniska avsättningarna, som de tillgångar som täcker åtagandena. En pensionsstiftelse kan emellertid, som framgår ovan, inte ha några pensionsåtaganden och gör inte heller några tekniska avsättningar.

Eftersom pensionsstiftelser inte kan ha några sådana åtaganden, tekniska avsättningar eller andra skyldigheter kan de överhuvudtaget inte genomföra sådana beståndsöverlåtelse som direktivet tar sikte på. Det saknas därför skäl att införa bestämmelser om pensionsstiftelsers gränsöverskridande överlåtelse med anledning av andra tjänstepensionsdirektivet.

En pensionsstiftelse får ta emot ett uppdrag att förvalta tillgångar som avser en tjänstepensionsplan som ska fullgöras i ett annat land inom EES.

Ett sådant uppdrag hanteras enligt bestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet, vilka behandlas i avsnitt 8.

13 Tillsyn

13.1 Delad tillsyn över pensionsstiftelser

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska utöva tillsyn över att pensionsstiftelser förvaltas i enlighet med de bestämmelser som följer av andra tjänstepensionsdirektivet.

Övrig tillsyn över pensionsstiftelserna ska utövas av den länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i det län där arbetsgivaren har sin hemvist.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens förslag. Enligt promemorians förslag ska behörig länsstyrelse utöva tillsyn över att en pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till färre än 100 personer förvaltas i enlighet med de bestämmelser som följer av andra tjänstepensionsdirektivet.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Länsstyrelsen i Stockholms län* anför att den i dag inte bedriver finansiell tillsyn av det slag som följer av förslaget och att det inte ligger inom myndighetens normala kompetensområde. Länsstyrelsen anser att de föreslagna bestämmelserna ställer andra krav och innebär betydande skillnader för tillsynen över en stiftelses placeringar jämfört med nuvarande reglering om nöjaktiga placeringar. Även om tillsynen antas vara begränsad till ett mindre antal stiftelser anser Länsstyrelsen att det inte är tillräckligt med samverkan med Finansinspektionen för de prövningar som kan komma att behöva göras vid granskning eller ingripande. Länsstyrelsen konstaterar även att tillsyn ska bedrivas av sju länsstyrelser och anser att det bör övervägas om inte tillsynen och kompetensen bör koncentreras. *Svenska Pensionsstiftelsers Förening (SPFA)* och *Sveriges advokatsamfund* anser att det är olämpligt att tillsynen i fråga om andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser utövas av olika myndigheter. Enligt SPFA och Advokatsamfundet är gränsdragningen mellan myndigheternas tillsynsområden redan i dagsläget oklar. Advokatsamfundet anser även att all tillsyn över pensionsstiftelser bör flyttas från länsstyrelserna till Finansinspektionen om regeringen skulle finna att stiftelserna omfattas av andra tjänstepensionsdirektivet.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet och gällande rätt

Flera bestämmelser i andra tjänstepensionsdirektivet behandlar frågor om tillsynen över tjänstepensionsinstitut (se artiklarna 19.2 och 31.7 samt avdelning V, artiklarna 45–59). Även första tjänstepensionsdirektivet innehåller vissa bestämmelser om tillsyn (artiklarna 13 och 14).

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten ansvara för tillsynen över tjänstepensionsinstitut

(artikel 47.1). Med behörig myndighet avses en nationell myndighet som har utsetts att utföra de uppgifter som anges i direktivet (artikel 6.8). Definitionen motsvarar den som gäller enligt första tjänstepensionsdirektivet (artikel 6 g).

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att tillsyn ska utövas över vissa angivna områden, bl.a. investeringsregler, företagsstyrningssystem och information (artikel 46). Tillsynens huvudsyfte är att skydda medlemmars och förmånstagares rättigheter och att säkerställa tjänstepensionsinstitutens stabilitet och sundhet (artikel 45.1). Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna ges de medel och har den expertis, den kapacitet och det mandat som är nödvändigt för att uppnå det syftet (artikel 45.2).

Enligt tryggandelagen står en pensionsstiftelse under tillsyn av den länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i det län där arbetsgivaren har sin hemvist (31 § första stycket). I tryggandelagen används uttrycket tillsynsmyndighet för den behöriga länsstyrelsen. Regeringen bestämmer vilken länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i ett län.

Pensionsstiftelser som tryggar pensionsutfästelser till minst 100 personer står även under tillsyn av Finansinspektionen (34 § första stycket tryggandelagen). Detsamma gäller för sådana mindre stiftelser som valt att tillämpa de bestämmelser i tryggandelagen som följer av första tjänstepensionsdirektivet. Finansinspektionens tillsyn gäller endast de bestämmelser i tryggandelagen som följer av första tjänstepensionsdirektivet och de föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser. Det är därmed Finansinspektionen som är behörig myndighet i den mening som avses i första tjänstepensionsdirektivet.

Fortsatt delad tillsyn över pensionsstiftelser

Tillsynen över pensionsstiftelser som omfattas av den unionsrättsliga regleringen för tjänstepensionsinstitut har hittills, som framgår ovan, varit delad mellan länsstyrelserna och Finansinspektionen. Delad tillsyn infördes i samband med att första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt. Dessförinnan utövades tillsynen enbart av länsstyrelserna.

Som skäl för delad tillsyn anförde regeringen att särskilt de nya krav på tillsynsmyndigheten som införandet av aktsamhetsprincipen medförde motiverade att Finansinspektionen tog över ansvaret för den finansiella tillsynen för pensionsstiftelser, eftersom tillsyn av sådant slag ligger uppenbart närmare den verksamhet som Finansinspektionen bedriver (prop. 2004/05:165 s. 196–198). Med hänsyn till att Finansinspektionen redan var ansvarig för den finansiella tillsynen över bl.a. försäkringsbolag och understödsföreningar bedömdes det vara naturligt att även låta tillsynsansvaret för pensionsstiftelserna i detta avseende ligga på Finansinspektionen.

Regeringen anser att de skäl som anfördes för delad tillsyn fortfarande är giltiga. Det finns därför inte anledning att frångå den ordning som hittills har gällt för pensionsstiftelser som omfattas fullt ut av den unionsrättsliga regleringen. Genom andra tjänstepensionsdirektivet införs dessutom nya bestämmelser om företagsstyrning, information, utläggning av verksamhet och förvaring av tillgångar som ställer ökade krav på tillsynen över dessa stiftelser. Enligt regeringens uppfattning bör även

tillsynen på dessa områden utövas av Finansinspektionen, eftersom myndigheten redan utövar motsvarande tillsyn över andra finansiella företag. Det är därför naturligt att inspektionen har tillsynsansvar över pensionsstiftelser som tryggar pensionsutfästelser till minst 100 personer när det gäller de bestämmelser i tryggandelagen som följer av andra tjänstepensionsdirektivet.

Som framgår av avsnitten 5.2, 9.5 och 10.13.1 ska även pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till färre än 100 personer tillämpa bestämmelser om förvaring av tillgångar och uppdragsavtal som följer av andra tjänstepensionsdirektivet. Pensionsstiftelser som tryggar pensionsutfästelser till 16–99 personer ska därutöver tillämpa vissa bestämmelser om aktsamhetsprincipen för investeringar och företagsstyrning som är föranledda av direktivet. Så är inte fallet enligt första tjänstepensionsdirektivet. Mot bakgrund av det som anförs ovan anser regeringen, till skillnad från det som föreslås i promemorian, att tillsynen över dessa stiftelser också bör vara delad mellan länsstyrelserna och Finansinspektionen.

Finansinspektionen utövar redan finansiell tillsyn avseende tillämpningen av aktsamhetsprincipen och har därmed särskild kompetens och erfarenhet inom området. Sådan tillsyn som krävs enligt andra tjänstepensionsdirektivet ligger däremot inte inom länsstyrelsernas normala kompetensområde, som *Länsstyrelsen i Stockholms län* påpekar. Regeringen anser dessutom, i likhet med *SPFA* och *Sveriges advokatsamfund*, att det inte är lämpligt att dela upp tillsynen beträffande de bestämmelser som följer av direktivet mellan flera olika myndigheter. För att uppnå en enhetlig tillämpning bör därför Finansinspektionen, i stället för länsstyrelserna, även utöva tillsyn över att pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till färre än 100 personer förvaltas i enlighet med de bestämmelser i tryggandelagen som följer av andra tjänstepensionsdirektivet.

Regeringens förslag innebär att Finansinspektionen kommer utöva tillsyn över samtliga pensionsstiftelser när det gäller tillämpningen av de bestämmelser i tryggandelagen som är föranledda av andra tjänstepensionsdirektivet. Finansinspektionen kommer därmed vara ensam behörig myndighet i Sverige när det gäller tillsyn enligt direktivet.

Vidare anser regeringen, i likhet med det som anförs i promemorian, att länsstyrelserna även fortsättningsvis bör ansvara för tillsynen över den stiftelserättsliga regleringen i tryggandelagen. Som anfördes redan vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet är det länsstyrelserna, och inte Finansinspektionen, som har särskild kompetens på det området (prop. 2004/05:165 s. 198). Finansinspektionen bör därför inte, trots det *Advokatsamfundet* för fram, ensam stå för tillsynen över pensionsstiftelser.

Sammanfattningsvis bör alltså tillsynen över samtliga pensionsstiftelser vara delad mellan de behöriga länsstyrelserna och Finansinspektionen.

13.2 Finansinspektionens tillsyn

13.2.1 Tillsynsbefogenheter och uppgifter som ska lämnas till Finansinspektionen

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska få genomföra en undersökning på plats hos en pensionsstiftelse. En sådan undersökning ska också få genomföras hos ett företag som har fått i uppdrag av en pensionsstiftelse att utföra viss verksamhet eller vissa funktioner, om det behövs för tillsynen över pensionsstiftelsen.

Regeringens bedömning: Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om allmänna principer för tillsyn, tillsynsbefogenheter och uppgiftslämnande kräver i övrigt inte några lagstiftningsåtgärder.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens förslag och bedömning. I promemorian behandlas inte de allmänna bestämmelserna om tillsynsbefogenheter i andra tjänstepensionsdirektivet.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inget att invända mot dem. *Svenska pensionsstiftelsers förening (SPFA)* anser att samtliga bestämmelser som avser pensionsstiftelser ska finnas i tryggandelagen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet och gällande rätt

I andra tjänstepensionsdirektivet anges allmänna principer för tillsynen över tjänstepensionsinstitut (artikel 47). Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynen baseras på en framåtblickande och riskbaserad metod (artikel 47.2). Tillsynen ska omfatta en lämplig kombination av åtgärder på distans och inspektioner på plats (artikel 47.3). Tillsynsbefogenheter ska utövas på ett sätt som är lämpligt och står i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutens verksamhet (artikel 47.4). Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna tar vederbörlig hänsyn till den potentiella effekten av deras åtgärder på de finansiella systemens stabilitet i unionen, särskilt i kris-situationer (artikel 47.5).

I andra tjänstepensionsdirektivet regleras också vilka tillsynsbefogenheter som de behöriga myndigheterna åtminstone ska ha (artikel 49). De behöriga myndigheterna ska ha nödvändiga befogenheter för att granska strategier, processer och rapporteringsrutiner som tjänstepensionsinstitutet har infört för att följa lagar och andra författningar som genomför direktivet (artikel 49.1). Det anges också vad tillsynens granskningsprocess ska innehålla – bl.a. en bedömning av de risker som ett tjänstepensionsinstitut står inför. Vidare ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga myndigheterna har övervakningsinstrument, däribland stress-tester, som ger dem möjlighet att identifiera försämringar av ett tjänstepensionsinstituts finansiella ställning och att övervaka hur en försämring åtgärdas (artikel 49.2). Det anges även krav på att de behöriga myndigheterna ska ha nödvändiga befogenheter för att kräva att ett tjänste-

pensionsinstitut åtgärda svagheter eller brister som identifierats i samband med tillsynens granskningsprocess (artikel 49.3). De behöriga myndigheterna ska fastställa hur ofta granskningar av tjänstepensionsinstitutens ska göras och vilken omfattning de ska ha, med hänsyn tagen till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos det berörda tjänstepensionsinstitutets verksamhet (artikel 49.4).

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller även bestämmelser om uppgiftslämnande från tjänstepensionsinstitut till de behöriga myndigheterna och vilka befogenheter myndigheterna ska ha i detta avseende (artikel 50). Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har de befogenheter och de medel som är nödvändiga för att kräva att tjänstepensionsinstitutet och angivna funktionärer när som helst ska lämna information om alla affärsangelägenheter och överlämna alla affärshandlingar (artikel 50 a). Vidare ska de behöriga myndigheterna ha befogenhet att utöva tillsyn över affärsförbindelser mellan tjänstepensionsinstitut och andra företag samt få tillgång till särskilt angivna handlingar, bl.a. den egna riskbedömningen, investeringsriktlinjerna och årsbokslutet (artikel 50 b och 50 c). De behöriga myndigheterna ska även få fastställa vilka handlingar som behövs för tillsynen (artikel 50 d). Därutöver ska de behöriga myndigheterna få utföra inspektioner på plats i tjänstepensionsinstitutens lokaler och på platser där utkontrakterade verksamheter utförs samt när som helst begära information om utkontrakterade verksamheter (artikel 50 e och 50 f). Liknande bestämmelser finns även i första tjänstepensionsdirektivet.

Enligt tryggandelagen ska bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om försäkringsföretags skyldighet att lämna upplysningar till Finansinspektionen samt hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning tillämpas på motsvarande sätt för pensionsstiftelser (se 35 § femte stycket). Hänvisningen till försäkringsrörelselagen infördes när första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt (se prop. 2004/05:165 s. 199–201).

Styrelsen i en pensionsstiftelse är skyldig att lämna de upplysningar om stiftelsens verksamhet som Finansinspektionen begär (17 kap. 5 § FRL jämförd med 35 § femte stycket tryggandelagen). En pensionsstiftelse som bedriver gränsöverskridande verksamhet ska även lämna de upplysningar som behövt myndighet i värdmedlemsstaten behöver. Vidare ska styrelsen hålla stiftelsens tillgångar, räkenskapsmaterial och andra handlingar tillgängliga för granskning av Finansinspektionens befattningshavare eller av någon annan som inspektionen har förordnat (17 kap. 7 § andra stycket FRL jämförd med 35 § femte stycket tryggandelagen). Skyldigheten att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller även för ledningen för ett företag vars verksamhet uteslutande ska vara att biträda pensionsstiftelser eller som en pensionsstiftelse har ett bestämmande inflytande i (17 kap. 8 § 1 FRL jämförd med 35 § femte stycket tryggandelagen). Finansinspektionen har även rätt att sammankalla styrelsen i en pensionsstiftelse och i så fall att närvara och delta i styrelsesammanträdet (17 kap. 13 § första stycket första meningen FRL jämförd med 35 § femte stycket tryggandelagen).

Av tryggandelagen framgår även att de föreskrifter om vilka upplysningar som ett försäkringsföretag ska lämna till Finansinspektionen samt när och hur de ska lämnas, som har meddelats med stöd av bemyndigandet

i 17 kap. 30 § FRL, ska tillämpas på motsvarande sätt för pensionsstiftelser (35 § femte stycket).

Vidare har Finansinspektionen befogenhet att förelägga en pensionsstiftelse eller dess styrelse att vidta rättelse bl.a. om avvikelse har skett från någon av de bestämmelser som inspektionen har tillsyn över (35 § andra stycket tryggandelagen).

Av förvaltningslagen (2017:900) följer att Finansinspektionen får ingripa i ett enskilt intresse endast om åtgärden kan antas leda till det avsedda resultatet (5 § tredje stycket). Åtgärden får aldrig vara mer långtgående än vad som behövs och får vidtas endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot.

Finansinspektionens tillsynsbefogenheter

Bestämmelserna om pensionsstiftelsernas upplysningsskyldighet och Finansinspektionens möjlighet att förelägga om rättelse samt inspektionens verksamhetsformer och den styrning som sker genom det regleringsbrev som regeringen varje år beslutar för myndigheten innebär att svensk lagstiftning i stor utsträckning redan uppfyller andra tjänstepensionsdirektivets krav i fråga om principer för tillsyn, tillsynsbefogenheter och uppgiftslämnande.

Finansinspektionen har dock enligt gällande rätt inte möjlighet att utföra inspektioner på plats hos pensionsstiftelser och på platser där utlagda verksamheter utförs (jfr artiklarna 47.3 och 50 e i direktivet). Sådana befogenheter har inspektionen däremot vid tillsyn enligt försäkringsrörelselagen (17 kap. 7 § första och tredje styckena). För att tillgodose andra tjänstepensionsdirektivets krav bör Finansinspektionen därför få möjlighet att genomföra platsundersökningar även vid tillsynen över pensionsstiftelser. *SPFA* anser att det bör ske genom att det införs särskilda bestämmelser i tryggandelagen. Regeringen anser emellertid att det inte finns skäl att frångå den lagstiftnings teknik som hittills har använts i tryggandelagen och att det därför bör ske genom att det i tryggandelagen införs en hänvisning till försäkringsrörelselagen.

13.2.2 **Finansinspektionens befogenheter att ingripa**

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska förelägga en pensionsstiftelse eller dess styrelse att vidta rättelse om stiftelsens styrdokument eller egna riskbedömning inte är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av stiftelsens förvaltning.

Regeringens bedömning: Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om de behöriga myndigheternas befogenheter att ingripa kräver i övrigt ingen lagstiftningsåtgärd.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna instämmer i bedömningen eller har inget att invända mot den.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet och gällande rätt

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om de behöriga myndigheternas befogenheter att ingripa samt om deras förpliktelser (artikel 48). De behöriga myndigheterna ska kräva att varje tjänstepensionsinstitut har sunda förvaltnings- och redovisningsmetoder samt tillfredsställande mekanismer för intern kontroll (artikel 48.1). Vidare ska de behöriga myndigheterna ha rätt att vidta administrativa sanktioner och andra åtgärder för alla överträdelser av de nationella bestämmelser som genomför direktivet. Sanktioner och andra åtgärder ska vara effektiva, proportionella och avskräckande (artikel 48.2). Medlemsstaterna kan välja straffrättsliga bestämmelser i stället för administrativa sanktioner (artikel 48.3). De behöriga myndigheterna ska, med vissa undantag, offentliggöra alla sanktioner som har fått laga kraft (artikel 48.4). Beslut om att förbjuda eller begränsa ett tjänstepensionsinstituts verksamhet ska vara utförligt motiverat och delges institutet. Beslutet ska också anmälas till Eiopa (artikel 48.5). De behöriga myndigheterna får inskränka ett tjänstepensionsinstituts rätt att fritt förfoga över sina tillgångar (artikel 48.6). Om det behövs för att skydda de förmånsberättigades intressen får de behöriga myndigheterna utse en särskild förvaltare som övertar ledningens ansvar för driften (artikel 48.7). De behöriga myndigheterna får förbjuda eller begränsa verksamheten i ett tjänstepensionsinstitut om institutet inte kan skydda medlemmarnas och förmånstagarnas intressen, institutet inte längre uppfyller villkoren för att få bedriva sin verksamhet, institutet allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter enligt de regler det omfattas av, eller vid gränsöverskridande verksamhet inte följer kraven i den tillämpliga social- och arbetsmarknadslagstiftningen i värdlandet (artikel 48.8). Beslut avseende tjänstepensionsinstitut, som fattats i enlighet med nationella regler som antagits till följd av direktivet, ska kunna överklagas till domstol (artikel 48.9).

I första tjänstepensionsdirektivet (artikel 14) finns bestämmelser som i sak motsvarar flera av de ovan angivna bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 48.1, 48.2 och 48.5–48.9).

I tryggandelagen finns bestämmelser om Finansinspektionens befogenheter att ingripa mot pensionsstiftelser (35 §).

Finansinspektionen får meddela de anmärkningar i fråga om en pensionsstiftelses förvaltning som inspektionen anser behövs (35 § första stycket). Finansinspektionen ska förelägga en pensionsstiftelse eller dess styrelse att vidta rättelse om avvikelser har skett från någon av de bestämmelser som inspektionen har tillsyn över. Detsamma gäller om placeringsriktlinjerna inte längre är tillfredsställande eller om stiftelsen använder olämpliga kreditvärderingsförfaranden (35 § andra stycket). Ett föreläggande får förenas med vite (18 kap. 27 § FRL jämförd med 35 § femte stycket tryggandelagen). Finansinspektionen får även utse en särskild förvaltare att sköta hela eller delar av driften av en pensionsstiftelse eller begränsa en pensionsstiftelses förfoganderätt över sina tillgångar i Sverige (35 § tredje och fjärde stycket). Vidare ska vissa bestämmelser i försäkringsrörelselagen tillämpas på motsvarande sätt vid Finansinspektionens tillsyn över pensionsstiftelser (35 § femte stycket). Det gäller bestämmelser om ingripande vid gränsöverskridande verksamhet (18 kap. 9 §

FRL) och underrättelse till behöriga myndigheter inom EES och Eiopa om vissa beslut (18 kap. 15 § FRL).

I förvaltningslagen finns ett krav på motivering av beslut (32 §). I den lagen finns även krav på underrättelse om beslut (33 §). En sådan underrättelse ska alltid vara skriftlig, om det begärs av en part. Ett beslut om ingripande är en allmän handling som i de flesta fall är offentlig.

Finansinspektionens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol (36 § tryggandelagen).

Något utvidgade möjligheter för Finansinspektionen att ingripa

Som framgår ovan motsvarar flera bestämmelser i andra tjänstepensionsdirektivet om de behöriga myndigheternas befogenheter att ingripa bestämmelser i första tjänstepensionsdirektivet. Dessa bestämmelser i första tjänstepensionsdirektivet är redan genomförda i svensk rätt (se prop. 2004/05:165 s. 201–210 och prop. 2011/12:70 s. 49–51). Finansinspektionens befogenhet att förelägga en pensionsstiftelse eller dess styrelse att vidta rättelse behöver dock utvidgas till att även omfatta brister i de styrdokument och den egna riskbedömning som stiftelsen ska upprätta respektive genomföra till följd av andra tjänstepensionsdirektivet (se avsnitten 10.8 och 10.10).

Vidare bedöms bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet inte ta sikte på något handlande som är straffsanktionerat enligt gällande svensk rätt. Det finns därför inte några överträdelser för vilka det i enlighet med direktivet inte behöver fastställas bestämmelser om administrativa sanktioner för att överträdelserna också utgör brott (artikel 48.3).

I andra tjänstepensionsdirektivet ställs det krav på offentliggörande av beslut om administrativa sanktioner och andra åtgärder (artikel 48.4 första meningen). Detta krav tillgodoses genom att Finansinspektionens beslut i de flesta fall omfattas av offentlighetsprincipen. Enligt offentlighets- och sekretesslagen gäller visserligen sekretess för vissa uppgifter som förekommer i inspektionens tillsynsverksamhet avseende stiftelser (30 kap. 18 §). Andra tjänstepensionsdirektivet tillåter dock bl.a. att beslut offentliggörs anonymiserat om den behöriga myndigheten anser att ett offentliggörande skulle utgöra en oproportionerlig åtgärd eller äventyra finansmarknadernas stabilitet eller en pågående utredning (artikel 48.4 andra meningen). Bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen utgör därmed inget hinder mot att offentliggöra besluten på det sätt som föreskrivs i direktivet.

13.3 Finansinspektionens informationshantering och samarbetskyldighet

13.3.1 Transparens och ansvarighet

Regeringens bedömning: Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om transparens och ansvarighet kräver ingen lagstiftningsåtgärd.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om transparens och ansvarighet inom den offentliga förvaltningen (artikel 51). Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna utför sina uppgifter enligt direktivet på ett transparent, oberoende och ansvarsfullt sätt med vederbörlig hänsyn till skyddet av konfidentiella uppgifter (artikel 51.1). Det ställs även upp krav på att viss information offentliggörs: texter till lagar och andra författningar, allmän vägledning om tjänstepensionsplaner, information om tillsynens granskningsprocess, aggregerade statistiska uppgifter om tillämpningen av centrala delar av tillsynsregelverket, huvudsyftet med tillsynen och de behöriga myndigheternas huvudsakliga funktioner och verksamhet samt bestämmelserna om sanktioner och andra åtgärder (artikel 51.2). Vidare ska medlemsstaterna säkerställa att tjänstepensionsinstituten har och tillämpar transparenta rutiner för utnämnan­de och entledigande av ledamöter i de behöriga myndigheternas styrelser och verkställande organ (artikel 51.3). Det är dock en felskrivning i den svenska språkversionen, i den engelska språkversionen anges att skyldigheten endast gäller medlemsstaterna ("Member States shall ensure that they have in place and apply transparent procedures ...").

Kraven i andra tjänstepensionsdirektivet om att de behöriga myndigheterna ska utföra sina uppgifter på ett transparent, oberoende och ansvarsfullt sätt är redan uppfyllda genom de regler, instruktioner och verksamhetsformer som gäller för Finansinspektionen. Det finns därför inte behov av någon lagstiftningsåtgärd.

13.3.2 Tystnadsplikt

Regeringens bedömning: Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om tystnadsplikt kräver ingen lagstiftningsåtgärd.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna ha bestämmelser som säkerställer att samtliga personer som tjänstgör eller har tjänstgjort hos de behöriga myndigheterna, liksom revisorer och sakkunniga som agerar för dessa myndigheters räkning, är bundna av tystnadsplikt (artikel 52.1). Dessa personer får inte röja konfidentiella uppgifter som de mottagit i tjänsten för någon person eller myndighet, utom i sammanfattad eller aggregerad form som säkerställer att enskilda tjänstepensionsinstitut inte kan identifieras. Konfidentiella uppgifter får lämnas ut i civilrättsliga eller kommersiella förfaranden i samband med att en pensionsplan håller på att avvecklas (artikel 52.2).

För svenskt vidkommande regleras det som anges om tystnadsplikt i andra tjänstepensionsdirektivet i första hand i offentlighets- och sekretesslagen och i brottsbalken. Enligt offentlighets- och sekretesslagen gäller

sekretess i verksamhet som avser tillsyn över stiftelser (30 kap. 18 §). Sekretessen avser uppgift om stiftelsens affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att stiftelsen lider skada om uppgiften röjs. Vidare gäller sekretess för uppgift om någon annan enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående lider skada eller men om uppgiften röjs. Den som röjer en uppgift som är hemlig enligt lag eller annan författning kan dömas för brott mot tystnadsplikt (20 kap. 3 § brottsbalken). De redovisade bestämmelserna uppfyller kraven i andra tjänstepensionsdirektivet när det gäller tystnadsplikt. Någon lagstiftningsåtgärd är därför inte nödvändig.

13.3.3 Användning av konfidentiella uppgifter och informationsutbyte mellan behöriga myndigheter

Regeringens bedömning: Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om användning av konfidentiella uppgifter och informationsutbyte mellan behöriga myndigheter kräver ingen lagstiftningsåtgärd.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om begränsningar av de behöriga myndigheternas användning av konfidentiella uppgifter enligt direktivet (artikel 53). Bestämmelserna innebär att konfidentiella uppgifter endast får användas för kontroll, övervakning och korrigering avseende tjänstepensionsinstitutens verksamhet. Uppgifterna får även användas för att publicera nyckeltal för alla tjänstepensionsinstitut om detta är tillåtet enligt nationell rätt. Vidare får uppgifter användas vid överklaganden av behöriga myndigheters beslut samt vid domstolsförfaranden avseende bestämmelserna om införlivande av direktivet. Några motsvarande bestämmelser finns inte i första tjänstepensionsdirektivet.

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska det vara tillåtet för behöriga myndigheter att utbyta information med andra behöriga myndigheter inom en medlemsstat eller i andra medlemsstater (artikel 55). Det ska även vara tillåtet att utbyta information med myndigheter eller organ som har i uppdrag att upprätthålla finansiell stabilitet, delta i avvecklingen av pensionsplaner, personer som ansvarar för lagstadgad revision i tjänstepensionsinstitut, försäkringsföretag och andra finansiella institut. Tystnadsplikten ska gälla för mottagarna av uppgifterna. Information får även utbytas med myndigheter som övervakar organ eller personer som deltar i avveckling av pensionsplaner eller ansvarar för lagstadgad revision.

Andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om användning av konfidentiella uppgifter och informationsutbyte (artiklarna 53 och 55) tillgodoses genom bestämmelser i 7–10 kap. offentlighets- och sekretesslagen. Motsvarande bedömning gjordes vid genomförandet av bestämmelser i Solvens II-direktivet (artiklarna 67 och 68) som har stora likheter med de nu aktuella bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet (se prop. 2015/16:9 s. 361 f). Någon lagstiftningsåtgärd är därför inte nödvändig.

13.3.4 Överföring av information till vissa myndigheter på nationell nivå och inom EU

Regeringens bedömning: Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om överföring av information till vissa myndigheter på nationell nivå och inom EU kräver ingen lagstiftningsåtgärd.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens bedömning. I promemorian föreslås att den allmänna bestämmelsen i tryggandelagen om Finansinspektionens samarbetsskyldighet ska utvidgas till att omfatta Europeiska kommissionen, Europeiska systemrisknämnden (ESRB), Eiopa, Europeiska bankmyndigheten (Eba) och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma).

Remissinstanserna har inte några synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens bedömning: Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om överföring av information från behöriga myndigheter till andra myndigheter på nationell nivå och inom EU (artikel 56). Bestämmelserna om tystnadsplikt och användning av konfidentiella uppgifter i direktivet ska inte hindra att behöriga myndigheter för över information till centralbanker, myndigheter som övervakar betalsystemen, ESRB samt de europeiska tillsynsmyndigheterna: Eiopa, Eba och Esma. Dessa myndigheter ska även ha rätt att vidarebefordra information som de nationella behöriga myndigheterna kan behöva i sin tillsynsverksamhet. Den information som tas emot ska omfattas av tystnadsplikt som är minst lika sträng som den som framgår av andra tjänstepensionsdirektivet.

Som anges i avsnitt 13.3.2 gäller sekretess i verksamhet avseende tillsyn över pensionsstiftelser. Sådan överföring av information till centrala institutioner som avses i andra tjänstepensionsdirektivet kan därmed omfatta uppgifter som är sekretessbelagda enligt offentlighets- och sekretesslagen.

En uppgift för vilken sekretess gäller får enligt offentlighets- och sekretesslagen inte röjas för enskilda eller för andra myndigheter, om inte annat anges i den lagen eller i lag eller förordning som den lagen hänvisar till (8 kap. 1 § OSL). Sekretessbelagda uppgifter får inte heller röjas för en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation om inte utlämnande sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning, eller uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten eller den mellanfolkliga organisationen (8 kap. 3 § OSL). Sekretess hindrar dock inte att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning (10 kap. 28 § OSL).

Beträffande överföring av information till centralbanker och andra liknande organ finns bestämmelser om Finansinspektionens uppgiftsskyldighet i förordningen (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen. Enligt förordningen ska Finansinspektionen bl.a. samråda med och lämna de uppgifter som behövs till Riksbanken i viktigare frågor som har samband med betalningssystemets stabilitet eller som berör Riksbankens ansvar för valuta- och kreditpolitiken och för betalningsväsendet (7 § första stycket 3 och andra stycket). Detta utgör en sådan sekretessbrytande

bestämmelse som möjliggör överföring av information på det sätt som krävs enligt andra tjänstepensionsdirektivet.

När det gäller informationsöverföring till ESRB och de europeiska tillsynsmyndigheterna följer Finansinspektionens uppgiftsskyldighet av de EU-förordningar som ligger till grund för det Europeiska systemet för finansiell tillsyn (ESFS). Som framgår ovan får sekretessbelagda uppgifter lämnas ut till en utländsk myndighet om det sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning. Eftersom EU-förordningar likställs med lag hindrar svensk sekretesslagstiftning inte Finansinspektionen att lämna nödvändiga uppgifter inom ramen för ESFS (jfr prop. 2011/12:70 s. 76).

Det som anförs ovan innebär att andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om överföring av information till centrala institutioner inte kräver någon lagstiftningsåtgärd.

Finansinspektionens skyldighet enligt andra tjänstepensionsdirektivet att samarbeta med utländska institutioner behandlas i avsnitt 13.3.7.

13.3.5 Utlämnning av information till vissa nationella organ

Regeringens bedömning: Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om utlämnning av information till central förvaltning med ansvar för finansiell lagstiftning, och till enheter med ansvar för undersökningar, kräver ingen lagstiftningsåtgärd.

Promemorians bedömning överensstämmer delvis med regeringens bedömning. I promemorian behandlas inte direktivets bestämmelser om utlämnning av information till enheter med ansvar för undersökningar.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser om utlämnning av information till vissa nationella organ (artikel 57). Bestämmelserna i direktivet om tystnadsplikt, användning av konfidentiella uppgifter och informationsutbyte ska inte hindra att information lämnas ut av behöriga myndigheter till andra avdelningar inom medlemsstaternas centrala förvaltning som ansvarar för tillämpningen av lagstiftning om tillsyn över tjänstepensionsinstitut, kreditinstitut, finansiella institut, investeringstjänster och försäkringsföretag eller till inspektörer som agerar för sådana avdelningars räkning (artikel 57.1). Vidare anges under vilka förutsättningar som en medlemsstat får tillåta att konfidentiell information om tillsynen över tjänstepensionsinstitut lämnas ut till parlamentariska undersökningskommittéer, revisionsrätter och andra enheter med ansvar för undersökningar i den egna medlemsstaten (artikel 57.2).

När det gäller utlämnning av information till central förvaltning med ansvar för finansiell lagstiftning kan det konstateras att sekretess inte hindrar att uppgift lämnas till riksdagen eller regeringen (10 kap. 15 § OSL). Det krävs därför inte någon lagstiftningsåtgärd för att genomföra direktivet i denna del (artikel 57.1).

Andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om utlämnande av information som rör tillsyn över tjänstepensionsinstitut till vissa nationella

organ (artikel 57.2) har stora likheter med bestämmelser i kapitaltäckningsdirektivet (artikel 59.2). De bestämmelserna i kapitaltäckningsdirektivet medförde inga åtgärder när det direktivet genomfördes i svensk rätt eftersom det ansågs att det inte fanns skäl att utöka Finansinspektionens möjligheter enligt sekretesslagstiftningen att överlämna sekretessbelagd information till andra myndigheter (prop. 2013/14:228 s. 218). Det finns inte skäl att göra någon annan bedömning i fråga om motsvarande bestämmelser i andra tjänstepensionsdirektivet. Bestämmelserna bör därför inte föranleda någon lagstiftningsåtgärd.

13.3.6 Villkor för informationsutbyte

Regeringens bedömning: Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om villkor för informationsutbyte kräver ingen lagstiftningsåtgärd.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser om villkor för informationsutbyte (artikel 58).

Informationen ska utbytas, föras över eller lämnas ut för utförande av övervakning eller tillsyn (artikel 58.1 a). Den information som mottas ska omfattas av tystnadsplikt (artikel 58.1 b). När informationen härrör från en annan medlemsstat får den inte lämnas ut utan uttryckligt samtycke från den behöriga myndighet från vilken den härrör och, när så är lämpligt, endast för de ändamål för vilka myndigheten gett sitt samtycke (artikel 58.1 c).

Vidare ska direktivets bestämmelser om användning av konfidentiella uppgifter inte hindra medlemsstaterna från att, i syfte att stärka stabiliteten och integriteten i det finansiella systemet, tillåta informationsutbyte mellan de behöriga myndigheterna och de myndigheter eller organ som är ansvariga för att avslöja och utreda överträdelser av bolagsrätt som är tillämplig på uppdragsgivande företag (artikel 58.2 första stycket). För de medlemsstater som tillåter sådant informationsutbyte ställs vissa villkor upp (artikel 58.2 andra stycket). Det finns även bestämmelser om vad som ska gälla för det fall myndigheter som har till uppgift att utreda och avslöja överträdelser av bolagsrätt anlitar personer som inte är anställda inom den offentliga förvaltningen (artikel 58.3).

Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om villkor för informationsutbyte (artikel 58.1) har stora likheter med bestämmelser i Solvens II-direktivet (artikel 68.2 andra stycket). När Solvens II-direktivet genomfördes i svensk rätt gjordes bedömningen att offentlighets- och sekretesslagen innehåller bestämmelser som är förenliga med de bestämmelserna (prop. 2015/16:9 s. 362). Samma bedömning bör göras i fråga om bestämmelserna om villkor för informationsutbyte i andra tjänstepensionsdirektivet. Det behövs därför inte några ytterligare bestämmelser i svensk rätt för att genomföra det direktivet i denna del.

Även bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet som behandlar utbyte av information mellan de behöriga myndigheterna och myndigheter

som ansvarar för att utreda överträdelse av bolagsrättslig lagstiftning (artikel 58.2 och 58.3) har stora likheter med bestämmelser i Solvens II-direktivet (artikel 68.3). I likhet med den bedömning som gjordes när Solvens II-direktivet genomföres anser regeringen att Sverige inte heller bör utnyttja den möjlighet till reglering som andra tjänstepensionsdirektivet ger i detta avseende (jfr samma prop.). De nu aktuella bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet föranleder därför inte någon lagstiftningsåtgärd.

13.3.7 Finansinspektionens samarbete med utländska institutioner och behandling av personuppgifter

Regeringens förslag: Den allmänna bestämmelsen i tryggandelagen om att Finansinspektionen i sin tillsynsverksamhet ska samarbeta med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen ska utvidgas till att även omfatta Europeiska kommissionen och Eiopa. Det ska uttryckligen anges i tryggandelagen att Finansinspektionens samarbetskyldighet omfattar utbyte av information.

Regeringens bedömning: Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om behandling av personuppgifter kräver ingen lagstiftningsåtgärd.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag och bedömning. I promemorian föreslås att Finansinspektionens samarbetskyldighet även ska omfatta samarbete och utbyte av information med ESRB, Eba och Esma. Promemorian behandlar inte frågan om behandling av personuppgifter.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Finansinspektionens samarbete med utländska institutioner

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om samarbete mellan medlemsstaterna, Europeiska kommissionen och Eiopa (artikel 60). Medlemsstaterna ska på lämpligt sätt säkerställa att direktivet tillämpas enhetligt genom regelbundet utbyte av information och erfarenheter i syfte att utveckla bästa praxis på detta område och ett närmare samarbete med deltagande av arbetsmarknadens parter i tillämpliga fall och därigenom förhindra snedvridning av konkurrensen och skapa de nödvändiga förutsättningarna för oproblematiskt gränsöverskridande medlemskap (artikel 60.1). Kommissionen och medlemsstaternas behöriga myndigheter ska ha ett nära samarbete för att underlätta tillsynen över tjänstepensionsinstitutens verksamhet (artikel 60.2). Enligt andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 60.3) ska de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna samarbeta med Eiopa vid tillämpning av direktivet, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av

kommissionens beslut 2009/79/EG (Eiopa-förordningen) och utan dröjsmål förse Eiopa med all information som Eiopa behöver för att utföra sina uppgifter enligt direktivet och Eiopa-förordningen, i enlighet med artikel 35 i den förordningen. Varje medlemsstat ska informera kommissionen och Eiopa om allvarigare problem som tillämpningen av direktivet ger upphov till. Kommissionen, Eiopa och berörda medlemsstaters behöriga myndigheter ska undersöka sådana problem så snart som möjligt för att finna en lämplig lösning (artikel 60.4 i andra tjänstepensionsdirektivet).

I första tjänstepensionsdirektivet (artikel 21.1–21.3) finns bestämmelser som i sak motsvarade de nämnda bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet.

Enligt tryggandelagen ska Finansinspektionen i sin tillsynsverksamhet samarbeta med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen (34 § andra stycket). Bestämmelsen infördes när första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt (prop. 2004/05:165 s. 251). I motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen anges att Finansinspektionen ska samarbeta och utbyta information med behöriga myndigheter, kommissionen och Eiopa (17 kap. 3 §).

Andra tjänstepensionsdirektivet kräver att medlemsstaternas behöriga myndigheter samarbetar med kommissionen och Eiopa vid tillämpningen av direktivet. Den allmänna bestämmelsen i tryggandelagen om Finansinspektionens samarbetsskyldighet bör därför utvidgas till att även omfatta kommissionen och Eiopa. Regeringen bedömer dock, till skillnad från det som föreslås i promemorian, att direktivet inte ställer krav på att Finansinspektionen ska samarbeta med ESRB, Eba och Esma. Finansinspektionens samarbetsskyldighet enligt tryggandelagen bör därför inte gälla i förhållande till dem.

Därutöver bör det uttryckligen anges i tryggandelagen att Finansinspektionens samarbetsskyldighet innefattar utbyte av information i likhet med det som gäller enligt försäkringsrörelselagen.

Enligt offentlighets- och sekretesslagen får sekretessbelagda uppgifter röjas för en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation om det sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning (8 kap. 3 §). Den föreslagna ändringen i tryggandelagen medför därmed att information kan lämnas till de angivna EU-institutionerna på det sätt som andra tjänstepensionsdirektivet kräver.

Behandling av personuppgifter

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om behandling av personuppgifter (artikel 61). Tjänstepensionsinstitut och behöriga myndigheter ska när det gäller behandling av personuppgifter utföra sina uppgifter inom ramen för direktivet i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan benämnd dataskyddsförordningen. Vidare anges vad Eiopa ska iaktta i fråga om behandling av personuppgifter.

Dataskyddsförordningen är numera i alla delar bindande och är direkt tillämplig i Sverige. Den kompletteras i Sverige av bl.a. lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Det krävs därför ingen lagstiftningsåtgärd för att genomföra artikel 61 i andra tjänstepensionsdirektivet.

14 Ikraftträdande

Regeringens förslag: De föreslagna lagändringarna ska träda i kraft den 1 december 2019.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens förslag. I promemorian föreslås att lagändringarna ska träda i kraft den 13 januari 2019.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Svenska Pensionsstiftelsers Förening (SPFA)* och *Sveriges advokatsamfund* anser att pensionsstiftelserna får orimligt kort tid på sig att anpassa sig till de nya bestämmelserna, särskilt då dessa ska kompletteras med föreskrifter från Finansinspektionen. *SPFA*, *Svenskt Näringsliv* och *Advokatsamfundet* efterfrågar att de föreslagna ändringarna införs samtidigt som de ändringar som föreslås i Tjänstepensionsbeskattningsutredningen och den lagstiftning som föreslås för tjänstepensionsföretag.

Skälen för regeringens förslag: Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna senast den 13 januari 2019 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet (artikel 64.1). Författningsändringarna bör därför träda i kraft så snart som möjligt. I lagrådsremissen En ny reglering för tjänstepensionsföretag lämnas förslag till genomförande av andra tjänstepensionsdirektivet med avseende på en ny typ av institut, tjänstepensionsföretag, som enligt särskilda bestämmelser föreslås få driva försäkringsrörelse på tjänstepensionsområdet. Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 december 2019.

Som *SPFA*, *Svenskt Näringsliv* och *Sveriges advokatsamfund* påpekar är det lämpligt att den nya regleringen för pensionsstiftelser träder i kraft samtidigt som övriga ändringar till följd av genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet.

Regeringen anser därför att lagändringarna bör träda i kraft den 1 december 2019.

15 Förslagens konsekvenser

15.1 Förslagens syfte och bakgrund

I lagrådsremissen föreslås nya och utökade bestämmelser inom i huvudsak tre regelområden: placeringar, företagsstyrning och information till dem som omfattas av pensionsåtaganden som tryggas i en pensionsstiftelse.

Även om antalet pensionsstiftelser som omfattas av andra tjänstepensionsdirektivet är känt, saknas uppgifter om antalet arbetsgivare som tryggar utfästelser i pensionsstiftelser och antalet arbetstagare och efterlevande som omfattas av pensionsstiftelsernas verksamhet. Pensionsstiftelserna är dessutom av varierande storlek. Konsekvenserna uttrycks därför i vissa fall i belopp och i andra fall i mer kvalitativa termer. Som timkostnad används 400 kronor, vilket motsvarar en arbetsgivares genomsnittliga kostnad för arbetskraft. Enskilda pensionsstiftelser kan välja att låta dyrare externa konsulter utföra uppgifter som följer av de nya bestämmelserna. Detta är emellertid inget krav och hänsyn tas därför inte till sådana kostnader. Konsekvenserna för mindre pensionsstiftelser och mindre arbetsgivare behandlas särskilt när det är relevant.

Enligt uppgift från Länsstyrelsen i Stockholms län fanns i december 2017 sammanlagt 1 641 pensionsstiftelser. Av dessa var endast 75 registrerade som tjänstepensionsinstitut som omfattas av de bestämmelser i tryggandelagen som följer av första tjänstepensionsdirektivet. Det är denna mindre grupp av pensionsstiftelser som omfattas av alla förslag till ändringar i tryggandelagen i lagrådsremissen. De mindre pensionsstiftelser som tryggar pensionsutfästelser till 16–99 personer omfattas enligt förslagen av vissa bestämmelser om investeringar och företagsstyrning. Samtliga pensionsstiftelser omfattas av bestämmelserna om förvaring av tillgångar och grundläggande bestämmelser om uppdragsavtal samt av förslaget till ändring i offentlighets- och sekretesslagen.

Några remissinstanser har invändningar mot konsekvensanalysen i den remitterade promemorian. *Näringslivets regelnämnd (NNR)* och *Företagarna* anser att det inte finns tillräckliga beskrivningar av fördelarna med lagförslagen. De efterlyser också en analys av konsekvenserna av att ett stort antal arbetsgivare skulle ändra tryggandeform för sina pensionsåtaganden. *TCO* anser att konsekvensanalysen av lagförslagen är otillräcklig och efterfrågar särskilt en analys av hur lagförslagen kan komma att påverka de kollektivavtalade pensionsplanerna. *Regelrådet* anser att konsekvensutredningen uppfyller kraven i förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning men att redovisningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållanden för berörda företag är bristfällig.

I de följande avsnitten redovisas de konsekvenser av förslagen som regeringen bedömer som mest centrala. När det gäller remissinstansernas synpunkter om att lagförslagets fördelar inte beskrivs tillräckligt, vill regeringen särskilt peka på att de föreslagna lagändringarna är obligatoriska för Sverige att göra eftersom de följer av ett EU-direktiv. Vidare kan de föreslagna ändringarna förväntas medföra förbättringar när det gäller informationsgivningen till dem som omfattas av pensionsutfästelser som tryggas i en pensionsstiftelse, så att dessa får en bättre kunskap om sin pension och utökade möjligheter att tillvarata sina intressen, vilket

närmare beskrivs i avsnitt 15.7. Därutöver bedöms de föreslagna bestämmelserna bidra till ökad finansiell stabilitet och minska risken för att tillgångarna i pensionsstiftelserna är otillräckliga för att infria pensionsutfästelserna, vilket närmare beskrivs i avsnitt 15.10.

15.2 Konsekvenser för konkurrensförhållandena och för mindre pensionsstiftelser

Proportionalitetsprincipen innebär att det inte ställs lika hårda krav på företagsstyrningssystemen för mindre pensionsstiftelser med enkel verksamhet. Därmed minskas kostnaderna för företagsstyrningssystemet för mindre pensionsstiftelser. Regeringens bedömning är därför att de föreslagna bestämmelserna om företagsstyrningssystem inte innebär några oproportionerliga kostnader för de mindre pensionsstiftelserna. Förslagen till nya placeringsregler bedöms inte innebära annat än begränsade extra kostnader för små pensionsstiftelser. Detsamma gäller de föreslagna bestämmelserna om information till arbetstagare och arbetstagares efterlevande.

Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet omfattar alla typer av tjänstepensionsinstitut. Därmed omfattas även andra aktörer på tjänstepensionsområdet i motsvarande mån som pensionsstiftelserna. Förslagen bedöms därför inte leda till några negativa konsekvenser för konkurrensförhållandena för pensionsstiftelsernas del. Av denna anledning saknas också skäl att vidare analysera konsekvenserna av att arbetsgivare ändrar tryggsform eller på konkurrensförhållandena i övrigt, vilket några remissinstanser framför önskemål om.

15.3 Konsekvenser för arbetsgivarna

Företagsstyrning

De föreslagna bestämmelserna om företagsstyrningssystem kommer att innebära ökade administrativa kostnader för att driva pensionsstiftelser. Kostnadsökningarna kan antas vara måttliga, särskilt för pensionsstiftelser som redan har processer och funktioner för företagsstyrning. De administrativa kostnaderna ska i första hand betalas av pensionsstiftelserna. Därmed drabbas inte en arbetsgivare direkt av kostnaderna förutsatt att pensionsstiftelsen har en tillräcklig avkastning. Regeringen bedömer inte att pensionsstiftelsernas avkastning kommer att påverkas nämnvärt av de nya bestämmelserna. De belopp som det är fråga om får anses vara marginella i förhållande till värdet av pensionsavsättningarna.

Informationsgivning

Svenska Akademikers Centralorganisation SACO och *Förhandlings- och samverkansrådet PTK* anför att de föreslagna bestämmelserna om information till dem som omfattas av pensionsutfästelser som tryggas i en pensionsstiftelse leder till betydande kostnader för de arbetsgivare som valt att trygga utfästelserna i en pensionsstiftelse i jämförelse med de

arbetsgivare som valt andra lösningar. De framhåller särskilt att förslaget inte har tagit hänsyn till den information som ges via valcentraler. Även TCO påpekar att förslaget innebär ett utökat informationsansvar för de arbetsgivare som väljer att trygga pensionsåtagandet i en pensionsstiftelse i jämförelse med vad som gäller för de arbetsgivare som väljer att försäkra motsvarande kollektivavtalade pensionsåtaganden.

Förslagen innebär att arbetsgivarna, utöver de nu gällande kraven, ska lämna information om villkoren för pensionerna och deras värdeutveckling, årliga individuella pensionsbesked och information om betalningsalternativ inför pensioneringen. Detta är uppgifter som arbetsgivare som själva står för pensionsutfästelserna redan ska ha. Därmed tillkommer endast arbete med att sammanställa och tillhandahålla informationen. Mest arbetskrävande får det anses vara att sammanställa årliga pensionsbesked. Arbetsgivare med ett stort antal anställda får antas automatisera framställningen av de årliga pensionsbeskeden. Endast mindre arbetsgivare torde behöva framställa dem manuellt. Vidare finns inget hinder mot att delegera uppgiften att lämna information. Arbetsgivare borde också kunna uppfylla sin informationsskyldighet genom att ansluta sig till webbaserade pensionsportaler. Antalet arbetsgivare som tryggar pensionsutfästelser är också större än antalet pensionsstiftelser, eftersom det finns ett antal gemensamma pensionsstiftelser. Därmed är det svårt att uppskatta en genomsnittlig tidsåtgång för att framställa de årliga pensionsbeskeden. Som PTK pekat på i sitt yttrande pågår också teknikutveckling på pensionsområdet. Denna kommer sannolikt kunna göra informationsgivningen mer kostnadseffektiv.

Som utgångspunkt uppskattas tidsåtgången till en halv veckas arbetstid per pensionsstiftelse, i enlighet med promemorians beräkningar. Med utgångspunkt i en timkostnad på 400 kronor skulle den totala kostnaden därmed bli omkring 600 000 kronor. Kostnaden per pensionsstiftelse blir då omkring 8 000 kronor, vilket naturligtvis kommer att variera med antalet personer som omfattas av pensionsutfästelser som tryggas i en pensionsstiftelse.

Konsekvenser för mindre arbetsgivare

Den antagna genomsnittliga kostnaden för att framställa årliga pensionsbesked beräknas till 8 000 kronor per pensionsstiftelse. För en mindre arbetsgivare blir kostnaden rimligtvis lägre. Därmed kan kostnaden för att framställa årliga pensionsbesked inte betraktas som orimligt betungande ens för en mindre arbetsgivare.

15.4 Konsekvenser för tjänstepensionsmarknaden

Placeringsregler

De ändringar som föreslås i placeringsreglerna är mycket begränsade. Några nämnvärda konsekvenser för tjänstepensionsmarknaden uppkommer därför inte till följd av ändringarna.

Företagsstyrning

Förslagen i lagrådsremissen innebär att pensionsstiftelserna kommer att omfattas av liknande bestämmelser om företagsstyrning som försäkringsföretagen. Det innebär att alla aktörer på tjänstepensionsmarknaden, som har hemvist i Sverige, drivs enligt bestämmelser som ställer krav på en viss grad av kontroll, ansvarighet och transparens. Det får anses bidra till stabiliteten på tjänstepensionsmarknaden, vilket gynnar såväl de företag som förvaltar pensionsmedlen som arbetsgivarna och dem som omfattas av pensionsutfästelserna, arbetstagarna eller deras efterlevande.

Informationsgivning

Förslagen i lagrådsremissen innebär att de som omfattas av pensionsutfästelser som tryggas i en pensionsstiftelse får samma grundläggande rätt till information som dem vars pension tryggas genom försäkring. Därmed blir det enklare att jämföra pensionsförmåner som förvaltas i olika tryggtandeformer. Det kan leda till mer rationella beslut om val av tryggtandeformer.

15.5 Konsekvenser för kapitalmarknaden

Placeringsregler

De ändringar som föreslås i placeringsreglerna för pensionsstiftelser får mycket begränsade. Därför är det regeringens bedömning att de ändringarna inte leder till nämnvärda konsekvenser för kapitalmarknaden.

Företagsstyrning

De föreslagna bestämmelserna om företagsstyrning kan förväntas bidra till välunderbyggda och långsiktiga investeringsbeslut i pensionsstiftelserna. Detta kan i sin tur bidra till en ökad stabilitet på de finansiella marknaderna. Avsaknaden av kapitalkrav i pensionsstiftelser innebär också att de har ett mindre behov av att göra kortsiktiga förändringar i sina investeringsportföljer vid tillfälliga marknadsstörningar. Effekten på de finansiella marknaderna bedöms dock som marginell, utifrån pensionsstiftelsernas begränsade andel av den totala tjänstepensionsmarknaden.

Informationsgivning

De föreslagna utökade informationsbestämmelserna kan antas ha en begränsad inverkan på de finansiella marknaderna. Över tiden kan informationen om pensionernas värdeutveckling och de individuella pensionsbeskeden leda till en ökad efterfrågan på tillgångar med hög avkastning. Sådana effekter blir dock utspridda över tiden och förväntas inte leda till störningar på de finansiella marknaderna.

15.6 Konsekvenser för arbetstagarna och deras efterlevande

Placeringsregler

De begränsade ändringar som föreslås i placeringsreglerna bedöms inte leda till nämnvärda konsekvenser för arbetstagarna eller deras efterlevande, dvs. för dem som omfattas av pensionsutfästelser som tryggs av en pensionsstiftelse.

Företagsstyrning

De föreslagna bestämmelserna om företagsstyrning bedöms stärka kvaliteten i pensionsstiftelsernas beslutsfattande och kontroll över förvaltningen. Därigenom ökar förutsättningarna för välgrundade och långsiktiga placeringsbeslut som leder till en tillräcklig avkastning och säkerhet i den säkerhet som tillgångarna i en pensionsstiftelse utgör. De ökade administrativa kostnaderna får anses vara små i förhållande till värdet av pensionsutfästelserna.

Informationsgivning

Förslaget om utökade informationsbestämmelser innebär att arbetstagarna får en ökad kunskap om sina pensioner. TCO anser att eftersom tryggandeformen saknar påverkan på den förmånsbestämda pensionsnivån och arbetstagarna och deras efterlevande inte heller har något inflytande över vilken tryggandeform en arbetsgivare väljer för sina pensionsutfästelser så saknar de behov av ytterligare information när det gäller de kollektivavtalade pensionsplanerna.

Som nämnts ovan syftar lagförslagen ytterst till att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet i svensk rätt. Som framgår i avsnitt 11 är regeringens bedömning att andra tjänstepensionsdirektivet inte lämnar något utrymme för att avstå från att genomföra de bestämmelser som nu föreslås när det gäller informationsgivning. Även om arbetstagarna inte har något inflytande över arbetsgivarens val av tryggandeform har de ändå nytta av möjligheten att jämföra värdet av sina pensioner med andra tryggandeformer. Arbetstagarna kan även, genom sina arbetstagarrepresentanter i styrelsen, utöva ett inflytande över förvaltningen i pensionsstiftelserna. Därmed stärks deras ställning och möjligheter att tillvarata sina intressen när det gäller tjänstepensionen.

15.7 Konsekvenser för pensionsstiftelserna

Placeringsregler

Förslagen i denna lagrådsremiss innebär i allt västenligt att dagens placeringsregler för pensionsstiftelser behålls. Den enda ändring som föreslås är att det ska tydliggöras i lag att en pensionsstiftelse får beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer (hållbarhetsfaktorer) i sina placeringsbeslut. För de pensionsstiftelser som tryggar

pensionsutfästelser till minst 100 arbetstagare eller arbetstagares efterlevande, dvs. de stiftelser som i dag omfattas av tryggandelagens placeringsregler, torde därför inga nämnvärda konsekvenser uppstå.

Förslagen innebär att även pensionsstiftelser som tryggar pensionsutfästelser till fler än 15 men färre än 100 personer ska omfattas av tryggandelagens placeringsregler. För de stiftelserna innebär förslagen därmed att regelbördan ökar något, vilket kan innebära ökade kostnader i verksamheten. Sådana kostnader förutses dock, om de uppkommer, vara begränsade. Vidare kan säkerheten i placeringarna och därmed tryggheten för de framtida pensionärerna öka genom att stiftelsen i sin placeringsverksamhet måste följa bestämmelser om aktsamhet, riskspridning, begränsningar av möjligheterna att placera i derivat m.m.

Företagsstyrning

Det förekommer redan att pensionsstiftelser som omfattas av första tjänstepensionsdirektivet har vissa företagsstyrningsfunktioner, som t.ex. internrevision, riskkontroll eller regelefterlevnadsfunktioner. De föreslagna nya bestämmelserna innebär att befintliga företagsstyrningssystem harmoniseras eftersom alla berörda pensionsstiftelser kommer att följa gemensamma grundkrav. De föreslagna bestämmelserna kommer förmodligen innebära att de pensionsstiftelser som omfattas i någon mån måste vidta åtgärder för att uppfylla kraven. De åtgärder som behöver vidtas är att inrätta processer och rutiner inom företagssystemet, upprätta styrdokument och utse personer som utför arbetet inom riskhanteringsfunktionen och internrevisionsfunktionen.

Proportionalitetsprincipen innebär dock att företagsstyrningssystemet inte behöver vara mer omfattande än vad som motiveras av stiftelsens verksamhet. Regeringens bedömning är att de flesta mindre pensionsstiftelser kan uppfylla kraven utan att anställa personer eller anlita externa konsulter. Mycket stora pensionsstiftelser kan eventuellt behöva anställa personer eller anlita extern expertis.

Tids- och resursåtgången består dels av det inledande arbetet att upprätta företagsstyrningssystemet, dels av de löpande uppgifterna inom ramen för företagsstyrningssystemet, samt periodisk översyn av detsamma. I genomsnitt kan tidsåtgången uppskattas till motsvarande två veckors heltidsarbete för att upprätta företagsstyrningssystemet och två timmars arbete per vecka för att utföra de löpande uppgifterna. Översyn av styrdokumentet bedöms ta en arbetsvecka vart tredje år i genomsnitt.

Förslagen om utläggning av verksamhet innebär att pensionsstiftelser behöver upprätta uppdragsavtal i den mån sådana saknas eller är ofullständiga. Tidsåtgången kan uppskattas till en arbetsdag per stiftelse.

Med utgångspunkt i de 75 befintliga pensionsstiftelserna som omfattas fullt ut av tjänstepensionsdirektivet, beräknades i promemorian den totala tidsåtgången för alla pensionsstiftelser under första året till omkring 14 400 timmar. Följande år skulle den totala tidsåtgången bli omkring 7 800 timmar, utom vart tredje år då arbetsåtgången skulle uppgå till omkring 10 800 timmar. Med en genomsnittlig timkostnad på 400 kronor, skulle den totala kostnaden bli omkring 5,8 miljoner kronor första året, omkring 3,1 miljoner kronor följande år, utom vart tredje år då kostnaden

blir 4,3 miljoner kronor. Den genomsnittliga kostnaden per pensionsstiftelse skulle bli omkring 77 000 kronor första året, omkring 42 000 kronor följande år, utom vart tredje år då kostnaden blir omkring 58 000 kronor. Genomsnittsberäkningen innebär att kostnaden torde vara lägre för en mindre stiftelse och högre för en större stiftelse.

NNR, Sveriges advokatsamfund, Svenska Pensionsstiftelsers Förening (SPFA) och Internrevisorerna (IIA Sweden) anser att den uppskattade timkostnaden om 400 kronor är alltför låg, särskilt eftersom många pensionsstiftelser kommer behöva anlita experthjälp. Advokatsamfundet och SPFA bedömer att en rimlig timkostnad kan uppskattas till 2 500 kronor i timmen. De anser även att det uppskattade antalet timmar framstår som lågt. IIA Sweden efterfrågar även att det i förslaget ska förtydligas att den uträknade genomsnittliga kostnaden är tänkt att ge vägledning för beräkningen av kostnaden för direktivets implementering som helhet och inte är avsedd att vara vägledande för den enskilda verksamhetens resursplanering.

Den angivna timkostnaden om 400 kronor är en uppskattning av arbetsgivares genomsnittliga kostnad för arbetskraft. På motsvarande sätt är den angivna totala tidsåtgången avsedd att avspegla tidsåtgången för samtliga pensionsstiftelser. För de enskilda pensionsstiftelserna kommer tidsåtgången för anpassning till de nya bestämmelserna sannolikt att variera. För vissa pensionsstiftelser kan timkostnaden komma att överstiga den genomsnittliga timkostnaden, det gäller i synnerhet de pensionsstiftelser som anser det nödvändigt att anställa personal eller anlita extern hjälp. Det kan inte uteslutas att den totala kostnaden för pensionsstiftelserna kommer att bli något högre än den beräkning som gjordes i promemorian. De utökade kraven på de berörda pensionsstiftelsernas företagsstyrningssystem bedöms ändå sammantaget inte bli alltför betungande och kostsamma för pensionsstiftelserna, särskilt inte sett över tiden. Andra tjänstepensionsdirektivet lämnar inte heller något utrymme för att undanta pensionsstiftelser som tryggar utfästelser för fler än 15 personer från kraven i fråga om placeringsregler och företagsstyrning i artiklarna 19.1, 21.1 och 21.2.

Informationsgivning

I lagrådsremissen föreslås inga utökade krav på pensionsstiftelser att lämna information till dem som omfattas av pensionsutfästelser som tryggas i en pensionsstiftelse. Kraven på att en pensionsstiftelse på begäran ska tillhandahålla sin årsredovisning och placeringsriktlinjerna föreslås regleras i lag i stället för i föreskrifter på lägre nivå. Ändringen kan å ena sidan innebära att fler begär att få informationen. Å andra sidan kan en pensionsstiftelse tillhandahålla informationen på en webbplats, vilket innebär att arbetsbördan inte ökar om fler personer vill få tillgång till den. Förslagen torde därför inte innebära några kostnadsökningar för pensionsstiftelserna.

15.8 Konsekvenser för myndigheterna

Konsekvenser för Finansinspektionen

Förslagen innebär att de mindre pensionsstiftelser som omfattas av de grundläggande investerings- och företagsstyrningsreglerna i andra tjänstepensionsdirektivet kommer att omfattas av Finansinspektionens tillsyn. Förslagen innebär dessutom att samtliga pensionsstiftelser kommer att ingå i tillsynen när det gäller bestämmelserna om förvaring av tillgångar, vilket innebär att antalet pensionsstiftelser som kommer stå under Finansinspektionens tillsyn ökar avsevärt. De föreslagna bestämmelserna om företagsstyrning har stora likheter med motsvarande bestämmelser som redan gäller för försäkringsföretag. Det innebär att Finansinspektionen kan bedriva tillsyn på ett likartat sätt för alla företag som förvaltar pensionsmedel. Som *Finansinspektionen* påpekat innebär dock de olika tjänstepensionsinstitutens särart att tillsynen över dem skiljer sig åt i vissa avseenden.

På grund av förslagets utformning, med krav på skriftliga styrdokument, kan Finansinspektionen huvudsakligen bedriva löpande tillsyn på distans. Det innebär att pensionsstiftelser skriftligen får redogöra för utformningen av sina företagsstyrningssystem med stöd av riktlinjer, protokoll och liknande. Endast i särskilda fall kan Finansinspektionen behöva genomföra undersökningar på plats hos en pensionsstiftelse.

Förslagen innebär även bemyndiganden att utfärda myndighetsföreskrifter, vars efterlevnad ingår i Finansinspektionens tillsyn, samt att ta emot anmälningar avseende ingångna uppdragsavtal för utlagd verksamhet.

Någon ändring av bestämmelserna om informationsskyldighet för pensionsstiftelserna föreslås inte. Däremot innebär förslagen att arbetsgivarna får en utökad skyldighet att lämna information till dem som omfattas av pensionsåtaganden som tryggas i pensionsstiftelsen men står inte under tillsyn. De föreslagna bestämmelserna innebär inte någon ökning av myndigheternas arbetsbelastning.

Regeringens bedömning är att Finansinspektionens arbetsbörda sannolikt kommer att öka till följd av förslagen. Eventuella merkostnader för Finansinspektionen kan dock hanteras inom för myndigheten befintliga ekonomiska ramar.

Konsekvenser för länsstyrelserna

För länsstyrelsernas del innebär lagen inga förändringar av den tillsyn som de utövar i dag. Därmed innebär den föreslagna regleringen inte någon ökad arbetsbörda för länsstyrelserna.

Årliga avgifter

De årliga avgifterna regleras i tryggandelagen, 20 § tredje stycket stiftelseförordningen (1995:1280) och 13 § förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet. I skrivande stund uppgår en pensionsstiftelses årliga avgift till den behöriga länsstyrelsen till 600 kronor. *Länsstyrelsen i Stockholm* uppger i sitt remissyttrande att kostnaden för den tillsyn som tillsynsmyndigheten utövar i dag överstiger de avgifter som betalas in av pensionsstiftelserna.

Med hänsyn till att de nu aktuella lagförslagen inte bedöms påverka länsstyrelsernas arbetsbörda bedömer regeringen att det inte finns skäl att inom ramen för detta ärende behandla frågan om avgiftens storlek. Pensionsstiftelser som tryggar utfästelser för minst 100 personer, eller som valt att frivilligt tillämpa tjänstepensionsregelverket, betalar en årlig tillsynsavgift till Finansinspektionen på 15 000 kronor.

15.9 Konsekvenser för domstolarna

Förslagen i lagrådsremissen innebär att pensionsstiftelserna kommer att omfattas av fler bestämmelser än tidigare. Det kan i sin tur innebära att tillsynsmyndigheterna fattar fler beslut som rör enskilda pensionsstiftelser. Sådana beslut kan överklagas, vilket kan leda till fler mål i de allmänna förvaltningsdomstolarna. Tillsyn över efterlevnaden av kvalitativa bestämmelser kan i första hand antas bedrivas genom en dialog mellan tillsynsmyndigheterna och de enskilda pensionsstiftelserna. I många fall kan uppkomna frågor lösas utan att det blir nödvändigt att vidta myndighetsåtgärder. Förslagen kan inte antas leda till en anhopning av nya mål som avser pensionsstiftelser i domstolarna. Eventuella överklaganden kan i stället antas vara utspridda över tiden. Därmed bedömer regeringen att mål i förvaltningsdomstol föranledda av ett ökat antal överklagade beslut kan hanteras inom förvaltningsdomstolarnas befintliga ramar.

15.10 Samhällsekonomiska konsekvenser

Den beräkningsbara totala kostnaden med anledning av förslagen i lagrådsremissen uppgår till omkring 6,4 miljoner kronor första året, därefter 3,7 miljoner kronor årligen, utom vart tredje år då kostnaden uppgår till 4,9 miljoner kronor. Denna kostnad får anses vara liten i förhållande till storleken på pensionsavsättningarna och den förstärkning av konsumentskyddet som uppnås genom regleringen.

Förslagen i lagrådsremissen kan medföra ett ökat behov av tillsynsåtgärder, i första hand från Finansinspektionens sida. Tillsynen finansieras emellertid genom årliga tillsynsavgifter som betalas av pensionsstiftelserna, se avsnitt 15.8 ovan. I den mån myndigheternas tillsyn kräver större resurser kan de årliga tillsynsavgifterna höjas i motsvarande mån. Storleken på de årliga tillsynsavgifterna är framförallt en fråga för regeringen och de berörda myndigheterna. Avgiftsfinansieringen av tillsynen innebär att förslagets effekt på de statsfinanserna blir saldo-neutral men en ökad tillsyn innebär att det statliga åtagandet ökar.

De föreslagna nya reglerna kan inte antas leda till några störningar på de finansiella marknaderna. Över tiden kan efterfrågan på vissa tillgångar såsom aktier, obligationer och fastigheter öka något. Eftersom pensionsstiftelserna utgör en liten andel av den totala tjänstepensionsmarknaden, torde denna efterfrågan inte vara prisdrivande i någon märkbar omfattning.

De föreslagna bestämmelserna om företagsstyrning kan antas leda till att pensionsstiftelserna fattar välunderbyggda och långsiktiga investeringsbeslut. Detta kan i sin tur bidra till ökad finansiell stabilitet och minska

riskerna för att tillgångarna i pensionsstiftelserna är otillräckliga för att infria pensionsutfästelserna till dem som omfattas av tryggheten i pensionsstiftelserna.

Sammantaget kan föreslagen antas leda till ett stärkt konsumentskydd och i viss mån en ökad finansiell stabilitet. Därmed kan förslagen antas ha positiva samhällsekonomiska konsekvenser.

16 Författningskommentar

16.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggheten av pensionsutfästelse m.m.

4 a §

I paragrafen, som är ny, definieras reglerad marknad, MTF-plattform och OTF-plattform. Paragrafen genomför artikel 6.14–6.16 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Begreppen reglerad marknad, MTF-plattform och OTF-plattform har samma betydelse som i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Med reglerad marknad avses därmed, något förenklat, ett multilateralt system inom EES som möjliggör handel med finansiella instrument, t.ex. aktier, i enlighet med särskilda regler. Med MTF-plattform avses ett multilateralt system inom EES som sammanför flera tredjeparters köp- och säljintressen i finansiella instrument – inom systemet och i enlighet med icke skönsmässiga regler – så att det leder till ett kontrakt. Med OTF-plattform avses ett multilateralt system inom EES som inte är en reglerad marknad eller en MTF-plattform, och inom vilket flera tredjeparters köp- och säljintressen i obligationer, strukturerade finansiella produkter, utsläppsrätter eller derivat kan interagera inom systemet så att det leder till ett kontrakt.

Begreppen reglerad marknad, MTF-plattform och OTF-plattform har betydelse för bestämmelserna om placeringar i 10 b § andra stycket. Begreppet reglerad marknad används även i 10 e, 10 i och 10 j §§.

9 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka bestämmelser som är tillämpliga på olika pensionsstiftelser. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

I *första stycket* anges att vissa bestämmelser i lagen endast ska gälla för pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till minst 16 personer för vilka avsättningar har gjorts till stiftelsen. Det gäller bestämmelserna om aktsamma placeringar (10 a § andra stycket och 10 b–10 d §§) och de allmänna bestämmelserna om företagsstyrning (16 b §). Med personer avses arbetstagare eller arbetstagares efterlevande enligt 9 § första stycket.

Andra stycket motsvarar det hittillsvarande första stycket och innehåller de bestämmelser som, utöver de bestämmelser som anges i första stycket, ska tillämpas av pensionsstiftelser som tryggar utfästelser för minst 100 personer för vilka avsättningar har gjorts till stiftelsen. Det gäller bestämmelserna om vissa skyldigheter för institutionella investerare

(10 e–10 k §§), bestämmelserna om information (10 l och 10 n §§), bestämmelserna om upplåningsbegränsning och förbud mot ställande av säkerhet för tredje man (11 § fjärde och femte styckena), bestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet (15 a–15 d §§) och de särskilda bestämmelserna om företagsstyrning och uppdragsavtal (16 a, 16 c–16 j och 16 l §§).

Tredje stycket motsvarar det hittillsvarande andra stycket och innebär att en pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till färre än 16 personer eller färre än 100 personer för vilka avsättningar har gjorts till stiftelsen kan besluta att tillämpa bestämmelserna som anges i första och andra styckena. Det är endast möjligt att välja att tillämpa både bestämmelserna i första och andra stycket. En pensionsstiftelse som har beslutat att tillämpa de aktuella bestämmelserna ska genast göra en anmälan till tillsynsmyndigheten i enlighet med 31 § fjärde stycket andra meningen.

10 a §

Paragrafen innehåller grundläggande bestämmelser om placering och förvaring av en pensionsstiftelsers tillgångar. Ändringarna genomför artiklarna 19.1, 33.8, 34.5 a–c och 35.3 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitten 5.2, 9.3 och 9.5.

I *första stycket* införs grundläggande krav på förvaring av pensionsstiftelsers tillgångar. Tillgångarna ska förvaras på ett sådant sätt att de alltid är identifierbara och åtkomliga för stiftelsen. Kravet på att en tillgång ska vara identifierbar kan uppfyllas genom att pensionsstiftelsen för en förteckning över sina tillgångar på det sätt som anges i artikel 34.5 b i andra tjänstepensionsdirektivet, eller genom att tillgångarna förs in i ett oberoende konto- eller registersystem i pensionsstiftelsens namn.

I *andra stycket* ändras hänvisningarna med anledning av de ändringar som görs i paragrafen och de nya paragrafer som införs.

10 b §

Paragrafen, som är ny, innehåller grundläggande bestämmelser om aktsamhet vid placeringar samt en bestämmelse om att en pensionsstiftelse vid placeringsbeslut får ta hänsyn till hållbarhetsfaktorer. Paragrafen genomför artikel 19.1 första stycket a–d och f i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitten 5.2 och 9.3.

I *första stycket* uttrycks det grundläggande kravet på aktsamhet vid placeringar för pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till minst 16 arbetstagare eller deras efterlevande och pensionsstiftelser som har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten i enlighet med 31 § fjärde stycket andra meningen. Bestämmelsen motsvarar hittillsvarande 10 a § tredje stycket första och andra meningarna.

I *andra stycket* anges att pensionsstiftelsens tillgångar till övervägande del ska placeras på reglerade marknader. Med reglerad marknad avses enligt 4 a § detsamma som i definitionen i 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (se författningskommentaren till 4 a §). I andra stycket anges även att placeringar i finansiella instrument och andra tillgångar som inte är föremål för handel på en reglerad marknad, en MTF-

plattform eller en OTF-plattform ska hållas på aktsamma nivåer. Med reglerad marknad, MTF-plattform och OTF-plattform avses det som i artikel 19.1 första stycket d i andra tjänstepensionsdirektivet benämns reglerade finansmarknader. Med MTF-plattform och OTF-plattform avses enligt 4 a § detsamma som i definitionerna i 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden (se författningskommentaren till 4 a §).

I *tredje stycket* anges att pensionsstiftelsen får beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer (hållbarhetsfaktorer) i sina placeringsbeslut. Det är alltså tillåtet att, inom ramen för aktsamhetsprincipen, ta hänsyn till hållbarhetsfaktorer utöver de rent ekonomiska faktorerna vid placeringsbeslut. Det faktum att bestämmelsen endast gäller pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till minst 16 arbetstagare eller deras efterlevande och pensionsstiftelser som har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten i enlighet med 31 § fjärde stycket andra meningen innebär inte att andra pensionsstiftelser är förhindrade att ta hänsyn till hållbarhetsfaktorer.

10 c §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om en pensionsstiftelsers placeringar i uppdragsgivande företag, dvs. i det företag som är arbetsgivare och som tryggar tjänstepensioner genom överföringar till pensionsstiftelsen. Paragrafen genomför artikel 19.1 första stycket g i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitten 5.2 och 9.3.

Första stycket motsvarar hittillsvarande 10 a § tredje stycket tredje meningen. Hänvisningen till 9 a § innebär att bestämmelsen gäller för pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till minst 16 arbetstagare eller deras efterlevande, till skillnad från hittillsvarande lydelse, som endast gäller för pensionsstiftelser som tryggar pensionsutfästelser till minst 100 sådana personer. Hänvisningen innebär också att bestämmelsen gäller för pensionsstiftelser som har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten i enlighet med 31 § fjärde stycket andra meningen.

I *andra stycket* finns en definition av uttrycket grupp av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning som motsvarar definitionen i hittillsvarande 10 a § tredje stycket 2.

I *tredje stycket* anges att begränsningen för placeringar i uppdragsgivande företag inte gäller sådana tillgångar som svenska staten eller en utländsk stat svarar för. Bestämmelsen motsvarar hittillsvarande 10 a § fjärde stycket.

10 d §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om en pensionsstiftelsers användning av optioner och terminskontrakt och andra liknande finansiella instrument i sin placeringsverksamhet. Paragrafen genomför artikel 19.1 första stycket e i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

Paragrafen motsvarar hittillsvarande 10 a § femte stycket. Hänvisningen till 9 a § innebär att bestämmelsen gäller för pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till minst 16 arbetstagare eller deras efterlevande,

till skillnad från hittillsvarande lydelse, som endast gäller för pensionsstiftelser som tryggar pensionsutfästelser till minst 100 sådana personer. Hänvisningen innebär också att bestämmelsen gäller för pensionsstiftelser som har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten i enlighet med 31 § fjärde stycket andra meningen.

10 e §

Paragrafen behandlar skyldigheten för en pensionsstiftelse att anta principer för sitt aktieägarengagemang. Bestämmelserna gäller för pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer och för pensionsstiftelser som har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten i enlighet med 31 § fjärde stycket andra meningen. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Ändringarna i *första stycket* är följdändringar med anledning av ändringarna i 9 a § och av att det inför en definition av begreppet reglerad marknad i 4 a §. Att ordet bolagsstyrning används i *andra stycket 1* i stället för företagsstyrning beror på att paragrafens tillämpningsområde är begränsat till bolag.

10 i §

Paragrafen behandlar skyldigheten för en pensionsstiftelse att redogöra för inslag i sin aktieinvesteringsstrategi. Bestämmelserna gäller för pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer och för pensionsstiftelser som har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten i enlighet med 31 § fjärde stycket andra meningen. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Ändringarna är följdändringar med anledning av ändringarna i 9 a § och av att det införs en definition av begreppet reglerad marknad i 4 a §.

10 j §

Paragrafen behandlar skyldigheten för en pensionsstiftelse att redogöra för inslag i sina överenskommelser med kapitalförvaltare. Bestämmelserna gäller för pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer och för pensionsstiftelser som har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten i enlighet med 31 § fjärde stycket andra meningen. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Ändringarna i *första stycket* är följdändringar med anledning av ändringarna i 9 a § och av att det införs en definition av begreppet reglerad marknad i 4 a §.

10 l §

Paragrafen, som har fått en ny beteckning, innehåller bestämmelser om vilken information som en pensionsstiftelse ska lämna till personer som den tryggar utfästelser om pension till. Bestämmelsen genomför artiklarna 37.1 a, 37.1 c, 44 a och 44 b. Bestämmelsen genomför även delvis artikel 36.2. Övervägandena finns i avsnitten 11.1, 11.2, 11.6 och 11.7.

I *första stycket*, som delvis överensstämmer med vad som hitintills gällt enligt 10 d § första stycket, anges att en pensionsstiftelse som tryggar

utfästelser om pension till minst 100 arbetstagare eller deras efterlevande ska lämna information om stiftelsen och dess verksamhet till de arbetstagare och arbetstagares efterlevande som har en pensionsförmån som tryggas av stiftelsen. Skyldigheten gäller även för en pensionsstiftelse som har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten i enlighet med 31 § fjärde stycket andra meningen. Att kravet endast gäller sådana stiftelser följer av hänvisningen till 9 a § andra och tredje styckena. Skyldigheten omfattar endast sådan information som de som omfattas av en förmån behöver. Även om pensionsstiftelsen är ytterst ansvarig för att informationen lämnas finns, som hitintills gällt, inget hinder mot att denna uppgift delegeras (se även prop. 2004/05:165 s. 153). I stycket görs redaktionella ändringar.

I *andra stycket*, som är nytt, anges att den person som en pensionsstiftelse tryggar en utfästelse om pension till, har rätt att få del av stiftelsens senaste årsredovisning och placeringsriktlinjerna. Denna skyldighet gäller dock endast om personen begär det.

Tredje stycket, som delvis motsvarar det hittillsvarande andra stycket i 10 d §, innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilken information som en pensionsstiftelse ska lämna och hur informationen ska lämnas. Bemyndigandet utökas till att även omfatta hur informationen ska lämnas. Genom bemyndigandet skapas utrymme för att genomföra andra tjänstepensionsdirektivets nya och i förhållande till första tjänstepensionsdirektivet mer detaljerade bestämmelser för informationslämnande i föreskrifter på lägre nivå än lag (artiklarna 36.2, 37.1 a och c). Detta gäller både vilken information som ska lämnas och hur detta ska ske.

10 m §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om vilken information som en arbetsgivare ska lämna till de personer som den tryggar utfästelser om pension till i en pensionsstiftelse och om pensionsbesked. Bestämmelsen genomför artiklarna 37.1 b, 37.1 e, 37.1 f, 37.1 i, 37.1 j, 37.3 första meningen, 37.4, 38.1–38.5, 39.1 a–39.1 h, 40.1 a, 40.1 b, 40.1 d, 42, 43.1 och 43.2. Bestämmelsen genomför även delvis artikel 36.2. Övervägandena finns i avsnitten 11.1, 11.3, 11.5 och 11.6.

I *första stycket*, som delvis motsvarar hittillsvarande 10 d § första stycket andra meningen, anges vilken information som en arbetsgivare ska lämna till arbetstagare och arbetstagares efterlevande som omfattas av en pensionsförmån som tryggas av en pensionsstiftelse. Ändringen innebär att en arbetsgivare, utöver att lämna information om de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna, också ska lämna information om villkoren för pensionerna och deras värdeutveckling samt utbetalningsalternativ inför pensioneringen. Skyldigheten avser bara den information som en arbetstagare och arbetstagares efterlevande behöver. Hänvisningarna till 9 a § andra och tredje styckena innebär att detta endast gäller för arbetsgivare som tryggar utfästelser i pensionsstiftelser med förmåner till minst 100 arbetstagare eller deras efterlevande och i pensionsstiftelser som har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten i enlighet med 31 § fjärde stycket andra meningen.

Enligt *andra stycket* ska arbetsgivaren årligen upprätta ett pensionsbesked för arbetstagare och deras efterlevande som omfattas av en pensionsförmån som tryggas av en stiftelse. Pensionsbeskedet ska innehålla uppgifter om de individuella förmånerna. I pensionsbeskedet ska även finnas en upplysning om var en arbetstagare och arbetstagares efterlevande kan vända sig för ytterligare information om pensionerna. På samma sätt som gäller enligt första stycket gäller skyldigheten bara den information som en arbetstagare och arbetstagares efterlevande behöver.

10 n §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om vilken information som ska lämnas till dem som erbjuds pensionsförmåner. Bestämmelsen genomför artikel 41.1 a–41.1 d, 41.3 a–41.3 d. Bestämmelsen genomför även delvis artikel 36.2. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.

Enligt paragrafen ska en pensionsstiftelse lämna samma information till den som erbjuds pensionsförmåner som till den som omfattas av en pensionsförmån. En arbetsgivare ska lämna information om villkoren för pensionerna och deras värdeutveckling samt överenskommelserna ligger till grund för pensionerna till de som erbjuds en pensionsförmån. Av hänvisningen till 9 a § andra och tredje styckena följer att skyldigheten att lämna information till dem som erbjuds pensionsförmåner endast gäller för en sådan pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer, för en pensionsstiftelse som har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten enligt 31 § fjärde stycket andra meningen och för arbetsgivare vars utfästelse om pension tryggas i sådana stiftelser.

11 §

I paragrafen regleras bl.a. vilka möjligheter en sådan pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer har att ta upp eller ta över penninglån. Bestämmelserna gäller även för de pensionsstiftelser som har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten i enlighet med 31 § fjärde stycket andra meningen. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Ändringarna i *fjärde och femte styckena* är följdändringar med anledning av ändringarna i 9 a §. Övriga ändringar i paragrafen är endast språkliga.

15 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om pensionsstiftelsers rätt att driva gränsöverskridande verksamhet. Ändringarna i paragrafen genomför artiklarna 5, 6.19, 11.1 och 11.2 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitten 5.2, 8.1 och 8.2.

Genom hänvisningen i *första stycket* till 9 a § andra och tredje styckena framgår att det endast är pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer och pensionsstiftelser som har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten om att de frivilligt valt att tillämpa paragrafen som får driva gränsöverskridande verksamhet. Den nya lydelsen medför ingen ändring i sak. I stycket förtydligas också att pensionsstiftelser får driva gränsöverskridande verksamhet endast om Finansinspektionen godkänner det. Inte heller denna ändring innebär någon ändring i sak.

I *andra stycket*, som är nytt, genomförs andra tjänstepensionsdirektivets definition av gränsöverskridande verksamhet (artikel 6.19). Definitionen i paragrafen är anpassad till den verksamhet som pensionsstiftelser bedriver, dvs. tryggnad av pensionsutfästelser. Definitionen innebär att det som är avgörande för om verksamheten är gränsöverskridande är om den arbetsgivare som gör inbetalningar till pensionsstiftelsen för berörda arbetstagare ska tillämpa en annan social- och arbetsmarknadslagstiftning i fråga om tjänstepensionerna än den som är tillämplig i Sverige. Det kan därmed i undantagsfall vara fråga om gränsöverskridande verksamhet även om både pensionsstiftelsen och arbetsgivaren har hemvist i Sverige. Normalt behöver uppgiften om vilken lagstiftning som ska tillämpas komma från arbetsgivaren. Att detta är avsikten framgår uttryckligen av andra tjänstepensionsdirektivet.

När det gäller vad som avses med social- och arbetsmarknadslagstiftning finns viss ledning i prop. 2004/05:165 s. 242 f.

15 b §

Paragrafen innehåller bestämmelser om pensionsstiftelsernas skyldighet att underrätta Finansinspektionen om gränsöverskridande verksamhet. Ändringarna i paragrafen genomför artikel 11.3 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

Bestämmelserna i paragrafen förenklas något i enlighet med hur skyldigheten att anmäla gränsöverskridande verksamhet uttrycks i andra tjänstepensionsdirektivet. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Enligt *punkt 1* ska underrättelsen innehålla uppgift om arbetsgivarens namn och hemvist. I likhet med det som hittills gällt är det den arbetsgivare som ska göra inbetalningar till pensionsstiftelsen som avses. Med hemvist avses i detta fall arbetsgivarens huvudsakliga förvaltningsort.

Förteckningen över vad en underrättelse ska innehålla utökas med en *punkt 2* om vilket lands social- och arbetsmarknadslagstiftning som reglerar förhållandet mellan arbetsgivaren och berörda arbetstagare. Med social- och arbetsmarknadslagstiftning avses detsamma som i definitionen av gränsöverskridande verksamhet i 15 a §, se författningskommentaren till den paragrafen. Det är alltså den lagstiftning som ska tillämpas i fråga om tjänstepensionerna som avses.

15 c §

Paragrafen behandlar Finansinspektionens hantering av en anmälan om gränsöverskridande verksamhet och tidsfrister för att inleda gränsöverskridande verksamhet. Ändringarna i paragrafen genomför artikel 11.4, 11.5, 11.8 och 11.9 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitten 8.3 och 8.4.

Andra stycket ändras på så sätt att ett meddelande om en underrättelse om gränsöverskridande verksamhet enligt första stycket ska lämnas om Finansinspektionen bedömer att förutsättningarna enligt punkterna 1–3 är uppfyllda. *Punkt 3* ändras på så sätt att det förtydligas att prövningen ska omfatta den som ska leda den planerade verksamheten och att även dennes erfarenhet ingår i bedömningen.

I *fjärde stycket* förtydligas att Finansinspektionens underrättelse avser innehålllet i de verksamhetsbestämmelser som inspektionen får information om. Enligt den andra meningen, som är ny, ska Finansinspektionen underrätta pensionsstiftelsen om ändringar i verksamhetsbestämmelserna om inspektionen får information om sådana ändringar. I tredje meningen ändras den angivna tidsfristen för när verksamheten får inledas till sex veckor.

Ändringen i *femte stycket* innebär att Finansinspektionen ska meddela beslut inom angiven tidsfrist oavsett vad som är anledningen till att myndigheten inte lämnar ett meddelande till den behöriga myndigheten i det land där verksamheten ska drivas. Med någon annan anledning avses t.ex. att inspektionen av formella skäl inte gör någon prövning i sak eller att inspektionen inte hinner fatta beslut inom angiven tidsfrist.

Övriga ändringar i paragrafen är endast språkliga.

16 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om krav på ledamöter och suppleanter i en pensionsstiftelses styrelse. Paragrafen genomför artikel 22.1 a i) i andra tjänstepensionsdirektivet.

Ändringarna i *första stycket* är följändringar med anledning av ändringarna i 9 a §.

16 b §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om företagsstyrningssystem i en pensionsstiftelse. I paragrafen genomförs artikel 21.1, 21.2 och 23.3 g i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.2.1.

I *första stycket* anges att en pensionsstiftelse ska ha ett företagsstyrningssystem som säkerställer en sund och ansvarfull styrning av verksamheten. Det innebär att pensionsstiftelsen ska ha en tillfredsställande och transparent organisationsstruktur med en tydlig ansvarsfördelning med lämplig grad av uppdelning av uppgifterna och ett effektivt system för att säkerställa att information förs vidare (artikel 21.1). Företagsstyrningssystemet ska beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer i samband med investeringstillgångar vid investeringsbeslut (artikel 21.1). Företagsstyrningssystemet bör regelbundet ses över internt. För dessa stiftelser gäller också att företagsstyrningen av ersättningar och deras övervakning ska vara tydlig, transparent och effektiv (artikel 23.3 g).

Genom hänvisning till 9 a § följer att kraven gäller för de pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till minst 16 arbetstagare eller arbetstagares efterlevande. För de pensionsstiftelser som tryggar utfästelser till minst 100 personer finns ytterligare krav på företagsstyrningssystemet i 16 c–16 j och 16 l §§. Detta gäller krav på riskhanteringssystem, internkontrollsystem, centrala funktioner, styrdokument, egen riskbedömning och uppdragsavtal.

I *andra stycket* anges att företagsstyrningssystemet ska stå i proportion till verksamhetens art, omfattning och komplexitet. Denna proportionalitetsregel liknar andra motsvarande bestämmelser som finns

på det finansmarknadsrättsliga området (se t.ex. 4 kap. 5 § FRL och 8 kap. 6 § lagen [2007:528] om värdepappersmarknaden). Proportionalitetsprincipen ska gälla för alla delar av företagsstyrningssystemet och påverkar därmed bl.a. de krav som ställs på en pensionsstiftelses riskhanteringssystem, internkontrollsystem, centrala funktioner, styrdokument, placeringsriktlinjer, egen riskbedömning och uppdragsavtal.

16 c §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om en pensionsstiftelses riskhanteringssystem och riskhanteringsfunktion. Paragrafen genomför artikel 25 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitten 10.3.1 och 10.3.2.

En pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 arbetstagare eller deras efterlevande eller som har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten i enlighet med 31 § fjärde stycket andra meningen ska enligt *första stycket* ha ett riskhanteringssystem och en riskhanteringsfunktion. Att kravet endast gäller sådana stiftelser följer av hänvisningen till 9 a § andra och tredje styckena. Riskhanteringssystemet och riskhanteringsfunktionen ingår i en pensionsstiftelses företagsstyrningssystem (se författningskommentaren till 16 b § första stycket). Därmed gäller att riskhanteringssystemet och riskhanteringsfunktionen ska stå i proportion till verksamhetens art, omfattning och komplexitet (se författningskommentaren till 16 b § andra stycket).

I *andra stycket* anges vad riskhanteringssystemet ska omfatta. Riskhanteringssystemet ska omfatta lämpliga processer och rutiner för att identifiera, hantera och rapportera de väsentliga riskerna i verksamheten. Systemet ska även omfatta de delar av stiftelsens verksamhet som omfattas av uppdragsavtal. Riskhanteringssystemet ska vara integrerat i pensionsstiftelsens organisations- och beslutsstruktur.

Tredje stycket innehåller bestämmelser om riskhanteringsfunktionen. Riskhanteringsfunktionen i en pensionsstiftelse ska på ett objektivt sätt bistå styrelsen i de uppgifter som utförs inom riskhanteringssystemet.

16 d §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om en pensionsstiftelses internkontrollsystem och internrevisionsfunktion. Paragrafen genomför artiklarna 21.4 och 26 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitten 10.4.1 och 10.4.2.

En pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 arbetstagare eller deras efterlevande eller som har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten i enlighet med 31 § fjärde stycket andra meningen ska enligt *första stycket* ha ett internkontrollsystem och en internrevisionsfunktion. Att kravet endast gäller sådana stiftelser följer av hänvisningarna till 9 a § andra och tredje styckena. Internkontrollsystemet och internrevisionsfunktionen ingår i en pensionsstiftelses företagsstyrningssystem (se författningskommentaren till 16 b § första stycket). Därmed gäller att internkontrollsystemet och internrevisionssystemet ska stå i proportion till verksamhetens art, omfattning och komplexitet (se författningskommentaren till 16 b § andra stycket).

I *andra stycket* anges vad internkontrollsystemet ska omfatta. En pensionsstiftelsens internkontrollsystem ska omfatta stiftelsens förvaltning, redovisning och ramar för internkontrollen. Systemet ska även omfatta de delar av stiftelsens verksamhet som omfattas av uppdragsavtal.

Tredje stycket innehåller bestämmelser om internrevisionsfunktionen. Internrevisionsfunktionen i en pensionsstiftelse ska på ett objektivt sätt utvärdera internkontrollsystemet. Internrevisionsfunktionen ska även utvärdera andra delar av företagsstyrningssystemet, vilken innefattar både riskhanteringssystemet och riskhanteringsfunktionen. Utvärderingen ska även gälla de delar av stiftelsens verksamhet som omfattas av uppdragsavtal.

I *fjärde stycket* anges att den som utför arbete inom internrevisionsfunktionen inte får utföra uppgifter i den verksamhet som utvärderas. Detta innebär till exempel att den som utför arbete i internrevisionsfunktionen inte får utföra arbete i riskhanteringsfunktionen.

16 e §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om personer som utför arbete i en pensionsstiftelsens riskhanteringsfunktion och internrevisionsfunktion. Paragrafen genomför artiklarna 22.1 a ii och iii, 22.1 b, 24.4 och 24.5 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.6.

Första stycket innehåller lämplighetskrav för dem som utför arbete inom riskhanteringsfunktionen och internrevisionsfunktionen. Begreppet utför arbete omfattar även dem som ansvarar för någon av funktionerna. De som ska utföra arbete inom dessa funktioner ska ha de insikter och den erfarenhet som krävs för att utföra funktionens uppgifter samt i övrigt vara lämpliga för uppgiften. Kraven på insikt och erfarenhet gäller endast i förhållande till de uppgifter som de faktiskt ska utföra i funktionen. På samma sätt som gäller för styrelseledamöter och suppleanter enligt 16 a § första stycket ska bedömningen av dem som ska utföra centrala funktioner göras individuellt och det ska inte tas hänsyn till vilka kunskaper som andra som utför arbete inom funktionen har. I 16 d § fjärde stycket finns ett ytterligare krav, nämligen att den som utför arbete inom internrevisionsfunktionen inte får utföra arbete i den verksamhet som ska utvärderas.

Enligt *andra stycket* gäller att de personer som utför arbete i riskhanteringsfunktionen och internrevisionsfunktionen regelbundet ska rapportera väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till pensionsstiftelsens styrelse.

Av *tredje stycket* följer att de som utför uppgifter inom riskhanteringsfunktionen och internrevisionsfunktionen i vissa fall ska underrätta Finansinspektionen om de upptäcker allvarligare missförhållanden inom sin funktion. En skyldighet att underrätta Finansinspektionen infaller först efter pensionsstiftelsens styrelse har informerats om missförhållandena och trots detta inte inom skälig tid har vidtagit lämpliga åtgärder. I bestämmelsen anges att underrättelseskyldighet föreligger om styrelsen inte vidtagit lämpliga åtgärder inom skälig tid efter att den informerats om det upptäckts att det finns en betydande risk att pensionsstiftelsen inte kommer att uppfylla ett väsentligt krav enligt lag och detta kan få väsentlig påverkan för de personer som stiftelsen tryggar utfästelser om pension till,

tredje stycket 1, eller om det inom funktionen har konstaterats att det förekommit en väsentlig överträdelse av lag eller andra bestämmelser som gäller för pensionsstiftelsens verksamhet, *tredje stycket 2*.

16 f §

Paragrafen, som får en ny beteckning, innehåller bestämmelser om placeringsriktlinjer. Paragrafen genomför delar av artikel 30 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.12.

En pensionsstiftelse ska, på samma sätt som hitintills gällt, upprätta och följa placeringsriktlinjer. I *första stycket* införs en ny bestämmelse om att en pensionsstiftelse också ska offentliggöra sina placeringsriktlinjer. Kravet i paragrafen på att upprätta, följa och offentliggöra placeringsriktlinjer gäller endast för pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till minst 100 arbetstagare eller arbetstagares efterlevande och pensionsstiftelser som har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten i enlighet med 31 § fjärde stycket andra meningen, vilket följer av hänvisningen till 9 a § andra och tredje styckena.

Bemyndigandena i *första* och *andra styckena* flyttas till en ny bestämmelse, se 16 i §.

Övriga ändringar i paragrafen är endast språkliga.

16 g §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om styrdokument (riktlinjer). Paragrafen genomför artiklarna 21.5, 23.1 och 23.3 e i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen genomför även delar av artikel 21.3 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.8.

Enligt *första stycket* ska en pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 arbetstagare eller deras efterlevande eller som har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten i enlighet med 31 § fjärde stycket andra meningen upprätta och följa riktlinjer för riskhantering, internrevision och verksamhet som omfattas av uppdragsavtal. Att kravet endast gäller en sådan stiftelse följer av hänvisningen till 9 a § andra och tredje styckena. Detta stycke genomför delar av artikel 21.3 i andra tjänstepensionsdirektivet.

Enligt *andra stycket* ska pensionsstiftelsen upprätta och vid behov följa en beredskapsplan. Beredskapsplanen ska säkerställa att verksamheten kan bedrivas kontinuerligt. Detta stycke genomför artikel 21.5 i andra tjänstepensionsdirektivet.

I *tredje stycket* anges att pensionsstiftelsen ska upprätta och följa en sund ersättningspolicy. Ersättningspolicyn ska omfatta de personer som leder eller övervakar verksamheten eller på annat sätt kan påverka riskerna i verksamheten. Även ersättningar till dem som genom ett uppdragsavtal utför sådana uppgifter ska enligt direktivet omfattas, såvida inte dessa uppdragstagare omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), dvs. UCITS-direktivet, Solvens II-direktivet, Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av

direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010, dvs. AIFM-direktivet, Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG, dvs. kapitaltäckningsdirektivet eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU, dvs. MiFID II-direktivet. Detta stycke genomför artikel 23.1 och 23.3 e i andra tjänstepensionsdirektivet.

16 h §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om placeringsriktlinjer och styrdokument. Paragrafen genomför artikel 23.3 f i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen genomför även delvis artiklarna 21.3 och 30 i andra tjänstepensionsdirektivet.

Enligt paragrafen gäller att placeringsriktlinjerna och styrdokumenterna ska antas av styrelsen och ses över vid behov. En översyn ska dock ske minst vart tredje år. Detta överensstämmer i huvudsak med vad som tidigare gällt för pensionsstiftelser i fråga om placeringsriktlinjer (hittillsvarande 10 c §). Bestämmelserna om styrdokument innebär helt nya krav för de pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till minst 100 arbetstagare eller deras efterlevande.

16 i §

Paragrafen, som är ny, innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer om att få meddela föreskrifter inom de angivna områdena.

Punkt 1 avser innehållet i de placeringsriktlinjer och redogörelsen för de konsekvenser som dessa riktlinjer får som en pensionsstiftelse ska upprätta enligt 16 f §. Detta överensstämmer med vad som tidigare gällt för pensionsstiftelser (10 b § första och andra styckena). Genom bemyndigandet finns även utrymme för att genomföra delar av artikel 30 i andra tjänstepensionsdirektivet.

Punkt 2 avser innehållet i de styrdokument som en pensionsstiftelse ska upprätta enligt 16 g §. Genom bemyndigandet skapas utrymme för att genomföra andra tjänstepensionsdirektivets mer detaljerade bestämmelser om vad ersättningspolicyn ska innehålla i föreskrifter på lägre nivå än lag i de delar direktivets bestämmelser är relevanta för pensionsstiftelser (artikel 23.3 a–d).

16 j §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om egen riskbedömning. Paragrafen genomför artikel 28 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.10.

Enligt *första stycket* ska en pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 arbetstagare eller deras efterlevande eller som har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten i enlighet med 31 § fjärde stycket

andra meningen genomföra en egen riskbedömning avseende de risker som verksamheten är utsatt för på kort och lång sikt. Att kravet endast gäller sådana stiftelser följer av hänvisningen till 9 a § andra och tredje styckena. Den egna riskbedömningen ska dokumenteras och sedan beaktas när stiftelsen fattar strategiska beslut.

Andra stycket anger vad den egna riskbedömningen ska innehålla. En pensionsstiftelses egna riskbedömning ska behandla hur stiftelsen beaktar den egna riskbedömningen i sitt beslutsfattande, riskhanteringssystemets effektivitet, de operativa riskerna, hur intressekonflikter förebyggs om en arbetsgivare utför uppgifter åt stiftelsen, risker avseende hållbarhetsfaktorer om dessa beaktas i stiftelsens investeringsbeslut, och metoden för genomförande av den egna riskbedömningen. Detta motsvarar i huvudsak vad som anges i artikel 28.2 i andra tjänstepensionsdirektivet efter anpassning till de risker som en pensionsstiftelses verksamhet faktiskt är utsatt för.

Enligt *tredje stycket* ska en pensionsstiftelse genomföra den egna riskbedömningen vart tredje år, eller utan dröjsmål vid en väsentlig förändring av riskerna.

16 k §

Paragrafen, som är ny, innehåller grundläggande bestämmelser om uppdragsavtal. Paragrafen genomför artikel 31.1, 31.2, 31.4 och 31.5 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.13.1.

I *första stycket* anges att en pensionsstiftelse får uppdra åt någon annan att utföra visst arbete och vissa funktioner som ingår i stiftelsens verksamhet för tryggnad av tjänstepension, dvs. uppdragsavtal. Detta gäller för samtliga pensionsstiftelser och påverkas inte av hur många som stiftelsen tryggar utfästelser om pension till. Med uppdragsavtal avses de avtal som direkt rör en pensionsstiftelses verksamhet för tryggnad av tjänstepension, t.ex. avtal som rör investeringsverksamheten eller någon av de centrala funktionerna. Avtal för operativa tjänster, t.ex. säkerhets- och underhållspersonal omfattas inte (skäl 61 i andra tjänstepensionsdirektivet). Ett uppdragsavtal inskränker inte en pensionsstiftelses ansvar enligt lagen.

Enligt *andra stycket* ska en pensionsstiftelse, oavsett hur många som den tryggar utfästelser om pension till, säkerställa att den verksamhet som omfattas av uppdragsavtal fungerar tillfredsställande. Detta ska ske dels genom ett omsorgsfullt val av uppdragstagare, dels genom att stiftelsen löpande följer upp den verksamhet som omfattas av uppdragsavtal.

I *tredje stycket* finns formkrav för uppdragsavtal. Formkraven gäller för alla pensionsstiftelser. Ett uppdragsavtal ska vara skriftligt och reglera både pensionsstiftelsens och uppdragstagarens skyldigheter och rättigheter.

16 l §

Paragrafen, som är ny, innehåller särskilda bestämmelser om uppdragsavtal. Paragrafen genomför artikel 31.3 och 31.6 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.13.2.

I *första stycket* finns särskilda krav för att en pensionsstiftelse som tryggar utfästelser om pension till minst 100 arbetstagare eller deras efterlevande eller som har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten i enlighet med 31 § fjärde stycket andra meningen ska få ingå uppdragsavtal. Att kraven gäller endast sådana pensionsstiftelser framgår av hänvisningen till 9 a § andra och tredje styckena. Sådana stiftelser får inte ingå ett uppdragsavtal om kvaliteten i företagsstyrningssystemet försämrats, de operativa riskerna ökar väsentligt, tillsynsmyndighetens eller Finansinspektionens möjligheter att utöva tillsyn försämrats eller verksamheten inte kan bedrivas kontinuerligt.

Pensionsstiftelsen ska enligt *andra stycket* underrätta Finansinspektionen innan ett uppdragsavtal börjar gälla. Detsamma gäller vid betydande förändringar av den verksamhet som omfattas av uppdragsavtal. Det är endast de avtal som direkt rör en pensionsstiftelses verksamhet för tryggnad av tjänstepension som en pensionsstiftelse ska underrätta Finansinspektionen om (se kommentaren till 16 k §).

30 §

I paragrafen regleras vilka bestämmelser som personalstiftelser ska tillämpa. Övervägandena finns i avsnitt 5.2

Ändringarna i paragrafen innebär att personalstiftelser inte omfattas av de bestämmelser om aktsamhetsprincipen och krav på styrelseledamöter och suppleanter som följer av andra tjänstepensionsdirektivet. Det görs även språkliga ändringar.

31 §

I paragrafen finns bestämmelser om tillsyn över pensionsstiftelser. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.

I *första stycket* införs en upplysning om lagstöd och i övrigt görs språkliga ändringar. Även i *tredje stycket* görs språkliga ändringar.

I *andra och fjärde styckena* görs följdändringar med anledning av att bestämmelsen i hittillsvarande 9 a § första stycket förs över till 9 a § andra stycket.

Femte stycket delas upp i två stycken och reglerar därefter endast förfarandet när en pensionsstiftelse inte längre tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer. I övrigt görs följdändringar med anledning av att bestämmelsen i hittillsvarande 9 a § första stycket förs över till 9 a § andra stycket. Det görs även språkliga ändringar.

I *sjätte stycket*, som är nytt, regleras förfarandet när en pensionsstiftelse som har anmält att den beslutat att tillämpa bestämmelserna som anges i 9 a § första och andra styckena inte längre vill tillämpa de aktuella bestämmelserna. Förfarandet motsvarar det som gäller enligt det hittillsvarande femte stycket. Även om Finansinspektionen beslutar att pensionsstiftelsen inte längre är skyldig att tillämpa bestämmelserna i 9 a § första och andra styckena på grund av anmälan kan stiftelsen fortfarande behöva tillämpa vissa av bestämmelserna beroende på hur många personer som stiftelsen tryggar utfästelser om pension för.

Sjunde stycket motsvarar det hittillsvarande sjätte stycket.

Åttonde stycket motsvarar det hittillsvarande sjunde stycket och ändras på så sätt att hänvisningen till andra stycket och andra meningen ändras till andra stycket. Ändringen innebär att länsstyrelserna är skyldiga att underrätta Finansinspektionen om anmälningar för tillsyn från samtliga pensionsstiftelser och inte enbart anmälningar från sådana pensionsstiftelser som avses i 9 a § andra stycket, dvs. pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till minst 100 arbetstagare eller deras efterlevande. Den utökade underrättelseskyldigheten föranleds av att länsstyrelserna och Finansinspektionen enligt 34 § ska ha ett delat tillsynsansvar över samtliga pensionsstiftelser.

I tionde stycket, som motsvarar det hittillsvarande nionde stycket, införs en upplysning om lagstöd och i övrigt görs språkliga ändringar.

34 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om Finansinspektionens tillsyn över pensionsstiftelser. Övervägandena finns i avsnitten 13.1 och 13.3.7.

I första stycket anges de bestämmelser i lagen som Finansinspektionen ska utöva tillsyn över och som är föranledda av andra tjänstepensionsdirektivet. Uppräkningen kompletteras med de nya bestämmelser som införs till följd av direktivet. Det görs även en språklig ändring.

I första meningen tas hänvisningen till 9 a § bort. Det framgår därmed inte längre av paragrafen vilka pensionsstiftelser som ska tillämpa de angivna bestämmelserna. Ändringen föranleds av att samtliga pensionsstiftelser, i varierande omfattning, ska förvaltas i enlighet med bestämmelser i lagen som har sin grund i andra tjänstepensionsdirektivet. Det är det antal personer som en pensionsstiftelse tryggar utfästelser om pension till som avgör huruvida en viss angiven bestämmelse gäller för stiftelsen. Tillämpningsområdet regleras i respektive paragraf. Omfattningen av Finansinspektionens tillsyn kommer därmed att variera beroende på om en pensionsstiftelse tryggar utfästelser om pension till färre än 16 personer, 16–99 personer eller minst 100 personer. Bestämmelsen i hittillsvarande *andra meningen* förs över till 34 a § andra stycket.

Ändringen i *andra stycket* innebär att Finansinspektionens samarbetskyldighet utvidgas till att omfatta även Europeiska kommissionen och Eiopa. Det förtydligas också att samarbetet ska innefatta utbyte av information. Ändringen genomför artikel 60 i andra tjänstepensionsdirektivet.

34 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om Finansinspektionens tillsyn över vissa pensionsstiftelsers kreditvärderingsförfaranden och användning av hänvisningar i stiftelsens placeringsriktlinjer till kreditbetyg utfärdade av kreditvärderingsinstitut.

I första stycket ersätts hänvisningen till 34 § första stycket med en hänvisning till 9 a § andra stycket. Det är en följdändring med anledning av ändringen i 34 § första stycket som innebär att det inte längre av den paragrafen framgår vilka pensionsstiftelser som ska tillämpa de bestämmelser som anges där utan det i stället regleras i 9 a § andra stycket.

Enligt *andra stycket*, som är nytt, ska Finansinspektionen utöva tillsyn enligt första stycket också över pensionsstiftelser som har gjort en anmälan till tillsynsmyndigheten i enlighet med 31 § fjärde stycket andra meningen om att de frivilligt beslutat att tillämpa de bestämmelser som anges i 9 a § första och andra styckena (se författningskommentaren till den paragrafen). Bestämmelsen motsvarar hittillsvarande 34 § första stycket andra meningen (se författningskommentaren till den paragrafen).

35 §

I paragrafen finns bestämmelser om Finansinspektionens möjligheter att vidta åtgärder mot en pensionsstiftelse och om vissa skyldigheter för styrelsen i en pensionsstiftelse. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.1.

I *andra stycket* införs en ny punkt, *punkt 4*. Ändringen innebär att Finansinspektionen ska förelägga en pensionsstiftelse eller dess styrelse att vidta rättelse om de styrdokument eller den egna riskbedömning som stiftelsen ska anta enligt 16 h § respektive genomföra enligt 16 j § inte är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av stiftelsens förvaltning (se författningskommentarerna till de paragraferna). I stycket görs även en språklig ändring.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att Finansinspektionen kommer ha möjlighet att utse en särskild företrädare att sköta hela eller delar av driften av pensionsstiftelsen även i pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till minst 16 personer. Ingen ändring görs i övrigt när det gäller förutsättningarna för att utse en sådan särskild företrädare.

I *femte stycket* ändras hänvisningen till 17 kap. 7 § försäkringsrörelselagen så att den avser den paragrafen i dess helhet och inte bara andra stycket. Finansinspektionen får därmed, när inspektionen anser att det är nödvändigt, rätt att genomföra en platsundersökning hos en pensionsstiftelse. Finansinspektionen får även genomföra en platsundersökning hos ett företag som har fått i uppdrag av en pensionsstiftelse att utföra viss verksamhet eller vissa funktioner, om det behövs för tillsynen av pensionsstiftelsen. Ändringen genomför artiklarna 47.3 och 50 e i andra tjänstepensionsdirektivet. Det görs även en språklig ändring.

16.2 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

30 kap. 4 b §

Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess i en statlig myndighets tillståndsgivning och tillsyn över det finansiella området. Genom ändringen i paragrafen genomförs artikel 24.6 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.7.

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet för uppgift i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja

anmälarens identitet. För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Första stycket ändras på så sätt att sekretess ska gälla även i verksamhet som avser tillsyn över pensionsstiftelser, dvs. tillsyn enligt lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. Genom ändringen får de som lämnar uppgifter om en pensionsstiftelse till tillsynsmyndigheten, s.k. visselblåsare, samma skydd som redan gäller inom det övriga finansiella området. Bestämmelsen saknar skaderekvisit och de uppgifter som lämnas till myndigheten ska därmed hållas hemliga oavsett om någon skada kan befaras uppkomma vid ett utlämnande, s.k. absolut sekretess. Av 30 kap. 30 § första stycket följer att sekretessen har företräde framför meddelarfriheten.

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2016/2341

av den 14 december 2016

om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut

(omarbetning)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 53, 62 och 114.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG ⁽³⁾ har ändrats väsentligt flera gånger ⁽⁴⁾. Eftersom ytterligare ändringar ska göras, bör det direktivet av tydlighetsskäl omarbetas.
- (2) På den inre marknaden bör tjänstepensionsinstitut ha möjlighet att bedriva verksamhet i andra medlemsstater, samtidigt som en hög skydds- och säkerhetsnivå säkerställs för tjänstepensionsplaners medlemmar och förmånstagare.
- (3) Detta direktiv syftar till minimiharmonisering och bör därför inte hindra medlemsstaterna från att behålla eller införa ytterligare bestämmelser för att skydda tjänstepensionsplaners medlemmar och förmånstagare, förutsatt att sådana bestämmelser står i överensstämmelse med medlemsstaternas förpliktelser enligt unionsrätten. Detta direktiv gäller inte frågor som rör nationell social-, arbets-, skatte- eller avtalsrätt, eller huruvida pensionsavsättningarna i medlemsstaterna är tillräckliga.
- (4) För att ytterligare underlätta arbetstagarnas rörlighet mellan medlemsstaterna är syftet med detta direktiv att säkerställa god företagsstyrning, tillhandahållande av information till pensionsplanernas medlemmar samt att skapa transparens och trygghet på tjänstepensionsområdet.
- (5) Det finns betydande skillnader mellan medlemsstaternas utformning och reglering av tjänstepensionsinstitut. Både tjänstepensionsinstitut och livförsäkringsföretag förvaltar tjänstepensionsplaner. Därför är det inte lämpligt med en standardmodell för alla tjänstepensionsinstitut. Kommissionen och Europeiska tillsynsmyndigheten

⁽¹⁾ EUT C 451, 16.12.2014, s. 109.⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 24 november 2016 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 8 december 2016.⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG av den 3 juni 2003 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (EUT L 235, 23.9.2003, s. 10).⁽⁴⁾ Se bilaga I, del A.

(Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten) (Eiopa), som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010⁽¹⁾, bör i sin verksamhet ta hänsyn till medlemsstaters olika traditioner och fastställa utformningen av tjänstepensionsinstitut utan att det påverkar nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning.

- (6) Direktiv 2003/41/EG utgjorde ett första steg på lagstiftningsområdet på vägen mot en inre marknad för tjänstepensioner organiserad på unionsnivå. En verklig inre marknad för tjänstepensioner är avgörande för ekonomisk tillväxt och nya arbetstillfällen i unionen och för att det ska vara möjligt att ta itu med den utmaning som det åldrande samhället innebär. Det direktivet, från 2003, har inte ändrats i materiellt hänseende för att införa ett modernt riskbaserat företagsstyrningssystem för tjänstepensionsinstitut. Lämplig reglering och tillsyn på unionsnivå och nationell nivå är avgörande för utvecklingen av säkra och trygga tjänstepensioner i alla medlemsstater.
- (7) Som allmän princip bör tjänstepensionsinstitut där så är relevant beakta målet att säkerställa balans mellan generationerna i tjänstepensionsplaner genom att sträva efter att skapa en rättvis fördelning av risker och förmåner mellan generationerna i tjänstepensioner.
- (8) Lämpliga åtgärder behövs för att ytterligare förbättra kompletterande privat pensionssparande, såsom tjänstepensionsplaner. Detta är viktigt eftersom de sociala trygghetssystemen utsätts för allt större tryck, vilket innebär att tjänstepensioner i allt högre utsträckning används som ett komplement till andra pensioner. Tjänstepensionsinstitut spelar en viktig roll för den långsiktiga finansieringen av unionens ekonomi och för att erbjuda säkra pensionsförmåner. Tjänstepensionsinstituten är en central del av unionens ekonomi och har tillgångar som är värda 2 500 miljarder EUR på cirka 75 miljoner medlemmars och förmånstagares vägnar. Tjänstepensioner bör förbättras, dock utan att de offentliga pensionssystemens stora betydelse ifrågasätts när det gäller ett tryggt, varaktigt och effektivt socialt skydd, som bör garantera en rimlig levnadsstandard på ålderdomen och som därför bör stå i fokus för målet att förstärka de europeiska sociala modellerna.
- (9) Mot bakgrund av den demografiska utvecklingen i unionen och situationen när det gäller nationella budgetar är tjänstepensioner ett värdefullt tillägg till offentliga pensionssystem. Ett motståndskraftigt pensionssystem förutsätter ett varierat produktutbud, mångfald bland instituten och ändamålsenlig och effektiv tillsynspraxis.
- (10) Medlemsstaterna bör skydda arbetstagarna från äldrefattigdom och främja kompletterande pensionsplaner som är kopplade till anställningskontrakt såsom kompletterande skydd till allmänna pensioner.
- (11) Detta direktiv respekterar de grundläggande rättigheterna och iakttar de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt rätten till skydd av personuppgifter, näringsfriheten, rätten till egendom, förhandlingsrätten och rätten till kollektiva åtgärder samt rätten till en hög konsumentskyddsnivå, särskilt genom att säkerställa en större transparens kring pensioner, en väl underbyggd personlig finansiell planering och pensionsplanering samt genom att underlätta tjänstepensionsinstituts gränsöverskridande verksamhet och gränsöverskridande överlåtelser av pensionsplaner. Detta direktiv bör tillämpas i enlighet med dessa rättigheter och principer.
- (12) Att underlätta tjänstepensionsinstituts gränsöverskridande verksamhet och gränsöverskridande överlåtelser av pensionsplaner genom att klarlägga de relevanta förfarandena och undanröja onödiga hinder skulle kunna få positiva effekter på de berörda företagen och deras anställda, oavsett i vilken medlemsstat de verkar, genom att förvalningen av tjänstepensionstjänsterna centraliseras.
- (13) Tjänstepensionsinstituts gränsöverskridande verksamhet bör inte påverka nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner i värdmedlemsstaten och som är tillämplig på förhållandet mellan det företag som erbjuder tjänstepensionsplanen (nedan kallat *den uppdragsgivande företaget*) och medlemmar och förmånstagare. Gränsöverskridande verksamhet och gränsöverskridande överlåtelser av pensionsplaner är skilda saker och bör styras av olika bestämmelser. Om en gränsöverskridande överlåtelse av en pensionsplan leder till gränsöverskridande verksamhet bör bestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet tillämpas.
- (14) Om det uppdragsgivande företaget och tjänstepensionsinstitutet är belägna i samma medlemsstat utgör inte det faktum att en pensionsplans medlemmar eller förmånstagare är bosatta i en annan medlemsstat i sig att gränsöverskridande verksamhet föreligger.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/79/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 48).

- (15) Medlemsstaterna bör ta hänsyn till behovet av att skydda pensionsrättigheter för arbetstagare som tillfälligt utstationeras till en annan medlemsstat för att arbeta.
- (16) Trots att direktiv 2003/41/EG har trätt i kraft har den gränsöverskridande verksamheten förblivit begränsad på grund av skillnaderna i nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning. Vidare återstår viktiga tillsynsrelaterade hinder som gör det dyrare för tjänstepensionsinstitut att förvalta pensionsplaner över gränserna. Dessutom måste det nuvarande minimiskyddet för medlemmar och förmånstagare förbättras. Detta är desto viktigare på grund av att livslängds- och marknadsrisker allt oftare bärs av medlemmar och förmånstagare i stället för av tjänstepensionsinstitutet eller det uppdragsgivande företaget. Dessutom måste den nuvarande miniminivån för den mängd information som lämnas till medlemmar och förmånstagare höjas.
- (17) Syftet med de aktsamhetsregler som fastställs i detta direktiv är dels att garantera en hög grad av trygghet för alla framtida pensionärer genom att införa strikta tillsynskrav, dels att möjliggöra en sund, aktsam och effektiv förvaltning av tjänstepensionsplaner.
- (18) Tjänstepensionsinstitut bör vara helt åtskilda från uppdragsgivande företag och förvalta fonderade medel utifrån syftet att tillhandahålla pensionsförmåner. Tjänstepensionsinstitut som drivs enbart utifrån det syftet bör ha frihet att tillhandahålla tjänster och frihet att investera utan begränsningar, med förbehåll endast för samordnade aktsamhetskrav, oavsett om sådana tjänstepensionsinstitut anses vara juridiska personer eller inte.
- (19) I enlighet med subsidiaritetsprincipen bör medlemsstaterna ha det fulla ansvaret för tjänstepensionssystemens uppbyggnad, liksom för beslut om vilken roll var och en av de tre pelarna i pensionssystemet ska spela i enskilda medlemsstater. När det gäller den andra pelaren bör de också ha det fulla ansvaret för den roll och funktion som de olika institut som tillhandahåller tjänstepensionsförmåner har, t.ex. branschäckande pensionsfonder, företagspensionsfonder och livförsäkringsföretag. Detta direktiv är inte ägnat att ifrågasätta detta medlemsstaternas prerogativ, utan syftar snarare till att uppmuntra dem att bygga upp tillräckliga, trygga och bärkraftiga tjänstepensioner och underlätta gränsöverskridande verksamhet.
- (20) Eftersom tjänstepensionerna behöver förbättras ytterligare bör kommissionen tillföra ett stort mervärde på unionsnivå genom att vidta ytterligare åtgärder för att stödja medlemsstaternas samarbete med arbetsmarknadens parter vid förbättrandet av pensionsplaner inom andra pelaren och genom att inrätta en högnivågrupp med experter för att förbättra pensionssparandet inom den andra pelaren i medlemsstaterna, inklusive främjandet av medlemsstaternas utbyte av bästa praxis, i synnerhet när det gäller gränsöverskridande verksamhet.
- (21) De nationella reglerna för egenföretagares deltagande i tjänstepensionsinstitut skiljer sig åt. I vissa medlemsstater kan tjänstepensionsinstitut drivas på grundval av överenskommelser med branschorganisationer vars medlemmar uppträder i egenskap av egenföretagare, eller direkt med egenföretagare och anställda. I vissa medlemsstater kan en egenföretagare även bli medlem i ett tjänstepensionsinstitut när egenföretagaren uppträder i egenskap av arbetsgivare eller tillhandahåller yrkesmässiga tjänster åt ett företag. I vissa medlemsstater kan inte egenföretagare bli medlemmar i ett tjänstepensionsinstitut om inte vissa villkor, inbegripet sådana som följer av social- och arbetsmarknadslagstiftning, är uppfyllda.
- (22) Institut som förvaltar sociala trygghetssystem, vilka redan har samordnats på unionsnivå, bör undantas från detta direktivs tillämpningsområde. Hänsyn bör dock tas till de specifika förutsättningar som gäller för de tjänstepensionsinstitut som i en enskild medlemsstat förvaltar såväl sociala trygghetssystem som tjänstepensionsplaner.
- (23) Institut som drivs enligt principen om kapitalfinansiering som en del av ett obligatoriskt socialt trygghetssystem omfattas inte av detta direktiv.
- (24) Finansiella institut som redan omfattas av ramlagstiftning på unionsnivå bör generellt undantas från detta direktivs tillämpningsområde. Eftersom sådana institut i vissa fall även erbjuder tjänster på tjänstepensionsområdet, är det dock viktigt att säkerställa att detta direktiv inte ger upphov till någon snedvridning av konkurrensen. Sådan snedvridning kan undvikas om aktsamhetskraven i detta direktiv tillämpas på tjänstepensionsverksamhet som bedrivs av livförsäkringsföretag i enlighet med artikel 2.3 a i–iii och artikel 2.3 b ii–iv i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG⁽¹⁾. Kommissionen bör även noggrant övervaka situationen på marknaden för tjänstepensionsplaner och beakta möjligheten att utvidga den frivilliga tillämpningen av detta direktiv till andra reglerade finansiella institut.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II) (EUT L 335, 17.12.2009, s. 1).

- (25) Eftersom tjänstepensionsinstitut har som mål att säkra ekonomisk trygghet under pensionstiden bör tjänstepensionsinstituten kunna betala ut pensionsförmånerna som livslånga utbetalningar, som betalningar som ska göras under en viss tid, i form av engångsbelopp eller genom en kombination av dessa alternativ.
- (26) Det är viktigt att säkerställa att äldre och personer med funktionsnedsättning inte riskerar fattigdom utan kan åtnjuta en rimlig levnadsstandard. Tillräcklig täckning för biometrisk risker i tjänstepensionsprogram är en viktig aspekt i kampen mot fattigdom och osäkerhet bland äldre personer. När en pensionsplan inrättas bör arbetsgivare och arbetstagare, eller deras respektive företrädare, beakta möjligheten att pensionsplanen inbegriper täckning för risker kopplade till lång levnad och invaliditet samt efterlevandeskydd.
- (27) Om medlemsstaterna ges möjlighet att från tillämpningsområdet för nationell genomförandelagstiftning undanta tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner som tillsammans har färre än 100 medlemmar, kan tillsynen underlättas i sådana medlemsstater utan att detta hindrar att den inre marknaden på detta område fungerar väl. Detta bör emellertid inte undergräva sådana tjänstepensionsinstituts rätt att utse kapitalförvaltare som är etablerade och vederbörligen auktoriserade i en annan medlemsstat för förvaltningen av sin investeringsportfölj, samt förvaringsinstitut som är etablerade och vederbörligen auktoriserade i en annan medlemsstat för förvaringen av sina tillgångar. Under alla omständigheter bör medlemsstaterna tillämpa särskilda bestämmelser avseende investeringsregler och företagsstyrningssystemet på tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner som tillsammans har mer än totalt 15 medlemmar.
- (28) Institut som Unterstützungskassen i Tyskland, där medlemmarna inte har någon laglig rätt till förmåner med visst belopp och där deras intressen skyddas av en obligatorisk lagstadgad obeståndsförsäkring, bör undantas från detta direktivs tillämpningsområde.
- (29) För att skydda medlemmarna och förmånstagarna bör tjänstepensionsinstituten begränsa sina verksamheter till sådana som avses i detta direktiv och till verksamheter som direkt förädlades av dessa.
- (30) Om ett uppdragsgivande företag går i konkurs riskerar medlemmar att förlora både sitt arbete och sina intjänade pensionsrättigheter. Detta gör det nödvändigt att säkerställa en tydlig åtskillnad mellan det uppdragsgivande företaget och tjänstepensionsinstitutet samt att minimikrav på aktsamhet fastställs för att skydda medlemmarna. När aktsamhetskraven fastställs bör hänsyn tas till tjänstepensionsinstitutens möjligheter att få tillgång till pensionsgarantisystem eller liknande mekanismer som skyddar intjänade individuella rättigheter för medlemmar och förmånstagare mot risken att det uppdragsgivande företaget inte kan fullgöra sina förpliktelser.
- (31) Driften av tjänstepensionsinstitut och tillsynen över dessa uppvisar betydande skillnader i de olika medlemsstaterna. I vissa medlemsstater kan tillsynen utövas inte bara över själva tjänstepensionsinstituten utan också över de enheter eller företag som har auktoriserats för att förvalta dessa tjänstepensionsinstitut. Medlemsstaterna bör kunna ta hänsyn till sådana särdrag så länge som alla krav i detta direktiv uppfylls på ett korrekt sätt. Medlemsstaterna bör även kunna tillåta försäkringsföretag och andra finansiella företag att förvalta tjänstepensionsinstitut.
- (32) Tjänstepensionsinstitut är pensionsinstitut som har ett socialt syfte och som tillhandahåller finansiella tjänster. De har ansvar för tillhandahållandet av tjänstepensionsförmåner, och de bör därför när det gäller deras verksamhet och villkoren för att bedriva denna verksamhet uppfylla vissa minimikrav på aktsamhet, med beaktande av nationella regler och traditioner. Dessa institut bör emellertid inte behandlas som rena finansiella tjänsteleverantörer. Deras sociala funktion och trepartsförhållandet mellan arbetstagaren, arbetsgivaren och tjänstepensionsinstitutet bör beaktas på ett korrekt sätt och stödjas som vägledande principer för detta direktiv.
- (33) Om tjänstepensionsinstitut i enlighet med nationell rätt förvaltar pensionsfonder som inte är någon juridisk person och består av enskilda medlemmars pensionsplaner och vars tillgångar är separerade från tjänstepensionsinstitutens tillgångar, bör det vara möjligt för medlemsstaterna att betrakta varje pensionsfond som en egen pensionsplan enligt detta direktiv.
- (34) Det stora antalet tjänstepensionsinstitut i vissa medlemsstater kräver en pragmatisk lösning när det gäller kravet på förhandsgodkännande av tjänstepensionsinstitut. Om ett tjänstepensionsinstitut önskar förvalta en plan i en annan medlemsstat bör det dock krävas ett förhandsgodkännande av den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten.
- (35) Utan att det påverkar tillämpningen av nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning om pensionssystemens uppbyggnad, inbegripet obligatoriskt medlemskap och utfallen av kollektivavtal, bör tjänstepensionsinstituten

kunna erbjuda sina tjänster i andra medlemsstater efter erhållande av tillstånd från den behöriga myndigheten i tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat. Tjänstepensionsinstitutet bör tillåtas att åta sig uppdrag för företag som är belägna i någon av medlemsstaterna och att förvalta pensionsplaner med medlemmar i fler än en medlemsstat. Detta skulle kunna medföra betydande stordriftsfördelar för sådana tjänstepensionsinstitut, förbättra konkurrenskraften hos unionens näringsliv och underlätta arbetskraftens rörlighet.

- (36) Rätten för ett tjänstepensionsinstitut som är etablerat i en medlemsstat att förvalta en tjänstepensionsplan som avtalats i en annan medlemsstat bör utövas med fullständigt iakttagande av bestämmelserna i gällande social- och arbetsmarknadslagstiftning i värdmedlemsstaten i den mån den är relevant för tjänstepensionsplaner, exempelvis definitionen och utbetalningen av pensionsförmåner och villkoren för överlåtelse av pensionsrättigheter. Tillsynsreglernas omfattning bör klargöras för att säkerställa rättslig säkerhet för tjänstepensionsinstitutets gränsöverskridande verksamhet.
- (37) Tjänstepensionsinstitut bör kunna överlåta pensionsplaner till andra tjänstepensionsinstitut över gränserna inom unionen i syfte att underlätta organisationen av tjänstepensioner på unionsnivå. Överlåtelser bör bli föremål för ett godkännande av den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat efter det att den behöriga myndigheten har erhållit godkännande från den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten för det tjänstepensionsinstitut som överlåter pensionsplanen. Överlåtelsen och villkoren för denna bör vara beroende av ett förhandsgodkännande av en majoritet av medlemmarna och en majoritet av berörda förmånstagare eller, i förekommande fall, en majoritet av deras företrädare, till exempel en "trustee" i en trustbaserad plan.
- (38) Vid överlåtelse av en del av en pensionsplan bör bärkraften hos både den överlåtna och den återstående delen av pensionsplanen säkerställas och alla medlemmars och förmånstagares rättigheter bör skyddas på ett fullgott sätt efter överlåtelsen, genom krav på att både det överlåtande och det mottagande tjänstepensionsinstitutet har tillräckliga och lämpliga tillgångar för att täcka de tekniska avsättningarna för den överlåtna delen och den återstående delen av planen.
- (39) För att underlätta samordningen av tillsynspraxis kan Eiopa begära information från de behöriga myndigheterna i enlighet med de befogenheter som Eiopa tilldelats genom förordning (EU) nr 1094/2010. Om det vid en fullständig eller partiell gränsöverskridande överlåtelse av en pensionsplan råder oenighet mellan de berörda behöriga myndigheterna bör det vidare vara möjligt för Eiopa att utföra medling.
- (40) Aktsamhet vid beräkningen av de tekniska avsättningarna är en grundläggande förutsättning för att det ska kunna säkerställas att pensionsåtagandena kan uppfyllas både på kort och lång sikt. Tekniska avsättningar bör beräknas enligt erkända aktuariella metoder och bestyrkas av en aktuarie eller en annan expert på området. Maximiräntesatserna bör väljas på ett aktsamt sätt enligt relevanta nationella bestämmelser. De tekniska avsättningarna bör motsvara ett minimibelopp som är tillräckligt både för den fortsatta utbetalningen av de förmåner som redan är under utbetalning till förmånstagarna och för att återspegla de åtaganden som följer av medlemmarnas intjänade pensionsrättigheter. Aktuariefunktionen bör utövas av personer som har kunskaper i försäkrings- och finansmatematik på en nivå som motiveras av storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos de inboende riskerna i tjänstepensionsinstitutets verksamhet, och som kan styrka sina erfarenheter på området enligt tillämpliga yrkeskvalifikationer eller andra normer.
- (41) Det finns betydande skillnader mellan tjänstepensionsinstitutet i olika medlemsstater beträffande vilka risker som täcks. Hemmedlemsstaterna bör därför ha möjlighet att fastställa ytterligare, mer detaljerade bestämmelser för beräkningen av de tekniska avsättningarna förutom bestämmelserna i detta direktiv.
- (42) Tillräckliga och lämpliga tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna bör krävas för att skydda intressena för pensionsplanens medlemmar och förmånstagare i händelse av det uppdragsgivande företags insolvens.
- (43) För att främja lika spelregler mellan inhemska och gränsöverskridande tjänstepensionsinstitut bör medlemsstaterna beakta skuld täckningskraven för både inhemska och gränsöverskridande tjänstepensionsinstitut.
- (44) I många fall kan det vara det uppdragsgivande företaget och inte tjänstepensionsinstitutet självt som står för de biometrisk riskerna eller som garanterar vissa förmåner eller viss avkastning. Det förekommer dock även att tjänstepensionsinstitutet självt står för sådana risker eller lämnar sådana garantier, varvid det uppdragsgivande företaget i allmänhet har uppfyllt sina förpliktelser i och med de nödvändiga inbetalningarna. I dessa fall bör de berörda tjänstepensionsinstitutet ha ett kapital som grundas på värdet av de tekniska avsättningarna och riskkapitalet.

- (45) Tjänstepensionsinstitut är mycket långsiktiga investerare. De tillgångar som tjänstepensionsinstitut förfogar över får i regel inte lösas in annat än för tillhandahållande av pensionsförmåner. För att medlemmarnas och förmånstagarnas rättigheter ska skyddas på ett fullgott sätt bör tjänstepensionsinstituten även ha möjlighet att välja placeringar som passar deras åtagandens specifika typ och varaktighet. Därför krävs en effektiv tillsyn liksom en inriktning på investeringsregler som ger tjänstepensionsinstituten det handlingsutrymme som behövs för att de ska kunna besluta om den säkraste och mest effektiva investeringspolicyn och som ålägger dem att agera på ett aktsamt sätt. Lakttagandet av aktsamhetsprincipen kräver därför en investeringspolicy som är anpassad till medlemsstrukturen i det enskilda tjänstepensionsinstitutet.
- (46) Genom att det fastställs att aktsamhetsprincipen (*the prudent person rule*) ska vara den grundläggande principen för kapitalinvesteringar och genom att det görs möjligt för tjänstepensionsinstitut att bedriva verksamhet över gränserna främjas en överflyttning av sparandet till tjänstepensionsområdet, vilket bidrar till ekonomiska och sociala framsteg.
- (47) Tillsynsmetoder och tillsynspraxis skiljer sig åt mellan medlemsstaterna. Dessa bör därför ges visst utrymme att efter eget skön i detalj utforma de investeringsregler som de önskar kräva att tjänstepensionsinstitut som är belägna inom deras territorium ska följa. Dessa regler får dock inte inskränka den fria rörligheten för kapital, såvida det inte är motiverat av aktsamhetsskäl.
- (48) Detta direktiv bör säkerställa en lämplig investeringsfrihet för tjänstepensionsinstitut. Eftersom tjänstepensionsinstituten är mycket långsiktiga investerare med låga likviditetsrisker, har de förutsättningar att inom aktsamma gränser investera i icke-likvida tillgångar, t.ex. aktier, och i andra instrument som har en långsiktig ekonomisk profil och inte är föremål för handel på reglerade marknader, multilaterala handelsplattformar (MTF-plattformar) eller organiserade handelsplattformar (OTF-plattformar). De kan också utnyttja fördelarna med en internationell diversifiering. Det bör därför inte, annat än av aktsamhetsskäl i linje med aktsamhetsprincipen för att skydda medlemmarnas och förmånstagarnas intressen, finnas några begränsningar för investeringar i aktier i valutor andra än dem som åtagandena är uttryckta i eller i andra instrument som har en långsiktig ekonomisk profil och inte är föremål för handel på reglerade marknader, MTF-plattformar eller OTF-plattformar.
- (49) Tolkningen av vad som utgör instrument med en långsiktig ekonomisk profil är vid. Dessa instrument är ej överförbara värdepapper och har därför inte tillgång till likviditeten på andrahandsmarknader. De kräver ofta åtaganden med fast tidsfrist, vilket begränsar deras säljbarhet och bör tolkas så att de inbegriper andelar och skuldinstrument i och lån som tillhandahålls icke börsnoterade företag. Onoterade företag omfattar infrastrukturprojekt, icke-börsnoterade tillväxtföretag, fastigheter eller andra tillgångar som skulle kunna vara lämpliga för långsiktiga investeringsändamål. Koldioxidinsatser och klimattåliga infrastrukturprojekt är ofta onoterade tillgångar och är beroende av långfristiga krediter för finansiering av projekt.
- (50) Tjänstepensionsinstituten bör ha rätt att investera i andra medlemsstater i enlighet med reglerna i deras hemmedlemsstat för att minska kostnaderna för gränsöverskridande verksamhet. Värmedlemsstaterna bör därför inte tillåta ålägga tjänstepensionsinstitut belägna i andra medlemsstater ytterligare investeringskrav.
- (51) Enskilda måste kunna få en klar överblick över sina intjänade pensionsrättigheter enligt lagstadgade pensionsplaner och tjänstepensionsplaner, särskilt när sådana rättigheter har tjänats in i fler än en medlemsstat. Detta kan möjliggöras genom pensionsövervakningstjänster som omfattar hela unionen av det slag som redan har införts i vissa medlemsstater till följd av kommissionens vitbok av den 16 februari 2012 med en agenda för tillräckliga, trygga och långsiktigt bärkraftiga pensioner, som förespråkar utvecklingen av sådana tjänster.
- (52) Vissa risker kan inte minskas genom kvantitativa krav, återspeglade i tekniska avsättningar och skuldtäckningskrav, utan kan hanteras på rätt sätt endast genom att man ställer krav på företagsstyrningen. Att säkerställa ett effektivt företagsstyrningssystem är därför av central betydelse för en fullgod riskhantering och för skyddet av medlemmar och förmånstagare. Dessa system bör stå i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.
- (53) En ersättningspolicy som uppmuntrar till ett överdrivet risktagande kan undergräva en sund och effektiv riskhantering i tjänstepensionsinstitut. Principer och krav på offentliggörande rörande ersättningspolicyn som är tillämpliga på andra finansiella institut i unionen bör göras tillämpliga även på tjänstepensionsinstitut, dock med hänsyn till tjänstepensionsinstitutens specifika företagsstyrningsstruktur jämfört med andra finansiella institut och behovet av att ta hänsyn till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutens verksamhet.

- (54) En nyckelfunktion är kapaciteten att utföra vissa företagsstyrningsuppgifter. Tjänstepensionsinstitutet bör ha tillräcklig kapacitet för en riskhanteringsfunktion, en internrevisionsfunktion samt, i tillämpliga fall, en aktuariefunktion. Fastställandet av en viss nyckelfunktion bör inte hindra ett tjänstepensionsinstitut från att fritt besluta hur det vill organisera denna nyckelfunktion i praktiken, om inte annat anges i detta direktiv. Detta bör inte leda till onödigt betungande krav eftersom hänsyn bör tas till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.
- (55) De personer som i praktiken leder ett tjänstepensionsinstitut bör kollektivt vara lämpliga för sin uppgift och personer som utför nyckelfunktioner bör ha adekvata kunskaper och erfarenheter och, i tillämpliga fall, adekvata yrkeskvalifikationer. Dock bör endast personer som innehar nyckelfunktioner omfattas av kraven på anmälan till den behöriga myndigheten.
- (56) Med undantag av den interna revisionsfunktionen, bör det vara möjligt för en enda person eller organisatorisk enhet att utföra fler än en nyckelfunktion. Den person eller organisatoriska enhet som utövar en nyckelfunktion bör dock vara en annan än den som utövar en liknande nyckelfunktion i det uppdragsgivande företaget. Medlemsstaterna bör kunna ge tjänstepensionsinstitutet tillstånd att låta samma person eller organisatoriska enhet utföra nyckelfunktioner under förutsättning att tjänstepensionsinstitutet förklarar hur det undviker eller hanterar en intressekonflikt med det uppdragsgivande företaget.
- (57) Det är viktigt att tjänstepensionsinstitut förbättrar sin riskhantering, med beaktande av målet att ha en rättvis spridning av risker och förmåner mellan generationerna i tjänstepensioner, så att potentiella sårbarheter med avseende på pensionsplanernas långsiktiga bärkraft kan förstås på rätt sätt och diskuteras med de berörda behöriga myndigheterna. Tjänstepensionsinstitutet bör som ett led i sina riskhanteringssystem göra en riskbedömning för sina verksamheter som rör pensioner. Den riskbedömningen bör också göras tillgänglig för de behöriga myndigheterna och bör, om så är relevant, bland annat inkludera risker i samband med klimatiförändring, resursanvändning, miljön, sociala risker och risker som är relaterade till avskrivningar av tillgångar till följd av regleringsändringar (strandade tillgångar).
- (58) Miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer enligt av Förenta nationerna stödda principer för ansvarsfulla investeringar är viktiga för tjänstepensionsinstitutets investeringspolicy och riskhanteringssystem. Medlemsstaterna bör ålägga tjänstepensionsinstitut att uttryckligen redovisa när dessa faktorer beaktas vid investeringsbeslut och hur de ingår i deras riskhanteringssystem. Uppgifter om hur relevanta och väsentliga miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer är för en pensionsplans investeringar och hur de beaktas bör ingå i den information som ett tjänstepensionsinstitut tillhandahåller enligt detta direktiv. Detta utesluter inte att ett tjänstepensionsinstitut fullgör kravet genom att i sådan information ange att miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer inte beaktas i dess investeringspolicy eller att kostnaderna för ett system för att övervaka relevansen och väsentligheten i sådana faktorer och hur de beaktas är oproportionella i förhållande till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos dess verksamhet.
- (59) Varje medlemsstat bör kräva att varje tjänstepensionsinstitut som är beläget inom dess territorium upprättar årsbokslut och förvaltningsberättelser i vilka hänsyn tas till varje pensionsplan som tjänstepensionsinstitutet hanterar, och, vid behov, årsbokslut och förvaltningsberättelser för varje pensionsplan. Årsbokslut och förvaltningsberättelser som ger en rättvisande och korrekt bild av tjänstepensionsinstitutets tillgångar, skulder och finansiella ställning, i vilka hänsyn tas till varje pensionsplan som tjänstepensionsinstitutet hanterar, och som vederbörligen godkännts av en auktoriserad person, är en mycket betydelsefull informationskälla för planens medlemmar och förmånstagare samt för de behöriga myndigheterna. I synnerhet gör de det möjligt för de behöriga myndigheterna att övervaka tjänstepensionsinstitutets finansiella sundhet och att bedöma om det kan uppfylla alla sina avtalsmässiga förpliktelser. Årsbokslut och förvaltningsberättelser bör offentliggöras på en webbplats, om möjligt, eller på andra sätt såsom att tryckta exemplar tillhandahålls på begäran.
- (60) Ett tjänstepensionsinstitutets investeringspolicy är en avgörande faktor både vad avser tjänstepensionsplanernas säkerhet och ekonomiska hållbarhet på lång sikt. Tjänstepensionsinstitutet bör därför upprätta och minst vart tredje år se över riktlinjer för investeringsverksamheten. Dessa riktlinjer bör göras tillgängliga för de behöriga myndigheterna och på begäran även för varje pensionsplans medlemmar och förmånstagare.
- (61) Tjänstepensionsinstitutet bör ha rätt att helt eller delvis utkontraktera samtliga verksamheter, inbegripet nyckelfunktioner, till tjänsteleverantörer som arbetar för deras räkning. Tjänstepensionsinstitutet bör fortfarande ha det fulla ansvaret för att uppfylla alla sina förpliktelser enligt detta direktiv när de utkontrakterar

nyckelfunktioner eller annan verksamhet. Tjänstepensionsinstitut bör ingå ett skriftligt avtal med tjänsteleverantören när en verksamhet utkontrakteras. Vid tillämpningen av detta direktiv omfattas inte avtal för operativa tjänster, till exempel säkerhets- eller underhållspersonal.

- (62) Det bör vara möjligt för medlemsstater att kräva att förvaringsinstitut utses för förvaring av ett tjänstepensionsinstituts tillgångar.
- (63) Med beaktande av pensionsplanens karaktär och den administrativa bördan bör tjänstepensionsinstituten ge tydlig och lämplig information till presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare till stöd för deras beslut om sin pensionering och säkerställa en hög grad av transparens under de olika faserna i en pensionsplan, vilka omfattar tiden före anslutningen, medlemskapet (inbegripet tiden före pensioneringen) och tiden efter pensioneringen. Särskilt bör lämnas information om intjänade pensionsrättigheter, beräknad nivå på pensionsförmånerna, risker och garantier samt kostnader. När de beräknade pensionsförmånerna grundas på ekonomiska scenarier bör informationen också inkludera ett oförmånligt scenario som bör vara extremt men trovärdigt. Om medlemmarna står för en investeringsrisk är det också mycket viktigt med ytterligare information om investeringsprofilen, tillgängliga alternativ och historisk avkastning. Informationen bör motsvara användarens behov och bör beakta Förenta Nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, i synnerhet vad beträffar tillgänglighet och tillgång till information, i enlighet med artiklarna 3 respektive 21 i konventionen. Medlemsstater kan välja att närmare specificera vem som får lämna informationen till presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare, inbegripet genom insamling av pensionsuppgifter (*pension tracking services*).
- (64) På grund av särdragen i de pensionsplaner som ger en viss förmånsnivå påverkas dessa förmåner inte av den historiska avkastningen eller av kostnadsstrukturen, förutom i extrema fall. Information om detta bör därför endast lämnas för pensionsplaner där medlemmarna står för en investeringsrisk eller kan fatta investeringsbeslut.
- (65) Innan presumtiva medlemmar ansluter sig till en pensionsplan bör de ges all den information de behöver för att kunna göra ett välgrundat val. Om presumtiva medlemmar inte har ett val utan automatiskt ansluts till en pensionsplan bör tjänstepensionsinstitutet förse dem med grundläggande relevant information om deras medlemskap direkt efter anslutningen.
- (66) Tjänstepensionsinstitut bör för medlemmar utarbeta ett pensionsbesked som innehåller viktig personlig och allmän information om pensionsplanen. Pensionsbeskedet bör vara tydligt och fullständigt och innehålla relevant och lämplig information för att underlätta förståelsen av pensionsrättigheter över tiden och inom olika pensionsplaner och för att främja arbetskraftens rörlighet.
- (67) Tjänstepensionsinstituten bör underrätta sina medlemmar i tillräckligt god tid före pensioneringen om de utbetalningsalternativ de kan välja mellan. Om pensionen inte betalas ut som en livslång utbetalning, bör medlemmar som närmar sig pensionering underrättas om tillgängliga förmånsutbetalningsprodukter för att underlätta finansiell planering inför pensionen.
- (68) Under den fas när pensionsförmåner utbetalas bör förmånstagarna fortsätta att få information om sina förmåner och motsvarande utbetalningsalternativ. Detta är särskilt viktigt när förmånstagare står för en betydande del av investeringsrisken under utbetalningsfasen. Förmånstagare bör även informeras om eventuella sänkningar av förmånsnivåer innan någon sådan sänkning tillämpas, efter det att ett beslut som leder till en sänkning har fattats. I enlighet med god praxis rekommenderas tjänstepensionsinstituten att samråda med förmånstagarna innan ett sådant beslut fattas.
- (69) Den behöriga myndigheten bör utöva sina befogenheter i de huvudsakliga syftena att skydda rättigheterna för medlemmar och förmånstagare och tjänstepensionsinstitutets stabilitet och sundhet.
- (70) Tillsynens omfattning varierar mellan medlemsstaterna. Detta kan orsaka problem om ett tjänstepensionsinstitut måste följa rörelsreglerna i sin hemmedlemsstat och samtidigt följa social- och arbetsmarknadslagstiftningen i sin värdmedlemsstat. Klagorandet av vilka områden som ska anses vara en del av tillsynen enligt detta direktiv minskar den rättsliga osäkerheten och tillhörande transaktionskostnader.
- (71) En inre marknad för tjänstepensionsinstitut kräver ett ömsesidigt erkännande av aktsamhetskraven. Ett tjänstepensionsinstituts efterlevnad av dessa krav bör övervakas av de behöriga myndigheterna i tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat. Medlemsstaterna bör ge de behöriga myndigheterna nödvändiga befogenheter för att använda förebyggande eller korrigerande åtgärder om ett tjänstepensionsinstitut bryter mot något av kraven i detta direktiv.

- (72) För att säkerställa en effektiv tillsyn över verksamheter som utkontrakterats, inklusive all verksamhet som senare utkontrakteras på nytt, är det viktigt att de behöriga myndigheterna har tillgång till alla relevanta uppgifter som innehas av tjänsteleverantörer till vilka verksamheter har utkontrakterats, oavsett om den senare är en reglerad eller oreglerad enhet, och har rätt att genomföra inspektioner på plats. För att myndigheterna ska kunna ta hänsyn till marknadsutvecklingen och säkerställa att villkoren i uppdragsavtalet fortlöpande efterlevs bör behöriga myndigheter ha nödvändiga befogenheter att begära information från tjänstepensionsinstitutet och tjänsteleverantörer om utkontrakterade verksamheter.
- (73) Det bör införas bestämmelser om informationsutbyte mellan behöriga myndigheter, andra myndigheter och organ som arbetar med ansvar för att stärka den finansiella stabiliteten och uppsägning av pensionsplaner. Det är därför nödvändigt att närmare ange under vilka förhållanden sådant informationsutbyte bör vara möjligt. När information får offentliggöras endast med de behöriga myndigheternas uttryckliga samtycke bör dessa myndigheter, när så är lämpligt, få ställa stränga krav som villkor för samtycket.
- (74) Behandling av personuppgifter enligt detta direktiv, såsom de behöriga myndigheternas utbyte eller överföring av personuppgifter, bör ske i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 ⁽¹⁾, och de europeiska tillsynsmyndigheternas utbyte eller överföring av information enligt detta direktiv bör ske i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 ⁽²⁾.
- (75) För att säkerställa en väl fungerande inre marknad för tjänstepensioner som organiseras på unionsnivå bör kommissionen, efter samråd med Eiopa, se över och rapportera om tillämpningen av detta direktiv och bör lägga fram denna rapport för Europaparlamentet och rådet senast den 13 januari 2023.
- (76) För att säkerställa en sund konkurrens mellan instituten bör den övergångsperiod som ger försäkringsföretag som omfattas av direktiv 2009/138/EG möjlighet att bedriva sin tjänstepensionsverksamhet enligt de regler som avses i artikel 4 i det här direktivet förlängas till och med den 31 december 2022. Direktiv 2009/138/EG bör därför ändras i enlighet med detta.
- (77) Vidareutvecklingen på unionsnivå av solvensmodeller, exempelvis HBS-modeller (*holistic balance sheet*), är inte realistisk i praktiken och inte effektiv när det gäller kostnader och förmåner, särskilt med tanke på mångfalden hos tjänstepensionsinstitut inom och mellan medlemsstaterna. Inga kvantitativa kapitalkrav, såsom Solvens II eller HBS-modeller som anknuter till Solvens II, bör därför utvecklas på unionsnivå när det gäller tjänstepensionsinstitut, eftersom de potentiellt skulle kunna minska arbetsgivarnas beredvillighet att tillhandahålla tjänstepensionsplaner.
- (78) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att skapa en rättslig ram på unionsnivå som omfattar tjänstepensionsinstitut, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (79) I enlighet med medlemsstaternas och kommissionens gemensamma politiska förklaring av den 28 september 2011 om förklarande dokument har medlemsstaterna åtagit sig att, i de fall detta är berättigat, låta anmälان av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i ett direktiv och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstiftaren att översändandet av sådana dokument är motiverat.
- (80) Skyldigheten att införliva detta direktiv med nationell rätt bör endast gälla de bestämmelser som utgör en innehållsmässig ändring i förhållande till de tidigare direktiven. Skyldigheten att införliva de oförändrade bestämmelserna följer av de tidigare direktiven.
- (81) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister för införlivande med nationell rätt och tillämpning av direktiven som anges i del B i bilaga I.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter (EGT L 8, 12.1.2001, s. 1).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Syfte

I detta direktiv fastställs bestämmelser för inledande och utövande av verksamhet som bedrivs av tjänstepensionsinstitut.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv ska tillämpas på tjänstepensionsinstitut. Om tjänstepensionsinstitut i enlighet med nationell rätt inte är juridiska personer ska medlemsstaterna tillämpa direktivet antingen på dessa tjänstepensionsinstitut eller, om inte annat föreskrivs i punkt 2, på de auktoriserade enheter som ansvarar för driften av dessa institut och agerar för deras räkning.

2. Detta direktiv ska inte tillämpas på

- a) institut som förvaltar sociala trygghetssystem som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 883/2004 ⁽¹⁾ och (EG) nr 987/2009 ⁽²⁾,
- b) institut som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG ⁽³⁾, 2009/138/EG, 2011/61/EU ⁽⁴⁾, 2013/36/EU ⁽⁵⁾ och 2014/65/EU ⁽⁶⁾,
- c) institut vars verksamhet bygger på fördelningsprincipen (*pay as you go*),
- d) institut där det uppdragsgivande företags anställda inte har någon laglig rätt till förmåner och där det uppdragsgivande företaget när som helst kan lösa in tillgångarna och inte nödvändigtvis fullgöra sina skyldigheter att utbetala pensionsförmåner,
- e) företag som gör bokföringsmässiga avsättningar för att kunna betala ut pensionsförmåner till sina anställda.

Artikel 3

Tillämpning på tjänstepensionsinstitut som förvaltar sociala trygghetssystem

Tjänstepensionsinstitut som också förvaltar obligatoriska anställningsrelaterade pensionsplaner som betraktas som sociala trygghetssystem som omfattas av förordningarna (EG) nr 883/2004 och (EG) nr 987/2009 ska omfattas av detta direktiv när det gäller den del av deras verksamheter som avser tillhandahållande av icke-obligatoriska tjänstepensioner. I sådana fall ska skulder och motsvarande tillgångar hållas fullständigt åtskilda och de ska inte kunna överlåtas till de obligatoriska pensionsplaner som betraktas som sociala trygghetssystem eller omvänt.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 166, 30.4.2004, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 284, 30.10.2009, s. 1).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EUT L 302, 17.11.2009, s. 32).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010 (EUT L 174, 1.7.2011, s. 1).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (EUT L 176, 27.6.2013, s. 338).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (EUT L 173, 12.6.2014, s. 349).

Artikel 4

Frivillig tillämpning på institut som omfattas av direktiv 2009/138/EG

Hemmedlemsstater får välja att tillämpa bestämmelserna i artiklarna 9–14, 19–22, 23.1, 23.2 och 24–58 i detta direktiv på tjänstepensionsverksamheten hos livförsäkringsföretag i enlighet med artikel 2.3 a i–iii och artikel 2.3 b ii–iv i direktiv 2009/138/EG. I sådana fall ska alla tillgångar och skulder som hänför sig till tjänstepensionsverksamheten hållas fullständigt åtskilda från, förvaltas och hanteras skilt från livförsäkringsföretagets övriga verksamheter, utan någon möjlighet till överlåtelse.

I fall som avses i första stycket i den här artikeln, och endast när det gäller deras tjänstepensionsverksamhet, ska livförsäkringsföretag inte omfattas av artiklarna 76–86, 132, 134.2, 173, 185.5, 185.7, 185.8 och 209 i direktiv 2009/138/EG.

Hemmedlemsstaten ska säkerställa att antingen de behöriga myndigheterna eller de myndigheter som ansvarar för tillsynen av livförsäkringsföretag som omfattas av direktiv 2009/138/EG, som en del av sin tillsynsverksamhet kontrollerar att den verksamhet som rör tjänstepensioner hålls strikt åtskild från övrig verksamhet.

Artikel 5

Små tjänstepensionsinstitut och pensionsplaner som följer av lag

Med undantag för vad som föreskrivs i artiklarna 32–35 får medlemsstaterna välja att helt eller delvis underlåta att tillämpa detta direktiv på tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium och som förvaltar pensionsplaner som sammanlagt har färre än 100 medlemmar. Om inte annat föreskrivs i artikel 2.2 ska sådana tjänstepensionsinstitut dock ha rätt att tillämpa direktivet på frivillig grund. Artikel 11 får tillämpas endast om alla övriga bestämmelser i detta direktiv är tillämpliga. Medlemsstaterna ska tillämpa artiklarna 19.1, 21.1 och 21.2 på alla tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium och som förvaltar pensionsplaner som sammanlagt har fler än 15 medlemmar.

Medlemsstaterna får välja att tillämpa någon av artiklarna 1–8, artikel 19 och artiklarna 32–35 på institut som tillhandahåller tjänstepensioner enligt lag, enligt nationell rätt, och vilka pensioner garanteras av en offentlig myndighet.

Artikel 6

Definitioner

I detta direktiv avses med

1. *tjänstepensionsinstitut*: ett institut som, oavsett sin rättsliga form, förvaltar fonderade medel och som är etablerat oberoende av uppdragsgivande företag eller branschorganisation utifrån syftet att tillhandahålla pensionsförmåner i samband med yrkesutövning på grundval av en överenskommelse eller ett avtal som slutits
 - a) enskilt eller kollektivt mellan arbetsgivare och arbetstagare eller deras respektive företrädare, eller
 - b) med egenföretagare, enskilt eller kollektivt, i enlighet med rätten i hem- och värdmedlemsstaten,och som bedriver verksamheter som direkt förädlas av dessa,
2. *pensionsplan*: ett avtal, en överenskommelse, en stiftandeurkund (*trust deed*) eller bestämmelser vari anges vilka pensionsförmåner som ska lämnas och på vilka villkor,
3. *uppdragsgivande företag*: varje företag eller annat organ, oavsett om det omfattar eller består av en eller flera juridiska eller fysiska personer, vilket handlar i egenskap av arbetsgivare eller egenföretagare eller en kombination av dessa, och som erbjuder en pensionsplan eller gör inbetalningar till ett tjänstepensionsinstitut,

4. *pensionsförmåner*: förmåner som betalas ut med anledning av uppnådd pensionsålder eller förväntat uppnående av pensionsålder eller, om de kompletterar dessa förmåner och tillhandahålls sekundärt, i form av utbetalningar vid dödsfall, invaliditet eller upphörande av anställning eller i form av bidrag eller tjänster som tillhandahålls vid sjukdom, medellöshet eller dödsfall. För att den ekonomiska tryggheten under pensionstiden ska stärkas får pensionsförmånerna betalas ut som en livslång utbetalning, under en viss tid, i form av ett engångsbelopp eller genom en kombination av dessa alternativ,
5. *medlem*: en person som inte är förmånstagare eller presumtiv medlem och vars tidigare eller nuvarande yrkesverksamhet ger, eller kommer att ge honom eller henne, rätt till pensionsförmåner enligt bestämmelserna i en pensionsplan,
6. *förmånstagare*: en person som uppbär pensionsförmåner,
7. *presumtiv medlem*: en person som har rätt att ansluta sig till en pensionsplan,
8. *behörig myndighet*: en nationell myndighet som har utsetts för att utföra de uppgifter som anges i detta direktiv,
9. *biometrisk risker*: risker kopplade till dödsfall, invaliditet och lång levnad,
10. *hemmedlemsstat*: den medlemsstat där tjänstepensionsinstitutet har registrerats eller auktoriserats och där det har sin huvudsakliga förvaltningsort i enlighet med artikel 9,
11. *värmedlemsstat*: den medlemsstat vars social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner är tillämplig på förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och medlemmarna eller förmånstagarna,
12. *överlåtande tjänstepensionsinstitut*: ett tjänstepensionsinstitut som överlåter alla eller delar av en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar till ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat i en annan medlemsstat,
13. *mottagande tjänstepensionsinstitut*: ett tjänstepensionsinstitut som tar emot alla eller delar av en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar från ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat i en annan medlemsstat,
14. *reglerad marknad*: en reglerad marknad enligt definitionen i artikel 4.1.21 i direktiv 2014/65/EU,
15. *multilateral handelsplattform eller MTF-plattform*: en multilateral handelsplattform enligt definitionen i artikel 4.1.22 i direktiv 2014/65/EU,
16. *organiserad handelsplattform eller OTF-plattform*: en organiserad handelsplattform enligt definitionen i artikel 4.1.23 i direktiv 2014/65/EU,
17. *varaktigt medium*: ett instrument som gör det möjligt för en medlem eller förmånstagare att lagra information som riktas till den medlemmen eller förmånstagaren personligen, på ett sätt som möjliggör framtida åtkomst och under en tid som är lämplig med hänsyn till vad som är avsikten med informationen och som tillåter oförändrad återgivning av den lagrade informationen,
18. *nyckelfunktion*: inom ett företagsstyrningssystem, en intern kapacitet att utföra praktiska uppgifter som omfattar riskhanteringsfunktionen, internrevisionsfunktionen och aktuariefunktionen,
19. *gränsöverskridande verksamhet*: förvaltning av en pensionsplan där förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och berörda medlemmar och förmånstagare styrs av social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner i en annan medlemsstat än hemmedlemsstaten.

Artikel 7

Ett tjänstepensionsinstituts verksamhet

Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium begränsar sin verksamhet till sådan verksamhet som avser pensionsförmåner inbegripet verksamheter som föranleds av dessa.

Om ett livförsäkringsföretag, i enlighet med artikel 4, driver sin tjänstepensionsverksamhet genom att hålla tillgångarna och skulderna fullständigt åtskilda, ska de fullständigt åtskilda tillgångarna och skulderna hanteras endast inom ramen för sådan verksamhet som avser pensionsförmåner och därav direkt föranledd verksamhet.

Som allmän princip ska tjänstepensionsinstitut i sin verksamhet, där så är relevant, beakta målet att skapa en rättvis fördelning av risker och förmåner mellan generationerna.

Artikel 8

Juridisk åtskillnad mellan uppdragsgivande företag och tjänstepensionsinstitut

Medlemsstaterna ska säkerställa att uppdragsgivande företag är juridiskt åtskilda från ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium, så att tjänstepensionsinstitutets tillgångar skyddas i medlemmarnas och förmånstagarnas intresse om det uppdragsgivande företaget går i konkurs.

Artikel 9

Registrering eller auktorisering

1. Medlemsstaterna ska med avseende på alla tjänstepensionsinstitut som har sin huvudsakliga förvaltningsort inom deras territorium, säkerställa att tjänstepensionsinstitutet registreras i ett nationellt register av den behöriga myndigheten eller är auktoriserat av denna.

Med huvudsaklig förvaltningsort avses den plats där tjänstepensionsinstitutet fattar sina viktigaste strategiska beslut.

2. Vid sådan gränsöverskridande verksamhet som bedrivs i enlighet med artikel 11 ska även de medlemsstater där tjänstepensionsinstitutet är verksamt framgå av registret.

3. Informationen från registret ska meddelas Eiopa, som ska offentliggöra den på sin webbplats.

Artikel 10

Operativa krav

1. Medlemsstaterna ska för varje tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium säkerställa att

- a) tjänstepensionsinstitutet har genomfört korrekt upprättade regler för förvaltningen av pensionsplaner,
- b) det uppdragsgivande företaget, om det garanterar pensionsförmånerna, är skyldigt att regelbundet finansiera detta åtagande.

2. I enlighet med subsidiaritetsprincipen och med vederbörligt beaktande av storleken på pensionsförmånerna från socialförsäkringssystemen får medlemsstaterna föreskriva att kompletterande förmåner såsom täckning av risker kopplade till lång levnad och invaliditet, efterlevandeskydd samt en garanti för återbetalning av inbetalade belopp erbjuds till medlemmarna om arbetsgivarna och arbetstagarna, eller deras respektive företrädare, kommer överens om detta.

Artikel 11

Gränsöverskridande verksamhet och förfaranden

1. Utan att det påverkar tillämpningen av nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning avseende pensionssystemens uppbyggnad, inbegripet obligatoriskt medlemskap och utfallen av kollektivavtal, ska medlemsstaterna tillåta tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium att bedriva gränsöverskridande verksamhet. Medlemsstaterna ska också tillåta företag som är belägna inom deras territorier att stödja tjänstepensionsinstitut som erbjuder sig att bedriva eller faktiskt bedriver gränsöverskridande verksamhet.

2. Ett tjänstepensionsinstitut som erbjuder sig att bedriva gränsöverskridande verksamhet och att åta sig uppdrag för ett uppdragsgivande företag måste godkännas i förväg av den relevanta behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten.

3. Ett tjänstepensionsinstitut ska till den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten anmäla att det avser att bedriva gränsöverskridande verksamhet. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut lämnar följande uppgifter när de gör denna anmälan:

- a) Namnet på den eller de värdmedlemsstater, vilka i förekommande fall ska anges av det uppdragsgivande företaget.
- b) Det uppdragsgivande företags namn och huvudsakliga förvaltningsort.
- c) De viktigaste särdragen i den pensionsplan som ska förvaltas för det uppdragsgivande företags räkning.

4. När den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten mottar en anmälan enligt punkt 3 ska denna – under förutsättning att den inte har utfärdat ett motiverat beslut om att tjänstepensionsinstitutets administrativa uppbyggnad, dess finansiella ställning eller dess lednings anseende eller yrkeskvalifikationer eller erfarenhet på området inte är förenliga med den föreslagna gränsöverskridande verksamheten – inom tre månader från mottagandet av alla de uppgifter som anges i punkt 3 vidarebefordra dessa till den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten och informera tjänstepensionsinstitutet om detta.

Det motiverade beslut som avses i första stycket ska utfärdas inom tre månader från mottagandet av alla de uppgifter som anges i punkt 3.

5. Om den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten inte översänder de uppgifter som anges i punkt 3 till värdmedlemsstatens behöriga myndighet ska den informera det berörda tjänstepensionsinstitutet om skälen för detta inom tre månader från det att den har mottagit uppgifterna. Underlåtenhet att översända uppgifter ska kunna överklagas till domstol i hemmedlemsstaten.

6. Tjänstepensionsinstitut som bedriver gränsöverskridande verksamhet ska omfattas av de informationskrav som anges i avdelning IV och som värdmedlemsstaten uppställer med avseende på de presumtiva medlemmar, medlemmar och förmänstagare som berörs av den gränsöverskridande verksamheten.

7. Innan tjänstepensionsinstitutet börjar bedriva gränsöverskridande verksamhet, ska den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten inom sex veckor efter mottagandet av de uppgifter som avses i punkt 3 informera den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten om de krav i social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner och som ska uppfyllas när pensionsplanen förvaltas på uppdrag av ett företag i värdmedlemsstaten och om värdmedlemsstatens informationskrav enligt avdelning IV som ska tillämpas på den gränsöverskridande verksamheten. Den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten ska lämna denna information till tjänstepensionsinstitutet.

8. Tjänstepensionsinstitutet får börja bedriva gränsöverskridande verksamhet i enlighet med de krav i värdmedlemsstatens social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner och med värdmedlemsstatens informationskrav enligt punkt 7 så snart som det har mottagit den information som avses i punkt 7 eller, om ingen information från den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten inkommer, efter utgången av den tidsfrist som anges i punkt 7.

9. Den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten ska informera den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten om alla väsentliga ändringar av de krav i värdmedlemsstatens social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner och med värdmedlemsstatens informationskrav enligt punkt 7. Den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten ska lämna denna information till tjänstepensionsinstitutet.

10. Tjänstepensionsinstitutet ska vara föremål för löpande tillsyn av den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten i fråga om verksamhetens förenlighet med de krav i social- och arbetsmarknadslagstiftningen i värdlandet som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner och med värdmedlemsstatens informationskrav enligt punkt 7. Om oriktigheter upptäcks vid denna tillsyn ska den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten omedelbart underrätta den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten. Den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten ska i samordning med den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att tjänstepensionsinstitutet upphör med de upptäckta överträdelsena.

11. Om tjänstepensionsinstitutet, trots de åtgärder som vidtagits av den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten eller på grund av att lämpliga åtgärder saknas i hemmedlemsstaten, fortsätter att överträda de tillämpliga

bestämmelserna i de krav i vårdmedlemsstatens social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner eller vårdmedlemsstatens informationskrav enligt punkt 7, får den behöriga myndigheten i vårdmedlemsstaten, efter att ha informerat den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten, vidta lämpliga åtgärder för att förhindra eller beivra ytterligare oriktigheter och, i den mån det är strikt nödvändigt, hindra tjänstepensionsinstitutet från att bedriva verksamhet i vårdmedlemsstaten för det uppdragsgivande företags räkning.

Artikel 12

Gränsöverskridande överlåtelse

1. Medlemsstaterna ska godkänna att tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium överlåter alla eller en del av en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar till ett mottagande tjänstepensionsinstitut.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att kostnaderna för överlåtelsen inte belastar de kvarvarande medlemmarna och förmånstagarna i det överlåtande tjänstepensionsinstitutet eller de befintliga medlemmarna och förmånstagarna i det mottagande tjänstepensionsinstitutet.

3. Överlåtelsen måste förhandsgodkännas

a) av en majoritet av berörda medlemmar och en majoritet av berörda förmånstagare eller, i förekommande fall, av en majoritet av deras företrädare. Vad som utgör en majoritet ska definieras i enlighet med nationell rätt. Informationen om villkoren för överlåtelsen ska göras tillgänglig för berörda medlemmar och förmånstagare och, i förekommande fall, för deras företrädare, av det överlåtande tjänstepensionsinstitutet i god tid innan den ansökan som avses i punkt 4 lämnas in, och

b) i förekommande fall, av det uppdragsgivande företaget.

4. Överlåtelsen av alla eller en del av en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar mellan överlåtande och mottagande tjänstepensionsinstitut ska kräva godkännande från den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat, efter förhandsgodkännandet av den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat. Ansökan om godkännande av överlåtelsen ska lämnas in av det mottagande tjänstepensionsinstitutet. Den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska bevilja eller avslå ansökan om godkännande och meddela sitt beslut till det mottagande tjänstepensionsinstitutet inom tre månader från det att ansökan mottagits.

5. Ansökan om det godkännande av överlåtelsen som avses i punkt 4 ska innehålla följande uppgifter:

a) Det skriftliga avtalet mellan det överlåtande och det mottagande tjänstepensionsinstitutet, i vilket ska anges överlåtelserns villkor.

b) En beskrivning av pensionsplanens viktigaste särdrag.

c) En beskrivning av de skulder eller tekniska avsättningar som ska överlåtas och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar.

d) Det överlåtande och det mottagande pensionsinstitutets namn och huvudsakliga förvaltningsort, samt den medlemsstat i vilken vart och ett av tjänstepensionsinstituterna är registrerat eller auktoriserat.

e) Det uppdragsgivande företags huvudsakliga förvaltningsort och namn.

f) Belägg för förhandsgodkännandet i enlighet med punkt 3.

g) I förekommande fall, namnet på de medlemsstater vars social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner är tillämplig på den berörda pensionsplanen.

6. Den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska utan dröjsmål efter mottagandet vidarebefordra ansökan enligt punkt 4 till den behöriga myndigheten för det överlåtande tjänstepensionsinstitutet.

7. Den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska endast bedöma om

a) all information enligt punkt 5 har lämnats av det mottagande tjänstepensionsinstitutet,

- b) det mottagande tjänstepensionsinstitutets administrativa uppbyggnad, dess finansiella ställning och dess lednings anseende eller yrkeskvalifikationer eller erfarenhet på området är förenliga med den föreslagna överlåtelsen,
- c) de långsiktiga intressena hos det mottagande tjänstepensionsinstitutets medlemmar och förmänstagare och den överlåtna delen av pensionsplanen är tillräckligt skyddade under och efter överlåtelsen,
- d) det mottagande tjänstepensionsinstitutets tekniska avsättningar är fullt skuldtäckta vid tidpunkten för överlåtelsen, när överlåtelsen utmynnar i gränsöverskridande verksamhet, och
- e) tillgångarna som ska överlåtas är tillräckliga och lämpliga för att täcka de skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter som ska överlåtas, i enlighet med tillämpliga regler i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat.

8. Den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska endast bedöma

- a) vid en partiell överlåtelse av till pensionsplanen hänförliga skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar, om medlemmarnas och förmänstagarnas långsiktiga intressen i den kvarvarande delen av pensionsplanen är tillräckligt skyddade,
- b) om medlemmarnas och förmänstagarnas individuella rättigheter försämrats på grund av överlåtelsen,
- c) om de tillgångar som hör till pensionsplanen och som ska överlåtas är tillräckliga och lämpliga för att täcka de skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter som ska överlåtas, i enlighet med tillämpliga regler i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat.

9. Den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska översända resultaten av bedömningen enligt punkt 8 inom åtta veckor från det att ansökan enligt punkt 6 erhållits så att den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat kan fatta ett beslut i enlighet med punkt 4.

10. Om ansökan om godkännande avslås ska den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ange skälen till ett sådant avslag inom den tremånadersperiod som anges i punkt 4. Det avslaget, eller underlåtenhet att handla från den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat, ska kunna överklagas till domstol i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat.

11. Den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska informera den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat om beslutet enligt punkt 4 inom två veckor efter att ha fattat det beslutet.

När överlåtelsen utmynnar i gränsöverskridande verksamhet ska den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat också informera den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat om de krav i social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner och i enlighet med vilka pensionsplanen måste förvaltas samt om de informationskrav i värmedlemsstaten enligt avdelning IV som ska tillämpas på den gränsöverskridande verksamheten. Detta ska meddelas inom ytterligare fyra veckor.

Den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska översända denna information till det mottagande tjänstepensionsinstitutet inom en vecka efter mottagandet.

12. Efter att ha mottagit ett beslut om godkännande enligt punkt 4 eller, om ingen information om beslutet mottagits från den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat, vid utgången av den period som anges i punkt 11 tredje stycket, får det mottagande tjänstepensionsinstitutet börja förvalta pensionsplanen.

13. Om det råder oenighet om förfarandet eller innehållet i en åtgärd eller utebliven åtgärd från den behöriga myndigheten i det överlåtande eller det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat, inbegripet ett beslut att godkänna eller avslå ansökan om en gränsöverskridande överlåtelse, får Eiopa genomföra icke-bindande medling i enlighet med artikel 31 andra stycket c i förordning (EU) nr 1094/2010 på begäran av någon av de behöriga myndigheterna eller på eget initiativ.

14. Om det mottagande tjänstepensionsinstitutet bedriver gränsöverskridande verksamhet ska artikel 11.9, 11.10 och 11.11 tillämpas.

AVDELNING II

KVANTITATIVA KRAV

Artikel 13

Tekniska avsättningar

1. Hemmedlemsstaten ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut som förvaltar tjänstepensionsplaner för samtliga pensionsplaner alltid innehar tillräckliga tekniska avsättningar motsvarande deras finansiella åtaganden till följd av gällande pensionsavtal.
2. Hemmedlemsstaten ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut som förvaltar tjänstepensionsplaner, där tjänstepensionsinstitutets åtagande täcker biometrisk risk eller garanterar antingen en viss avkastning eller en viss förmånsnivå, gör tekniska avsättningar som är tillräckliga i förhållande till samtliga åtaganden enligt dessa planer.
3. Dessa tekniska avsättningar ska beräknas varje år. Hemmedlemsstaten får dock tillåta att beräkningarna utförs vart tredje år, om tjänstepensionsinstitutet till medlemmarna eller de behöriga myndigheterna överlämnar ett intyg eller en rapport om justeringar avseende de mellanliggande åren. Intyget eller rapporten ska ge en klar bild av den justerade utvecklingen av de tekniska avsättningarna och av förändringarna av de risker som täcks.
4. Beräkningen av de tekniska avsättningarna ska utföras och bestyrkas av en aktuarie eller någon annan expert på det området, till exempel en revisor, när så är tillåtet enligt nationell rätt, på grundval av aktuariella metoder som erkänns av de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten och enligt följande principer:
 - a) Minimibeloppet för de tekniska avsättningarna ska beräknas genom en tillräckligt aktsam aktuariell värdering, i vilken hänsyn tas till alla åtaganden avseende förmåner och betalningar, i enlighet med tjänstepensionsinstitutets pensionsarrangemang. Det ska vara tillräckligt både för den fortsatta utbetalningen av de pensioner och andra förmåner som redan är under betalning till förmånstagare och för att återspegla de åtaganden som följer av medlemmarnas intjänade pensionsrättigheter. De ekonomiska och aktuariella antaganden som valts för värderingen av åtagandena måste också väljas på ett aktsamt sätt, vid behov med beaktande av en tillräcklig säkerhetsmarginal.
 - b) Maximiräntesatserna ska väljas på ett aktsamt sätt och fastställas i enlighet med alla relevanta regler i hemmedlemsstaten. Dessa aktsamt valda räntesatser ska fastställas med beaktande av
 - i) avkastningen på de motsvarande tillgångar som tjänstepensionsinstitutet har och den förväntade avkastningen på framtida investeringar,
 - ii) den aktuella marknadsavkastningen på obligationer av hög kvalitet, statsobligationer, obligationer från Europeiska stabilitetsmekanismen, Europeiska investeringsbanken (EIB) eller Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten, eller
 - iii) en kombination av leden i och ii.
 - c) De biometrisk tabeller som används för att beräkna de tekniska avsättningarna ska grunda sig på aktsamma antaganden med beaktande av de viktigaste särdragen hos medlemsgruppen och pensionsplanerna, i synnerhet förväntade förändringar i de relevanta riskerna.
 - d) Metoden och underlaget för beräkningen av de tekniska avsättningarna ska i regel förbli desamma från ett räkenskapsår till ett annat. Ändringar kan dock vara motiverade till följd av förändringar i de rättsliga, demografiska eller ekonomiska förutsättningar som ligger till grund för antagandena.
5. Hemmedlemsstaten får, för att säkerställa att medlemmarnas och förmånstagarnas intressen skyddas på ett fullgott sätt, fastställa ytterligare, mer detaljerade krav för beräkningen av de tekniska avsättningarna.

Artikel 14

Skuldtäckning av tekniska avsättningar

1. Hemmedlemsstaten ska kräva att varje tjänstepensionsinstitut alltid ska inneha tillräckliga och lämpliga tillgångar som täcker de tekniska avsättningarna för alla pensionsplaner som det förvaltar.

2. Hemmedlemsstaten får tillåta ett tjänstepensionsinstitut att under en begränsad tid inneha otillräckliga tillgångar för att täcka de tekniska avsättningarna. I detta fall ska de behöriga myndigheterna kräva att tjänstepensionsinstitutet antan en konkret och genomförbar återhämtningsplan med tidsangivelser så att kraven i punkt 1 blir uppfyllda igen. Planen ska vara förenad med följande villkor:

- a) Tjänstepensionsinstitutet ska upprätta en konkret och genomförbar plan för hur det inom rimlig tid ska kunna återställa tillgångarnas storlek till den nivå som krävs för att helt täcka de tekniska avsättningarna. Planen ska göras tillgänglig för medlemmarna eller, i förekommande fall, deras företrädare och/eller godkännas av de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten.
- b) När planen upprättas ska hänsyn tas till tjänstepensionsinstitutets specifika situation, särskilt vad gäller dess matchning av tillgångar och skulder (*asset-liability structure*), riskprofil, likviditetsplan, åldersprofilen hos de medlemmar som är berättigade till pensionsförmåner samt till om planerna befinner sig i uppbyggnadsskedet eller ska övergå till full fondering från att inte eller endast delvis ha varit fonderade.
- c) Om en tjänstepensionsplan avvecklas under den period som avses i första meningen i denna punkt ska tjänstepensionsinstitutet underrätta de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten. Tjänstepensionsinstitutet ska inrätta ett förfarande för hur tillgångarna och motsvarande åtaganden i den planen ska överlätas till ett annat tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsbolag eller annat lämpligt organ. De behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten ska underrättas om detta förfarande, och förfarandets huvuddrag ska göras tillgängliga för medlemmarna eller, i förekommande fall, deras företrädare i enlighet med konfidentialitetsprincipen.

3. När det gäller gränsöverskridande verksamhet ska de tekniska avsättningarna alltid täckas av tillgångar som är tillräckliga i förhållande till samtliga planer som förvaltas. Om detta villkor inte är uppfyllt ska den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten direkt ingripa och kräva att tjänstepensionsinstitutet omedelbart utformar lämpliga åtgärder och genomför dem utan dröjsmål på ett sådant sätt att medlemmar och förmånstagare har ett adekvat skydd.

Artikel 15

Lagstadgat kapitalkrav

1. Hemmedlemsstaten ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner där tjänstepensionsinstitutet och inte det uppdragsgivande företaget står för åtagandet att täcka biometrisk risk eller garanterar en viss avkastning eller en viss förmånsnivå ständigt, som en buffert, innehar kompletterande tillgångar utöver de tekniska avsättningarna. Dess storlek ska återspegla typen av risk och tillgångsportföljen avseende samtliga de pensionsplaner som förvaltas. Dessa tillgångar ska vara fria från alla förutsebara åtaganden och fungera som en buffert för att kompensera skillnader mellan förväntade och verkliga kostnader och intäkter.

2. För beräkning av den lägsta storleken på de kompletterande tillgångarna ska bestämmelserna i artiklarna 16, 17 och 18 tillämpas.

3. Punkt 1 ska dock inte hindra medlemsstaterna från att kräva att tjänstepensionsinstitut som är belägna inom deras territorium ska uppfylla lagstadgade kapitalkrav eller från att fastställa mer detaljerade regler, om sådana är berättigade av aktsamhetsskäl.

Artikel 16

Disponibel solvensmarginal

1. För att säkerställa att tjänstepensionerna är långsiktigt hållbara ska medlemsstaterna kräva att alla tjänstepensionsinstitut som avses i artikel 15.1 och som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium vid varje tidpunkt, i förhållande till sin samlade verksamhet, ska ha en tillräcklig disponibel solvensmarginal som åtminstone motsvaras av kraven i detta direktiv.

2. Den disponibla solvensmarginalen ska motsvaras av tillgångar i tjänstepensionsinstitutet som är fria från alla förutsebara förpliktelser, med avdrag för immateriella värden, inklusive följande:

- a) Det inbetalda aktiekapitalet eller, när det gäller ett tjänstepensionsinstitut i form av ett ömsesidigt bolag, det faktiska garantikapitalet med tillägg för eventuella medlemskonton, förutsatt att samtliga följande kriterier är uppfyllda:
 - i) I stiftelseurkund och bolagsordning ska föreskrivas att betalningar från dessa konton till medlemmar endast får ske i den utsträckning detta inte medför att den disponibla solvensmarginalen understiger den föreskrivna nivån eller, efter det att företaget har upplösts, om samtliga andra skulder i företaget har lösts.

- ii) I stiftelseurkund och bolagsordning ska föreskrivas att, om sådana betalningar som avses i led i sker av annan anledning än att ett enskilt medlemskap i det ömsesidiga bolaget ska upphöra, de behöriga myndigheterna ska underrättas minst en månad i förväg och att de under denna period får förbjuda utbetalningen.
 - iii) De berörda bestämmelserna i stiftelseurkund och bolagsordning får endast ändras om de behöriga myndigheterna har förklarat sig inte ha några invändningar mot ändringen, utan att det påverkar tillämpningen av de kriterier som anges i leden i och ii.
- b) Reserver (lagstadgade och fria) som inte motsvarar ingångna försäkringsförpliktelser.
- c) Vinsten eller förlusten efter avdrag för utdelning.
- d) I den utsträckning som detta medges i nationell rätt: de vinstreserver som redovisas i balansräkningen, om dessa kan användas för att täcka eventuella förluster och inte har avsatts för utdelning till medlemmar och förmanstagare.

Den disponibla solvensmarginalen ska minskas med beloppet för de egna aktier som tjänstepensionsinstitutet självt innehar.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att den disponibla solvensmarginalen också får utgöras av:

- a) Kumulativt preferensaktiekapital och förlagslånekapital upp till högst 50 % av den lägsta av den disponibla och den föreskrivna solvensmarginalen, varav högst 25 % får bestå av förlagslån med fast löptid eller kumulativa preferensaktier med fast löptid, förutsatt att det finns bindande avtal om att förlagslåne- eller preferensaktiekapitalet, i händelse av att tjänstepensionsinstitutet går i konkurs eller försätts i likvidation, ska ha prioritet efter alla övriga borgenärsfordringar och inte får betalas ut förrän alla andra vid tillfället utestående skulder har lösts.
- b) Värdepapper utan fast löptid samt andra instrument, inbegripet andra kumulativa preferensaktier än sådana som avses i led a, upp till högst 50 % av den disponibla solvensmarginalen eller den föreskrivna solvensmarginalen, beroende på vilken som är lägst, för det sammanlagda beloppet av de värdepapper och förlagslån som avses i led a, om de uppfyller följande villkor:
- i) De får inte återbetalas på innehavarens initiativ eller utan den behöriga myndighetens förhandsgodkännande.
 - ii) Utställandeavtalet ska ge tjänstepensionsinstitutet möjlighet att uppskjuta räntebetalningar på lånet.
 - iii) Långivarens fordran på tjänstepensionsinstitutet ska i sin helhet ha förmånsrätt efter samtliga icke-efterställda borgenärer.
 - iv) Handlingarna som reglerar utställandet av värdepapperen ska innehålla bestämmelser om att lånekapital och obetalda räntor får användas till förlusttäckning och möjliggöra för tjänstepensionsinstitutet att fortsätta sin verksamhet.
 - v) Endast till fullo inbetalda belopp ska beaktas.

Vid tillämpning av led a ska förlagslånekapital även uppfylla följande villkor:

- i) Endast till fullo inbetalda medel ska beaktas.
- ii) För lån med fast löptid ska den ursprungliga löptiden vara minst fem år. Senast ett år före förfallodatum ska tjänstepensionsinstitutet till de behöriga myndigheterna för godkännande lämna en plan för hur den disponibla solvensmarginalen ska kunna behållas på, eller ökas till, den föreskrivna nivån då lånet löper ut, såvida inte den andel av den disponibla solvensmarginalen som motsvaras av lånet gradvis har minskat under minst de senaste fem åren före förfallodatum. De behöriga myndigheterna får tillåta förtidsinlösen av sådana lån, om det utfärdande tjänstepensionsinstitutet ansöker om detta och förutsatt att dess disponibla solvensmarginal inte därigenom faller under den föreskrivna nivån.
- iii) Lån utan fast löptid ska ha minst fem års uppsägningstid, med undantag av de fall då de inte längre kan anses ingå i den disponibla solvensmarginalen eller då ett förhandsgodkännande från de behöriga myndigheterna särskilt krävs för förtidsinlösen. I det senare fallet ska tjänstepensionsinstitutet underrätta de behöriga myndigheterna senast sex månader före det datum då det avser att göra förtidsinlösen, och ska därvid ange den disponibla solvensmarginalen och den föreskrivna solvensmarginalen, såväl före som efter återbetalningen. De behöriga myndigheterna ska endast godkänna återbetalningen om tjänstepensionsinstitutets disponibla solvensmarginal inte därigenom faller under den föreskrivna nivån.

- iv) I låneavtalet får det inte ingå någon klausul om att skulden, under vissa särskilt angivna omständigheter, utöver likvidation av tjänstepensionsinstitutet, ska förfalla till betalning före de avtalade förfalldagarna.
 - v) Låneavtalet får ändras endast om de behöriga myndigheterna har förklarat sig inte ha några invändningar mot den föreslagna ändringen.
4. På tjänstepensionsinstitutets ansökan, med åtföljande bevis, hos den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten och med den myndighetens godkännande får den disponibla solvensmarginalen också utgöras av:
- a) Om zillmering inte tillämpas eller, om zillmering tillämpas och denna inte uppgår till de tillägg för försäljningskostnader som ingår i premien: skillnaden mellan en ej zillmerad eller delvis zillmerad försäkringsmatematisk avsättning och en försäkringsmatematisk avsättning zillmerad med en faktor som motsvarar det tillägg för försäljningskostnader som ingår i premien.
 - b) Dolda nettoreserver som uppkommit genom värdering av tillgångar, i den mån sådana dolda nettoreserver inte är av exceptionell natur.
 - c) Hälften av ännu ej inbetald aktiekapital eller garantikapital, så snart den inbetalda delen uppgår till 25 % av nämnda kapital, upp till 50 % av den lägsta av den disponibla och den föreskrivna solvensmarginalen.

Beloppet som avses i led a får inte överstiga 3,5 % av summan av skillnaderna mellan kapitalbeloppen för livförsäkringar och tjänstepensioner och de försäkringsmatematiska avsättningarna för samtliga försäkringsavtal där zillmering är möjlig. Denna skillnad ska minskas med beloppet för varje ej avskriven anskaffningskostnad som redovisas som tillgång.

Artikel 17

Föreskriven solvensmarginal

1. Den föreskrivna solvensmarginalen ska fastställas så som anges i punkterna 2–6 beroende på ingångna försäkringsavtal.
2. Den föreskrivna solvensmarginalen ska vara lika med summan av följande resultat:
 - a) Första resultatet:

Ett tal som motsvarar 4 % av de försäkringsmatematiska avsättningarna avseende mottagen återförsäkring utan avdrag för retrocession ska multipliceras med ett procenttal, som inte får vara mindre än 85 %, som för närmast föregående räkenskapsår motsvarar förhållandet mellan de totala försäkringsmatematiska avsättningarna, beräknade efter avdrag för retrocession, och de försäkringsmatematiska avsättningarna brutto.
 - b) Andra resultatet:

För försäkringsavtal där risksumman inte är negativ multipliceras ett tal motsvarande 0,3 % av det totala beloppet för sådan risksumma, som tjänstepensionsinstitutet iklätt sig ansvar för, med ett procenttal, som inte får vara mindre än 50 %, som för närmast föregående räkenskapsår motsvarar förhållandet mellan det totala beloppet för den risksumma som tjänstepensionsinstitutet förblir ansvarigt för efter avgiven återförsäkring och retrocession, och det totala beloppet för risksumman för återförsäkring.

När det gäller temporär dödsfallsförsäkring med en längsta löptid av tre år ska denna multiplikationsfaktor vara 0,1 %. För sådana försäkringar med en löptid på mer än tre år men högst fem år ska denna faktor vara 0,15 %.
3. När det gäller sådan tilläggsförsäkring som avses i artikel 2.3 a iii i direktiv 2009/138/EG ska den föreskrivna solvensmarginalen vara lika med den föreskrivna solvensmarginalen för tjänstepensionsinstitut enligt artikel 18.
4. När det gäller sådan verksamhet avseende inlösning som avses i artikel 2.3 b ii i direktiv 2009/138/EG ska den föreskrivna solvensmarginalen vara lika med 4 % av de försäkringsmatematiska avsättningarna beräknade enligt punkt 2 a.
5. När det gäller sådan verksamhet som avses i artikel 2.3 b i i direktiv 2009/138/EG ska den föreskrivna solvensmarginalen vara lika med 1 % av tillgångarna.

6. När det gäller försäkringar som är kopplade till investeringsfonder och omfattas av artikel 2.3 a i och ii i direktiv 2009/138/EG och när det gäller de verksamheter som avses i artikel 2.3 b iii-v i direktiv 2009/138/EG ska den föreskrivna solvensmarginalen vara lika med summan av följande:

- a) 4 % av de tekniska avsättningarna beräknade enligt punkt 2 a, i den utsträckning tjänstepensionsinstitutet står för en investeringsrisk.
- b) 1 % av de tekniska avsättningarna beräknade enligt punkt 2 a, i den utsträckning tjänstepensionsinstitutet inte står för någon investeringsrisk, men det belopp som avsatts till täckande av driftskostnaderna fastställts för en period som överstiger fem år.
- c) 25 % av de administrationskostnader som netto kan hänföras till sådana försäkringar och sådan verksamhet för det senaste räkenskapsåret, i den utsträckning tjänstepensionsinstitutet inte står för någon investeringsrisk, och det belopp som avsatts till täckande av administrationskostnaderna inte fastställts för en period som överstiger fem år.
- d) 0,3 % av risksumman beräknad enligt punkt 2 b, i den utsträckning tjänstepensionsinstitutet försäkrar dödsfallsrisk.

Artikel 18

Föreskriven solvensmarginal i artikel 17.3

1. Den föreskrivna solvensmarginalen ska fastställas på grundval av antingen det årliga premie- eller bidragsbeloppet eller genomsnittet av försäkringsersättningarna för de tre senaste räkenskapsåren.

2. Den föreskrivna solvensmarginalen ska vara lika med det högsta av de två resultaten enligt punkterna 3 och 4.

3. Premiebasen ska beräknas på grundval av det högsta av följande värden: bruttovärdet av de tecknade premierna eller bidragen beräknat enligt nedan och bruttovärdet av de intjänade premierna eller bidragen.

De premier eller bidrag (tilläggsavgifter inräknade) som hänför sig till direkt försäkringsverksamhet under det närmast föregående räkenskapsåret ska läggas ihop.

Till denna summa läggs premierna för all mottagen återförsäkring under närmast föregående räkenskapsår.

Från detta belopp ska dras det totala beloppet för under det senaste räkenskapsåret annullerade premier eller bidrag, liksom det sammanlagda beloppet för skatter och avgifter på premier eller bidrag som ingår i totalbeloppet.

Det sålunda erhållna beloppet ska delas i två delar, av vilka den första ska uppgå till högst 50 000 000 EUR medan den andra ska utgöra restbeloppet; 18 % av den första beloppsandelen och 16 % av den andra ska läggas ihop.

Denna summa ska multipliceras med ett procenttal som för de tre närmast föregående räkenskapsåren sammantagna motsvarar förhållandet mellan beloppet för försäkringsersättningar som tjänstepensionsinstitutet fortfarande har att svara för, beräknade efter avdrag för belopp som täcks genom återförsäkring, och det totala bruttobeloppet för försäkringsersättningarna. Detta procenttal får inte vara lägre än 50 %.

4. Ersättningsbasen ska beräknas enligt följande:

De ersättningar som utbetalats från direkt försäkring (utan avdrag för anspråk för vilka återförsäkrare och retrocessionärer svarar) som betalats ut under de i punkt 1 angivna perioderna läggs ihop.

Till denna summa läggs summan av ersättningar som utbetalats för förpliktelser som under samma tidsperioder övertagits genom återförsäkring eller retrocession och beloppet för avsättningar som gjorts för oreglerade försäkringsfall som fastställts vid utgången av närmast föregående räkenskapsår, både med avseende på direkt försäkring och återförsäkring.

Detta belopp ska minskas med summan av de belopp som återvunnits under de perioder som anges i punkt 1.

Från återstående belopp dras beloppet för avsättningar som gjorts för oreglerade försäkringsfall som fastställts vid början av det räkenskapsår som infaller två år före det senaste räkenskapsår för vilket räkenskaper föreligger, både med avseende på direkt försäkring och återförsäkring.

En tredjedel av det på detta sätt erhållna beloppet ska delas i två delar, av vilka den första ska uppgå till högst 35 000 000 EUR medan den andra ska utgöra restbeloppet; 26 % av den första beloppsandelen och 23 % av den andra ska läggas ihop.

Denna summa ska multipliceras med ett procenttal som för de tre närmast föregående räkenskapsåren sammantagna motsvarar förhållandet mellan beloppet för försäkringsersättningar som tjänstepensionsinstitutet fortfarande har att svara för, beräknade efter avdrag för belopp som täcks genom återförsäkring, och det totala bruttobeloppet för försäkringsersättningarna. Detta procenttal får inte vara lägre än 50 %.

5. Om den föreskrivna solvensmarginal som räknats fram enligt punkterna 2–4 är lägre än den föreskrivna solvensmarginalen för det föregående året, ska den föreskrivna solvensmarginalen minst vara lika med den föreskrivna solvensmarginalen för det föregående året, multiplicerad med förhållandet mellan de tekniska avsättningarna för oreglerade skadeersättningar i slutet respektive i början av det senaste räkenskapsåret. I dessa beräkningar ska återförsäkring inte ingå i de tekniska avsättningarna, men kvoten får aldrig vara större än 1.

Artikel 19

Investeringsregler

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium ska investera sina tillgångar i enlighet med aktsamhetsprincipen och särskilt i enlighet med följande regler:

- a) Tillgångarna ska investeras på det sätt som på lång sikt bäst gynnar medlemmarnas och förmånstagarnas intressen som helhet. Vid en eventuell intressekonflikt ska tjänstepensionsinstitutet eller den enhet som förvaltar dess portfölj säkerställa att investeringen görs uteslutande i medlemmarnas och förmånstagarnas intresse.
- b) Inom ramen för aktsamhetsprincipen ska medlemsstaterna tillåta tjänstepensionsinstitutet att ta hänsyn till investeringsbeslutets möjliga långsiktiga konsekvenser när det gäller miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer.
- c) Tillgångarna ska investeras på ett sätt som tillförsäkrar säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet för den samlade portföljen.
- d) Tillgångarna ska till övervägande del investeras på reglerade marknader. Investeringar i tillgångar som inte är föremål för handel på reglerade finansmarknader måste under alla förhållanden hållas på aktsamma nivåer.
- e) Det ska vara möjligt att investera i derivatinstrument, förutsatt att sådana instrument bidrar till att minska investeringsriskerna eller underlättar effektiv förvaltning av portföljen. De måste värderas enligt aktsamhetsprincipen med beaktande av den underliggande tillgången och tas med vid värderingen av ett tjänstepensionsinstituts tillgångar. Tjänstepensionsinstitut ska även undvika överdriven riskexponering gentemot en och samma motpart och gentemot annan derivatverksamhet.
- f) Tillgångarna ska vara diversifierade på ett lämpligt sätt för att undvika dels överdrivet beroende av någon särskild tillgång, emittent eller företagsgrupp, dels ackumulation av risker i den samlade portföljen.

Investeringar i tillgångar som emitterats av samma emittent eller av emittenter som tillhör samma grupp får inte innebära överdriven riskkoncentration för ett tjänstepensionsinstitut.

- g) Investeringar i det uppdragsgivande företaget får inte överstiga 5 % av den samlade portföljen, och när det uppdragsgivande företaget ingår i en grupp får investeringar i företag som ingår i samma grupp som det uppdragsgivande företaget inte överstiga 10 % av portföljen.

Om ett tjänstepensionsinstitut har fått sitt uppdrag av flera företag ska investeringar i dessa uppdragsgivande företag göras på ett aktsamt sätt och med hänsyn till behovet av lämplig diversifiering.

Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa de krav som avses i leden f och g på investeringar i statsobligationer.

2. Med beaktande av storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos verksamheten i de tjänstepensionsinstitut som står under tillsyn, ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga myndigheterna övervakar lämpligheten i tjänstepensionsinstitutens kreditvärderingsförfaranden, utvärderar användningen av hänvisningar till kreditbetyg utfärdade av kreditvärderingsinstitut enligt definitionen i artikel 3.1 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009⁽¹⁾ i deras investeringspolicy och, om så är lämpligt, verkar för minskade effekter av sådana hänvisningar, i syfte att minska ensidig och mekanisk förlitan på sådana kreditbetyg.

3. Hemmedlemsstaten ska förbjuda tjänstepensionsinstitut att ta upp lån eller ställa säkerhet på tredje parts vägnar. Medlemsstaterna får dock tillåta tjänstepensionsinstitutet att för en begränsad period ta upp vissa lån som endast syftar till att tillgodose likviditetsbehov.

4. Medlemsstaterna får inte kräva att de tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium investerar i särskilda typer av tillgångar.

5. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 30 får medlemsstaterna inte kräva att investeringsbeslut som fattas av ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom dess territorium eller av dess kapitalförvaltare ska vara villkorat av något godkännande i förväg eller någon systematisk anmälan.

6. Medlemsstaterna får i enlighet med bestämmelserna i punkterna 1–5 fastställa mer detaljerade föreskrifter, inbegripet kvantitativa regler, för tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium, om föreskrifterna är berättigade av aktsamhetsskäl, för att ta hänsyn till samtliga planer som dessa tjänstepensionsinstitut förvaltar.

Medlemsstaterna får dock inte hindra tjänstepensionsinstitutet från att

- a) investera upp till 70 % av de tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna – eller när det gäller planer där medlemmarna står för investeringsrisken, 70 % av hela portföljen – i aktier, överlåtbara värdepapper som kan jämföras med aktier och företagsobligationer som är föremål för handel på reglerade marknader eller genom MTF-plattformar eller OTF-plattformar och att besluta om dessa tillgångars relativa vikt i investeringsportföljen. Om det är motiverat av aktsamhetsskäl får medlemsstaterna dock tillämpa en lägre gräns, som inte får understiga 35 %, för tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner med en långsiktig lägsta garanterad räntesats, står för investeringsrisken och själva står för garantin,
- b) investera upp till 30 % av de tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna i tillgångar denominerade i andra valutor än dem som åtagandena är uttryckta i,
- c) investera i instrument som har en långsiktig investeringshorisont och inte är föremål för handel på reglerade marknader, MTF-plattformar eller OTF-plattformar,
- d) investera i instrument som är utfärdade eller garanterade av EIB inom ramen för Europeiska fonden för strategiska investeringar, Europeiska långsiktiga investeringsfonder, Europeiska fonder för socialt företagande och Europeiska riskkapitalfonder.

7. Punkt 6 hindrar inte medlemsstaterna från att, även i enskilda fall, kräva att striktare investeringsregler tillämpas på tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium, särskilt med tanke på tjänstepensionsinstitutets åtaganden, om det är motiverat av aktsamhetsskäl.

8. Den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten för ett tjänstepensionsinstitut som bedriver gränsöverskridande verksamhet enligt artikel 11 får inte fastställa investeringsregler utöver dem som anges i punkterna 1–6 för den del av tillgångarna som täcker tekniska avsättningar för gränsöverskridande verksamhet.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 av den 16 september 2009 om kreditvärderingsinstitut (EUT L 302, 17.11.2009, s. 1).

AVDELNING III

VILLKOR FÖR UTÖVANDET AV VERKSAMHETEN

KAPITEL 1

Företagsstyrningssystem

Avsnitt 1

Allmänna bestämmelser

Artikel 20

Lednings- eller tillsynsorganets ansvar

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett tjänstepensionsinstituts lednings- eller tillsynsorgan har det yttersta ansvaret enligt nationell rätt för att det berörda tjänstepensionsinstitutet följer de lagar och andra författningar som antas enligt detta direktiv.
2. Detta direktiv påverkar inte den roll som arbetsmarknadens parter spelar i förvaltningen av tjänstepensionsinstituten.

Artikel 21

Allmänna krav på företagsstyrning

1. Medlemsstaterna ska kräva att samtliga tjänstepensionsinstitut har upprättat ett effektivt företagsstyrningssystem som ger en sund och ansvarsfull ledning av deras verksamhet. Systemet ska omfatta en tillfredsställande och transparent organisationsstruktur med en tydlig ansvarsfördelning med lämplig grad av uppdelning av uppgifterna och ett effektivt system för att säkerställa att information förs vidare. Företagsstyrningssystemet ska beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer i samband med investeringstillgångar vid investeringsbeslut, och systemet ska regelbundet ses över internt.
2. Det företagsstyrningssystem som avses i punkt 1 ska stå i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstituten upprättar och tillämpar skriftliga riktlinjer för riskhantering, internrevision och, i tillämpliga fall, aktuariell och utkontrakterad verksamhet. Dessa skriftliga riktlinjer ska först godkännas av tjänstepensionsinstitutets lednings- eller tillsynsorgan och ska ses över minst vart tredje år, samt anpassas med hänsyn till väsentliga förändringar inom det berörda systemet eller området.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstituten har upprättat ett effektivt system för internkontroll. Detta system ska omfatta administrativa förfaranden och redovisningsförfaranden, ramar för internkontrollen och lämpliga rapporteringsrutiner på tjänstepensionsinstitutets samtliga nivåer.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstituten vidtar rimliga åtgärder för att säkerställa att deras verksamhet bedrivs med kontinuitet och på ett korrekt sätt, inklusive utarbetandet av beredskapsplaner. Tjänstepensionsinstitutet ska i detta syfte använda lämpliga och proportionella system, resurser och förfaranden.
6. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstituten har minst två personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet. Medlemsstaterna får tillåta att endast en person i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet, på grundval av en motiverad bedömning genomförd av de behöriga myndigheterna. Den bedömningen ska ta hänsyn till arbetsmarknadsparternas roll i den samlade ledningen av tjänstepensionsinstitutet samt storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.

Artikel 22

Krav på ledningens lämplighet och redbarhet

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet säkerställer att personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet, personer som utför nyckelfunktioner och, i förekommande fall, personer eller enheter som anlitas för att utföra funktioner i enlighet med artikel 31 uppfyller följande krav i sitt arbete:

a) Krav på lämplighet:

- i) För personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet innebär detta att deras kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter är kollektivt tillräckliga för att de ska kunna säkerställa en sund och ansvarsfull ledning av tjänstepensionsinstitutet.
- ii) För personer som utför nyckelfunktioner i form av aktuariefunktioner eller internrevisionsfunktioner innebär detta att deras yrkeskvalifikationer, kunskaper och erfarenheter är tillräckliga för att de ska kunna utföra sina nyckelfunktioner på ett tillfredsställande sätt.
- iii) För personer som utför andra nyckelfunktioner innebär detta att deras kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter är tillräckliga för att de ska kunna utföra sina nyckelfunktioner på ett tillfredsställande sätt.

b) Krav på redbarhet. Deras anseende och integritet motsvarar högt ställda krav.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna kan bedöma om de personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet eller utför nyckelfunktioner uppfyller de krav som fastställs i punkt 1.

3. Om en hemmedlemsstat från de personer som avses i punkt 1 kräver bevis om gott anseende, bevis om konkursfrihet eller bådadera, ska den medlemsstaten, när det gäller medborgare från andra medlemsstater, som tillräckligt bevis godta ett utdrag ur belastningsregistret från den andra medlemsstaten eller, i avsaknad av ett belastningsregister i den andra medlemsstaten, en motsvarande handling utfärdad av en behörig rättslig eller administrativ myndighet, antingen i den medlemsstat där personen är medborgare eller i hemmedlemsstaten, som visar att dessa krav är uppfyllda.

4. Om inte någon behörig rättslig eller administrativ myndighet i antingen den medlemsstat där personen är medborgare eller i hemmedlemsstaten utfärdar en motsvarande handling enligt punkt 3, ska den personen i stället få avlägga försäkran under ed.

I hemmedlemsstater där det inte finns någon bestämmelse om att försäkran under ed får avläggas ska dock medborgarna från andra berörda medlemsstater få avlägga en försäkran på heder och samvete inför en behörig rättslig eller administrativ myndighet i hemmedlemsstaten eller i den medlemsstat där de är medborgare, eller inför en notarie i en av dessa medlemsstater. Myndigheten eller notarien ska utfärda ett intyg om edgång eller avgiven försäkran.

5. Det bevis om konkursfrihet som avses i punkt 3 kan även läggas fram i form av en försäkran som medborgaren från den andra berörda medlemsstaten avgett inför ett behörigt rättsligt organ en behörig yrkes- eller branschorganisation i den andra medlemsstaten.

6. De handlingar som avses i punkterna 3, 4 och 5 ska visas upp inom tre månader från utfärdandet.

7. Medlemsstaterna ska utse de myndigheter och organ som ska ha behörighet att utfärda de handlingar som avses i punkterna 3, 4 och 5 och ska omedelbart underrätta övriga medlemsstater och kommissionen om detta.

Medlemsstaterna ska även underrätta övriga medlemsstater och kommissionen om de myndigheter eller organ till vilka de handlingar som avses i punkterna 3, 4 och 5 ska lämnas till stöd för en ansökan om att få bedriva sådan verksamhet som avses i artikel 11 på ifrågavarande medlemsstats territorium.

Artikel 23

Ersättningspolicy

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet upprättar och tillämpar en sund ersättningspolicy för alla personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet och för personer som utövar nyckelfunktioner samt för andra personalkategorier vars yrkesutövning har en väsentlig inverkan på tjänstepensionsinstitutets riskprofil på ett sätt som står i proportion till dess storlek och interna organisation samt till deras verksamhetens storlek, art, omfattning och komplexitet.

2. Om inte annat föreskrivs i förordning (EU) 2016/679 ska tjänstepensionsinstitutet regelbundet offentliggöra relevant information om ersättningspolicy.
3. Tjänstepensionsinstitut ska följa följande principer när de upprättar och tillämpar den ersättningspolicy som avses i punkt 1:
- a) Ersättningspolicy ska upprättas, genomföras och upprätthållas i enlighet med tjänstepensionsinstitutets verksamheter, riskprofil, mål, långsiktiga intressen, finansiella stabilitet och resultat som helhet, samt bidra till en sund, aktsam och effektiv ledning av tjänstepensionsinstitutet.
 - b) Ersättningspolicy ska vara förenlig med de långsiktiga intressena hos medlemmar och förmånstagare i pensionsplaner som förvaltas av tjänstepensionsinstitutet.
 - c) Ersättningspolicy ska inkludera åtgärder som syftar till att undvika intressekonflikter.
 - d) Ersättningspolicy ska vara förenlig med en sund och effektiv riskhantering och får inte skapa incitament till risktagande som är oförenligt med tjänstepensionsinstitutets riskprofiler och regler.
 - e) Ersättningspolicy ska gälla för tjänstepensionsinstitutet och de tjänsteleverantörer som avses i artikel 31.1 såvida inte dessa tjänsteleverantörer omfattas av de direktiv som anges i artikel 2.2 b.
 - f) Tjänstepensionsinstitutet ska fastställa allmänna principer för ersättningspolicy, se över och uppdatera policyn åtminstone vart tredje år och ansvara för dess genomförande.
 - g) Företagsstyrningen av ersättningar och deras övervakning ska vara tydlig, transparent och effektiv.

Avsnitt 2

Nyckelfunktioner

Artikel 24

Allmänna bestämmelser

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut inrättar följande nyckelfunktioner: en riskhanteringsfunktion, en internrevisionsfunktion samt, i tillämpliga fall, en aktuariefunktion. Tjänstepensionsinstitut ska göra det möjligt för personer som innehar nyckelfunktioner att utföra sina uppgifter effektivt på ett objektivt, korrekt och oberoende sätt.
2. Tjänstepensionsinstitut får låta en enda person eller organisatorisk enhet utöva flera nyckelfunktioner, med undantag för internrevisionsfunktionen enligt artikel 26, som ska vara oberoende från andra nyckelfunktioner.
3. Den enda person eller organisatoriska enhet som utför nyckelfunktionen ska vara en annan än den som utför en liknande nyckelfunktion i det uppdragsgivande företaget. Medlemsstaterna får, med beaktande av storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet, tillåta tjänstepensionsinstitutet att utföra nyckelfunktioner genom samma person eller organisatoriska enhet som i det uppdragsgivande företaget, under förutsättning att tjänstepensionsinstitutet förklarar hur det förhindrar eller hanterar intressekonflikter med det uppdragsgivande företaget.
4. Personer med nyckelfunktioner ska rapportera alla väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till det förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan inom tjänstepensionsinstitutet som ska besluta om vilka åtgärder som ska vidtas.
5. Utan att det påverkar rätten att inte tvingas vittna mot sig själv, ska personer med nyckelfunktioner underrätta den behöriga myndigheten för tjänstepensionsinstitutet, om tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan inte i vederbörlig tid vidtar lämpliga korrigerande åtgärder,
- a) när den person eller organisatoriska enhet som utför nyckelfunktionen har upptäckt en betydande risk för att tjänstepensionsinstitutet inte kommer att uppfylla ett materiellt väsentligt lagstadgat krav och rapporterat detta till tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan, om detta skulle kunna få en väsentlig inverkan på medlemmarnas och förmånstagarnas intressen, eller

- b) när den person eller organisatoriska enhet som utför nyckelfunktionen har konstaterat en väsentlig materiell överträdelse av lagar eller andra författningar som är tillämpliga på tjänstepensionsinstitutet och dess verksamhet i samband med personens eller den organisatoriska enhetens nyckelfunktion och rapporterat detta till tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa det rättsliga skyddet för personer som underrättar den behöriga myndigheten i enlighet med punkt 5.

Artikel 25

Riskhantering

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet har en effektiv riskhanteringsfunktion som står i proportion till deras storlek och interna organisation samt till deras verksamheters storlek, art, omfattning och komplexitet. Den funktionen ska struktureras på ett sådant sätt att den underlättar hanteringen av ett riskhanteringssystem med avseende på vilket tjänstepensionsinstitutet ska anta de strategier, processer och rapporteringsrutiner som är nödvändiga för att spåra, mäta, hantera och till tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan regelbundet rapportera de risker, på enskild och sammantagen nivå, som tjänstepensionsinstitutet och de pensionsplaner det förvaltar är, eller kan komma att bli, exponerade för och det inbördes beroendet mellan dessa.

Riskhanteringssystemet ska vara effektivt och väl integrerat i tjänstepensionsinstitutets organisationsstruktur och beslutsprocesser.

2. Riskhanteringssystemet ska, i proportion till tjänstepensionsinstitutets storlek och interna organisation liksom deras verksamheters storlek, art, omfattning och komplexitet, täcka risker som kan uppstå inom tjänstepensionsinstitutet, eller i företag till vilka ett tjänstepensionsinstituts uppgifter eller verksamheter har utkontrakterats, åtminstone inom följande områden, i tillämpliga fall:

- Teckning av försäkringar och avsättningar.
 - Asset-liability management.
 - Investeringar, särskilt i derivatinstrument, värdepapperiseringar och liknande åtaganden.
 - Hantering av likviditets- och koncentrationsrisker.
 - Hantering av operativ risk.
 - Återförsäkring och andra riskreduceringstekniker.
 - Miljörisker, sociala risker och företagsstyrningsrisker hänförliga till investeringsportföljen och dess förvaltning.
3. Om medlemmar och förmänstagare, i enlighet med pensionsplanens villkor, står för risker ska riskhanteringssystemet även ta hänsyn till de riskerna ur medlemmarnas och förmänstagarnas synvinkel.

Artikel 26

Internrevisionsfunktion

Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet inrättar en effektiv internrevisionsfunktion som står i proportion till dess storlek och interna organisation samt till deras verksamheters storlek, art, omfattning och komplexitet. Internrevisionsfunktionen ska omfatta en utvärdering av hur lämpligt och effektivt systemet för internkontroll är samt andra aspekter av företagsstyrningssystemet, inklusive, i förekommande fall, verksamheter som utkontrakterats.

Artikel 27

Aktuariefunktion

1. Om ett tjänstepensionsinstitut självt erbjuder täckning för biometrisk risker eller garanterar antingen en viss avkastning eller en viss förmånsnivå ska medlemsstaterna kräva att tjänstepensionsinstitutet inrättar en ändamålsenlig aktuariefunktion som ska
- samordna och övervaka beräkningen av de tekniska avsättningarna,

- b) bedöma lämpligheten av de metoder och underliggande modeller som används vid beräkningen av tekniska avsättningar och de antaganden som ligger till grund för denna beräkning,
 - c) bedöma om de data som används vid beräkningen av de tekniska avsättningarna är tillräckliga, samt bedöma deras kvalitet,
 - d) jämföra de antaganden som ligger till grund för beräkningen av tekniska avsättningar med den faktiska utvecklingen,
 - e) informera tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan om hur tillförlitliga och lämpliga beräkningarna av tekniska avsättningar är,
 - f) yttra sig om den övergripande policyn för teckning av försäkring om tjänstepensionsinstitutet har en sådan policy,
 - g) yttra sig om försäkringsarrangemangens lämplighet om tjänstepensionsinstitutet har sådana arrangemang, och
 - h) bidra till ett effektivt genomförande av riskhanteringssystemet.
2. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet utser minst en oberoende person, inom eller utanför tjänstepensionsinstitutet, som ansvarar för aktuariefunktionen.

Avsnitt 3

Handlingar som gäller företagsstyrning

Artikel 28

Egen riskbedömning

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet på ett sätt som står i proportion till deras storlek och interna organisation samt till deras verksamhetens storlek, art, omfattning och komplexitet, vidtar en egen riskbedömning och dokumenterar denna bedömning.

Riskbedömningen ska genomföras åtminstone vart tredje år, eller utan dröjsmål vid en betydande förändring av tjänstepensionsinstitutets eller dess pensionsplaners riskprofil. Om det sker en betydande förändring av en viss pensionsplans riskprofil kan riskbedömningen begränsas till just den pensionsplanen.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att riskbedömningen enligt punkt 1, med beaktande av tjänstepensionsinstitutets storlek och interna organisation samt till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet, inkluderar följande:

- a) En beskrivning av hur den egna riskbedömningen är integrerad i tjänstepensionsinstitutets ledningsprocess och beslutsprocesser.
- b) En bedömning av riskhanteringssystemets effektivitet.
- c) En beskrivning av hur tjänstepensionsinstitutet förebygger intressekonflikter med det uppdragsgivande företaget, när tjänstepensionsinstitutet utkontrakterar nyckelfunktioner till det uppdragsgivande företaget i enlighet med artikel 24.3.
- d) En bedömning av tjänstepensionsinstitutets totala finansieringsbehov, i förekommande fall inbegripet en beskrivning av återhämtningsplanen.
- e) En bedömning av riskerna för medlemmar och förmånstagare avseende utbetalningen av deras pensionsförmåner och effektiviteten i eventuella korrigerande åtgärder, med beaktande av, i förekommande fall:
 - i) indexeringsmekanismer,
 - ii) mekanismer för reduktion av förmåner, inbegripet i vilken omfattning intjänade pensionsförmåner kan reduceras, på vilka villkor och av vem.
- f) En kvalitativ bedömning av mekanismerna för att skydda pensionsförmåner, inklusive, beroende på vad som är tillämpligt, garantier, överenskomelser eller andra typer av finansiellt stöd från det uppdragsgivande företaget, försäkring eller återförsäkring från ett företag som omfattas av direktiv 2009/138/EG eller täckning genom ett pensionsgarantisystem till förmån för tjänstepensionsinstitutet eller medlemmarna och förmånstagarna.

- g) En kvalitativ bedömning av de operativa riskerna.
- h) Om miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer beaktas vid investeringsbeslut, en bedömning av nya eller framväxande risker, inbegripet risker med anknytning till klimatförändring, resursanvändning och miljön, sociala risker och risker med anknytning till avskrivningar av tillgångar till följd av regleringsändringar.
3. Med avseende på tillämpningen av punkt 2 ska tjänstepensionsinstitut ha metoder för att kartlägga och bedöma de risker de är utsatta för eller kan utsättas för på kort och på lång sikt och som kan inverka på tjänstepensionsinstitutets förmåga att fullgöra sina skyldigheter. Dessa metoder ska stå i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos de inneboende riskerna i tjänstepensionsinstitutets verksamhet. Metoderna ska beskrivas i den egna riskbedömningen.
4. Den egna riskbedömningen ska beaktas vid tjänstepensionsinstitutets strategiska beslut.

Artikel 29

Årsbokslut och förvaltningsberättelser

Medlemsstaterna ska kräva att varje tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium upprättar och offentliggör årsbokslut och förvaltningsberättelser i vilka hänsyn tas till varje pensionsplan som tjänstepensionsinstitutet förvaltar och, vid behov, årsbokslut och förvaltningsberättelser för varje pensionsplan. Årsboksluten och förvaltningsberättelserna ska ge en rättvisande och korrekt bild av tjänstepensionsinstitutets tillgångar, skulder och finansiella ställning, och redovisa betydande investeringsinnehav. Årsboksluten och uppgifterna i förvaltningsberättelserna ska vara konsekventa, uttömmande, sakligt presenterade samt i vederbörlig ordning godkända av auktoriserade personer, i enlighet med nationell rätt.

Artikel 30

Riktlinjer för investeringsverksamheten

Medlemsstaterna ska säkerställa att varje tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium utarbetar och minst vart tredje år ser över skriftliga riktlinjer för investeringsverksamheten. Dessa riktlinjer ska ofördröjligen ses över efter varje väsentlig förändring av investeringspolicyn. Medlemsstaterna ska föreskriva att riktlinjerna ska innehålla i vart fall sådana uppgifter som metoder för att mäta investeringsrisker, införda processer för riskhantering och den strategiska allokeringen av tillgångar i förhållande till pensionsåtagandenas art och varaktighet samt hur hänsyn tas i investeringspolicyn till miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer. Riktlinjerna ska offentliggöras.

KAPITEL 2

Utkontraktering och kapitalförvaltning

Artikel 31

Utkontraktering

1. Medlemsstaterna får tillåta eller kräva att tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium helt eller delvis överläter verksamheter, inbegripet nyckelfunktioner och ledningen av dessa tjänstepensionsinstitut, till tjänsteleverantörer som arbetar för dessa tjänstepensionsinstituts räkning.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut som utkontrakterar nyckelfunktioner eller andra verksamheter behåller det fulla ansvaret för att uppfylla alla sina förpliktelser enligt detta direktiv.
3. Nyckelfunktioner eller andra verksamheter får inte utkontrakteras på ett sådant sätt att det leder till något av följande:
 - a) Kvaliteten på det berörda tjänstepensionsinstitutets företagsstyrningssystem försämraras.
 - b) Den operativa risken ökas i otillbörlig utsträckning.

- c) De behöriga myndigheterna får försämrade möjligheter att kontrollera att tjänstepensionsinstitutet uppfyller sina förpliktelser.
- d) Möjligheten till ett oavbrutet och tillfredsställande tillhandahållande av tjänster till medlemmar och förmånstagare undergrävs.
4. Tjänstepensionsinstitutet ska säkerställa att de utkontrakterade verksamheterna fungerar väl genom valet av tjänsteleverantör och genom den löpande övervakningen av den tjänsteleverantörens verksamheter.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut som utkontrakterar nyckelfunktioner, förvaltningen av dessa tjänstepensionsinstitut eller andra verksamheter som omfattas av detta direktiv, ingår ett skriftligt avtal med tjänsteleverantören. Ett sådant avtal ska vara rättsligt bindande och tydligt ange tjänstepensionsinstitutets och tjänsteleverantörens rättigheter och skyldigheter.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut underrättar behöriga myndigheter i god tid om all utkontraktering av verksamheter som omfattas av detta direktiv. Om utkontrakteringen avser nyckelfunktioner eller förvaltning av tjänstepensionsinstitut ska detta anmälas till behöriga myndigheter innan avtalet om en sådan utkontraktering träder i kraft. Medlemsstaterna ska också säkerställa att tjänstepensionsinstitut till sina behöriga myndigheter anmäler alla senare viktiga förändringar med avseende på de utkontrakterade verksamheterna.
7. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har de befogenheter som krävs för att när som helst begära information från tjänstepensionsinstitutet och tjänsteleverantörerna om utkontrakterade nyckelfunktioner eller andra verksamheter.

Artikel 32

Kapitalförvaltning

Medlemsstaterna får inte begränsa tjänstepensionsinstitutets rätt att, för förvaltningen av investeringsportföljen, utse kapitalförvaltare som är etablerade i en annan medlemsstat och som där är vederbörligen auktoriserade för sådan verksamhet i enlighet med direktiven 2009/65/EG, 2009/138/EG, 2011/61/EU, 2013/36/EU och 2014/65/EU samt de auktoriserade enheter som avses i artikel 2.1 i det här direktivet.

KAPITEL 3

Förvaringsinstitut

Artikel 33

Utseende av ett förvaringsinstitut

1. När det är fråga om en tjänstepensionsplan där medlemmar och förmånstagare står för hela investeringsrisken, får hemmedlemsstaten kräva att tjänstepensionsinstitutet utser ett eller flera förvaringsinstitut för förvaring av tillgångar och för tillsynsuppgifter i enlighet med artiklarna 34 och 35. Värmedlemsstaten får kräva att dessa tjänstepensionsinstitut utser ett eller flera förvaringsinstitut för förvaring av tillgångar och för tillsynsuppgifter i enlighet med artiklarna 34 och 35 när de bedriver gränsöverskridande verksamhet i enlighet med artikel 11, under förutsättning att dess nationella rätt kräver att ett förvaringsinstitut utses.
2. För tjänstepensionsplaner i vilka medlemmar och förmånstagare inte står för hela investeringsrisken, får hemmedlemsstaten kräva att tjänstepensionsinstitutet utser ett eller flera förvaringsinstitut för förvaring av tillgångar eller för förvaring av tillgångar och för tillsynsuppgifter i enlighet med artiklarna 34 och 35.
3. Medlemsstaterna får inte begränsa tjänstepensionsinstitutets rätt att utse förvaringsinstitut som är etablerade i en annan medlemsstat och som är vederbörligen auktoriserade i enlighet med direktiv 2013/36/EU eller direktiv 2014/65/EU eller som är godkända som förvaringsinstitut enligt direktiv 2009/65/EG eller direktiv 2011/61/EU.
4. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att göra det möjligt för behöriga myndigheter att enligt deras nationella rätt, i enlighet med artikel 48, förbjuda förvaringsinstitut som är belägna inom deras territorium att fritt förfoga över förvarade tillgångar om detta begärs av den behöriga myndigheten i tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat.

5. Förvaringsinstitutet ska utses genom ett skriftligt avtal. Avtalet ska föreskriva översändande av information som förvaringsinstitutet behöver för att kunna utföra sina uppgifter i enlighet med detta direktiv samt andra relevanta lagar eller författningar.
6. När tjänstepensionsinstitutet och förvaringsinstitutet utför de uppgifter som föreskrivs i artiklarna 34 och 35 ska de agera hederligt, korrekt, professionellt, oberoende och i medlemmarnas och förmånstagarnas intresse.
7. Ett förvaringsinstitut får inte utföra verksamhet avseende tjänstepensionsinstitutet som kan skapa intressekonflikter mellan tjänstepensionsinstitutet, pensionsplanens medlemmar och förmånstagare och sig självt, såvida inte förvaringsinstitutet håller utförandet av sina förvaringsinstitutsuppgifter funktionellt och hierarkiskt åtskilda från andra eventuellt oförenliga uppgifter samtidigt som eventuella intressekonflikter korrekt identifieras, hanteras, övervakas och redovisas för pensionsplanens medlemmar och förmånstagare och för tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan.
8. Om inget förvaringsinstitut utses ska tjänstepensionsinstitutet vidta åtgärder för att förebygga och lösa eventuella intressekonflikter i samband med uppgifter som annars utförs av ett förvaringsinstitut och en kapitalförvaltare.

Artikel 34

Förvaring av tillgångar och förvaringsinstitutets ansvar

1. Om ett tjänstepensionsinstituts tillgångar med anknytning till en pensionsplan som består av finansiella instrument som kan depåförvaras anförtros ett förvaringsinstitut för förvaring, ska förvaringsinstitutet förvara alla finansiella instrument som kan registreras på ett konto för finansiella instrument som öppnats hos förvaringsinstitutet och alla finansiella instrument som kan levereras fysiskt till förvaringsinstitutet.

Förvaringsinstitutet ska för detta ändamål säkerställa att de finansiella instrument som kan registreras på ett konto för finansiella instrument som öppnats hos förvaringsinstitutet, registreras på separata konton på förvaringsinstitutet i enlighet med reglerna i direktiv 2014/65/EU, öppnade i tjänstepensionsinstitutets namn, så att de alltid tydligt kan identifieras som tillhörande tjänstepensionsinstitutet eller pensionsplanens medlemmar och förmånstagare.

2. Om ett tjänstepensionsinstituts tillgångar med anknytning till en pensionsplan består av andra tillgångar än de som avses i punkt 1, ska förvaringsinstitutet kontrollera att tjänstepensionsinstitutet är tillgångarnas ägare och föra ett register över dessa tillgångar. Kontrollen ska göras på grundval av uppgifter eller handlingar från tjänstepensionsinstitutet och, om sådan finns tillgänglig, på grundval av extern information. Förvaringsinstitutet ska hålla sitt register uppdaterat.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett förvaringsinstitut är ansvarigt inför tjänstepensionsinstitutet och medlemmarna och förmånstagarna för eventuella förluster som drabbat dem som en följd av att förvaringsinstitutet utan godtagbara skäl underlåtit att fullgöra sina förpliktelser eller fullgjort dem på ett oriktigt sätt.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett förvaringsinstituts ansvar enligt punkt 3 inte påverkas av att det har anförtrott en tredje part förvaringen av samtliga eller vissa tillgångar som det förvarar.
5. Om inget förvaringsinstitut utses för förvaring av tillgångar ska tjänstepensionsinstitutet vara skyldiga att minst
 - a) säkerställa att finansiella instrument är föremål för vederbörlig omsorg och skydd,
 - b) föra register som gör det möjligt för tjänstepensionsinstitutet att alltid och utan dröjsmål identifiera alla tillgångar,
 - c) vidta de åtgärder som är nödvändiga för att undvika intressekonflikter när det gäller förvaringen av tillgångar,
 - d) på begäran underrätta de behöriga myndigheterna om det sätt på vilket tillgångar förvaras.

Artikel 35

Tillsynsuppgifter

1. Utöver de uppgifter som avses i artikel 34.1 och 34.2 ska det förvaringsinstitut som utsetts för tillsynsuppgifter
 - a) följa tjänstepensionsinstitutets anvisningar, såvida inte dessa strider mot nationell rätt eller tjänstepensionsinstitutets regler,

- b) säkerställa att ersättningar för transaktioner som omfattar ett tjänstepensionsinstituts tillgångar med anknytning till en pensionsplan inbetalas till tjänstepensionsinstitutet inom sedvanliga tidsfrister, och
 - c) säkerställa att inkomster från tillgångar används i enlighet med tjänstepensionsinstitutets regler.
2. Utan hinder av punkt 1 får tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat fastställa andra tillsynsuppgifter som förvaringsinstitutet ska utföra.
3. Om inget förvaringsinstitut utses för tillsynsuppgifter ska tjänstepensionsinstitutet genomföra förbanden som säkerställer att uppgifterna, som i annat fall står under förvaringsinstituts tillsyn, utförs på ett korrekt sätt inom tjänstepensionsinstitutet.

AVDELNING IV

INFORMATION SOM SKA LÄMNAS TILL PRESUMTIVA MEDLEMMAR, MEDLEMMAR OCH FÖRMÄNSTAGARE

KAPITEL 1

Allmänna bestämmelser

Artikel 36

Principer

1. Med beaktande av pensionsplanens karaktär ska medlemsstaterna säkerställa att alla tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium tillhandahåller
- a) presumtiva medlemmar, åtminstone den information som anges i artikel 41,
 - b) medlemmar, åtminstone den information som anges i artiklarna 37–40, 42 och 44, och
 - c) förmänstagare, åtminstone den information som anges i artiklarna 37, 43 och 44.
2. Den information som avses i punkt 1
- a) ska uppdateras regelbundet,
 - b) ska avfattas på ett tydligt sätt, med användning av ett klart, koncist och begripligt språk; fackspråk ska undvikas och även tekniska termer ska undvikas om vardagliga uttryck kan användas i stället,
 - c) får inte vara vilseledande, och konsekvens ska råda när det gäller ordförord och innehåll,
 - d) ska presenteras på ett lättläst sätt,
 - e) ska vara tillgänglig på ett språk som är officiellt språk i den medlemsstat vars social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner är tillämplig på pensionsplanen i fråga, och
 - f) ska kostnadsfritt göras tillgänglig för presumtiva medlemmar, medlemmar och förmänstagare i elektronisk form, inbegripet på varaktiga medier eller via en webbplats, eller i pappersform.
3. Medlemsstaterna får anta eller behålla ytterligare bestämmelser om information som ska lämnas till presumtiva medlemmar, medlemmar och förmänstagare.

Artikel 37

Allmän information om pensionsplanen

1. Medlemsstaterna ska med avseende på alla tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium säkerställa att medlemmar och förmänstagare hålls tillräckligt informerade om varje pensionsplan som tjänstepensionsinstitutet förvaltar, särskilt vad gäller
- a) tjänstepensionsinstitutets namn samt i vilken medlemsstat tjänstepensionsinstitutet är registrerat eller auktoriserat och namnet på dess behöriga myndighet,

- b) de rättigheter och skyldigheter som parterna i pensionsplanen har,
 - c) information om investeringsprofilen,
 - d) vilken typ av finansiella risker som medlemmarna och förmånstagarna står för,
 - e) villkoren för fulla eller partiella garantier enligt pensionsplanen eller avseende en viss förmånsnivå eller, när ingen garanti erbjuds i pensionsplanen, en förklaring om detta,
 - f) de mekanismer som skyddar intjänade rättigheter eller mekanismer för reducering av förmåner, om sådana finns,
 - g) när medlemmarna står för investeringsrisk eller kan fatta investeringsbeslut, information om den historiska avkastningen från investeringar relaterade till pensionsplanen under minst fem år eller för alla år som pensionsplanen förvalts om denna period understiger fem år,
 - h) strukturen på kostnader som bärs av medlemmar och förmånstagare, för pensionsplaner som inte erbjuder en viss förmånsnivå,
 - i) de valmöjligheter som medlemmar och förmånstagare har för att erhålla sina pensionsförmåner,
 - j) om en medlem har rätt att överlåta pensionsrättigheter, ytterligare information om arrangemangen för en sådan överlåtelse.
2. För pensionsplaner där medlemmarna står för en investeringsrisk och som föreskriver fler än ett alternativ med olika investeringsprofiler ska medlemmarna informeras om villkoren för tillgängliga investeringsalternativ och, i tillämpliga fall, ickevalsalternativet för investeringar och pensionsplanens regel om att en viss medlem anvisas ett visst investeringsalternativ.
3. Medlemmar och förmånstagare eller deras företrädare ska inom skälig tid erhålla all relevant information om ändringar av reglerna för pensionsplanen. Dessutom ska tjänstepensionsinstituten tillhandahålla medlemmar och förmånstagare en förklaring om hur väsentliga förändringar av de tekniska avsättningarna påverkar medlemmarna och förmånstagarna.
4. Tjänstepensionsinstituten ska tillhandahålla den allmänna information om pensionsplanen som anges i denna artikel.

KAPITEL 2

Pensionsbesked och kompletterande information

Artikel 38

Allmänna bestämmelser

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstituten upprättar ett kortfattat dokument med basfakta för varje medlem, med hänsyn till den särskilda karaktären hos nationella pensionssystem och relevant nationell social-, arbetsmarknads- och skattelagstiftning (nedan kallat *pensionsbesked*). Dokumentets titel ska innehålla ordet "pensionsbesked".
2. Den exakta dag som informationen i pensionsbeskedet avser ska anges tydligt.
3. Medlemsstaterna ska kräva att informationen i pensionsbeskedet är korrekt, uppdaterad, och att den görs tillgänglig kostnadsfritt för alla medlemmar minst varje år i elektronisk form, inbegripet på ett varaktigt medium eller via en webbplats, eller i pappersform. En papperskopia ska på begäran lämnas till medlemmar, utöver informationen i elektronisk form.
4. Alla betydande förändringar av informationen i pensionsbeskedet i förhållande till föregående år ska tydligt anges.
5. Medlemsstaterna ska fastställa regler för att fastställa antaganden för de prognoser som avses i artikel 39.1 d. Dessa regler ska tillämpas av tjänstepensionsinstituten för att i relevanta fall fastställa den årliga nominella avkastningen på investeringarna, den årliga inflationen och trenden för framtida löner.

Artikel 39

Pensionsbesked

1. Pensionsbeskedet ska åtminstone innehålla följande basfakta för medlemmarna:
 - a) Personuppgifter om medlemmen, inbegripet en tydlig angivelse av den lagstadgade pensionsåldern, den pensionsålder som fastställts i pensionsplanen eller uppskattats av tjänstepensionsinstitutet eller den pensionsålder som medlemmen satt, beroende på vad som är tillämpligt.
 - b) Tjänstepensionsinstitutets namn och dess kontaktadress och angivelse av medlemmens pensionsplan.
 - c) I tillämpliga fall, information om fulla eller partiella garantier enligt pensionsplanen och om så är relevant, var ytterligare information finns.
 - d) Information om prognoser för pensionsförmåner grundade på den pensionsålder som anges i led a och en varning om att dessa prognoser kan avvika från det slutliga värdet av mottagna förmåner. Om prognosen för pensionsförmåner grundas på ekonomiska scenarier ska den informationen också innehålla ett bästa scenario och ett oförmånligt scenario, med beaktande av pensionsplanens särskilda karaktär.
 - e) Information om intjänade rättigheter eller ackumulerat kapital med beaktande av pensionsplanens särskilda karaktär.
 - f) Information om de bidrag som det uppdragsgivande företaget och medlemmen betalat in till pensionsplanen, åtminstone under de senaste tolv månaderna, med beaktande av pensionsplanens särskilda karaktär.
 - g) En specificering av de kostnader som tjänstepensionsinstitutet dragit av åtminstone under de senaste tolv månaderna.
 - h) Information om finansieringsnivån för pensionsplanen som helhet.
2. Medlemsstaterna ska i enlighet med artikel 60 utbyta bästa praxis om pensionsbeskedets format och innehåll.

Artikel 40

Kompletterande information

1. Pensionsbeskedet ska ange var och hur kompletterande information kan erhållas, inbegripet följande:
 - a) Ytterligare praktisk information om de valmöjligheter som medlemmen har enligt pensionsplanen.
 - b) Den information som specificeras i artiklarna 29 och 30.
 - c) I tillämpliga fall, information om de antaganden som används för livräntebelopp, särskilt med avseende på annuitetsränta, typen av leverantör och livräntans varaktighet.
 - d) Information om förmånsnivån för det fall att anställningen upphör.
2. För pensionsplaner där medlemmarna står för investeringsrisk och där ett investeringsalternativ läggs medlemmen genom en särskild bestämmelse som anges i pensionsplanen ska pensionsbeskedet ange var ytterligare information finns tillgänglig.

KAPITEL 3

Annan information och handlingar som ska tillhandahållas

Artikel 41

Information som ska lämnas till presumtiva medlemmar

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet säkerställer att presumtiva medlemmar som inte automatiskt ansluts till en pensionsplan informeras om följande innan de ansluter sig till den pensionsplanen:
 - a) Alla relevanta alternativ som de har, inbegripet investeringsalternativ.

- b) Relevanta inslag i pensionsplanen, inbegripet typen av förmåner.
 - c) Information om huruvida miljöfaktorer, klimatfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer beaktas i investeringsstrategin och i så fall på vilket sätt.
 - d) Var ytterligare information finns tillgänglig.
2. När medlemmarna står för investeringsrisk eller kan fatta investeringsbeslut, ska presumtiva medlemmar ges information om den historiska avkastningen från investeringar relaterade till pensionsplanen under minst fem år eller för alla år som pensionsplanen förvaltats om denna period understiger fem år, samt information om strukturen på kostnader som bärs av medlemmar och förmånstagare.
3. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut säkerställer att presumtiva medlemmar som automatiskt ansluts till en pensionsplan direkt efter sin anslutning informeras om följande:
- a) Alla relevanta alternativ som de har, inbegripet investeringsalternativ.
 - b) Relevanta egenskaper hos pensionsplanen, inbegripet typen av förmåner.
 - c) Information om huruvida miljöfaktorer, klimatfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer beaktas i investeringsstrategin och i så fall på vilket sätt.
 - d) Var ytterligare information finns tillgänglig.

Artikel 42

Information som ska lämnas till medlemmar före pensionering

Förutom pensionsbeskedet ska tjänstepensionsinstitutet i god tid före den pensionsålder som specificeras i artikel 39.1 a, eller på medlemmens begäran, tillhandahålla varje medlem information om de alternativ för utbetalning av förmåner som de har för att erhålla sina pensionsförmåner.

Artikel 43

Information som ska lämnas till förmånstagare under utbetalningsfasen

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet regelbundet ger förmånstagare information om de förmåner som ska utbetalas och om motsvarande utbetalningsalternativ.
2. Tjänstepensionsinstitutet ska utan dröjsmål informera förmånstagarna efter det att ett slutgiltigt beslut fattats som leder till att förmånsnivåerna reduceras, och tre månader innan detta beslut genomförs.
3. Om förmånstagare står för en betydande del av investeringsrisken under utbetalningsfasen ska medlemsstaterna säkerställa att förmånstagarna regelbundet får den information de behöver.

Artikel 44

Kompletterande information som ska lämnas till medlemmar och förmånstagare på begäran

På begäran av en medlem eller förmånstagare eller deras företrädare ska tjänstepensionsinstitutet lämna följande kompletterande information:

- a) Det årsbokslut och den förvaltningsberättelse som avses i artikel 29 eller, om ett tjänstepensionsinstitut ansvarar för mer än en pensionsplan, de årsbokslut och förvaltningsberättelser som avser just deras pensionsplan.

- b) De riktlinjer för investeringsverksamheten som avses i artikel 30.
- c) Eventuell övrig information om de antaganden som använts som underlag för de prognoser som avses i artikel 39.1 d.

AVDELNING V

TILLSYN

KAPITEL 1

Allmänna bestämmelser om tillsyn

Artikel 45

Tillsynens huvudsyfte

1. Tillsynens huvudsyfte är att skydda medlemmars och förmånstagares rättigheter och att säkerställa tjänstepensionsinstitutens stabilitet och sundhet.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna ges de medel och har den expertis, den kapacitet och det mandat som är nödvändigt för att uppnå det huvudsyfte med tillsynen som avses i punkt 1.

Artikel 46

Tillsynens omfattning

Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsyn utövas över tjänstepensionsinstitut, i tillämpliga fall inbegripet tillsyn över

- a) villkor för att få bedriva verksamhet,
- b) tekniska avsättningar,
- c) finansiering av tekniska avsättningar,
- d) lagstadgat kapitalkrav,
- e) disponibel solvensmarginal,
- f) föreskriven solvensmarginal,
- g) investeringsregler,
- h) kapitalförvaltning,
- i) företagsstyrningssystem,
- j) information som ska lämnas till medlemmar och förmånstagare.

Artikel 47

Allmänna principer för tillsyn

1. De behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten ska ansvara för tillsynen över tjänstepensionsinstitut.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynen baseras på en framåtblickande och riskbaserad metod.
3. Tillsynen över tjänstepensionsinstitut ska omfatta en lämplig kombination av åtgärder på distans och inspektioner på plats.

4. Tillsynsbefogenheter ska utövas på ett sätt som är lämpligt och står i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna tar vederbörlig hänsyn till den potentiella effekten av deras åtgärder på de finansiella systemens stabilitet i unionen, särskilt i krisituationer.

Artikel 48

De behöriga myndigheternas befogenheter att ingripa samt deras förpliktelser

1. De behöriga myndigheterna ska kräva att varje tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium har sunda förvaltnings- och redovisningsmetoder samt tillfredsställande mekanismer för intern kontroll.
2. Utan att det påverkar de behöriga myndigheternas tillsynsbefogenheter och medlemsstaternas rätt att föreskriva och påföra straffrättsliga påföljder, ska medlemsstaterna säkerställa att deras behöriga myndigheter får påföra administrativa sanktioner och andra åtgärder som är tillämpliga på alla överträdelser av de nationella bestämmelser som genomför detta direktiv, och de ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras administrativa sanktioner och andra åtgärder är effektiva, proportionella och avskräckande.
3. Medlemsstaterna får besluta att inte fastställa några regler om administrativa sanktioner enligt detta direktiv för överträdelser som är föremål för straffrättsliga påföljder enligt deras nationella lagstiftning. Medlemsstaterna ska i så fall underrätta kommissionen om de relevanta straffrättsliga bestämmelserna.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna utan oskäligt dröjsmål offentliggör alla administrativa sanktioner eller andra åtgärder som påförts – och inte överklagats i tid – till följd av överträdelser av nationella bestämmelser som genomför detta direktiv, däribland information om överträdelsens typ och art och de ansvariga personernas identitet. Om den behöriga myndigheten anser, efter en bedömning från fall till fall av proportionaliteten i att offentliggöra de juridiska personernas identitet eller de fysiska personernas identitet eller personuppgifter, att det vore oproportionellt att offentliggöra sådana uppgifter, eller om ett offentliggörande äventyrar finansmarknadernas stabilitet eller en pågående utredning, får den behöriga myndigheten emellertid besluta att skjuta upp offentliggörandet, att avstå från offentliggörande eller att offentliggöra sanktionerna på anonym grund.
5. Varje beslut om att förbjuda eller begränsa ett tjänstepensionsinstituts verksamhet ska omfatta utförliga skäl och delges tjänstepensionsinstitutet. Beslutet ska också anmälas till Eiopa, som ska vidarebefordra det till alla behöriga myndigheter i fall med gränsoverskridande verksamhet enligt artikel 11.
6. Behöriga myndigheter får även begränsa eller förbjuda tjänstepensionsinstitutets rätt att fritt förfoga över sina tillgångar, särskilt om
 - a) tjänstepensionsinstitutet inte har gjort tillräckliga tekniska avsättningar i förhållande till hela sin verksamhet eller om de tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna är otillräckliga,
 - b) tjänstepensionsinstitutet inte längre uppfyller lagstadgat kapitalkrav.
7. För att skydda medlemmarnas och förmånstagarnas intressen får de behöriga myndigheterna helt eller delvis överföra de befogenheter som enligt rätten i hemmedlemsstaten innehas av de personer som driver ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium, till en särskild företrädare som är lämpad för att utöva dessa befogenheter.
8. De behöriga myndigheterna får förbjuda eller begränsa verksamheten i ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium, särskilt om
 - a) tjänstepensionsinstitutet inte på ett tillfredsställande sätt kan skydda medlemmarnas och förmånstagarnas intressen,
 - b) tjänstepensionsinstitutet inte längre uppfyller villkoren för att få bedriva sin verksamhet,
 - c) tjänstepensionsinstitutet allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter enligt de regler det omfattas av,

d) tjänstepensionsinstitutet, vid gränsöverskridande verksamhet, inte följer kraven i den social- och arbetsmarknadslagstiftning i värdlandet som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner.

9. Medlemsstaterna ska säkerställa att beslut avseende tjänstepensionsinstitut som fattats i enlighet med lagar och andra författningar som antagits i enlighet med detta direktiv kan överklagas till domstol.

Artikel 49

Tillsynens granskningsprocess

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har nödvändiga befogenheter för att granska de strategier, processer och rapporteringsrutiner som tjänstepensionsinstitutet har infört för att följa de lagar och andra författningar som antas enligt detta direktiv, varvid hänsyn ska tas till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.

Vid granskningen ska hänsyn tas till de omständigheter under vilka tjänstepensionsinstitutet bedriver sin verksamhet, och, i förekommande fall, till de parter som utför utkontrakterade nyckelfunktioner eller andra verksamheter för deras räkning. Granskningen ska omfatta följande aspekter:

- a) En bedömning av de kvalitativa krav som avser företagsstyrningssystemet.
- b) En bedömning av de risker som tjänstepensionsinstitutet står inför.
- c) En bedömning av tjänstepensionsinstitutets förmåga att bedöma och hantera dessa risker.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har övervakningsinstrument, däribland stresstester, som ger dem möjlighet att identifiera försämringar av ett tjänstepensionsinstituts finansiella ställning och att övervaka hur en försämring åtgärdas.
3. De behöriga myndigheterna ska ha nödvändiga befogenheter för att kräva att tjänstepensionsinstitut åtgärdar svagheter eller brister som identifierats i samband med tillsynens granskningsprocess.
4. De behöriga myndigheterna ska fastställa hur ofta granskningar enligt punkt 1 minst ska göras och vilken omfattning de ska ha, med hänsyn tagen till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos det berörda tjänstepensionsinstitutets verksamhet.

Artikel 50

Uppgifter som ska lämnas till de behöriga myndigheterna

Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har de befogenheter och de medel med avseende på alla tjänstepensionsinstitut registrerade eller auktoriserade inom deras territorium som är nödvändiga för att

- a) kräva att tjänstepensionsinstitutet, dess förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan eller de personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet eller utför nyckelfunktioner när som helst ska lämna information om alla affärsangelägenheter eller överlämna alla affärshandlingar,
- b) utöva tillsyn över affärsförbindelser mellan tjänstepensionsinstitutet och andra företag eller mellan tjänstepensionsinstitut, när tjänstepensionsinstitutet utkontrakterar nyckelfunktioner eller annan verksamhet till dessa andra företag eller tjänstepensionsinstitut och all utkontraktering i senare led, som påverkar tjänstepensionsinstitutets finansiella ställning eller som är av avgörande betydelse för vad som krävs för effektiv tillsyn,
- c) få tillgång till följande handlingar: den egna riskbedömningen, riktlinjerna för investeringsverksamheten, årsbokslutet och förvaltningsberättelsen och alla handlingar som krävs för tillsynen,
- d) fastställa vilka handlingar som behövs för tillsynen, inbegripet följande:
 - i) interna delårsrapporter,
 - ii) aktuariella värderingar och detaljerade antaganden,

- iii) analyser beträffande matchning av tillgångar och skulder (*asset-liability studies*),
- iv) dokumentation som visar att riktlinjerna för investeringsverksamheten följs,
- v) dokumentation som visar att inbetalningar skett planenligt,
- vi) rapporter från de personer som tilldelats ansvaret för revisionen av de årsbokslut som avses i artikel 29,
- e) utföra inspektioner på plats i tjänstepensionsinstitutens lokaler och, när så är lämpligt, på platser där utkontrakterade och i senare led på nytt utkontrakterade verksamheter utförs för att kontrollera huruvida verksamheten bedrivs i enlighet med tillsynsreglerna,
- f) när som helst begära information från tjänstepensionsinstitut om utkontrakterade verksamheter och om alla i senare led utkontrakterade verksamheter.

Artikel 51

Transparens och ansvarighet

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna utför de uppgifter som fastställs i detta direktiv på ett transparent, oberoende och ansvarsfullt sätt och med vederbörlig hänsyn till skyddet av konfidentiella uppgifter.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att följande information offentliggörs:
 - a) Texterna till lagar och andra författningar samt allmän vägledning om tjänstepensionsplaner, samt information om huruvida medlemsstaten väljer att tillämpa detta direktiv i enlighet med artiklarna 4 och 5.
 - b) Information om tillsynens granskningsprocess enligt artikel 49.
 - c) Aggregerade statistiska uppgifter om centrala aspekter av tillämpningen av tillsynsregelverket.
 - d) Huvudsyftet med tillsynen och information om de behöriga myndigheternas huvudsakliga funktioner och verksamhet.
 - e) Reglerna om administrativa sanktioner och andra åtgärder tillämpliga på överträdelser av nationella bestämmelser som antagits enligt detta direktiv.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstituten har och tillämpar transparenta rutiner för utnämning och entledigande av ledamöter i de behöriga myndigheternas styrelser och verkställande organ.

KAPITEL 2

Tystnadsplikt och informationsutbyte

Artikel 52

Tystnadsplikt

1. Medlemsstaterna ska fastställa regler som säkerställer att samtliga personer som tjänstgör eller har tjänstgjort hos de behöriga myndigheterna, liksom revisorer och sakkunniga som agerar för dessa myndigheters räkning, är bundna av tystnadsplikt. Utan att det påverkar fall som omfattas av straffrätt, får dessa personer inte röja konfidentiella uppgifter som de mottagit i tjänsten för någon person eller myndighet, utom i sammanfattad eller aggregerad form som säkerställer att enskilda tjänstepensionsinstitut inte kan identifieras.
2. Genom undantag från punkt 1 får medlemsstaterna, om en pensionsplan håller på att avvecklas, tillåta att konfidentiella uppgifter lämnas ut i civilrättsliga eller kommersiella förfaranden.

Artikel 53

Användning av konfidentiella uppgifter

Medlemsstaterna ska säkerställa att behöriga myndigheter som erhåller konfidentiella uppgifter enligt detta direktiv använder dem endast i tjänsten och då endast för följande ändamål:

- a) För att kontrollera att tjänstepensionsinstitutet uppfyller villkoren för att få bedriva tjänstepensionsverksamhet innan de inleder sin verksamhet.
- b) För att underlätta övervakningen av tjänstepensionsinstitutets verksamhet, inklusive kontrollen av de tekniska avsättningarna, solvensen, företagsstyrningssystemet och den information som lämnas till medlemmar och förmånstagare.
- c) För att införa korrigerande åtgärder, bland annat administrativa sanktioner.
- d) För att offentliggöra, om det är tillåtet enligt den nationella rätten, nyckeltal för verksamheten för alla enskilda tjänstepensionsinstitut, som kan hjälpa medlemmar och förmånstagare att fatta finansiella beslut om sina pensioner.
- e) I överklaganden av beslut som de behöriga myndigheterna fattar i enlighet med bestämmelserna om införlivande av detta direktiv.
- f) Vid domstolsförfaranden avseende bestämmelserna om införlivande av detta direktiv.

Artikel 54

Europaparlamentets utredningsbefogenheter

Artiklarna 52 och 53 ska inte påverka de utredningsbefogenheter som tilldelats Europaparlamentet enligt artikel 226 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 55

Informationsutbyte mellan behöriga myndigheter

1. Artiklarna 52 och 53 ska inte utgöra hinder för något av följande:
 - a) Informationsutbyte mellan behöriga myndigheter inom samma medlemsstat vid utövandet av deras tillsynsfunktioner.
 - b) Informationsutbyte mellan behöriga myndigheter i olika medlemsstater vid utövandet av deras tillsynsfunktioner.
 - c) Informationsutbyte, vid utövandet av deras tillsynsfunktioner, mellan behöriga myndigheter och någon av följande inom samma medlemsstat:
 - i) Myndigheter som ansvarar för tillsynen över enheter inom den finansiella sektorn och andra finansiella organisationer samt myndigheter med ansvar för tillsyn över finansiella marknader.
 - ii) Myndigheter eller organ med uppdrag att upprätthålla stabiliteten i det finansiella systemet i medlemsstaterna genom makrotillsynsregler.
 - iii) Organ som deltar i avvecklingen av en pensionsplan och i andra liknande förfaranden.
 - iv) Myndigheter eller organ med omstruktureringsuppgifter i syfte att bevara stabiliteten i det finansiella systemet.
 - v) Personer med ansvar för lagstadgad revision av räkenskaperna för tjänstepensionsinstitut, försäkringsföretag och andra finansiella institut.
 - d) Utlämnande, till organ som administrerar avvecklingen av en pensionsplan, av sådan information som är nödvändig för att dessa ska kunna fullgöra sina uppgifter.

2. Information som mottas av de myndigheter, organ och personer som avses i punkt 1 ska omfattas av bestämmelserna om tystnadsplikt enligt artikel 52.
3. Artiklarna 52 och 53 ska inte hindra medlemsstaterna från att tillåta informationsutbyte mellan de behöriga myndigheterna och någon av följande:
 - a) Myndigheter som ansvarar för att övervaka de organ som deltar i avvecklingen av pensionsplaner och liknande förfaranden.
 - b) Myndigheter som ansvarar för att övervaka de personer som ansvarar för lagstadgad revision av tjänstepensionsinstituts, försäkringsföretags och andra finansiella instituts räkenskaper.
 - c) Oberoende aktuarier för tjänstepensionsinstitut som utövar tillsyn över dessa tjänstepensionsinstitut samt de organ som ansvarar för att övervaka sådana aktuarier.

Artikel 56

Överföring av information till centralbanker, monetära myndigheter, de europeiska tillsynsmyndigheterna och Europeiska systemriskrådet

1. Artiklarna 52 och 53 ska inte hindra en behörig myndighet att överföra information till följande myndigheter eller organ för att de ska kunna utföra sina respektive uppgifter:
 - a) Centralbanker och andra organ med liknande funktion, i egenskap av monetära myndigheter.
 - b) Andra offentliga myndigheter som ansvarar för övervakningen av betalningssystem i förekommande fall.
 - c) Europeiska systemrisknämnden, Eiopa, den europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska bankmyndigheten), inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 ⁽¹⁾ och den europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten) inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010 ⁽²⁾.
2. Artiklarna 55–58 ska inte hindra de myndigheter eller organ som avses i punkt 1 a, b och c i den här artikeln från att till de behöriga myndigheterna vidarebefordra sådan information som de behöriga myndigheterna kan behöva vid tillämpningen av artikel 53.
3. Den information som tas emot i enlighet med punkterna 1 och 2 ska omfattas av krav på tystnadsplikt som är minst lika stränga som de som föreskrivs i detta direktiv.

Artikel 57

Utlämnning av information till den centrala förvaltning som ansvarar för finansiell lagstiftning

1. Artiklarna 52.1, 53 och 58.1 ska inte hindra medlemsstaterna från att tillåta att konfidentiell information lämnas ut av behöriga myndigheter till andra avdelningar inom deras centrala förvaltning som ansvarar för tillämpningen av lagstiftning om tillsyn över tjänstepensionsinstitut, kreditinstitut, finansiella institut, investeringstjänster och försäkringsföretag eller till inspektörer som agerar för sådana avdelningars räkning.

Informationen får endast lämnas ut då det är nödvändigt för att utöva tillsyn, samt för förebyggande av konkurser och resolution av konkurshotade tjänstepensionsinstitut. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2 i denna artikel ska personer som har tillgång till informationen omfattas av krav på tystnadsplikt som är minst lika stränga som de som föreskrivs i detta direktiv. Medlemsstaterna ska dock föreskriva att sådan information som har erhållits med stöd av artikel 55, och information som erhållits vid kontroll på plats får lämnas ut endast med uttryckligt godkännande av den behöriga myndighet från vilken informationen härrör eller av den behöriga myndigheten i den medlemsstat där kontrollen på plats utfördes.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/78/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 12).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/77/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 84).

2. Medlemsstaterna får tillåta att konfidentiell information om tillsynen över tjänstepensionsinstitut lämnas ut till parlamentariska undersökningskommittéer eller revisionsrätter i den egna medlemsstaten och andra enheter med ansvar för undersökningar i den egna medlemsstaten, om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Enheterna har befogenhet enligt nationell rätt att utreda eller granska agerandet hos myndigheter med ansvar för tillsyn över tjänstepensionsinstitut eller för lagar och föreskrifter om en sådan tillsyn.
- b) Informationen är strikt nödvändig för utövandet av den befogenhet som avses i led a.
- c) De personer som har tillgång till informationen omfattas av krav på tystnadsplikt enligt nationell rätt som är minst lika stränga som de som föreskrivs i detta direktiv.
- d) Om informationen härrör från en annan medlemsstat, att den endast lämnas ut med uttryckligt samtycke av de behöriga myndigheter från vilka den härrör, och endast för de ändamål för vilka de myndigheterna har givit sitt samtycke.

Artikel 58

Villkor för informationsutbyte

1. För informationsutbyte enligt artikel 55, överföring av information enligt artikel 56 och utlämnande av information enligt artikel 57 ska medlemsstaterna kräva att åtminstone följande villkor är uppfyllda:

- a) Informationen ska bytas ut, föras över eller lämnas ut för utförande av övervakning eller tillsyn.
- b) Den information som mottas ska omfattas av tystnadsplikt enligt artikel 52.
- c) När informationen härrör från en annan medlemsstat får den inte lämnas ut utan uttryckligt samtycke från den behöriga myndighet från vilken den härrör och, när så är lämpligt, endast för de ändamål för vilka myndigheten har givit sitt samtycke.

2. Artikel 53 ska inte hindra medlemsstaterna från att, i syfte att stärka stabiliteten och integriteten i det finansiella systemet, tillåta informationsutbyte mellan de behöriga myndigheterna och de myndigheter eller organ som är ansvariga för att avslöja och utreda överträdelse av bolagsrätt som är tillämplig på uppdragsgivande företag.

Medlemsstater som tillämpar första stycket ska kräva att minst följande villkor är uppfyllda:

- a) Informationen måste vara avsedd att användas för avslöjande och för utredning och granskning enligt artikel 57.2 a.
- b) Den information som tas emot måste omfattas av tystnadsplikt enligt artikel 52.
- c) När informationen härrör från en annan medlemsstat får den inte lämnas ut utan uttryckligt samtycke från den behöriga myndighet från vilken den härrör och, om så är lämpligt, endast för de ändamål för vilka myndigheten har givit sitt samtycke.

3. Om en medlemsstats myndigheter eller organ som avses i punkt 2 första stycket utför sin uppgift att avslöja eller utreda överträdelse med hjälp av personer som genom sin särskilda kompetens är utsedda till detta och som inte är anställda inom den offentliga förvaltningen, ska den möjlighet till informationsutbyte som föreskrivs i artikel 57.2 gälla.

Artikel 59

Nationella bestämmelser av tillsynskaraktär

1. Medlemsstaterna ska underrätta Eiopa om sina nationella bestämmelser av tillsynskaraktär som är relevanta när det gäller tjänstepensionsplaner och som inte omfattas av hänvisningen till nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning om hur pensionssystem ska vara uppbyggda i artikel 11.1.

2. Medlemsstaterna ska regelbundet och minst vartannat år uppdatera dessa uppgifter och Eiopa ska offentliggöra dem på sin webbplats.

AVDELNING VI

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 60

Samarbete mellan medlemsstaterna, kommissionen och Eiopa

1. Medlemsstaterna ska på lämpligt sätt säkerställa att detta direktiv tillämpas enhetligt genom regelbundet utbyte av information och erfarenheter i syfte att utveckla bästa praxis på detta område och ett närmare samarbete med deltagande av arbetsmarknadens parter i tillämpliga fall och därigenom förhindra snedvridning av konkurrensen och skapa de nödvändiga förutsättningarna för oproblematiskt gränsöverskridande medlemskap.
2. Kommissionen och medlemsstaternas behöriga myndigheter ska ha ett nära samarbete för att underlätta tillsynen över tjänstepensionsinstitutens verksamhet.
3. De behöriga myndigheterna i medlemsstaterna ska samarbeta med Eiopa vid tillämpning av detta direktiv, i enlighet med förordning (EU) nr 1094/2010, och ska utan dröjsmål förse Eiopa med all information den behöver för att utföra sina uppgifter enligt detta direktiv och enligt förordning (EU) nr 1094/2010, i enlighet med artikel 35 i den förordningen.
4. Varje medlemsstat ska informera kommissionen och Eiopa om allvarigare problem som tillämpningen av detta direktiv ger upphov till. Kommissionen, Eiopa och berörda medlemsstaters behöriga myndigheter ska undersöka sådana problem så snart som möjligt för att finna en lämplig lösning.

Artikel 61

Behandling av personuppgifter

När det gäller behandling av personuppgifter inom ramen för detta direktiv ska tjänstepensionsinstitut och behöriga myndigheter utföra sina uppgifter inom ramen för detta direktiv i enlighet med förordning (EU) 2016/679. Vad gäller Eiopas behandling av personuppgifter inom ramen för denna förordning ska Eiopa följa förordning (EG) nr 45/2001.

Artikel 62

Utvärdering och översyn

1. Senast den 13 januari 2023 ska kommissionen göra en översyn av detta direktiv och rapportera om dess tillämpning och verkan till Europaparlamentet och rådet.
2. Den översyn som avses i punkt 1 ska särskilt avse
 - a) detta direktivs lämplighet när det gäller tillsyn och företagsstyrning,
 - b) gränsöverskridande verksamhet,
 - c) erfarenheterna i samband med tillämpningen av detta direktiv och dess effekter för tjänstepensionsinstituts stabilitet,
 - d) pensionsbeskedet.

Artikel 63

Ändringar av direktiv 2009/138/EG

Direktiv 2009/138/EG ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 13 ska led 7 ersättas med följande:

”7. återförsäkring: något av följande:

- a) Den verksamhet som består i att överta risker som överläts av ett försäkringsföretag eller ett försäkringsföretag i tredjeland eller ett annat återförsäkringsföretag eller ett återförsäkringsföretag i tredjeland.
- b) När det gäller den grupp av samverkande försäkringsgivare som uppträder under namnet Lloyd's: verksamhet som består i att ett annat försäkrings- eller återförsäkringsföretag än Lloyd's övertar risker som överläts av en medlem av Lloyd's.
- c) Ett återförsäkringsföretags tillhandahållande av säkerheter för ett institut som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 (*).

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (EUT L 354, 23.12.2016, s. 37).”

2. I artikel 308b ska punkt 15 ersättas med följande:

”15. Om hemmedlemsstater, när detta direktiv trädde i kraft, tillämpade bestämmelser som avses i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 får de hemmedlemsstaterna fortsätta att tillämpa de lagar och andra författningar som hade antagits av dem i syfte att följa artiklarna 1–19, 27–30, 32–35 och 37–67 i direktiv 2002/83/EG i deras lydelse den 31 december 2015 under en övergångsperiod som löper ut den 31 december 2022.

Om en hemmedlemsstat fortsätter att tillämpa dessa lagar och andra författningar, ska försäkringsföretag i den hemmedlemsstaten beräkna sitt solvenskapitalkrav som summan av följande:

- a) Ett teoretiskt solvenskapitalkrav med avseende på deras försäkringsverksamhet, beräknat utan den tjänstepensionsverksamhet som avses i artikel 4 i direktiv (EU) 2016/2341.
- b) Solvensmarginalen med avseende på tjänstepensionsverksamheten, beräknad i enlighet med de lagar och andra författningar som har antagits för att följa artikel 28 i direktiv 2002/83/EG.

Senast den 31 december 2017 ska kommissionen lämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om huruvida den period som avses i första stycket bör förlängas, med beaktande av utvecklingen av unionsrätten eller nationell rätt till följd av detta direktiv.”

Artikel 64

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den 13 januari 2019 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. De ska även innehålla en uppgift om att hänvisningar i befintliga lagar och andra författningar till de direktiv som upphävs genom detta direktiv ska anses som hänvisningar till det här direktivet. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras och om hur uppgiften ska formuleras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 65

Upphävande

Direktiv 2003/41/EG, i dess lydelse enligt de direktiv som anges i del A i bilaga I, ska upphöra att gälla med verkan från och med den 13 januari 2019, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter när det gäller de tidsfrister för införlivande med nationell rätt av och datum för tillämpning av direktiven som anges i del B i bilaga I.

Hänvisningar till det upphävda direktivet 2003/41/EG ska anses som hänvisningar till det här direktivet och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga II.

Artikel 66

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 67

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 14 december 2016.

På Europaparlamentets vägnar
M. SCHULZ
Ordförande

På rådets vägnar
I. KORČOK
Ordförande

BILAGA I

DEL A

Upphävt direktiv och en förteckning över ändringar av detta

(som det hänvisas till i artikel 65)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG (EUT L 235, 23.9.2003, s. 10)	
Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG (EUT L 335, 17.12.2009, s. 1)	Endast artikel 303
Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/78/EU (EUT L 331, 15.12.2010, s. 120)	Endast artikel 4
Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU (EUT L 174, 1.7.2011, s. 1)	Endast artikel 62
Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/14/EU (EUT L 145, 31.5.2013, s. 1)	Endast artikel 1

DEL B

Tidsfrister för införlivande med nationell rätt och tillämpning

(som det hänvisas till i artikel 65)

Direktiv	Frist för införlivande	Datum för tillämpning
2003/41/EG	23.9.2005	23.9.2005
2009/138/EG	31.3.2015	1.1.2016
2010/78/EU	31.12.2011	31.12.2011
2011/61/EU	22.7.2013	22.7.2013
2013/14/EU	21.12.2014	21.12.2014

BILAGA II

Jämförelsetabell

Direktiv 2003/41/EG	Detta direktiv
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2	Artikel 2
Artikel 3	Artikel 3
Artikel 4	Artikel 4
Artikel 5	Artikel 5
Artikel 6 a	Artikel 6.1
Artikel 6 b	Artikel 6.2
Artikel 6 c	Artikel 6.3
Artikel 6 d	Artikel 6.4
Artikel 6 e	Artikel 6.5
Artikel 6 f	Artikel 6.6
	Artikel 6.7
Artikel 6 g	Artikel 6.8
Artikel 6 h	Artikel 6.9
Artikel 6 i	Artikel 6.10
Artikel 6 j	Artikel 6.11
	Artikel 6.12–6.19
Artikel 7	Artikel 7
Artikel 8	Artikel 8
Artikel 9.1 a	Artikel 9
Artikel 9.1 c	Artikel 10.1 a
Artikel 9.1 e	Artikel 10.1 b
Artikel 9.2	Artikel 10.2
Artiklarna 20, 9.5	Artikel 11
	Artikel 12
Artikel 15.1–15.5	Artikel 13.1–13.5
Artikel 15.6	
Artikel 16	Artikel 14
Artikel 17	Artikel 15

Direktiv 2003/41/EG	Detta direktiv
Artikel 17a.1–17a.4	Artikel 16.1–16.4
Artikel 17a.5	
Artikel 17b	Artikel 17
Artikel 17c	
Artikel 17d	Artikel 18
Artikel 18	Artikel 19
	Artikel 20
	Artikel 21
Artikel 9.1 b	Artikel 22.1
	Artikel 22.2–22.7
	Artikel 23
	Artikel 24
	Artikel 25
	Artikel 26
	Artikel 27
	Artikel 28
Artikel 10	Artikel 29
Artikel 12	Artikel 30
Artikel 9.4	Artikel 31.1
	Artikel 31.2–31.7
Artikel 19.1	Artikel 32
Artikel 19.2 andra stycket	Artikel 33.1
	Artikel 33.2
Artikel 19.2 första stycket	Artikel 33.3
Artikel 19.3	Artikel 33.4
	Artikel 33.5–33.8
	Artikel 34
	Artikel 35
	Artikel 36
Artikel 9.1 f	Artikel 37.1
Artikel 11.4 c	Artikel 37.2
Artikel 11.2 b	Artikel 37.3
	Artikel 37.4
	Artikel 38
	Artikel 39
	Artikel 40.1 a–c

Bilaga 1

23.12.2016

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 354/85

Direktiv 2003/41/EG	Detta direktiv
Artikel 11.4 b	Artikel 40.1 d Artikel 40.2 Artikel 41 Artikel 42
Artikel 11.5	Artikel 43
Artikel 11.2 a	Artikel 44 a
Artikel 11.3	Artikel 44 b Artikel 44 c Artikel 45 Artikel 46 Artikel 47
Artikel 14.1	Artikel 48.1
Artikel 14.2 första stycket	Artikel 48.2 Artikel 48.3–48.5
Artikel 14.2 andra stycket	Artikel 48.6
Artikel 14.3–14.5	Artikel 48.7–48.9 Artikel 49
Artikel 13.1	Artikel 50
Artikel 13.2	Artikel 51 Artikel 52 Artikel 53 Artikel 54 Artikel 55 Artikel 56 Artikel 57 Artikel 58
Artikel 20.11 första stycket	Artikel 59.1
Artikel 20.11 andra stycket	Artikel 59.2
Artikel 20.11 tredje och fjärde styckena	
Artikel 21	Artikel 60 Artikel 61 Artikel 62 Artikel 63
Artikel 22	Artikel 64 Artikel 65 Artikel 66 Artikel 67

Sammanfattning av promemorian

Nya regler för pensionsstiftelser med anledning av det andra tjänstepensionsdirektivet

I denna promemoria föreslås vissa nya och ändrade regler om pensionsstiftelser i lagen (1967:531) om trygghande av pensionsutfästelse m.m. (tryggandelagen). Förslagen gäller i huvudsak regler om investeringar, företagsstyrning och information till de personer som omfattas av pensionsstiftelsers verksamhet (förmånsberättigade) samt vissa övriga frågor. Dessutom föreslås en utvidgning av en sekretessbestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Vidare finns i promemorian förslag till en ny bestämmelse i 5 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Tryggandelagen

Ifråga om pensionsstiftelsers investeringar föreslås att en pensionsstiftelses tillgångar ska förvaras på ett sådant sätt att de alltid är identifierbara och åtkomliga för stiftelsen. Vid en eventuell intressekonflikt ska en investering ske uteslutande i de förmånsberättigades intresse. De samlade tillgångarna i en pensionsstiftelse ska vara lämpliga med hänsyn till behovet av säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet. Investeringarna ska till övervägande del göras i noterade tillgångar. Onoterade tillgångar ska hållas på aktsamma nivåer. En pensionsstiftelse får beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer (hållbarhetsfaktorer) i sina investeringsbeslut.

Ifråga om pensionsstiftelsers företagsstyrning föreslås att det gällande kravet att styrelseledamöter och suppleanter individuellt ska ha de insikter och den erfarenhet som måste krävas, i stället ska bedömas gemensamt för styrelsen. Vidare föreslås att en pensionsstiftelse, utöver styrelsen, ska ha ett företagsstyrningssystem som säkerställer en sund och ansvarsfull styrning av verksamheten. Företagsstyrningssystemet ska bestå av ett riskhanteringssystem och en riskhanteringsfunktion samt av ett internkontrollsystem och en internrevisionsfunktion. En person som ska utföra arbete inom riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen ska ha de insikter och den erfarenhet som behövs och i övrigt vara lämplig för uppgiften. En pensionsstiftelse ska upprätta och följa styrdokument för verksamheten och genomföra en egen riskbedömning. En pensionsstiftelse ska även upprätta och följa investeringsriktlinjer, en sund ersättningspolicy och en beredskapsplan. En pensionsstiftelse får, under vissa förutsättningar, uppdra åt någon annan att utföra en viss del av verksamheten genom uppdragsavtal.

Ifråga om information till de förmånsberättigade föreslås att en pensionsstiftelse, utöver gällande informationskrav, enligt lag ska tillhandahålla sin senaste årsredovisning och investeringsriktlinjerna till en ersättningsberättigad som begär det. Arbetsgivaren ska, utöver gällande informationskrav, lämna information till de förmånsberättigade om villkoren för pensionerna och deras värdeutveckling, utbetalningsalternativ inför pensioneringen samt ett årligt individuellt pensionsbesked.

I övriga frågor föreslås att Finansinspektionens skyldighet att samverka och utbyta information med utländska myndigheter utökas till de EU-myndigheter som är verksamma inom det finansiella området. Möjligheterna att använda en pensionsstiftelses tillgångar till att teckna försäkring ska utvidgas till att även omfatta pensionsförmåner som tecknas i ett av de föreslagna nya tjänstepensionsföretagen och motsvarande utländska tjänstepensionsinstitut inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Offentlighets- och sekretesslagen

I fråga om offentlighets- och sekretesslagen föreslås att sekretess ska gälla i en statlig myndighets verksamhet som består i tillsyn enligt tryggandelagen, för uppgift i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet. Sekretessen ska ha företräde framför meddelarfriheten.

Försäkringsrörelselagen

I fråga om försäkringsrörelselagen föreslås en ny bestämmelse för att genomföra artikel 77e.3 andra stycket i Solvens II-direktivet¹⁶. Den föreslagna bestämmelsen innehåller, som sin motsvarighet i Solvens II-direktivet, en begränsning när det gäller användning av en s.k. volatilitetsjustering vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar. En sådan justering får enligt den föreslagna bestämmelsen endast användas för valutor och marknader som anges av Europeiska kommissionen i en genomförandeakt. Bestämmelsen införs för att fullt ut genomföra Solvens II-direktivet i Sverige.

¹⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II).

Förslag till lag om ändring av lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.²

dels att 15 e § ska upphöra att gälla,

dels att nuvarande 10 § ska betecknas 9 b §,

dels att 7, 9, 9 a, 10 a–10 d, 15 b, 15 c, 16 a, 30, 31, 34, 34 a och 35 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas 12 nya paragrafer, 10, 10 e, 10 f och 11 a–11 i §§, och närmast före 9 a, 10, 10 d, 11 a, 11 e–11 h, 34 och 35 §§ nya underrubriker av följande lydelse,

dels att det närmast före den nya 9 b § ska införas en ny underrubrik som ska lyda "Särskilda bestämmelser om tryggande",

dels att det närmast före 11 § ska införas en ny underrubrik som ska lyda "Lån och säkerhet samt förfoganderätt".

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Posten avsatt till pensioner får icke minskas under arbetsgivarens pensionsreserv i vidare mån än denna har täckning i pensionsstiftelsens förmögenhet.

Till den del arbetsgivarens pensionsreserv avser pensionsutfästelse, som tryggas även av pensionsstiftelse, anses pensionsreserven täckt av stiftelsen, så långt dess förmögenhet förslår. Tryggar stiftelsen samtidigt utfästelse som icke får medräknas i pensionsreserven, anses stiftelsen i första hand täcka upplupen del av sådan utfästelse. Finns flera pensionsstiftelser som är knutna till samma arbetsgivare och tjänar stiftelserna helt eller delvis till tryggande av samma pensionsutfästelser, anses upplupen del av utfästelserna i första hand täckt av stiftelse, som omfattar en trängre krets av personer, eller, om stiftelserna omfattar samma krets av personer, av den äldre stiftelsen.

Att pensionsstiftelse endast i vissa fall anses trygga arbetsgivares utfästelse enligt allmän pensionsplan, framgår av 10 §.

Att pensionsstiftelse endast i vissa fall anses trygga arbetsgivares utfästelse enligt allmän pensionsplan, framgår av 9 b §.

¹ Jfr. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut.

² Senaste lydelse av

11 § 2005:1124

15 e § 2005:1124.

Med pensionsstiftelse avses en av arbetsgivare grundad stiftelse vars uteslutande ändamål är att trygga utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande.

Med pensionsstiftelse avses en av arbetsgivare grundad stiftelse vars uteslutande ändamål är att trygga utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande.

Med förmånsberättigad avses den som omfattas av en sådan utfästelse som anges i första stycket.

En pensionsstiftelse skall ha ett namn. Namnet skall innehålla ordet pensionsstiftelse.

Tillämpning beroende på storlek

Bestämmelserna i 10 a § andra femte styckena, 10 b–10 d §§ och 11 § fjärde och femte styckena, 15 a–15 e och 16 a §§ gäller för en pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension till minst 100 sådana personer som avses i 9 § första stycket, och för vilka avsättningar har gjorts till stiftelsen.

Bestämmelserna i 10–10 d §§, 10 f §§, 11 § fjärde och femte styckena, 11 a–11 i §§, 15 a–15 e och 16 a §§ gäller för en pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension till minst 100 förmånsberättigade och för vilka avsättningar har gjorts till stiftelsen.

Bestämmelserna i 10–10 c §§ och 11 a § första och andra styckena gäller för en pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension till minst 15 förmånsberättigade och för vilka avsättningar har gjorts till stiftelsen.

Bestämmelserna får tillämpas även av andra pensionsstiftelser i enlighet med 31 §, dock inte beträffande egenföretagares tryggande i stiftelse för egen räkning.

Investeringar

En pensionsstiftelses styrelse svarar för att förmögenheten är placerad på ett nöjaktigt sätt och för att stiftelsens medel inte används för annat än stiftelsens ändamål.

³ Senaste lydelse 1994:1223.

⁴ Senaste lydelse 2005:1124.

En pensionsstiftelses tillgångar ska förvaras på ett sådant sätt att de alltid är identifierbara och åtkomliga för stiftelsen.

För en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § första och andra styckena gäller 10 a–10 c §§ i stället för vad som anges om nöjaktig placering av förmögenheten i första stycket.

10 a §⁵

En pensionsstiftelses styrelse svarar för att förmögenheten är placerad på ett nöjaktigt sätt och för att stiftelsens medel inte används för annat än stiftelsens ändamål.

För en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § ska i fråga om placering av förmögenheten i stället för första stycket bestämmelserna i tredje–femte styckena gälla.

Pensionsstiftelsen ska placera tillgångarna på ett sådant sätt att lämplig riskspridning uppnås. Tillgångarna ska placeras på det sätt som bäst gagnar dem som omfattas av stiftelsens ändamål och också i övrigt på ett aktsamt sätt. Av tillgångarna får högst

1. fem procent utgöras av aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier samt obligationer och andra skuldförbindelser, om värdepapperen eller skuldförbindelserna getts ut av arbetsgivaren, och

2. tio procent utgöras av sådana tillgångar som avses i 1 och som getts ut av företag i en grupp av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning, vari arbetsgivaren ingår. Med en sådan grupp avses två eller flera fysiska eller juridiska personer

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § ska investera förmögenheten på det sätt som bäst gagnar de förmånsberättigades intressen och också i övrigt på ett aktsamt sätt. Vid en eventuell intressekonflikt ska investeringen göras uteslutande i de förmånsberättigades intresse.

De samlade tillgångarna i pensionsstiftelsen ska vara lämpliga med hänsyn till behoven av säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet. Investeringarna ska ske på ett sådant sätt att lämplig riskspridning uppnås för de samlade tillgångarna.

Investeringarna ska till övervägande del göras i tillgångar som är föremål för handel på reglerade marknader. Investeringar i tillgångar som inte är föremål för handel på reglerade marknader ska hållas på aktsamma nivåer.

Pensionsstiftelsen får beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer (hållbarhetsfaktorer) i sina investeringsbeslut.

⁵ Senaste lydelse 2015:708.

som utgör en helhet från risksynpunkt därför att någon av dem har direkt eller indirekt ägarinflytande över en eller flera av de övriga i gruppen eller därför att de utan att stå i sådant förhållande har sådan inbördes anknytning att någon eller samtliga av de övriga kan råka i betalningssvårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem.

Begränsningarna i tredje stycket 1 och 2 gäller inte sådana tillgångar som svenska staten eller en utländsk stat svarar för.

Optioner och terminskontrakt eller andra liknande finansiella instrument får användas för att sänka den finansiella risken i en pensionsstiftelse eller för att i övrigt effektivisera förvaltningen av stiftelsens tillgångar. Pensionsstiftelsen ska tillämpa föreskrifter som har meddelats med stöd av bestämmelserna i 6 kap. 14 § 3 försäkringsrörelselagen (2010:2043) om användning av derivatinstrument, utom när föreskrifterna gäller effektivisering av förvaltningen av skulderna.

10 b §⁶

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § skall upprätta och följa placeringsriktlinjer. Sådana riktlinjer skall innehålla principerna för placering av samtliga tillgångar. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vad riktlinjerna skall innehålla.

Senast när placeringsriktlinjer börjar användas, skall de ges in till Finansinspektionen. Pensionsstiftelsen skall samtidigt lämna in

Av tillgångarna i en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a §, får högst

1. fem procent utgöras av aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier samt obligationer och andra skuldförbindelser, om värdepapperen eller skuldförbindelserna getts ut av arbetsgivaren, och

2. tio procent utgöras av sådana tillgångar som avses i 1 och som getts ut av företag i en grupp av emittenter eller

en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för stiftelsen och dem som omfattas av stiftelsens ändamål. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vad redogörelsen skall innehålla.

Bestämmelserna i andra stycket gäller också vid ändring av placeringsriktlinjer.

låntagare med inbördes anknytning, vari arbetsgivaren ingår. Med en sådan grupp avses två eller flera fysiska eller juridiska personer som utgör en helhet från risksynpunkt därför att någon av dem har direkt eller indirekt ägarinflytande över en eller flera av de övriga i gruppen eller därför att de utan att stå i sådant förhållande har sådan inbördes anknytning att någon eller samtliga av de övriga kan råka i betalningssvårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem.

Begränsningarna i första stycket gäller inte för tillgångar som svenska staten eller en utländsk stat svarar för.

10 c §⁷

Styrelsen skall fastställa placeringsriktlinjer enligt 10 b §. Styrelsen ansvarar för att riktlinjerna följs och skall fortlöpande pröva om de behöver ändras.

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § får använda derivatinstrument för att sänka den finansiella risken i stiftelsen eller för att i övrigt effektivisera förvaltningen av stiftelsens tillgångar.

Pensionsstiftelsen ska tillämpa föreskrifter som har meddelats med stöd av bestämmelserna i 6 kap. 14 § 3 försäkringsrörelselagen (2010:2043) om användning av derivatinstrument, utom när föreskrifterna gäller effektivisering av förvaltningen av skulderna.

Information till
förmånsberättigade

10 d §⁸

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § skall till de personer som

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket ska till de

⁷ Senaste lydelse 2005:1124.

⁸ Senaste lydelse 2005:1124.

anges i den bestämmelsen ge den information som behövs om stiftelsen och dess verksamhet. En arbetsgivare skall till de personer som avses i 9 a § ge den information som behövs om pensionerna och de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vilken information som en pensionsstiftelse skall lämna.

förmånsberättigade ge den information som behövs om stiftelsen och dess verksamhet.

Pensionsstiftelsen ska till en förmånsberättigad som begär det, tillhandahålla

1. sin senaste årsredovisning, och

2. investeringsriktlinjerna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vilken information som en pensionsstiftelse ska lämna och hur informationen ska lämnas.

10 e §

En arbetsgivare vars utfästelse om pension tryggas i en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket, ska till de förmånsberättigade ge den information som behövs om

1. villkoren för pensionerna och deras värdeutveckling,

2. de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna, och

3. utbetalningsalternativ inför pensioneringen.

Arbetsgivaren ska årligen ge de förmånsberättigade ett pensionsbesked som innehåller den information som behövs om de individuella förmånerna och en upplysning om var ytterligare information finns.

10 f §

Informationen i 10 d § och 10 e § första stycket 1 och 2 ska också ges till den som erbjuds pensionsförmåner som tryggas i en pensionsstiftelse som avses i 9 a §.

*Företagsstyrningssystem**11 a §*

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § ska ha ett företagsstyrningssystem som säkerställer en sund och ansvarsfull styrning av verksamheten.

Företagsstyrningssystemets utformning ska stå i proportion till verksamhetens art, omfattning och komplexitet.

11 b §

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket ska ha ett riskhanteringssystem och en riskhanteringsfunktion.

Riskhanteringssystemet ska omfatta lämpliga processer och rutiner för att identifiera, hantera och rapportera de väsentliga riskerna i verksamheten, inklusive delar som omfattas av uppdragsavtal. Riskhanteringssystemet ska vara integrerat i stiftelsens organisations- och beslutsstruktur.

Riskhanteringsfunktionen ska på ett objektivt sätt bistå styrelsen och stiftelsen i övrigt i de uppgifter som utförs inom riskhanteringssystemet.

11 c §

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket ska ha ett internkontrollsystem och en internrevisionsfunktion.

Interkontrollsystemet ska omfatta stiftelsens förvaltning, redovisning och ramar för internkontrollen, inklusive delar som omfattas av uppdragsavtal.

Internrevisionsfunktionen ska på ett objektivt sätt utvärdera lämpligheten och effektiviteten hos internkontrollsystemet och andra delar av företagsstyrningssystemet.

Den som utför arbete inom internrevisionsfunktionen får inte utföra uppgifter i den verksamhet som utvärderas.

11 d §

En person som utför arbete inom riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen ska ha de insikter och den erfarenhet som behövs för att utföra arbete inom funktionen och i övrigt vara lämplig för uppgiften.

En person får inte utföra uppgifter i båda funktionerna.

De personer som utför arbete inom funktionerna ska regelbundet rapportera väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till styrelsen.

Styrdokument

11 e §

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket ska upprätta och följa skriftliga riktlinjer för

- 1. riskhantering*
- 2. internrevision, och*
- 3. verksamhet som omfattas av uppdragsavtal.*

Pensionsstiftelsen ska upprätta och vid behov följa en beredskapsplan som säkerställer att verksamheten kan bedrivas kontinuerligt.

Pensionsstiftelsen ska upprätta och följa en sund ersättningspolicy för personer som leder eller övervakar verksamheten eller annars kan påverka riskerna i verksamheten.

De styrdokument som anges i första–tredje styckena ska antas av styrelsen och ses över vid behov, dock minst vart tredje år.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad de styrdokument som anges i första–tredje styckena ska innehålla.

*Investeringsriktlinjer**11 f §*

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket ska upprätta, följa och offentliggöra investeringsriktlinjer som innehåller principerna för investeringar av stiftelsens samtliga tillgångar.

Senast när investeringsriktlinjerna börjar användas, ska de ges in till Finansinspektionen.

Pensionsstiftelsen ska samtidigt ge in en redogörelse för de konsekvenser som investeringsriktlinjerna får för stiftelsen och de förmånsberättigade. Detsamma gäller vid ändring av investeringsriktlinjerna.

Styrelsen ska fastställa investeringsriktlinjerna. Styrelsen ansvarar för att riktlinjerna följs och ska fortlöpande pröva om de behöver ändras.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vad investeringsriktlinjerna och redogörelsen enligt andra stycket ska innehålla.

*Egen riskbedömning**11 g §*

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket ska genomföra en egen riskbedömning av de risker som verksamheten är utsatt för på kort och lång sikt. Den egna riskbedömningen ska beaktas när stiftelsen fattar strategiska beslut.

Den egna riskbedömningen ska behandla

1. hur den egna riskbedömningen beaktas i stiftelsens beslutsfattande,

2. riskhanteringssystemets effektivitet,

3. de operativa riskerna,
4. hur intressekonflikter förebyggs om en arbetsgivare utför uppgifter åt stiftelsen,
5. risker avseende hållbarhetsfaktorer om dessa beaktas i stiftelsens investeringsbeslut, och
6. metoden för genomförande av den egna riskbedömningen.

Den egna riskbedömningen ska genomföras vart tredje år eller utan dröjsmål vid en väsentlig förändring av riskerna.

Uppdragsavtal

11 h §

En pensionsstiftelse får uppdra åt någon annan att utföra en viss del av verksamheten (uppdragsavtal). Ett sådant uppdrag inskränker inte stiftelsens eller styrelsens ansvar enligt denna lag.

Pensionsstiftelsen ska välja uppdragstagare med omsorg och löpande följa upp den verksamhet som omfattas av uppdragsavtal för att säkerställa att verksamheten fungerar tillfredsställande.

Ett uppdragsavtal ska vara skriftligt och reglera parternas skyldigheter och rättigheter.

11 i §

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket får inte ingå ett uppdragsavtal som avser verksamhet av väsentlig betydelse om det kan leda till att

1. kvaliteten i företagsstyrningssystemet försämras,

2. de operativa riskerna ökar väsentligt,

3. tillsynsmyndighetens eller Finansinspektionens möjligheter att utöva tillsyn försämras, eller

4. verksamheten inte kan bedrivas kontinuerligt.

Pensionsstiftelsen ska underrätta Finansinspektionen

innan ett uppdragsavtal som avses i första stycket träder i kraft. Detsamma gäller vid betydande förändringar avseende sådana uppdragsavtal.

15 b §⁹

Varje gång en pensionsstiftelse åtar sig ett uppdrag att bedriva gränsöverskridande verksamhet enligt 15 a § *skall* stiftelsen lämna en särskild underrättelse till Finansinspektionen.

Underrättelsen *skall* innehålla uppgift om

1. den arbetsgivare som *skall* göra inbetalningar till pensionsstiftelsen, *och*

2. det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som *skall* ligga till grund för trygghand.

Varje gång en pensionsstiftelse åtar sig ett uppdrag att bedriva gränsöverskridande verksamhet enligt 15 a § *ska* stiftelsen lämna en särskild underrättelse till Finansinspektionen.

Underrättelsen *ska* innehålla uppgift om

1. den arbetsgivare som *ska* göra inbetalningar till pensionsstiftelsen,

2. de länder inom EES där arbetsgivarens utfästelser om pension *ska* fullgöras, *och*

3. det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som *ska* ligga till grund för trygghand.

15 c §¹⁰

Finansinspektionen *skall*, om de förutsättningar som anges i andra stycket är uppfyllda, inom tre månader från det att en underrättelse enligt 15 b § tagits emot lämna meddelande om underrättelsen till den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten *skall* bedrivas.

Ett meddelande enligt första stycket *skall* lämnas, om det inte finns skäl att ifrågasätta att

1. pensionsstiftelsens organisation är ändamålsenlig,
2. pensionsstiftelsens finansiella situation är tillfredsställande med hänsyn till den planerade verksamhetens art och omfattning, *och*
3. företrädaren för pensionsstiftelsen har tillräcklig kompetens *och* i övrigt är lämpad att leda den gränsöverskridande verksamheten.

Finansinspektionen *skall* samtidigt som den lämnar meddelandet enligt första stycket

Finansinspektionen *ska*, om de förutsättningar som anges i andra stycket är uppfyllda, inom tre månader från det att en underrättelse enligt 15 b § tagits emot lämna meddelande om underrättelsen till den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten *ska* bedrivas.

Ett meddelande enligt första stycket *ska* lämnas, om det inte finns skäl att ifrågasätta att

Finansinspektionen *ska* samtidigt som den lämnar meddelandet enligt första stycket

⁹ Senaste lydelse 2005:1124.

¹⁰ Senaste lydelse 2005:1124.

underrätta pensionsstiftelsen om att meddelandet lämnas.

Om Finansinspektionen, med anledning av ett sådant meddelande som avses i första stycket, får veta vilka verksamhetsbestämmelser som är tillämpliga i det land där verksamheten *skall* bedrivas, *skall* inspektionen underrätta pensionsstiftelsen om det. Den gränsöverskridande verksamheten får inledas efter det att stiftelsen tagit emot underrättelsen från Finansinspektionen, eller i varje fall *två månader* efter att den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten *skall* bedrivas tagit emot inspektionens meddelande enligt första stycket.

Om Finansinspektionen finner att förutsättningar för att bedriva gränsöverskridande verksamhet inte föreligger, *skall* inspektionen vägra att lämna meddelande enligt första stycket. Beslut om det *skall* fattas inom tre månader från det att en underrättelse enligt 15 b § togs emot.

En ledamot eller suppleant i styrelsen för en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § ska ha de insikter och den erfarenhet som måste krävas för att delta i ledningen av en sådan pensionsstiftelse och även i övrigt vara lämplig för uppgiften.

Av 11 § lagen (2014:836) om näringsförbud följer att den som har näringsförbud inte får vara ledamot eller suppleant i styrelsen i en pensionsstiftelse.

underrätta pensionsstiftelsen om att meddelandet lämnas.

Om Finansinspektionen, med anledning av ett sådant meddelande som avses i första stycket, får veta vilka verksamhetsbestämmelser som är tillämpliga i det land där verksamheten *ska* bedrivas, *ska* inspektionen underrätta pensionsstiftelsen om det. Den gränsöverskridande verksamheten får inledas efter det att stiftelsen tagit emot underrättelsen från Finansinspektionen, eller i varje fall *sex veckor* efter att den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten *ska* bedrivas tagit emot inspektionens meddelande enligt första stycket.

Om Finansinspektionen finner att förutsättningar för att bedriva gränsöverskridande verksamhet inte föreligger, *ska* inspektionen vägra att lämna meddelande enligt första stycket. Beslut om det *ska* fattas inom tre månader från det att en underrättelse enligt 15 b § togs emot.

16 a §¹¹

En ledamot eller suppleant i styrelsen för en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket ska ha de insikter och den erfarenhet som måste krävas för att *gemensamt i styrelsen* delta i ledningen av en sådan pensionsstiftelse och även i övrigt vara lämplig för uppgiften.

30 §¹²

Beträffande personalstiftelse äger bestämmelserna i 10 a §, 15 §

Beträffande personalstiftelse äger bestämmelserna i 10–10 c §§,

¹¹ Senaste lydelse 2014:837.

¹² Senaste lydelse 1994:1223.

tredje och fjärde styckena, 16--20 15 § tredje och fjärde styckena, samt 22 och 24 §§ motsvarande 16--20 samt 22 och 24 §§ motsvarande tillämpning.

Sedan medel vid stiftelses likvidation avsatts för den skuld stiftelsen själv kan ha ådragit sig, användes återstående medel till att främja välfärd för dem som omfattas av stiftelsens ändamål.

31 §¹³

En pensions- eller personalstiftelse står under tillsyn av den länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i det län där arbetsgivaren har sitt hemvist. Regeringen meddelar föreskrifter om vilken länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i ett län.

Styrelsen för en pensions- eller personalstiftelse ska anmäla stiftelsen för tillsyn senast sex månader efter det att styrelsen har tagit emot sitt uppdrag. En pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket ska dock anmälas för tillsyn genast efter det att uppdraget har tagits emot.

Anmälan enligt andra stycket ska innehålla uppgift om stiftelsens postadress och telefon samt om styrelseledamöternas namn, personnummer, bostadsadress, postadress och telefon. Till anmälan ska fogas en bestyrkt kopia av de handlingar som arbetsgivaren upprättat avseende stiftelsen samt, om möjligt, uppgift om storleken och arten av stiftelsens förmögenhet. När en ändring har inträtt i något förhållande som tidigare har anmälts, ska detta genast anmälas till tillsynsmyndigheten.

När en pensionsstiftelses verksamhet når den omfattning som anges i 9 a § första stycket, ska dess styrelse genast göra en anmälan till tillsynsmyndigheten. Detsamma gäller när en pensionsstiftelse har beslutat att tillämpa de bestämmelser som anges i nämnda stycke.

Finansinspektionen får, om det finns särskilda skäl, efter ansökan från en pensionsstiftelse vars verksamhet inte längre har den omfattning som anges i 9 a § första stycket eller som inte längre vill tillämpa dessa bestämmelser i enlighet med vad som anges i 9 a § andra stycket besluta att stiftelsen inte längre ska tillämpa de regler som anges i det förstnämnda stycket.

Tillsynsmyndigheten ska föra ett register över anmälda stiftelser.

Tillsynsmyndigheten ska	Tillsynsmyndigheten ska
underrätta Finansinspektionen om	underrätta Finansinspektionen om
en anmälan enligt andra stycket	en anmälan enligt andra stycket
andra meningen eller fjärde	andra meningen eller fjärde
stycket. Finansinspektionen ska	stycket. Finansinspektionen ska
underrätta tillsynsmyndigheten	underrätta tillsynsmyndigheten
om en ansökan enligt femte	om en ansökan enligt femte
stycket och om det beslut som	stycket och om det beslut som
<i>inspektionen</i> fattar med anledning	<i>inspektionen</i> fattar med anledning
av en sådan ansökan.	av en sådan ansökan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för tillsyn och registrering enligt denna lag.

¹³ Senaste lydelse 2009:246.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om ingivning av anmälningar i registreringsärenden.

Finansinspektionens tillsyn

34 §¹⁴

Finansinspektionen *skall* utöva tillsyn över att en pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket förvaltas i enlighet med bestämmelserna i 10 a § *andra-femte styckena*, 10 b-10 d §§, 11 § fjärde och femte styckena, 15 a-15 e och 16 a §§ samt i enlighet med föreskrifter som meddelats med stöd av någon av dessa bestämmelser. Inspektionen *skall* utöva sådan tillsyn också över förvaltningen av en stiftelse som med stöd av 9 a § *andra* stycket beslutat att tillämpa de bestämmelserna.

Finansinspektionen *skall* i sin tillsynsverksamhet samarbeta med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

Finansinspektionen *ska* utöva tillsyn över att en pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket förvaltas i enlighet med bestämmelserna i 10–10 f §§, 11 § fjärde och femte styckena, 11 a–11 i §§, 15 a–15 e och 16 a §§ samt i enlighet med föreskrifter som meddelats med stöd av någon av dessa bestämmelser. Inspektionen *ska* utöva sådan tillsyn också över förvaltningen av en stiftelse som med stöd av 9 a § *tredje* stycket beslutat att tillämpa de bestämmelserna.

Finansinspektionen *ska* i sin tillsynsverksamhet samarbeta *och utbyta information* med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter, *Europeiska kommissionen, Europeiska systemrisknämnden, Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten, Europeiska bankmyndigheten samt Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten* i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

34 a §¹⁵

Finansinspektionens tillsyn över en pensionsstiftelse som avses i 34 § första stycket ska även omfatta lämpligheten i

1. stiftelsens kreditvärderingsförfaranden, och
2. stiftelsens användning av hänvisningar i

Finansinspektionens tillsyn över en pensionsstiftelse som avses i 34 § första stycket ska även omfatta lämpligheten i

1. stiftelsens kreditvärderingsförfaranden, och
2. stiftelsens användning av hänvisningar i

¹⁴ Senaste lydelse 2005:1124.

¹⁵ Senaste lydelse 2014:1016.

placeringsriktlinjerna till kreditbetyg som har utfärdats av ett kreditvärderingsinstitut.

investeringsriktlinjerna till kreditbetyg som har utfärdats av ett kreditvärderingsinstitut.

Ingripande av Finansinspektionen

35 §¹⁶

Finansinspektionen får meddela de anmärkningar i fråga om en pensionsstiftelses förvaltning som inspektionen anser behövs.

Finansinspektionen ska förelägga pensionsstiftelsen eller styrelsen att vidta rättelse, om inspektionen finner att

1. avvikelse skett från någon av de bestämmelser som anges i 34 § första stycket,

2. *placeringsriktlinjerna* inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av stiftelsens förvaltning, eller

3. stiftelsen använder olämpliga kreditvärderingsförfaranden eller hänvisningar i *placeringsriktlinjerna* till kreditbetyg som har utfärdats av ett kreditvärderingsinstitut.

Om Finansinspektionen bedömer att en stiftelse förvaltar medel som avsatts till stiftelsen för *personer som anges i 9 a § första stycket* på ett sådant sätt som innebär att dessa personers intressen hotas, får inspektionen besluta om att utse en särskild företrädare att sköta hela eller delar av driften av stiftelsen.

Finansinspektionen får även begränsa pensionsstiftelsens förfoganderätt eller förbjuda stiftelsen att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om det bedöms vara nödvändigt för att skydda de personer som anges i tredje stycket. Finansinspektionen får besluta hur pensionsstiftelsen ska förvaltas efter ett sådant beslut.

I fråga om styrelsens skyldighet att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning och beträffande tillsynen i övrigt ska

Finansinspektionen ska förelägga pensionsstiftelsen eller styrelsen att vidta rättelse, om inspektionen finner att

1. avvikelse skett från någon av de bestämmelser som anges i 34 § första stycket,

2. *styrdokumenten, investeringsriktlinjerna eller den egna riskbedömningen* inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av stiftelsens förvaltning, eller

3. stiftelsen använder olämpliga kreditvärderingsförfaranden eller hänvisningar i *investeringsriktlinjerna* till kreditbetyg som har utfärdats av ett kreditvärderingsinstitut.

Om Finansinspektionen bedömer att en stiftelse förvaltar medel som avsatts till stiftelsen för *förmånsberättigade* på ett sådant sätt som innebär att dessa personers intressen hotas, får inspektionen besluta om att utse en särskild företrädare att sköta hela eller delar av driften av stiftelsen.

I fråga om styrelsens skyldighet att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning och beträffande tillsynen i övrigt ska

¹⁶ Senaste lydelse 2015:708.

Bilaga 3

bestämmelserna i 17 kap. 5 §, 7 §
andra stycket, 8 § 1, 13 § första
stycket första meningen och andra
stycket, 29 § samt 18 kap. 9, 15
och 27 §§ försäkringsrörelselagen
(2010:2043) samt föreskrifter som
meddelats med stöd av 17 kap.
30 § samma lag tillämpas på
motsvarande sätt.

bestämmelserna i 17 kap. 5 §, 7 §,
8 § 1, 13 § första stycket första
meningen och andra stycket, 29 §
samt 18 kap. 9, 15 och 27 §§
försäkringsrörelselagen
(2010:2043) samt föreskrifter som
meddelats med stöd av 17 kap.
30 § samma lag tillämpas på
motsvarande sätt.

Denna lag träder i kraft den 13 januari 2019

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs¹ att 30 kap. 4 b § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

4 b §²

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet för uppgift i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet.

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden, försäkringsväsendet eller enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. för uppgift i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet enligt lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och konförläggning av finansiella instrument eller lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse i lag eller annan författning som gäller för värdepapperscentralers och utsedda kreditinstituts verksamhet respektive för verksamhet i värdepappersinstitut, börser och leverantörer av datarapporteringstjänster, om uppgiften kan avslöja den anmäldes identitet och det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att denne lider skada eller men.

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet enligt lagen (2017:317) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndigheten utövar tillsyn över enligt den lagen, om uppgiften kan avslöja den anmäldes identitet och det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att denne lider skada eller men.

Sekretessen enligt andra och tredje styckena gäller inte beslut om sanktioner eller sanktionsförelägganden.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

¹ Jfr. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut.

² Senaste lydelse 2017:697.

Denna lag träder i kraft den 13 januari 2019.

Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs¹ att 5 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

9 §²

Ett försäkringsföretag får använda en volatilitetsjusterad riskfri räntestruktur vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Ett försäkringsföretag får använda en volatilitetsjusterad riskfri räntestruktur vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna.

En volatilitetsjusterad riskfri räntestruktur får endast användas för valutor och marknader som anges i föreskrifter som meddelas av Europeiska kommissionen genom en genomförandeakt.

Denna lag träder i kraft den 13 januari 2019.

¹ Jfr. Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), i lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/51/EU.

² Senaste lydelse 2015:700.

Förteckning över remissinstanserna

Följande remissinstanser har lämnat synpunkter: Arbetsgivarverket, Bolagsverket, Domstolsverket, Finansinspektionen, Fondbolagens förening, Företagarna, Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti, Försäkringsjuridiska föreningen, Förvaltningsrätten i Stockholm, Internrevisorernas förening, Justitiekanslern, Kammarrätten i Göteborg, Kommerskollegium, Konkurrensverket, Konsumentverket, Kronofogdemyndigheten, Länsstyrelsen i Stockholms län, Näringslivets regelnämnd, Pensionsmyndigheten, Regelrådet, Skatteverket, Sparbankernas Riksförbund, Svensk Försäkring, Svenska pensionsstiftelsers förening (SPFA), Svenskt Näringsliv, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Akademikers Centralorganisation (Saco), Riksdagens ombudsmän, Tjänstemännens centralorganisation (TCO) och Trafikverket.

Därutöver har yttrande inkommit från Förhandlings- och samverkansrådet (PTK), Pensionskonsult Anders Palm AB och Praktikertjänst AB:s Pensionsstiftelse.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Finansbolagens Förening, Finansförbundet, Landsorganisationen i Sverige (LO), Statens tjänstepensionsverk, Stockholms universitet (juridiska fakulteten), Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen, Svenska Journalistförbundet, Sveriges Kommuner och Landsting, Sveriges riksbank, Tjänstepensionsförbundet, TU – Medier i Sverige och Utgivarna.

Parallelluppställning över genomförandet i svensk rätt av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (omarbetning)

Artikel i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut	Svenska bestämmelser (i lagen (1967:531) om trygghande av pensionsutfästelse m.m. [tryggandelagen], lydelse enligt bet. 2018/19:CU16, om inte annat anges)
---	---

1	Någon bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig
2.1	Någon bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig, se avsnitt 5.1
2.2	Direktivet tillämpas enligt svensk rätt inte på sådana institut som avses i artikeln
3	I Sverige finns inte några sådana tjänstepensionsinstitut som avses i artikeln, någon bestämmelse med detta innehåll är därför inte nödvändig
4	Valmöjligheten utnyttjas inte
5 första stycket	9 a § första stycket och 10 a § andra stycket
5 andra stycket	Valmöjligheten utnyttjas inte
6.1–6.13	Definitionerna har inte tagits in i lag
6.14–6.16	4 a §
6.17 och 6.18	Definitionerna har inte tagits in i lag
6.19	15 a § andra stycket
7 första stycket	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 13.1
7 andra stycket	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 13.1
7 tredje stycket	Någon uttrycklig bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig
8	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 13.1
9.1	31 § första, andra och sjätte stycket
9.2	15 b § andra stycket 2 samt 31 § sjunde stycket

9.3	34 § andra stycket
10.1	Någon uttrycklig bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig
10.2	Genomförs i ett annat lagstiftningsärende
11.1	15 a § första stycket
11.2	15 a § första stycket
11.3	15 b §
11.4	15 c § första–tredje styckena
11.5	15 c § femte stycket och 36 § första meningen
11.6	10 e §
11.7	15 c § fjärde stycket
11.8	15 c § fjärde stycket
11.9	15 c § fjärde stycket och 34 § andra stycket
11.10	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 8.6
11.11	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 8.6
12	Bedöms inte tillämplig på pensionsstiftelser, se avsnitt 12
13 och 14	Bedöms inte tillämpliga på pensionsstiftelser, se avsnitt 9.1
15–18	Bedöms inte tillämpliga på pensionsstiftelser, se avsnitt 9.2
19.1 första stycket	10 b § första stycket
19.1 första stycket a första meningen	10 b § första stycket
19.1 första stycket b	10 b § tredje stycket
19.1 första stycket c	10 b § första stycket
19.1 första stycket d	10 b § andra stycket
19.1 första stycket e	10 d §
19.1 första stycket f	10 b § första stycket
19.1 första stycket g	10 c § första stycket
19.1 andra stycket	10 c § andra stycket
19.2–19.5	Bedöms uppfyllda i gällande svensk rätt, se avsnitt 9.4
19.6	Valmöjligheten att införa mer detaljerade föreskrifter utnyttjas inte, se avsnitt 9.4
19.7	Valmöjligheten att införa striktare investeringsregler utnyttjas inte, se avsnitt 9.4
19.8	Uppfylld genom upphävande av 15 e §, se avsnitt 9.4
20.1	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 10.1
20.2	Någon uttrycklig bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig, se avsnitt 10.1

21.1	16 b § första stycket
21.2	16 b § andra stycket
21.3	16 f § första, fjärde och femte stycket samt i föreskrifter på lägre nivå än lag
21.4	16 d § första och andra stycket
21.5	16 f § andra, fjärde och femte stycket samt i föreskrifter på lägre nivå än lag
21.6	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 10.2.2, valmöjligheten att tillåta att endast en person i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet utnyttjas inte
22.1 a i	16 a § första stycket
22.1 a ii	16 e § första stycket
22.1 a iii	16 e § första stycket
22.1 b	16 a § och 16 e § första stycket
22.2	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 10.5 och 10.8
22.3–7	Någon uttrycklig bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig, se avsnitt 10.5 och 10.8
23.1	16 e § tredje, fjärde och femte stycket samt i föreskrifter på lägre nivå än lag
23.2	Saknar genomförande
23.3 a–e	Genomförs i föreskrifter på lägre nivå än lag
23.3 f	16 f § fjärde stycket
23.3 g	Genomförs i föreskrifter på lägre nivå än lag
24.1	16 c §, 16 d §
24.2	16 d § fjärde stycket
24.3	16 e § första stycket
24.4	16 e § andra stycket
24.5 a och b	16 e § tredje stycket
24.6	30 kap. 4 b § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
25.1 första stycket	16 c § första och tredje stycket
25.1 andra stycket	16 c § andra stycket
25.2	16 c § andra stycket
25.3	Någon bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig, se avsnitt 10.3.1
26	16 d § första och andra stycket
27.1 a–h	Någon bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig, se avsnitt 10.4.3

Bilaga 5	27.2	Någon bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig, se avsnitt 10.4.3
	28.1 första stycket	16 h § första stycket första meningen
	28.1 andra stycket	16 h § tredje stycket
	28.2 a–h	16 h § andra stycket
	28.3	16 h § andra stycket 6
	28.4	16 h § första stycket andra meningen
	29	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 10.10
	30	16 g §
	31.1	16 i § första stycket första meningen
	31.2	16 i § första stycket andra meningen
	31.3	16 j § första stycket
	31.4	16 i § andra stycket
	31.5	16 i § tredje stycket
	31.6	16 j § andra stycket
	31.7	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 10.12.2
	32	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 9.5
	33.1–33.2	Valmöjligheten att införa krav på att utse förvaringsinstitut utnyttjas inte, se avsnitt 9.5
	33.3 och 33.4	Bedöms uppfyllda i gällande svensk rätt, se avsnitt 9.5
	33.5–33.7	Kräver inga bestämmelser i svensk rätt, se avsnitt 9.5
	33.8	10 a § första stycket
	34.1–34.4	Kräver inga bestämmelser i svensk rätt, se avsnitt 9.5
	34.5 a–c	10 a § första stycket
	34.5 d	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 9.5
	35.1 och 35.2	Kräver ingen bestämmelse i svensk rätt, se avsnitt 9.5
	35.3	10 a § första stycket
	36.1	Kräver inte något särskilt genomförande
	36.2	10 l §, 10 m §, 10 n § samt i föreskrifter på lägre nivå än lag
	36.3	Kräver inte något särskilt genomförande
	37.1 a	10 l § första stycket
	37.1 b	10 m § första stycket
	37.1 c	10 l § första stycket
	37.1 d	Någon bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig, se avsnitt 11.1
	37.1 e och f	10 m § första stycket

37.1 g och h	Någon bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig, se avsnitt 11.1	Bilaga 5
37.1 i och j	10 m § första stycket	
37.2	Någon bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig, se avsnitt 11.1	
37.3 första meningen	10 m § första stycket	
37.3 andra meningen	Någon bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig, se avsnitt 9.1	
37.4	10 m § första stycket	
38	10 m § andra stycket	
39.1	10 m § andra stycket	
40.1 a, b och d	10 m § andra stycket	
40.1 c	Bedöms inte tillämplig på pensionsstiftelser	
40.2	Någon bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig, se avsnitt 11.1	
41.1	10 n §	
41.2	Någon bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig	
41.3	10 n §	
42	10 m § första stycket	
43.1 och 43.2	10 m § första stycket	
43.3	Någon bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig, se avsnitt 11.1	
44 a och b	10 l § andra stycket	
44 c	Saknar genomförande	
45.1	Tillgodoses genom 34 § samt 2 § förordningen (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen	
45.2	Tillgodoses genom anslag som preciseras i regleringsbrev, samt, när det gäller mandat, i förordningen med instruktion för Finansinspektionen	
46	34 § första stycket	
47.1	34 § första stycket	
47.2	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 13.2.1	
47.3	17 kap. 7 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) jämförd med 35 § femte stycket tryggandelagen	
47.4 och 47.5	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 13.2.1	
48	35 §, valmöjligheten enligt 48.3 utnyttjas inte	

Bilaga 5	49	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 13.2.1
	50 a–d, f	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 13.2.1
	50 e	17 kap. 7 § försäkringsrörelselagen jämförd med 35 § femte stycket tryggandelagen
	51	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 13.3.1
	52	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 13.3.2
	53	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 14.3.3
	54	Avser Europaparlamentets befogenheter
	55	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 13.3.3
	56	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 13.3.4
	57.1	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 13.3.5
	57.2	Möjligheten utnyttjas inte, se avsnitt 13.3.5
	58.1	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 13.3.6
	58.2 och 58.3	Möjligheten utnyttjas inte, se avsnitt 13.3.6
	59	Kräver inga bestämmelser i svensk rätt
	60	34 § andra stycket
	61	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 13.3.7
	62	Avser åtgärder som ska utföras av kommissionen
	63.1	Genomförs i ett annat lagstiftningsärende
	63.2	Genomförs i ett annat lagstiftningsärende
	64.1	Punkt 1 i ikraftträdande-bestämmelserna
	64.2	Någon uttrycklig bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig
	65	Kräver inga bestämmelser i svensk rätt
	66	Avser direktivets ikraftträdandedag
	67	Avser direktivets adressater